

วารสาร ISSN: 2697-5130 (Print)
ISSN: 2697-5254 (Online)
พุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์
Journal of Buddhistic Sociology

ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มีนาคม 2565)
Vol.7 No.1 (January – March 2022)

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช
Mahamakut Buddhist University Srithammasokkaraj Campus

วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์ Journal of Buddhist Sociology

ISSN: 2697-5130 (Print)

ISSN: 2697-5254 (Online)

ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มีนาคม 2565) Vol.7 No.1 (January – March 2022)

◇ กำหนดออกวารสาร ปีละ 4 ฉบับ (ราย 3 เดือน)

ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มีนาคม | ฉบับที่ 3 เดือน กรกฎาคม – กันยายน
ฉบับที่ 2 เดือน เมษายน – มิถุนายน | ฉบับที่ 4 เดือน ตุลาคม – ธันวาคม

◇ วัตถุประสงค์

วารสารวิชาการพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช เป็นวารสารวิชาการ เพื่อเป็นสื่อกลางส่งเสริมการเผยแพร่องค์ความรู้ในด้านพระพุทธศาสนา สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และการประยุกต์ใช้องค์ความรู้จากการบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ เข้ากับพระพุทธศาสนา ผลงานทั้งทางด้านการวิจัย และผลงานทางวิชาการ บทความวิจัย หรือบทความวิชาการ ในมิติด้าน พุทธศาสนา การพัฒนาสังคม สังคมวิทยา ศิลปศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ และสหวิทยาการ มีวัตถุประสงค์ เพื่อ

1. ส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าและเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์และนักศึกษา ทั้งในและนอกมหาวิทยาลัย
2. เพื่อเผยแพร่ผลงานการศึกษาค้นคว้าและวิจัยด้านด้านพุทธศาสนา สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศึกษาศาสตร์
3. เพื่อเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นทางวิชาการของนักวิชาการ บุคลากร เจ้าหน้าที่ ตลอดจนถึงผู้ที่สนใจทั่วไป

บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ท่าน เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยบทความต้องเป็นงานที่ไม่เคยถูกนำไปตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารอื่นใดมาก่อน

ทัศนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความ มิใช่ความคิดเห็นของคณะผู้จัดทำ และมิใช่ความรับผิดชอบของวารสาร คณะบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์การคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงถึงที่มาของบทความให้ชัดเจน

◆ ที่ปรึกษา

พระเทพวินยาภรณ์

พระราชวิสุทธิกวี

◆ บรรณาธิการบริหาร

พระครูสิริธรรมาภีรต, ผศ.ดร.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาสไครราช

◆ หัวหน้ากองบรรณาธิการฝ่ายวิชาการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพมาศ เสวตวรโชติ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาสไครราช

◆ หัวหน้ากองบรรณาธิการฝ่ายบริหาร

ดร.สันติ อุณจะนำ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาสไครราช

◆ กองบรรณาธิการ

พระครูอรุณสุตาลังการ, รศ.ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

พระครูโฆษิตวัฒนานุกูล, ผศ.ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

พระมหาวิชาญ กนต์สีโล, ดร.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาสไครราช

พระครูวินัยธรสุริยา สุริโย, ผศ.ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

รองศาสตราจารย์ ดร.ประเวศ อินทองปาน

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รองศาสตราจารย์ ดร.สืบพงษ์ ธรรมชาติ

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

รองศาสตราจารย์ ดร.รงค์ บุญสวยขวัญ

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

รองศาสตราจารย์ ดร.กันตภณ หนูทองแก้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาสไครราช

รองศาสตราจารย์ ดร.เดชชาติ ตรีทรัพย์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาสไครราช

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดิเรก นุ่นกล้า

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกศริน มนูญผล

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาตรี ชุมเสน

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ สหพัฒนา

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สำราญ ศรีคำมูล

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สร้อยญา แสงอัมพร

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปณณพงษ์ วงศ์นาศรี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวนธง ครุฑจ้อน

มหาวิทยาลัยทักษิณ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นวรัตน์ บุญภิละ

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาสนา วงศ์ยมย่อง

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ดร.สำเร็จ จันทร์ชุม

ศึกษานิเทศก์กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จังหวัดนครศรีธรรมราช

ดร.บุรินทร์ภักดิ์ พรหมมาศ

กองการศึกษาเทศบาลตำบลท่าแพ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ดร.พัชรี สุเมโธกุล

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

ดร.ปรียา สงค์ประเสริฐ

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1

ดร.ปิยะสุดา เพชรอาเวช

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ดร.สุปรีชา ชำนาญพุฒิพร

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช

นางสาวธัญชนก ฤทธิมาส

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1

นางสาวมณฑาทิพย์ เพชรอักษร

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1

◇ ผู้ช่วยกองบรรณาธิการ

พระมหาประทีป เขมจารี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

นายจิรพัฒน์ เผื่อแก้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

◇ ฝ่ายประสานงานและจัดการ

พระมหาเอกกวิน ปิยวิโร

พระปลัดประวิทย์ ธนบุญ

พระมหาไยอิน มหาวิโร

นางจิตรา อุนจะนำ

นายวิทยา ระน่อมบำรุง

นางสาวละออง สิทธิฤกษ์

นางสาวปิยารัตน์ นาคพุ่ม

◇ ออกแบบปก

พระนันทชัย นนทโย

พระมหาอดิศักดิ์ คเวสโก

◇ จัดรูปเล่ม

นายจิรพัฒน์ เผื่อแก้ว

◇ พิมพ์ที่

โรงพิมพ์เม็ดทราย

1648 ถนนราชดำเนิน ตำบลท่าวัง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80000

โทร: 0-7534-3768, 063-313 7828

◇ เจ้าของ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมราช

128 หมู่ 6 ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช 80000

โทรศัพท์ 075-809 128-9 | E-mail : thammarat.yo@mbu.ac.th

บทบรรณาธิการ

วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์ (Journal of Buddhist Sociology) เป็นวารสารอยู่ในฐานข้อมูล TCI (Thai Journal Citation Index-TCI) กลุ่ม 2 (ถึง 31 ธันวาคม 2567) ซึ่งฉบับนี้ ย่างเข้าสู่ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 ประจำปีพุทธศักราช 2565 ทางกองบรรณาธิการ ได้กำหนดการออกวารสารปีละ 4 ฉบับ โดยจะพยายามพัฒนาคุณภาพของบทความในวารสาร ให้ได้มาตรฐานที่ดียิ่ง ๆ ขึ้น เพื่อเป็นสื่อกลางเผยแพร่องค์ความรู้ในด้านพระพุทธศาสนา สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ศาสนา และการศึกษา และการประยุกต์ใช้องค์ความรู้จากการบูรณาการ ศาสตร์ต่าง ๆ เข้ากับพระพุทธศาสนา โดยบทความในฉบับที่ 1 ปีที่ 7 นี้มีบทความทั้งหมด 11 เรื่อง ทุกเรื่องได้ผ่านการพิจารณากลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องจากหลาย สถาบันการศึกษา

ปัจจุบันการอุดมศึกษาในยุค 4.0 กำลังเผชิญกับความท้าทายด้าน “การเรียนรู้ยุคใหม่” ที่เกิดจากการเปลี่ยนผ่านการศึกษาเข้าสู่สังคมเศรษฐกิจฐานการเรียนรู้ ซึ่งเน้นการสร้าง บัณฑิตพันธุ์ใหม่ เพื่อให้เป็นกำลังคนที่มีสมรรถนะและคุณภาพสูง การจัดการศึกษาจึง จำเป็นต้องปรับตัวให้มีความหลากหลายในกลุ่มเป้าหมาย รูปแบบกระบวนการเรียนรู้ ไปจนถึง วิธีการวัดประเมินและผลที่เชื่อในศักยภาพของคนทุกคนที่จะค้นหาและพัฒนาตนเองได้ ใน กระบวนการเรียนรู้จึงย่อมไม่มี “สูตรสำเร็จรูป” ตายตัว หากแต่แปรผันและปรับเปลี่ยน ยืดหยุ่นได้ตามสภาพบุคคล บริบทเศรษฐกิจ และภูมิสังคม บนฐานการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา ของทุกภาคส่วนในพื้นที่และชุมชน

กองบรรณาธิการวารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์ จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า วารสาร ฉบับนี้จะเป็นเวทีทางวิชาการ ที่จะกระตุ้นความคิดและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “ด้านการเรียนรู้ ยุคใหม่” ของนักวิจัย นักวิชาการและผู้อ่านทุกท่าน ทั้งนี้ เพื่อการมีส่วนร่วมในการจุดประกาย ความคิดหรือต่อยอดความคิด อันจะก่อให้เกิดกระบวนทัศน์ทางความคิด (Paradigm Shift) ที่ จะส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ การสร้างสรรค์ การผลิตนวัตกรรมและการ พัฒนาเยาวชน 4.0 ให้เป็นผู้ที่สามารถก้าวทันโลกและทันเทคโนโลยีในยุคดิจิทัล ตามนโยบาย ประเทศไทย 4.0

และทางกองบรรณาธิการวารสารขอแจ้งว่า วารสารตั้งแต่ฉบับที่ 2 (เมษายน - มิถุนายน 2565) เป็นต้นไป ทางวารสารจะปรับหลักเกณฑ์การส่งบทความให้ผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณา (Peer Reviewer) เป็นบุคคลภายนอกจากหลากหลายสถาบัน อย่างน้อย 3 คน

เพื่อให้สอดคล้องกับประกาศ ก.พ.อ. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2564 ลงวันที่ 5 กรกฎาคม 2564 เพื่อให้ผู้นิพนธ์สามารถนำผลงานไปใช้ในการยื่นขอตำแหน่งทางวิชาการได้

ในนามกองบรรณาธิการวารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์ ต้องขออนุโมทนาขอบคุณต่อท่านเจ้าของบทความทุกบทความ ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งภายในและภายนอกทุกท่าน ที่ได้ให้ความกรุณาอ่านและแนะนำการปรับแก้บทความให้มีคุณภาพทางวิชาการที่ดียิ่งขึ้น และต้องขอขอบคุณทีมงานผู้จัดทำวารสารทุกท่าน ที่ได้สนับสนุนวารสารฉบับนี้ให้สำเร็จตามเป้าหมาย และออกได้ทันตามระยะเวลาที่กำหนด รวมถึงสมาชิกวารสารและผู้อ่านทุกท่าน ที่ได้ติดตามวารสารมาอย่างต่อเนื่อง

และหากท่านผู้เขียนหรือท่านผู้อ่านท่านใด มีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงวารสารนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น สามารถส่งความเห็นมาได้ที่ thammarat.yo@mbu.ac.th ทางกองบรรณาธิการขอน้อมรับมาปรับปรุงแก้ไขด้วยความยินดีเป็นอย่างยิ่ง

(พระครูสิริธรรมภาณี, ผศ.ดร.)

บรรณาธิการ

สารบัญ

บรรณาธิการ

(ก)

บทบรรณาธิการ

(จ)

การพัฒนาสื่อบทเรียนออนไลน์เรื่อง การออกแบบ การผลิตและการประยุกต์ใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ในการสร้างสรรค์ชิ้นงาน สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยนาฏศิลปนครศรีธรรมราช

1

DEVELOPMENT OF ONLINE LESSONS ON DESIGN, PRODUCTION, AND APPLICATION OF DIGITAL TECHNOLOGY MEDIA FOR EDUCATIONAL PURPOSES BY USING THE THEORY OF CONSTRUCTIONISM TO CREATE THE WORK FOR SECOND-YEAR UNDERGRADUATE STUDENTS, NAKHON SI THAMMARAT COLLEGE OF DRAMATICS ARTS

เกวริฐา รองพล

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

15

BUDDHADHAMMA INTEGRATION FOR ENHANCING POLITICAL COMMUNICATION TO THE PEOPLE IN PHRA NAKHON SI AYUTTHAYA PROVINCE

พระชินกร สุจิตโต (ทองดี), อนุภูมิ ไชวเกษม และสุรพล สุษะพรหม

การจัดสวัสดิการสังคมภาครัฐที่มีต่อแรงงานข้ามชาติในภาคเหนือตอนบน

29

SOCIAL WELFARE PROVISION OF PUBLIC SECTOR FOR MIGRANT WORKERS IN UPPER NORTH REGION

ศิริสุดา แสงทอง, เต็มศักดิ์ ทองอินทร์ และสุรพล สุษะพรหม

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดเพชรบุรี

46

INTEGRATION OF BUDDHADHAMMA FOR ENHANCING DEMOCRATIC POLITICAL CULTURE OF PEOPLE IN PHETCHABURI PROVINCE

พระครูวินัยธรรอิชฐ์ สุวฑฺฒ (สุขพานิช), วชิรินทร์ ชาญศิลป์ และสุรพล สุษะพรหม

การนำหลักพุทธธรรมมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช

64

APPLICATION OF THE BUDDHIST GOOD GOVERNANCE PRINCIPLE FOR ENHANCING PEOPLE'S POLITICAL PARTICIPATION IN NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE

พระมหาเอกกวิน ปิยวีโร (อะซิม), ธัชชนันท์ อิศรเดช และสุรพล สุษะพรหม

สารบัญ (ต่อ)

บวร: พลังหลักในการสร้างงานพุทธศิลป์ถิ่นศรีวิชัยในยุคปัจจุบัน	81
BAWORN: THE MAIN POWER IN CREATING BUDDHIST ART IN SRIVIJAYA IN THE PRESENT AGE	
พระครูกิตติพัฒนานุกุล (อภิปฺณโณ / ช่างน้อย)	
ผลการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องการเขียนแสดงความคิดเห็น เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนแสดงความคิดเห็นและเจตคติต่อการเรียน วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต	95
THE EFFECTS OF USING A COMPUTER-ASSISTED INSTRUCTION PROGRAM ON OPINION EXPRESSION WRITING FOR PROMOTING OPINION EXPRESSION WRITING ABILITY AND ATTITUDE TOWARDS THAI LANGUAGE LEARNING OF GRADE 5 STUDENTS IN SCHOOLS UNDER PHUKET PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE	
กนกวรรณ สุมน, สุวรรณียะ หะกร และอภิรักษ์ อนุะมาน	
การศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผล การบริหารกิจการนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12	109
A STUDY OF THE RELATIONSHIP BETWEEN TRANSFORMATIONAL LEADERSHIP AND EFFECTIVENESS OF STUDENT AFFAIRS ADMINISTRATION UNDER THE EDUCATION SERVICE AREA OFFICE SECONDARY SCHOOL DISTRICT 12	
สรวิศ เพชรภูมิภัทร, จุติพร อัสวโสวรรณ และสุรพงศ์ เอื้อศิริพรฤทธิ์	
ภาวะผู้นำกับการบริหารองค์การในยุคนิวนอร์มัล	123
LEADERSHIP AND THE ORGANIZATION MANAGEMENT IN NEW NORMAL AGE	
วีระพงศ์ เกียรติไพรยศ และพระปลัดสถิตย์ โพธิ์ธนา	
แนวทางการบริหารศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน แบบมีส่วนร่วมของวิทยาลัย ในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช	135
GUIDELINES FOR ADMINISTRATION OF FIX IT CENTER BASE ON PARTICIPATION METHOD OF THE COLLEGES UNDER NAKHON SI THAMMARAT VOCATIONAL EDUCATION COLLEGE	
ชัยยันต์ ขวัญเกื้อ, วีระพงษ์ สมเขาใหญ่, สามิตร อ่อนคง และมะลิวัลย์ โยธารักษ์	

สารบัญ (ต่อ)

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะ
อันพึงประสงค์ของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครศรีธรรมราช เขต 4 149

ADMINISTRATORS' ETHICAL LEADERSHIP AFFECTING DESIRED CHARACTERISTICS
OF STUDENTS UNDER NAKHON SI THAMMARAT PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE
AREA OFFICE 4

เอกราช เอียดแก้ว, ชีระพงษ์ สมเขาใหญ่ และพระปลัดโฆสิต โฆสิตโต

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน

(ญ)

การพัฒนาสื่อบทเรียนออนไลน์เรื่อง การออกแบบ การผลิตและ
การประยุกต์ใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ โดยใช้ทฤษฎีการสร้าง
ความรู้ด้วยตนเองในการสร้างสรรค์ชิ้นงาน สำหรับนักศึกษาระดับ
ปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยนาฏศิลปนครศรีธรรมราช*
DEVELOPMENT OF ONLINE LESSONS ON DESIGN, PRODUCTION,
AND APPLICATION OF DIGITAL TECHNOLOGY MEDIA FOR
EDUCATIONAL PURPOSES BY USING THE THEORY OF
CONSTRUCTIONISM TO CREATE THE WORK FOR SECOND-YEAR
UNDERGRADUATE STUDENTS,
NAKHON SI THAMMARAT COLLEGE OF DRAMATICS ARTS

เกวริฐา รองพล

Kewwaritha Rongphon

วิทยาลัยนาฏศิลปนครศรีธรรมราช สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

Nakhon Sri Thammarat college of Dramatics Arts. Bunditpatanasilpa Institute, Thailand

E-mail: Kewwaritha@gmail.com

บทคัดย่อ

การพัฒนาสื่อบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การออกแบบ การผลิตและการประยุกต์ใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองในการสร้างสรรค์ชิ้นงาน สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยนาฏศิลปนครศรีธรรมราช เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบมีกลุ่มควบคุมวัดผลก่อนและหลัง โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาสื่อบทเรียนออนไลน์ เรื่องการออกแบบ การผลิตและการประยุกต์ใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองในการสร้างสรรค์ชิ้นงานให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์หลังเรียนระหว่างกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยสื่อบทเรียนออนไลน์และกลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยวิธีการสาธิต 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยสื่อบทเรียนออนไลน์ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 วิทยาลัยนาฏศิลปนครศรีธรรมราช ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการศึกษา จำนวน 40 คน โดยแบ่งเป็น

* Received 10 May 2021; Revised 10 March 2022; Accepted 14 March 2022

กลุ่มทดลอง จำนวน 20 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 20 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการวิเคราะห์ค่าประสิทธิภาพของกลุ่มทดลองเท่ากับ 89.96/95.43 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด (80/80)
2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์หลังเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่า กลุ่มทดลองที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์มีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยการสอนแบบสาธิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของกลุ่มทดลองที่ใช้สื่อบทเรียนออนไลน์ พบว่า โดยรวม นักศึกษามีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การพัฒนาบทเรียนออนไลน์, เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้, การสร้างความรู้ด้วยตนเอง

Abstract

The development of online lessons on design, production, and application of digital technology media for educational purposes by using the theory of Constructionism to create the work for second-year undergraduate students, Nakhon Si Thammarat College of Dramatics Arts was the experimental research with the control group and having pretest and posttest. The research aimed to 1) develop an online lesson on design, production, and application of digital technology media for learning using the theory of Constructionism to create the work to be effective under the 80/80 criteria, 2) compare the post-student achievement between the experimental group studying based on online media lessons and the control group studying by the demonstration method, and 3) study the satisfaction of the experimental group learning with online lesson media. The sample group was 40 second-year undergraduate students who enrolled in the Information and Communication Technology Education course in semester 2, the academic year 2021 of Nakhon Si Thammarat College of Dramatics Arts. The sample group, selected by purposive sampling, was divided into an experimental group with 20 students and a control group with 20 students.

The results showed that:

1. The experimental group's efficacy analysis results were 89.96/95.43, which was higher than the established benchmark (80/80).

2. When comparing the results after school achievement of the experimental group and the control group, it was found that the experimental group who studied online lessons had higher post-student achievement than the control group who studied with the demonstration teaching at the statistical level .01.

3. The study results on the satisfaction of the experimental group using online lesson media found that overall, the students had the highest level of satisfaction.

Keywords: Online lesson development, Educational technology for learning, Theory of Constructionism

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กล่าวถึงความหมายของการศึกษา ว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคมการเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุน ให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) นำไปสู่การจัดระบบการศึกษาของประเทศไทยที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มุ่งให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองจากประสบการณ์ บุคคล สังคม สภาพแวดล้อม กระบวนการจัดการเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้อื่น ๆ ตามศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส ซึ่งระบบการศึกษาดังกล่าวนี้อาจจะหล่อหลอมให้คนไทยเกิดความรู้ ทัศนคติหรือรันทหาความรู้ด้วยเพื่อพัฒนางานและคุณภาพของตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตในสังคมแห่งการเรียนรู้

จากแนวคิดดังกล่าวนี้ผู้วิจัยเห็นว่ามีสอดคล้องกับแนวคิดในทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองซึ่งเป็นทฤษฎีทางการศึกษาที่มีพื้นฐานแนวคิดให้นักศึกษาสร้างความรู้ด้วยตนเองจากการปฏิบัติในสภาพแวดล้อมที่หลากหลายและเหมาะสมกับนักศึกษา โดยอาศัยวัสดุ สื่อเทคโนโลยีในการสร้างสรรค์ชิ้นงานออกมาเป็นรูปธรรมโดยเชื่อว่าจะเกิดการเรียนรู้ ส่วนครูทำหน้าที่เป็นผู้สร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ตลอดจนอำนวยความสะดวก ชี้แนะ ส่งเสริม สนับสนุน กระตุ้นให้นักศึกษามีความกระตือรือร้นในการคิดและการทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งผลให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้มากที่สุด ดังที่ (ธเนศ ขำเกิด, 2548) อธิบายเพิ่มเติมว่า การสร้างสรรค์ความรู้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงานนั้นไม่ใช่เกิดขึ้นจากการบอก การสอน การสั่งของใคร แต่เกิดจากการสร้างขึ้นโดยนักเรียนแต่ละคนภายใต้บรรยากาศที่เอื้ออำนวย

ปัจจุบันเป็นการเปลี่ยนผ่านระบบการศึกษาจากยุคเดิมสู่ยุคดิจิทัล มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนให้นักศึกษาเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างอิสระ มีความสะดวกในการเข้าถึงความรู้สามารถต่อยอดความรู้ใหม่กับความรู้เดิม โดยเทคโนโลยีเหล่านี้จะถูกนำมาใช้เป็นตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้หรือเรียกว่า สื่อการสอน ซึ่งแนวทางหนึ่งที่แพร่หลายและเป็นที่ยอมรับในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา คือ การพัฒนาสื่อบทเรียนออนไลน์โดย (ฉัตรศิริปิยะพิมลสิทธิ์ และคณะ, 2552) ได้อธิบายความหมายของสื่อบทเรียนออนไลน์ว่าการเรียนการสอนสารสนเทศ ที่ใช้การนำเสนอด้วยตัวอักษร ภาพนิ่ง ผสมผสานกับการใช้ภาพเคลื่อนไหว วิดีทัศน์และเสียง โดยอาศัยเทคโนโลยีระบบการจัดการคอร์สในการบริหารจัดการงานสอนด้านต่าง ๆ เช่น อีเมล เว็บไซต์ เป็นต้น จากแนวคิดดังกล่าวผู้วิจัยมีความเห็นว่าสื่อบทเรียนออนไลน์นั้นเป็นสื่อกลางในการช่วยให้นักศึกษาเข้าถึงและเกิดความเข้าใจทั้งองค์ความรู้ที่อยู่ในลักษณะข้อมูลทฤษฎีปฏิบัติที่เกิดจากการสังเคราะห์แล้ว นอกจากสื่อในลักษณะดังกล่าวจะช่วยกระตุ้นความสนใจให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ยังช่วยลดช่องว่างของความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมถึงสื่อการสอนยังเป็นตัวช่วยขั้นดีในการสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมต่อการเรียนรู้ และช่วยแบ่งเบาภาระของครูผู้สอนด้านการเตรียมเนื้อหาอีกด้วย

การผลิตสื่อบทเรียนออนไลน์ หรือสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ชนิดอื่น ๆ นั้น ครูผู้สอนต้องพิจารณาวิเคราะห์องค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องได้แก่ ปัญหาและความจำเป็น ลักษณะของผู้เรียน วัตถุประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาของบทเรียน รวมถึงสภาพแวดล้อมในการนำสื่อไปใช้ ทั้งนี้สิ่งสำคัญที่ครูผู้สอนควรกระทำต่อไปคือ การเลือกว่าจะใช้สื่อชนิดใดให้เหมาะสมกับองค์ประกอบที่กล่าวมา โดยส่วนใหญ่แล้วสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้จำเป็นต้องใช้คอมพิวเตอร์ในการพัฒนาขึ้นทั้งสิ้น โดยบางสื่อที่ถูกสร้างมาเพื่อเป็นเครื่องมือทางการศึกษา แตกต่างกับบางสื่อที่ไม่ได้ถูกสร้างมาโดยไม่ได้มีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการศึกษาอย่างสิ้นเชิง ทั้งนี้สื่อเทคโนโลยีสามารถเป็นได้ทั้งเว็บเบราว์เซอร์ ซอฟต์แวร์โปรแกรม แอปพลิเคชัน หรืออื่น ๆ เช่น โปรแกรมสำเร็จรูป Adobe Captivate เว็บไซต์ Google Docs หรือแอปพลิเคชัน Facebook เป็นต้น บางครั้งครูผู้สอนต้องใช้ดุลยพินิจและจำเป็นผสมผสานจุดเด่นของสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลแต่ละอันเข้าด้วยกัน เพื่อที่จะสร้างสื่อให้เหมาะสมกับบริบทที่กำลังเผชิญและเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนมากที่สุด

วิทยาลัยนาฏศิลปนครศรีธรรมราช เป็นสถานศึกษาหนึ่งที่จัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาในจังหวัดนครศรีธรรมราช สังกัดกระทรวงวัฒนธรรม มีการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต 4 ปี และ 5 ปี เพื่อผลิตบัณฑิตให้เป็นแม่พิมพ์ของชาติ โดยมุ่งเน้นให้นักศึกษามีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในสาขาวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ นอกจากนี้ยังหล่อหลอมให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นครูวิชาชีพ ทั้งด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน การวัดประเมินผลทางการศึกษา รวมถึงการสร้างครูให้เป็นนักนวัตกรรมด้านการศึกษา โดยมีการบรรจุรายวิชานวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการศึกษา

มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้ เกี่ยวกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับนวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการศึกษา รวมถึงมีความรู้ในการออกแบบ การผลิต การนำไปใช้และการประเมินสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ การมีจริยธรรม การรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล กฎหมายดิจิทัล โดยสำคัญที่สุดคือมุ่งเน้นให้นักศึกษามีทักษะในการผลิตนวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ซึ่งจะเห็นได้ว่าวัตถุประสงค์ดังกล่าวของรายวิชานั้นมีความหมาย กว้างพอสมควร ทั้งนี้ผู้วิจัยเป็นอาจารย์ประจำวิทยาลัยนาฏศิลปนครศรีธรรมราชได้รับ มอบหมายให้จัดการเรียนการสอนในรายวิชาดังกล่าว มีโอกาสได้สัมผัสกับปัญหาที่เกิดขึ้นว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ขาดความรู้และขาดทักษะในการผลิตนวัตกรรมเทคโนโลยีและการสื่อสาร การศึกษา รวมถึงยังไม่สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมเท่าที่ควร

จากสภาพปัญหาที่ผู้วิจัยมีโอกาสดำเนินการได้สัมผัส ประกอบกับความสำคัญของทฤษฎีการสร้าง ความรู้ด้วยตนเองที่ส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการศึกษา ของไทย รวมถึงประโยชน์ของสื่อทเรียนออนไลน์ที่เป็นสื่อกลางให้เข้าถึงความรู้อย่างอิสระ กระตุ้นความสนใจ และลดช่องว่างของความแตกต่างระหว่างบุคคล ทำให้ผู้วิจัยมีความประสงค์ ที่จะพัฒนาสื่อทเรียนออนไลน์ เรื่อง การออกแบบ การผลิตและการประยุกต์ใช้สื่อเทคโนโลยี ดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองในการสร้างสรรค์ชิ้นงาน สำหรับ นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยนาฏศิลปนครศรีธรรมราช โดยงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความเชื่อว่าจะเป็นส่วนช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นและยกระดับพัฒนาคุณภาพการศึกษาใน รายวิชาดังกล่าวให้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาสื่อทเรียนออนไลน์ เรื่องการออกแบบ การผลิตและการประยุกต์ใช้สื่อ เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองในการสร้างสรรค์ ชิ้นงาน ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์หลังเรียนระหว่างกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยสื่อทเรียน ออนไลน์และกลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยวิธีการสาธิต
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยสื่อทเรียนออนไลน์ เรื่องการ ออกแบบ การผลิตและประยุกต์ใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ โดยใช้ทฤษฎีการสร้าง ความรู้ด้วยตนเองในการสร้างสรรค์ชิ้นงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) แบบมีกลุ่ม ควบคุมวัดผลก่อนและหลังการทดลอง (Pre-test Post-test Control Group Design) โดยมี รายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1-2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 วิทยาลัยนาฏศิลปนครศรีธรรมราช จำนวน 102 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 วิทยาลัยนาฏศิลปนครศรีธรรมราช ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารการศึกษา จำนวน 40 คน โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่มดังนี้

กลุ่มทดลอง เป็นกลุ่มที่เรียนด้วยสื่อบทเรียนออนไลน์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น จำนวน 20 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

กลุ่มควบคุม เป็นกลุ่มที่เรียนด้วยตัววิธีการสาธิต จำนวน 20 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรต้น ได้แก่ 1) การสอนโดยใช้สื่อบทเรียนออนไลน์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

2) การสอนโดยใช้วิธีการสาธิต

ตัวแปรตาม ได้แก่ 1) ประสิทธิภาพของสื่อบทเรียนออนไลน์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

2) ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนกลุ่มทดลอง

3) ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนกลุ่มควบคุม

4) ความพึงพอใจของผู้เรียนกลุ่มทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. บทเรียนออนไลน์ เรื่องการออกแบบ การผลิตและการประยุกต์ใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองในการสร้างสรรค์ชิ้นงาน สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยนาฏศิลปนครศรีธรรมราช

2. แผนการสอนเรื่องการออกแบบ การผลิตและการประยุกต์ใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ สำหรับกลุ่มทดลอง

3. แผนการสอนเรื่องการออกแบบ การผลิตและการประยุกต์ใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ สำหรับกลุ่มควบคุม

4. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปรนัย 4 ตัวเลือก เรื่อง การออกแบบ การผลิตและการประยุกต์ใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้

5. แบบสำรวจความพึงพอใจของกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยสื่อบทเรียนออนไลน์ เรื่องการออกแบบ การผลิตและการประยุกต์ใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองในการสร้างสรรค์ชิ้นงาน

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงทดลองแบบมีกลุ่มควบคุมวัดผลก่อนและหลังการทดลอง (Pre-test Post-test Control Group Design) ตามแนวคิดของ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2536) โดยมีแบบแผนการทดลอง ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงแบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	ทดสอบก่อน	ให้สิ่งทดลอง	ทดสอบหลัง
(R) E	O ₁	X ₁	O ₂
(R) C	O ₁	X ₂	O ₂

ความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

R	หมายถึง	การกำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่ม (sampling design)
E	หมายถึง	กลุ่มทดลอง (Experimental Group)
C	หมายถึง	กลุ่มควบคุม (Control Group)
X ₁	หมายถึง	การสอนโดยใช้สื่อบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การออกแบบการผลิตและการประยุกต์ใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองในการสร้างสรรค์ชิ้นงาน
X ₂	หมายถึง	การสอนโดยวิธีการสาธิต (Demonstration)
O ₁	หมายถึง	การทดสอบก่อนการทดลอง (Pre - test)
O ₂	หมายถึง	การทดสอบหลังการทดลอง (post - test)

สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การหาคุณภาพของสื่อบทเรียนออนไลน์เรื่องการออกแบบ การผลิตและการประยุกต์ใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองในการสร้างสรรค์ก่อนการนำไปใช้กับกลุ่มทดลอง โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านพิจารณาความเหมาะสมของสื่อซึ่งใช้เครื่องมือที่มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์และแปลผลโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. การหาคุณภาพของแผนการสอนที่ใช้กับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แล้วปรับปรุงให้แต่ละหัวข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67 เป็นต้นไป

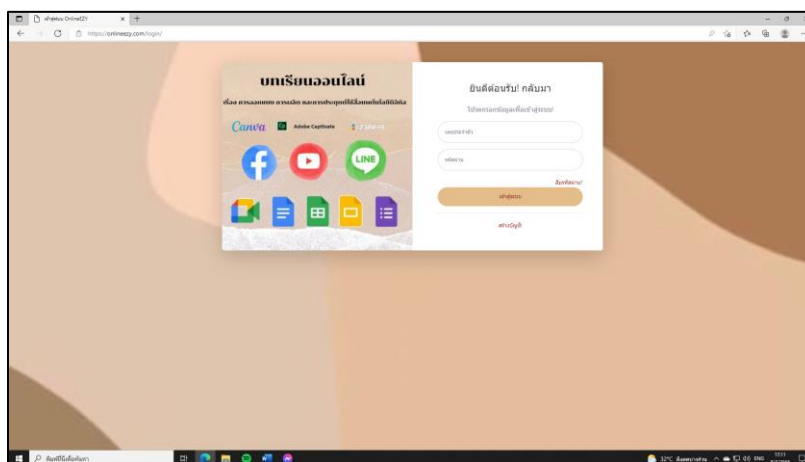
3. การหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (IOC) ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก โดยเลือกใช้ข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67 ค่าความยากง่ายระหว่าง 0.25 - 0.79 และค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.40 - 1.00

4. การหาประสิทธิภาพของสื่อบทเรียนออนไลน์เรื่อง การออกแบบ การผลิตและการประยุกต์ใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองในการสร้างสรรค์ชิ้นงาน โดยใช้เกณฑ์ประสิทธิภาพ E_1 / E_2

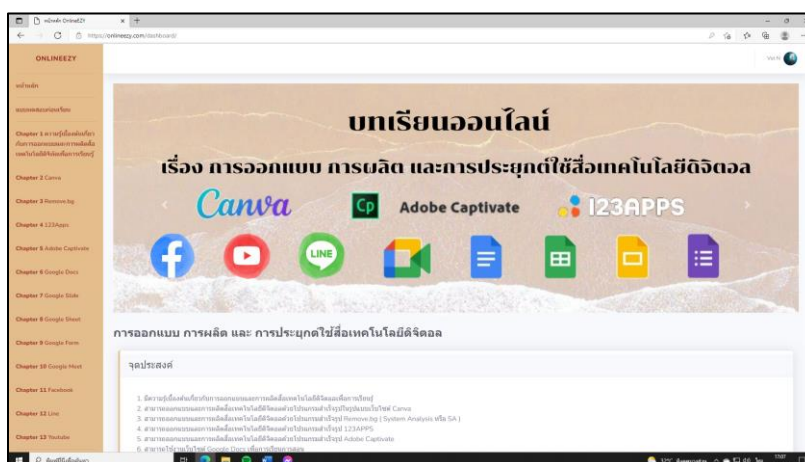
5. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ระหว่างกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยสื่อบทเรียนออนไลน์และกลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยวิธีการสาธิต โดยใช้สถิติการทดสอบที่ t-test for independent samples

6. การสำรวจความพึงพอใจของกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยสื่อบทเรียนออนไลน์ โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

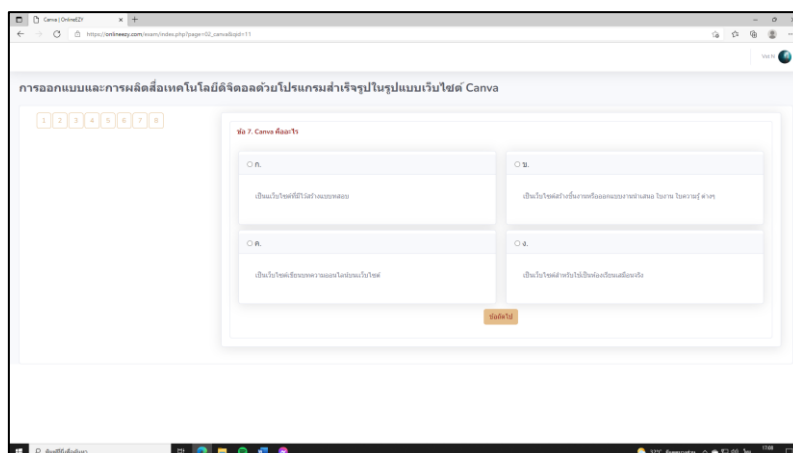
ผลการวิจัย

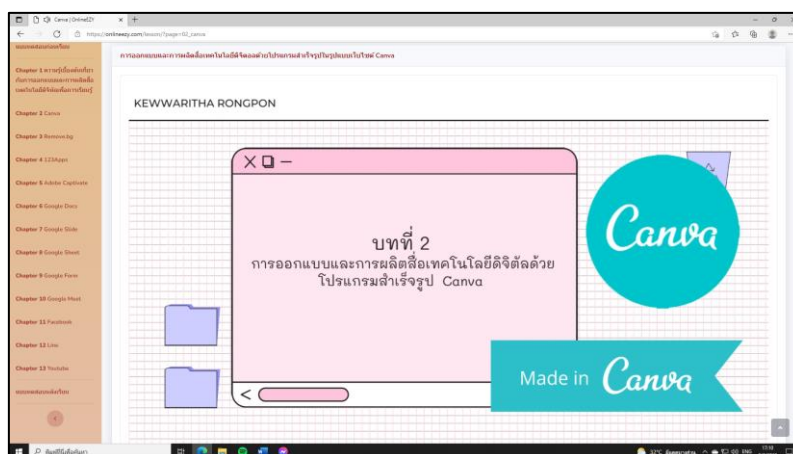
ภาพที่ 1 หน้าเข้าสู่ระบบ

ภาพที่ 2 หน้าหลัก

ภาพที่ 3 หน้าแบบทดสอบ

ภาพที่ 4 หน้าบทเรียน

ผลการหาคุณภาพของสื่อบทเรียนออนไลน์เรื่องการออกแบบ การผลิตและการประยุกต์ใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองในการสร้างสรรค์ก่อนการนำไปใช้กับกลุ่มทดลอง พบว่า โดยรวมสื่อบทเรียนออนไลน์มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.55) ทั้งนี้เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการนำเสนอ มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.14) ด้านเทคนิค มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.69) ด้านการจัดบทเรียน มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.77) ด้านเนื้อหา มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.56) และด้านการประเมินระหว่างเรียน มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.58) แสดงได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 แสดงผลการหาคุณภาพของสื่อบทเรียนออนไลน์โดยผู้เชี่ยวชาญก่อนการนำไปใช้

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับคุณภาพ
ด้านการนำเสนอ	4.38	0.14	เหมาะสมมาก
ด้านเทคนิค	4.48	0.69	เหมาะสมมาก
ด้านการจัดบทเรียน	4.19	0.77	เหมาะสมมาก
ด้านเนื้อหา	4.33	0.56	เหมาะสมมาก
ด้านการประเมินระหว่างเรียน	4.40	0.58	เหมาะสมมาก

2. ผลการหาค่าประสิทธิภาพของสื่อบทเรียนออนไลน์ พบว่า ผลการทดสอบระหว่างเรียนมีคะแนนเต็ม 130 คะแนน ได้คะแนนรวม 2,339 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 89.96 (E_1) และผลการทดสอบหลังเรียนมีคะแนนเต็ม 80 คะแนน ได้คะแนนรวม 1,527 คิดเป็นร้อยละ 95.43 (E_2) แสดงว่าสื่อบทเรียนออนไลน์มีประสิทธิภาพ E_1 / E_2 เท่ากับ 89.96/95.43 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าประสิทธิภาพของสื่อบทเรียนออนไลน์

การทดสอบ	คะแนนเต็ม	คะแนนรวม	ประสิทธิภาพ ของบทเรียนออนไลน์
ระหว่างเรียน	130	2,339	89.96
หลังเรียน	80	1,527	95.43

3. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์หลังเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่า กลุ่มทดลองที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์มีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยการสอนแบบสาธิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์หลังเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนคน	หลังการทดลอง		t-test	p
		($\bar{X}$)	S^2		
กลุ่มทดลอง	20	72.35	2.059	20.695	.000
กลุ่มควบคุม	20	59.80	1.765		

4. ผลการศึกษาความพึงพอใจของกลุ่มทดลองที่ใช้สื่อบทเรียนออนไลน์ พบว่า โดยรวม นักศึกษามีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.69, S.D. = 0.41) โดยสามารถเรียงลำดับระดับความพึงพอใจด้านต่าง ๆ ได้ดังนี้

ด้านรูปแบบบทเรียนและเว็บไซต์มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.82$, S.D. = 0.39) ด้านการจัดกิจกรรมประกอบการเรียนการสอน มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.78$, S.D. = 0.08) ด้านการนำเสนอเนื้อหา มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.46) ด้านการใช้คอมพิวเตอร์ประกอบการเรียนการสอนมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.53) และด้านวิธีการเรียนการสอน มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.57) แสดงได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5 แสดงผลการศึกษาคำพึงพอใจของกลุ่มทดลองที่ใช้สื่อบทเรียนออนไลน์

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับความ พึงพอใจ
ด้านรูปแบบบทเรียนและเว็บไซต์	4.82	0.39	มากที่สุด
ด้านการจัดกิจกรรมประกอบการเรียนการสอน	4.78	0.08	มากที่สุด
ด้านการนำเสนอเนื้อหา	4.71	0.46	มากที่สุด
ด้านการใช้คอมพิวเตอร์ประกอบการเรียนการสอน	4.60	0.53	มากที่สุด
ด้านวิธีการเรียนการสอน	4.56	0.57	มากที่สุด

อภิปรายผล

1. การตรวจสอบคุณภาพของสื่อบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การออกแบบ การผลิตและการประยุกต์ใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองในการสร้างสรรค์ชิ้นงาน สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยนาฏศิลป์ นครศรีธรรมราช พบว่า บทเรียนออนไลน์มีประสิทธิภาพเท่ากับ 89.96/95.43 เป็นไปตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ที่ 80/80 ซึ่งสอดคล้องกับ ธนพงษ์ ไชยลาโก และคณะที่พบว่า ประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ Mobile Learning ที่พัฒนาขึ้นมีค่าเท่ากับ 82.00/82.11 และเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80 ทั้งนี้เมื่อพิจารณางานวิจัยของทั้งผู้วิจัยและธนพงษ์ ไชยลาโก และคณะ พบว่ามีจุดร่วมที่น่าตั้งข้อสังเกต คือ ในการพัฒนาสื่อผู้วิจัยให้ความสำคัญกับกระบวนการสร้างและพัฒนา มีการศึกษา วิเคราะห์ และตรวจสอบเนื้อหาด้วยผู้เชี่ยวชาญ มีการจัดเรียงลำดับความยากง่าย มีความเชื่อมโยงกันของเนื้อหา รวมถึงสร้างสื่อบทเรียนออนไลน์ที่มีความทันสมัยเร้าความสนใจจากข้อสังเกตดังกล่าว ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า แนวทางในการพัฒนาสื่อบทเรียนออนไลน์ให้เกิดประสิทธิภาพ เป็นไปตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานนั้น ผู้พัฒนาควรตรวจสอบความเหมาะสมถูกต้องของเนื้อหาทั้งด้วยตนเองและผู้เชี่ยวชาญ ทั้งนี้ในวงโครงสร้างเนื้อหาสื่อควรมีการเรียงลำดับความยากง่าย และความเหมาะสมของเนื้อหา (ธนพงษ์ ไชยลาโก และคณะ, 2559)

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์หลังเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่า กลุ่มทดลองที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์มีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยการสอนแบบสาธิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับ สายใจ คุณบัวลา ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคอมพิวเตอร์แอนิเมชันเบื้องต้นและความสามารถในการใช้เทคโนโลยีโดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน พบว่า ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการสอนโดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงานสูงกว่าที่ได้รับการสอนแบบสาธิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้วยความสอดคล้อง (สายใจ คุณบัวลา, 2558) ทั้งนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่าแนวทางในการพัฒนาสื่อบทเรียนออนไลน์ให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้นั้น นอกจากจะตรวจสอบความเหมาะสมถูกต้องของเนื้อหาแล้ว ยังควรเสริมสร้างความรู้สึกรักให้ผู้เรียนเกิดความสนใจใฝ่รู้โดยปราศจากการบังคับทั้งทางตรงและทางอ้อม มีอิสระในการวางแผน ลงมือเรียน วิเคราะห์ สังเคราะห์ เชื่อมโยง รวมถึงแลกเปลี่ยนความรู้ด้วยตนเอง แล้วจัดทำชิ้นงาน ด้วยแนวคิดดังกล่าวนี้ผู้วิจัยเห็นว่าจะช่วยให้ผู้เรียนมีการพัฒนาความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งแนวคิดดังกล่าวยังมีการสอดคล้องกับ ทิศนา ขัมมณี สรุปได้ว่า การเรียนรู้ที่ดี คือ การสร้างความรู้ด้วยตัวนักเรียนเอง เกิดขึ้นจากการนำความคิดของตนเองไปสร้างสรรค์ชิ้นงานโดยอาศัยสื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสม ด้วยกระบวนการนี้จะทำให้ความรู้ที่สร้างขึ้นมีความคงทน สามารถถ่ายทอดให้ผู้อื่นเข้าใจความคิดของตนเองได้อย่างดี รวมถึงเป็นฐานให้นักเรียนสร้างความรู้ใหม่อย่างไม่มีที่สิ้นสุด (ทิศนา ขัมมณี, 2550)

3. การศึกษาความพึงพอใจของกลุ่มทดลองที่ใช้สื่อบทเรียนออนไลน์ พบว่า โดยรวม นักศึกษามีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.41) สอดคล้องกับงานวิจัยของนิตยา มั่นศักดิ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเรื่อง การสร้างและตกแต่งงานคอมพิวเตอร์กราฟิกด้วยโปรแกรมกราฟิก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีระดับความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับที่มากที่สุด ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นผลอันเนื่องมาจากบทเรียนออนไลน์มีการพัฒนาโดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ส่งผลให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาและเกิดการสร้างความรู้ที่คงทนถาวร ประกอบกับผู้เรียนยุคใหม่ให้ความสนใจกับเทคโนโลยีและสื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัย ซึ่งอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนสร้างความเข้าใจเนื้อหาแต่ละบทเรียนได้มากยิ่งขึ้น รวมไปถึงบทเรียนออนไลน์มีการนำเสนอที่น่าสนใจ มีกราฟิกและภาพเคลื่อนไหวที่สอดคล้องกับเนื้อหา และตัวหนังสือมีความเหมาะสม อ่านง่าย ช่วยให้ผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจเนื้อหาและทำแบบทดสอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ (นิตยา มั่นศักดิ์, 2560)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการสังเกตการใช้สื่อบทเรียนออนไลน์ในการวิจัยครั้งนี้พบว่า เมื่อนักศึกษาใช้สื่อนอกเวลาเรียน บางครั้งเกิดปัญหาอุปสรรคหรือมีความสงสัยจำเป็นต้องติดต่อกับครูผู้สอน แต่ในสื่อบทเรียนออนไลน์ขาดช่องทางการติดต่อกับครูผู้สอน ดังนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรเพิ่มช่องทางให้ผู้เรียนกับผู้สอนมีปฏิสัมพันธ์ได้อย่างสะดวก นอกจากนี้อาจเพิ่มหัวข้อ “Q/A” หรือ “คำถามที่พบบ่อย” เพื่อช่วยให้ผู้เรียนคลายข้อสงสัยด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ครูผู้สอน หรือผู้สนใจสามารถประยุกต์แนวการจัดการเรียนการสอนตามการวิจัยครั้งนี้ โดยพัฒนาเป็นสื่อบทเรียนออนไลน์เรื่องอื่น ๆ เนื่องจากการเรียนด้วยสื่อบทเรียนออนไลน์ทำให้นักศึกษามีความสนุกสนาน ไม่เบื่อหน่ายนำไปสู่การเรียนรู้ที่เป็นไปอย่างต่อเนื่อง สั้นไหล และคงทน สังเกตได้จากการที่นักศึกษามีความพึงพอใจกับการใช้สื่อบทเรียนออนไลน์ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.41)

เอกสารอ้างอิง

- ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์ และคณะ. (2552). การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ วิชาหลักการวัดและการประเมินผลการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ทิตนา แคมมณี. (2550). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนพงษ์ ไชยลาโก และคณะ. (2559). การพัฒนาสื่อบทเรียนออนไลน์ เรื่องการออกแบบเพื่อการผลิตสื่อปฏิสัมพันธ์และมัลติมีเดีย. วารสารวิชาการนวัตกรรมสื่อสารสังคม, 4(2), 134-143.
- ธเนศ ขำเกิด. (2548). การสร้างความรู้ตามทฤษฎี Constructionism. วารสารเทคโนโลยี (สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น), 31(178), 163-164.
- นิตยา มั่นศักดิ์. (2560). การพัฒนาบทเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเรื่อง การสร้างและตกแต่งงานคอมพิวเตอร์กราฟิกด้วยโปรแกรมกราฟิก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ใน การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2536). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- สายใจ คุณบัวลา. (2558). ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคอมพิวเตอร์แอนิเมชันเบื้องต้น และความสามารถในการใช้เทคโนโลยีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สอนโดยใช้

ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน. วารสารจันทร์เกษมสาร, 21(40), 99-108.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมือง
สำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา*
BUDDHADHAMMA INTEGRATION FOR ENHANCING POLITICAL
COMMUNICATION TO THE PEOPLE
IN PHRA NAKHON SI AYUTTHAYA PROVINCE

พระชินกร สุจิตโต (ทองดี)

Phra Chinnakorn Sucitto (Thongdee)

อนุภูมิ ไชวเกษม

Anubhumi Sowkasem

สุรพล สุธะพรหม

Surapon Suyaprom

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

E-mail: chinza44@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2) เพื่อศึกษากระบวนการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และ 3) เพื่อเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยาตามหลักสังคหวัตถุ 4

ผลการวิจัยพบว่า

1. รู้เข้าใจหลักการส่งสารต้องอาศัยตัวสารเป็นความจริง มีทักษะการสื่อสาร มีทัศนคติที่ดี รู้เท่าทันข้อมูลเนื้อหาของสารที่ส่งออกไปต้องตรงประเด็นและชัดเจน เป็นความจริง มีประโยชน์ รู้เลือกใช้สื่อหรือช่องทางหลากหลายสื่อทางออนไลน์ทุก ๆ ชนิดที่เป็นการเข้าถึงได้อย่างรวดเร็ว และไม่ขัดต่อหลักความเชื่อ รู้คิดวิเคราะห์แยกแยะอย่างมีวิจารณญาณอย่างมีสติ รู้ตัว มีเหตุผล คิด วิเคราะห์ แยกแยะ

2. โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.75, S.D. = 0.59) รายด้านพบว่า ด้านผู้รับสาร มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ($\bar{X}$ = 3.84, S.D. = 0.71) รองลงมาคือ ด้านสื่อหรือช่องทาง ($\bar{X}$ = 3.81, S.D. = 0.70) และต่ำที่สุดคือ ด้านผู้ส่งสาร ($\bar{X}$ = 3.61, S.D. = 0.63)

* Received 8 August 2021; Revised 15 March 2022; Accepted 20 March 2022

3. การให้แบ่งปันความรู้ เพื่อนำมาวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมือง วาจาเป็นที่รัก มีคำพูดที่สุภาพ ไพเราะ อ่อนหวาน น่าฟัง ช่วยให้มีมุมมองที่กว้าง ประพฤติประยชน์มีใจรัก ทำประโยชน์แก่กันด้วยความสุจริตเที่ยงธรรมเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม วางตนเสมอต้นเสมอปลายมีเหตุผล ให้ข้อมูลที่ชัดเจนถูกต้องแก่บุคคลและสังคม ย่อมก่อให้เกิดความเคารพซึ่งกันและกัน ทำให้การสื่อสารทางการเมืองมีความเข้าใจกันได้อย่างรวดเร็ว

คำสำคัญ: การบูรณาการ, หลักสังคหวัตถุ 4, การส่งเสริม, การสื่อสารทางการเมือง

Abstract

This research aimed to 1) study the general conditions of people's political communication in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province, 2) study the people's political communication process in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province, and 3) propose the Buddhadhamma (Sangahavattu 4) integration for enhancing political communication of people in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province.

Findings were as follows:

1. Knowing and understanding the principle of sending a message depends on the truth. People should have communication skills, a good attitude, ability to make informed, the content sent out must be relevant and clear, accurate and valuable, knowing how to use all kinds of online media or channels that are accessible quickly and not contrary to the belief, having critical thinking consciously.

2. Political communication process was found at high level ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.59). When considering each aspect, the receiver had the highest level of opinions ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.71), followed by the media or channel ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = 0.70) and the lowest level was the sender ($\bar{X} = 3.61$ S.D. = 0.63).

3. The results of knowledge sharing to analyze the political situation revealed that the words that are endearing polite, sweet, and pleasant to listen to help have a broad perspective. Ways to create respect for each other to make political communication understandable quickly were as follows: behave beneficially; have a heart; love to benefit each other with honesty and fairness for the common interest; be consistent and rational; provide clear and accurate information to individuals and society.

Keywords: Integration, Sangahavattu 4, Enhancing, Political communication

บทนำ

การสื่อสารทางการเมืองเป็นกระบวนการพิเศษ ที่ก่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของสังคมการเมืองและทำให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคมเมือง การถ่ายทอดข่าวสารที่เกี่ยวกับการเมืองจากระบบการเมืองหนึ่งไปยังอีกส่วนหนึ่ง และถ่ายทอดระบบสังคมกับระบบการเมืองประเด็นสำคัญของการสื่อสารที่ประสบความสำเร็จ ก็คือสามารถสื่อสารให้อีกฝ่ายได้รับข่าวสารได้แจ่มชัด แต่บ่อยครั้งเกิดปัญหาในการสื่อสาร ผู้ส่งข่าวสารไม่สามารถส่งเนื้อหาข่าวสารได้แจ่มชัด จนทำให้เกิดความเข้าใจผิด โดยเฉพาะการสื่อสารทางการเมือง (ลิขิต ธีรเวคิน, 2563) หลายปีที่ผ่านมาความขัดแย้งในสังคมไทยทำให้สังคมได้ตระหนักและเริ่มกล่าวถึงเครื่องมือที่จะเชื่อมโยงสังคมไทยให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติมีความสุข ดังจะเห็นได้จากกลุ่มคนในประเทศต่าง ๆ ที่พัฒนาตนเองเข้าสู่ประเทศที่พัฒนาทั้งระบบเศรษฐกิจและการเมือง ได้ให้การยอมรับอย่างกว้างขวางในการนำการสื่อสารมาเป็นเครื่องมือ (tool) และวิธีการ (means) (พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส, 2555) เพื่อนำมาพัฒนาให้เกิดความเปลี่ยนแปลงและสร้างความเจริญก้าวหน้าทั้งต่อปัจเจกบุคคล องค์กร สังคมและประเทศชาติ แม้ว่าการสื่อสารถูกนำมาเป็นเครื่องมือที่สำคัญทางการเมืองระหว่างประชาชนกับรัฐบาลและรัฐบาลกับประชาชน แต่ส่วนหนึ่งที่ทำให้ “ความขัดแย้ง” ขยายตัวขึ้น หรือลดระดับความรุนแรงลงในสังคม ที่สำคัญประการหนึ่งคือสื่อมวลชน ที่มีส่วนในการขยายระดับความรุนแรงของความขัดแย้ง (คณะกรรมการอิสระตรวจสอบและค้นหาความจริง คอป., 2555) ทุกฝ่ายเริ่มให้ความสำคัญการสื่อสารที่จะนำสังคมไปสู่การพัฒนา

สื่อมวลชนจึงมีพลังอำนาจมากในการแพร่กระจายข่าวสาร ความคิด ความเชื่อ อุดมการณ์ ที่เป็นกลไกสำคัญทั้งในการต่อต้านและสนับสนุนต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม รวมทั้งสนับสนุนระบบเศรษฐกิจการเมือง การสื่อสารเป็นกระบวนการหนึ่งที่ได้ครอบงำสังคมเอาไว้ซึ่งอาจครอบงำไปทางลบหรือบวกก็ได้ สังคมจะสันติสุขสมานฉันท์ หากมีการสื่อสารในทางบวก สังคมจะขัดแย้งหากมีการสื่อสารไปในทางลบ การตระหนักถึงวัฒนธรรมการดำรงชีวิตประจำวัน มีส่วนสำคัญในการหล่อหลอมอุดมการณ์ทางการเมืองของคนในสังคมจากการแพร่กระจายข่าวสาร ที่กลายเป็นเครื่องมือในการควบคุมความคิดทางการเมืองของคนในสังคม (political control) จนนำไปสู่ความขัดแย้งตามมา (ธนชาติ ธรรมโชติ, 2563)

การสื่อสารทางการเมืองในปัจจุบันกล่าวได้ว่า ความขัดแย้งมาจากหลายมิติ แต่มีตัวแปรสำคัญที่แฝงตัวอยู่เบื้องหลังของวิกฤตการณ์สื่อสารทางการเมืองได้แก่ประเด็น “การสื่อสาร” ขบวนการแตกแยกทางสังคมที่น่าพาประชาชนในสังคมไทยไปจ่อที่ขอบเหวแห่งมิกซ์ยูนิลีค (ประเวศ วะสี, 2563) เป็นการสื่อสารแสดงเสรีภาพคำพูดทางความคิดเห็น (free speech) สร้างคำพูดด้วยความเกลียดชัง (hate speech) คำพูดที่บิดเบือน (distorted speech) และมีคำพูดที่มีอคติ (biased speech) ซึ่งส่งผลต่อการสานสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างลึกซึ้งจนขยายผลสู่ความขัดแย้งและใช้ความรุนแรงในที่สุด (พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส, 2549)

การสื่อสารทางการเมืองในสังคมไทย โดยเฉพาะการปกครองในระบอบประชาธิปไตย การสื่อสารผ่านสื่อมวลชนนับว่ามีความสำคัญมาก (ปราณี สุรสิทธิ์, 2557) ยิ่งในยุคปัจจุบันที่มีการพัฒนาด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร ทำให้มีความสะดวกรวดเร็วจนมีการกล่าวขานสังคมปัจจุบันว่าเป็น “สังคมแห่งการสื่อสาร” (the communication society) (พฤทธิสาณ ชุมพล ม.ร.ว., 2556)

จากสภาพปัญหาเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมืองที่มีตัวแปรการสื่อสารที่ขยายความขัดแย้งไปสู่ความรุนแรง เป็นการสื่อสารเพื่อสร้างความเกลียดชังนำไปสู่ความรุนแรงทางการเมืองในสังคมไทยปัจจุบัน ดังนั้นงานนี้จึงมุ่งเน้นที่จะบูรณาการหลักการทางพระพุทธศาสนาเพื่อไปสู่วิธีการสร้างรูปแบบการสื่อสารทางการเมืองที่นำไปปฏิบัติได้จริง ตระหนักถึงการสื่อสารอย่างไร ให้ตื่นรู้ ใช้ปัญญาในการพิจารณาใคร่ครวญกับสถานการณ์จริงที่จะไม่จุดประกายความขัดแย้งให้ขยายออกไปในสังคม ไม่ได้หมายความว่าในสังคมบ้านเมืองจะไม่มี ความขัดแย้งทางคำพูด ตราบใดที่เป็นสังคมมนุษย์ ของการอยู่ร่วมกันก็จะต้องมีอยู่ต่อไป แต่ความขัดแย้งนี้จะไม่นำไปสู่ความรุนแรงแตกแยกความสามัคคี แต่สามารถอยู่ร่วมกันในความต่างอย่างสันติ การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยานำไปสู่การสื่อสารอย่างสร้างสรรค์อยู่ร่วมกันอย่างสุขสงบ

ด้วยเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา แนวคิด ทฤษฎี การสื่อสารทางการเมือง สภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมือง องค์ประกอบของการส่งเสริมการสื่อสารทางการเมือง และแนวทางการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนได้มีโอกาสในการสื่อสารทางการเมืองอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อศึกษากระบวนการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. เพื่อเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิธีดำเนินการวิจัย

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งรูปแบบการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้การศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key

Informants) ผู้ให้ข้อมูลหลักด้านการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In - depth Interview) คือผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยผู้วิจัยได้กำหนดคัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน 20 รูป/คน

ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากร คือ ประชาชนผู้มีสิทธิในการเลือกตั้งในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาทั้ง 4 เขต การเลือกตั้งที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 649,426 คน (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2562) โดยผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ซึ่งเป็นการสุ่มตัวอย่างจากพื้นที่ประชากรในกลุ่มเขตตัวอย่างจนครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง คือ 400 คน จำแนกตามพื้นที่การเลือกตั้งจังหวัดพระนครศรีอยุธยาทั้ง 4 เขตการเลือกตั้ง ผู้วิจัยใช้สูตร Taro Yamane กำหนดขอบเขตความคลาดเคลื่อน 0.05 สูตรการคำนวณหากลุ่มตัวอย่าง โดยคัดเลือกการแจกแบบสอบถามแก่ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้ง อายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 440 ตัวอย่าง

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 20 รูป/คน แบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มนักวิชาการทางด้านพระพุทธศาสนา 5 รูป 2) กลุ่มนักวิชาการทางด้านรัฐศาสตร์ 5 คน 3) กลุ่มสื่อมวลชน 4 คน 4) กลุ่มสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน และ 5) กลุ่มผู้บริหารหรือผู้นำชุมชน 3 คน

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ 1) เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) เกี่ยวกับกระบวนการสื่อสารทางการเมือง 3) เกี่ยวกับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยาตามหลักสังคหวัตถุ 4 และ 4) เกี่ยวกับสภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open - ended Question) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระ ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์เป็นรายข้อ (Index of Item - Objective Congruence: IOC) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.6 - 1.0 แสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ 1) ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ 2) สภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 3) การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยาตาม

หลักสังคหวัตถุ 4 และ 4) ข้อเสนอแนะ ซึ่งผ่านการตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาตาม
วัตถุประสงค์จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview)

เก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เก็บข้อมูลโดยใช้สำรวจ (Survey Research) ได้แก่ การแจกแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับ กระบวนการสื่อสารทางการเมือง การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองตามหลักสังคหวัตถุ 4 และสภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยการวิเคราะห์เอกสาร และแจกแบบสอบถาม เพื่อเก็บข้อมูลจาก ประชาชนผู้มีสิทธิในการเลือกตั้งในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาทั้ง 4 เขตการเลือกตั้ง จำนวน 440 ตัวอย่าง วิเคราะห์ และประมวลผลโดยนำข้อมูลไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้สถิติต่าง ๆ ดังนี้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview) แบบตัวต่อตัวกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 20 รูป/คน บันทึกข้อมูลโดยการจดบันทึกและการบันทึกเสียงให้ครบตามคำถามการสัมภาษณ์และวัตถุประสงค์ การวิจัยเพื่อนำมาเรียบเรียงเป็นผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติ ที่ใช้ในการในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา (Descriptive Content Analysis) ทั้งนี้เป็นการสรุปสาระสำคัญของผลการสัมภาษณ์เชิงลึก นำผลที่ได้มาจำแนกเนื้อหาที่สอดคล้องหรือตรงกันและแบ่งออกเป็นประเด็น โดยการหาค่าความถี่ และวิเคราะห์ผลจากการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) โดยนำเนื้อหาที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิมาสังเคราะห์เพื่อปรับเป็นองค์ความรู้จากการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกได้ดังนี้

เพศ พบว่า เพศของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 58.50 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 41.50

อายุ พบว่า อายุของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ อายุ ต่ำกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 57.50 รองลงมาคือ อายุ 30 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.50 และ น้อยที่สุดคือ อายุ 51 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 7.00

ระดับการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ ปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 62.75 รองลงมาคือ ปวช./ปวส. คิดเป็นร้อยละ 13.50 และน้อยที่สุดคืออื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 0.50

อาชีพหรือตำแหน่ง พบว่า อาชีพหรือตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ รับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 26.50 รองลงมาคือ อื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 25.75 และน้อยที่สุดคือเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 5.00

รายได้ต่อเดือน พบว่า รายได้ต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ 10,000 - 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 63.00 รองลงมาคือ ต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 24.75 และน้อยที่สุดคือ ตั้งแต่ 31,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 2.50

2. ผลการวิเคราะห์กระบวนการสื่อสารทางการเมือง ดังนี้

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กระบวนการสื่อสารทางการเมือง พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.59) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านผู้รับสาร (Receiver) มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.71) รองลงมาคือ ด้านสื่อหรือช่องทาง (Channel) ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = 0.70) และต่ำที่สุดคือ ด้านผู้ส่งสาร (Sender) ($\bar{X} = 3.61$, S.D. = 0.63)

3. ผลการวิเคราะห์การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ดังนี้

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยาตามหลักสังคหวัตถุ 4 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.64) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสมานัตตตา (การวางตนสม่ำเสมอ) มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 0.70) รองลงมา คือ ด้านปิยวาจา (วาจาเป็นที่รัก) ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.75) และต่ำที่สุด คือ ด้านทาน (การให้) ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = 0.68)

อภิปรายผล

1 สภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1.1 ด้านรู้เข้าใจหลักการส่งสาร คือ มีความเชี่ยวชาญทางด้านการสื่อสาร มีทักษะในการสื่อสาร มีทัศนคติที่ดีถูกต้อง เพราะจะทำให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ อย่างจริง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ นันทนา นันทวโรภาส ได้อธิบายเรื่อง การสื่อสารทางการเมืองในประเทศไทย นำเสนอให้เห็นภาพกว้างของการสื่อสารทางการเมืองของรัฐบาลไทย ซึ่งเริ่มมีความสำคัญมากขึ้นเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองสู่ระบอบประชาธิปไตย (นันทนา นันทวโรภาส, 2556)

1.2 ด้านรู้เท่าทันข้อมูลเนื้อหา คือ เนื้อหาของสารที่ส่งออกไปต้องมีความตรงไปตรงมา ไม่อ้อมค้อม และต้องไม่สร้างความขัดแย้งจะต้องเป็นเรื่องที่จริง มีประโยชน์ และชอบธรรม จะต้องสื่อความหมายตรงประเด็นชัดเจน มีความสมบูรณ์ มีความกะทัดรัด ง่ายต่อการเข้าใจและถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุดารัตน์ เกตุราพันธ์ ได้วิจัยเรื่อง เชิงบูรณาการแก้ปัญหาความขัดแย้งในการเมืองไทยปัจจุบัน พบว่า การแก้ปัญหาความขัดแย้งสามารถอาศัยทุนที่ยิ่งใหญ่ของสังคมไทย 2 ประการคือ พระพุทธศาสนาและพระราชปรีชาญาณแห่งองค์พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ ในการใช้ เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพุทธปรัชญาเป็นเครื่องเชื่อมโยงคุณค่าของประชาธิปไตยให้สอดคล้องกับรากฐานทางศีลธรรมและความเป็นไทย (สุดารัตน์ เกตุราพันธ์, 2561)

1.3 ด้านรู้เลือกใช้สื่อหรือช่องทางหลากหลาย คือ การสื่อสารถือว่าเป็นการส่งข่าวสารหรือการสื่อความหมายไปยังผู้รับเพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างสูง และจะต้องไม่สร้างความขัดแย้งทางการเมือง ช่องทางการสื่อสารมักจะมุ่งไปทางการใช้สื่อใหม่ เช่น Facebook Line Twitter Instagram Clubhouse YouTube E-mail Live Internet Video Link Zoom Meeting เป็นต้น จึงต้องเลือกใช้สื่อให้มีความเหมาะสมสอดคล้องแล้วแต่ชนิดของการสื่อสารนั้น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สืบวงศ์ สุขะมงคล ได้วิจัยเรื่อง การบริหารจัดการความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2544 - 2555 พบว่า สาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้ง ประกอบด้วย ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของประชาชน การขัดกันในด้านอำนาจและผลประโยชน์ของกลุ่มการเมือง (สืบวงศ์ สุขะมงคล, 2557)

1.4 ด้านรู้คิดวิเคราะห์แยกแยะอย่างมีวิจารณญาณ คือ การวิเคราะห์ผู้รับสารเป็นกลุ่มคนเป้าหมายที่ต้องการรับข่าวสารจากผู้ส่งสาร ซึ่งอาจเป็นความรู้สึกในทางที่ดีและความรู้สึกในทางที่ไม่ดีก็ได้ รวมไปถึงทัศนคติการรับรู้ จะต้องมีการคิด วิเคราะห์ แยกแยะเนื้อหาจากหลาย ๆ ช่องทางของข่าวสาร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เชือก โชติช่วย ได้วิจัยเรื่อง กลยุทธ์การสื่อสารของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา พบว่า กลยุทธ์การสื่อสารของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ แบ่งออกเป็น 5 ด้านประกอบด้วย คือ 1. เป้าหมาย (purposive) คือ ตั้งเป้าเพื่อสร้างความชอบธรรมเพื่อเปลี่ยนแปลงการปกครองไปสู่ประชาธิปไตยครั้งใบหรือรักษาไว้ซึ่งอำนาจเผด็จการ 2. ผู้ส่ง (sender) คือ เน้นใช้ตัวผู้นำคือพลเอกประยุทธ์เป็นหลัก 3. สาร (message) คือ การใช้หลักชวนให้เชื่อ (propaganda) 4. ช่องทางสื่อสาร (channel) คือ รัฐบาลพลเอกประยุทธ์ ควบคุมสื่อมวลชนกระแสหลักทุกช่องทาง 5. ผู้รับสาร (receiver) คือ ประชาชนทุกกลุ่ม (เชือก โชติช่วย, 2560)

2 กระบวนการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2.1 ด้านผู้ส่งสาร (Sender) คือ ทักษะการสื่อสาร ความชำนาญในการพูด การเขียน การคิด การใช้เหตุผล ในการโน้มน้าวใจบุคคลอื่น ๆ มีเหตุผล มีความรอบรู้ในเรื่องการสื่อสารทางการเมืองสถานการณ์ต่าง ๆ รอบตัวที่เกิดขึ้นเสมอ และจะต้องไม่สร้างความ

ขัดแย้ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรพล สุยะพรหม ได้วิจัยเรื่อง การสื่อสารทางการเมืองของพระเทพปฏิภาณวาที (เจ้าคุณพิพิธ): ศึกษาในช่วงเวลา พ.ศ. 2540-2560 วิจัยพบว่า ในช่วงเวลาปี พ.ศ. 2540-2560 นั้น เจ้าคุณพิพิธในฐานะผู้ส่งสารที่เป็นพระภิกษุในพระพุทธศาสนาได้นำเทคนิคและวิธีการสื่อสารของพระพุทธเจ้ามาใช้ คือ สื่อสารได้อย่างแจ่มแจ้ง จูงใจ แกล้งกล้า และร่าเริง ส่วนสารนั้นเจ้าคุณพิพิธได้ใช้เนื้อหาของหลักพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้เพื่อเสนอเป็นแนวทางแก้ปัญหาสังคมและปัญหาทางการเมือง (สุรพล สุยะพรหม, 2562)

2.2 ด้านสาร (Message) คือ เนื้อหาการสื่อสารของกระบวนการถ่ายทอดความคิด มีความชัดเจนถูกต้อง จะต้องมีความเป็นสาระ ซึ่งถ่ายทอดความคิดเจตนารมณ์ต่าง ๆ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์โดยส่วนรวม และยังต้องขึ้นอยู่กับบุคลิกลักษณะ และลีลาของผู้ส่งสารแต่ละคน และความเหมาะสมสอดคล้องกับผู้รับสาร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สะถิระ เผือกประพันธุ์ ได้วิจัยเรื่อง การสื่อสารทางการเมืองของนายอุทัย พิมพ์ใจชน: ศึกษาในช่วงเวลา ระหว่างปี พ.ศ. 2512-2548 ซึ่งพบว่า นายอุทัย พิมพ์ใจชน เป็นผู้มีความรู้ความสามารถทางด้านการเมืองมีอุดมการณ์และจุดยืนทางการเมืองที่รักความเป็นประชาธิปไตย อยู่บนหลักของความถูกต้องชอบธรรมต่อต้านการซื้อสิทธิขายเสียง รู้และเข้าใจในกฎระเบียบเป็นอย่างดี มีความซื่อสัตย์สุจริต ต่อสู้เพื่อประชาธิปไตย ความเป็นกลาง เด็ดขาดและกล้าตัดสินใจ มีความซื่อสัตย์และยุติธรรม เป็นต้น (สะถิระ เผือกประพันธุ์, 2554)

2.3 ด้านสื่อหรือช่องทาง (Channel) คือ เครื่องมือสื่อสารการเมืองทางออนไลน์ เป็นสื่อที่มีความรวดเร็วในการติดต่อข้อมูลข่าวสาร จะต้องไม่สร้างความขัดแย้ง และไม่นำเสนอข้อมูลข่าวสารที่บิดเบือนไปจากข้อเท็จจริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยนันท สุขไชยะ ศึกษาเรื่อง การสื่อสารทางการเมืองไทยผ่านสื่อสังคมออนไลน์ กรณีศึกษา เฟซบุ๊กเพจ SUTHEP THAUGSUBAN (สุเทพ เทือกสุบรรณ) ช่วงเวลา 31 ตุลาคม 2556 ถึง 22 พฤษภาคม 2557 พบว่า การสื่อสารทางการเมืองผ่านเฟซบุ๊ก นำมาใช้ในเมืองไทยเป็นครั้งแรก หลังจากการสื่อสารผ่านทีวี ดาวเทียม และการสื่อสารผ่านทางวิทยุชุมชน (ชัยนันท สุขไชยะ, 2562)

2.4 ด้านผู้รับสาร (Receiver) คือ ปัจจัยของผู้รับสารนั้นจะต้องประกอบด้วย ทักษะในการสื่อสารทัศนคติที่ดี และความรู้ที่ดี และมีความสนใจในการรับข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณ มีความเป็นกลางในการรับรู้สาร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑาพล เมตตาสัตย์ ได้วิจัยเรื่อง การสื่อสารทางการเมืองผ่านการตลาดทางการเมืองของนายชูวิทย์ กมลวิศิษฎ์: ศึกษากรณี การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2554 พบว่า ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2554 ได้นำการตลาดทางการเมืองมาใช้ในการพัฒนายุทธศาสตร์การรณรงค์หาเสียง และใช้วิธีการสื่อสารทางการเมืองที่มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ไม่เหมือนใคร สามารถเรียกการตอบรับของสังคมและประชาชนพร้อม ๆ กับการเรียกคะแนนนิยมเข้าตัวได้อย่างต่อเนื่อง (จุฑาพล เมตตาสัตย์, 2556)

3 การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหวัตถุ 4

3.1 ด้านทาน (การให้) คือ แบ่งปันความรู้ เพื่อนำมาวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมือง ทานคือการให้คือการเสียสละ มีจิตอาสา ถ้าประชาชนทุกฝ่ายมีความเอื้อเฟื้อ จะถือได้ว่าเป็นการพัฒนาการด้านการเมือง รวมถึงตัวสังคมชุมชนนั้น รวมไปถึงการให้แนวทางการพัฒนาสังคมก็จะได้รับความเจริญได้ในที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานการศึกษาของ แม่ชีวงเพชร คงจันทร์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธธรรมกับหลักกฎหมาย พบว่า หลักพุทธธรรมมีความหมายเกี่ยวข้องกับชีวิต มนุษย์และสังคมโดยมีความสัมพันธ์กันเชื่อมโยงกับธรรมชาติ กฎหมายแต่ละมาตรานั้นได้แฝงไปด้วยมนุษยธรรม ได้แก่ ความเมตตา กรุณาความมีน้ำใจ ความเสียสละ นอกจากสิทธิเสรีภาพของบุคคลตามที่กฎหมายกำหนดไว้อีก (แม่ชีวงเพชร คงจันทร์, 2556)

3.2 ด้านปิยวาจา (วาจาเป็นที่รัก) คือ การมีคำพูดที่สุภาพ ไพเราะ น่าฟัง หรือเป็นการแสดงออกทางกิริยาในการสื่อสารทางการเมืองการสื่อสารโดยทั่วไป การสื่อสารนั้นจะต้องเป็นการใช้วาจาที่สุภาพ พระพุทธเจ้าสอนคำพูดที่ควรพูดว่า หนึ่งอ่อนหวาน สองมีประโยชน์ สามหวังดีต่อผู้ฟัง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กริธา คงพยัคฆ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลจันดี อำเภอดงหลวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่สรุปไว้ว่าด้านปิยวาจา (การพูดจาด้วยถ้อยคำไพเราะ) คือ เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ของตํานักตระหนักถึงความสำคัญในการให้ประชาชนเป็นอย่างดี ได้ให้ความช่วยเหลือกับประชาชนตามหน้าที่ รวมทั้งให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาของประชาชนทุกคน (กริธา คงพยัคฆ์, 2563)

3.3 ด้านอัตถจริยา (การประพฤติประโยชน์) คือ มีใจรักทำประโยชน์แก่กัน ด้วยความสุจริตเที่ยงธรรมไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว วางตนที่ดี และมีความรอบรู้ในเรื่องที่ต้องการสื่อสาร และสถานการณ์ต่าง ๆ รอบตัวเป็นเรื่องที่ดี ถือว่าเป็นความสำเร็จของการสื่อสารทางการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรภาส ประสมสุข ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง หลักการบริหารการศึกษาตามแนวพุทธธรรม ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารการศึกษาควรยึดหลักธรรม สังคหวัตถุ 4 เพื่อการครองงานประยุกต์ใช้กับทักษะภาวะผู้นำเพื่อการครองตน การครองคนและการครองงาน ที่ช่วยให้บริหารงานบรรลุภารกิจขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (วรภาส ประสมสุข, 2550)

3.4 ด้านสมานัตตตา (การวางตนสม่ำเสมอ) คือ การวางตนที่ดี สร้างความเข้าใจทางที่ดีเป็นประจำ มีการวางตนที่อยู่ในขอบเขตกฎระเบียบกติกาที่ตั้งงาม มีความเข้าใจกัน การวางตัวหรือการวางตนที่เสมอต้นเสมอปลายนั้น จึงถือว่าเป็นหลักที่มีความสำคัญ มีการให้เกียรติซึ่งกันและกัน มีการเคารพต่อกัน เข้าใจในสุขและทุกข์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนตรี วิชัยวงศ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การเสริมสร้างสุขภาวะด้วยหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 ของชุมชน

การเคหะหนองหอย จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า หลักธรรมสังคหวัตถุ 4 คือ ธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจบุคคลและประสานมนุษย์ไว้ในความสมานสามัคคีเกิดจากการสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับคนทุกคนและทุกสังคม เป็นรากฐานแห่งการแบ่งปันผลประโยชน์ ทำให้มีความเจริญก้าวหน้า (มนตรี วิชัยวงษ์, 2562)

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 1) สภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 1.1) ด้านรู้เข้าใจหลักการสื่อสาร 1.2) ด้านรู้เท่าทันข้อมูลเนื้อหา 1.3) ด้านรู้เลือกใช้สื่อหรือช่องทางหลากหลาย และ 1.4) ด้านรู้คิดวิเคราะห์แยกแยะอย่างมีวิจารณญาณ 2) กระบวนการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2.1) ผู้ส่งสาร (Sender) 2.2) สาร (Message) 2.3) สื่อหรือช่องทาง (Channel) และ 2.4) ผู้รับสาร (Receiver) 3) การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยาตามหลักสังคหวัตถุ 4 3.1) ทาน (การให้) 3.2) ปิยวาจา (วาจาเป็นที่รัก) 3.3) อตถจริยา (การประพฤติประโยชน์) และ 3.4) สมานัตตตา (การวางตนสม่ำเสมอ)

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

สรุป

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ใน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านรู้เข้าใจหลักการสื่อสาร จะต้องอาศัยความจริงตัวสารเป็นความจริง มีทักษะในการสื่อสาร มีทัศนคติที่ดีถูกต้อง ต้องไม่มีอคติและมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ อย่างจริง ๆ 2) ด้านรู้เท่าทันข้อมูลเนื้อหา เนื้อหาของสารที่ส่งออกไปจะต้องสื่อความหมายตรงประเด็นและชัดเจน จะต้องเป็นความจริงเป็นข้อเท็จจริง ต้องเป็นคำสัตย์คำจริง และต้องเป็นของจริงเป็นเรื่องที่จริง เป็นเรื่องที่มีประโยชน์ มีความตรงเวลาและเป็นเรื่องที่ชอบธรรม 3) ด้านรู้เลือกใช้สื่อหรือช่องทางหลากหลาย สื่อทางโซเชียลมีเดีย (Social Media) เช่น ส่งผ่านทาง เฟซบุ๊ก (Facebook) ไลน์ (Line) ทวิตเตอร์ (Twitter) อินสตาแกรม (Instagram) ยูทูบ (YouTube) โลฟ (Live) และคลับเฮาส์ (Clubhouse) เป็นต้น สื่อทางออนไลน์ทุก ๆ ชนิดที่เป็นการเข้าถึงได้อย่างรวดเร็วถือว่าเป็นอำนาจสื่อยุคใหม่ และต้องเป็นสื่อที่ไม่ขัดต่อหลักความเชื่อและศรัทธา และ 4) ด้านรู้คิดวิเคราะห์แยกแยะอย่างมีวิจารณญาณ ต้องมีสติความระลึกได้ สัมผัสญาณความรู้ตัว และมีทัศนคติการรับรู้ แนวคิดที่ดี และมีเหตุผลในการวิเคราะห์ผู้รับสารว่าสิ่งไหนตรง สิ่งไหนแย้ง สิ่งไหนขัดต่อหลักพื้นฐานความเป็นจริง และจะต้องมีการพิจารณาโดยใช้การคิด วิเคราะห์ แยกแยะ ในข้อมูลที่แท้จริงและถูกต้องชัดเจน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรมีวิธีการถ่ายทอดความคิดทัศนคติที่ดีที่มีความชัดเจนถูกต้อง พร้อมทั้งเนื้อหาที่เป็นสาระ โดยเรียงลำดับเนื้อหาสารอย่างมีขั้นตอน และเนื้อหามีความเหมาะสมพอประมาณ
2. ควรมีทักษะการสื่อสารความชำนาญ มีทัศนคติที่ดี มีความรอบรู้ ถูกต้องชอบธรรม และจะต้องไม่สร้างความขัดแย้ง
3. ควรมีใจรักทำประโยชน์ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีความมุ่งหวังประโยชน์ในการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น พร้อมกับเปิดรับข้อมูลข่าวสารการเมืองใหม่ ๆ จะต้องมีการพูดจริง ทำจริง ลงมือปฏิบัติจริง มีความจริงใจ และมองเห็นประโยชน์ร่วมกัน
4. ควรมีการแบ่งปันความรู้ให้แกกันและกันอย่างทั่วถึง โดยการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้กับชุมชนกับสังคมพร้อมกับการเปิดใจให้ผู้ฟัง มีความปรารถนาที่ดีต่อกัน รวมไปถึงการให้อภัยแก่กัน มีน้ำใจ มีความรักความสามัคคี

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับสหปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการสื่อสารทางการเมือง
2. ควรศึกษาอิทธิพลและแรงกดดันต่อการสื่อสารทางการเมือง
3. ควรศึกษากระบวนการสื่อสารทางการเมืองกับหลักธรรมที่ช่วยในการส่งเสริมให้มีความสอดคล้องและเหมาะสม
4. ควรศึกษาวิจัยรากฐานการสื่อสารทางการเมืองที่ส่งผลต่อการปฏิรูปการเมือง

เอกสารอ้างอิง

- กริธา คงพยัคฆ์. (2563). การประยุกต์ใช้หลักสังคหัตถุธรรมในการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลจันดี อำเภอนาวัง จังหวัดนครศรีธรรมราช. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, 5(1), 29-41.
- คณะกรรมการอิสระตรวจสอบและค้นหาความจริง คอป. (2555). โครงการศึกษาวิจัยรากเหง้าของความขัดแย้งสู่ทางออกเพื่อความปรองดอง. กรุงเทพมหานคร: พี เอส พรินติ้ง แอนด์ ดีไซน์.
- จุฑาพล เมตตาสัตย์. (2556). การสื่อสารทางการเมืองผ่านการตลาดทางการเมืองของนายชูวิทย์ กมลวิศิษฎ์ : ศึกษากรณี การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2554. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการเมือง. วิทยาลัยสื่อสารการเมือง. มหาวิทยาลัยเกริก.
- ชัยนัท สุขไชยะ. (2562). การสื่อสารทางการเมืองไทยผ่านสื่อสังคมออนไลน์ กรณีศึกษา เฟซบุ๊กเพจ SUTHEP THAUGSUBAN สุเทพ เทือกสุบรรณ ช่วงเวลา 31 ตุลาคม 2556 ถึง 22 พฤษภาคม 2557. วารสาร มจร วิชาการล้ำนา, 8(1), 32-39.
- เชือก โชติช่วย. (2560). กลยุทธ์การสื่อสารของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา. วารสารรัชต์ภาคย์, 11(24), 211-223.
- ธนาต ธรรมโชติ. (2563). การสื่อสารเพื่อสารสันติภาพในการลดข้อขัดแย้ง. เรียกใช้เมื่อ 25 มิถุนายน 2563 จาก <http://www.prachatai.com/journal/2011/04/34014>
- นันทนา นันทวโรภาส. (2556). การสื่อสารทางการเมืองในประเทศไทย (รวมบทความวิชาการฉบับพิเศษ 7 ปี). กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยสื่อสารการเมือง. มหาวิทยาลัยเกริก.
- ประเวศ วะสี. (2563). สิ่งที่น่ายกรัฐมนตรีคนใหม่ควรทำ 10 ประการ. เรียกใช้เมื่อ 25 สิงหาคม 2563 จาก <http://www.komchadluek.net/detail/20110630/101798/.html>
- ปราณี สุรสิทธิ์. (2557). การวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันเพื่อการสื่อสาร. กรุงเทพมหานคร: แพลน พรินติ้ง.

- พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส. (2549). การจัดการความขัดแย้งอย่างสันติวิธีและการสื่อสารทางการเมืองในภาวะวิกฤต การสื่อสารทางการเมืองหน่วยที่ 13. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- _____. (2555). พระพุทธศาสนากับวิทยาการสมัยใหม่. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สุขุมวิทการพิมพ์ จำกัด.
- พฤทธิสาดน ชุมพล ม.ร.ว. (2556). ระบบการเมืองความรู้เบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพมหานคร: สามลดา.
- มนตรี วิชัยวงศ์. (2562). การเสริมสร้างสุขภาวะด้วยหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 ของชุมชนการเคหะหนองหอย จังหวัดเชียงใหม่. วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร, 10(1), 169.
- แม่ชีวงเพชร คงจันทร์. (2556). การศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธธรรมกับหลักกฎหมาย : กรณีศึกษาพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว. ใน ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ลิขิต อีระเวคิน. (2563). การพุดจาเพื่อการสื่อสารของมนุษย์. เรียกใช้เมื่อ 2 ธันวาคม 2563 จาก <http://www.dhiravegin.com./detail.php?id=0008000>
- วรภาส ประสมสุข. (2550). หลักการบริหารการศึกษาตามแนวพุทธธรรม. ใน ปรัชญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สระธระ เผือกประพันธุ์. (2554). การสื่อสารทางการเมืองของนายอุทัย พิมพ์ใจชน : ศึกษาในห้วงเวลาระหว่างปี พ.ศ.2512-2548. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการเมือง. วิทยาลัยสื่อสารการเมือง. มหาวิทยาลัยเกริก.
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. (2562). การเตรียมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร. เรียกใช้เมื่อ 16 ธันวาคม 2562 จาก https://www.ect.go.th/ayutthaya/more_news.php?offset=360&cid=30&filename=index
- สืบวงศ์ สุขะมงคล. (2557). การบริหารจัดการความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2544 – 2555. วารสารเกษมบัณฑิต, 15(1), 39.
- สุดารัตน์ เกยุราพันธุ์. (2561). พุทธวิธีเชิงบูรณาการแก้ปัญหาความขัดแย้งในการเมืองไทยปัจจุบัน. วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์, 14(2), 66-67.
- สุรพล สุษะพรหม. (2562). การสื่อสารทางการเมืองของพระเทพปฏิภาณวาที (เจ้าคุณพิพิธ) : ศึกษาในช่วงเวลา พ.ศ. 2540-2560. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการเมือง. วิทยาลัยสื่อสารทางการเมือง. มหาวิทยาลัยเกริก.

การจัดสวัสดิการสังคมภาครัฐที่มีต่อแรงงานข้ามชาติ ในภาคเหนือตอนบน*

SOCIAL WELFARE PROVISION OF PUBLIC SECTOR FOR MIGRANT WORKERS IN UPPER NORTH REGION

ศิริสุดา แสงทอง

Sirisuda Saengthong

เต็มศักดิ์ ทองอินทร์

Termsak Thongin

สุรพล สุษะพรหม

Surapon Suyaprom

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

E-mail: dsskpk@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาถึงการจัดสวัสดิการสังคมภาครัฐที่มีต่อแรงงานข้ามชาติในภาคเหนือตอนบน 2) เพื่อศึกษาถึงองค์ประกอบการคุ้มครองทางสังคมในการจัดสวัสดิการสังคมภาครัฐที่มีต่อแรงงานข้ามชาติในภาคเหนือตอนบน และ 3) เพื่อประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการจัดสวัสดิการสังคมภาครัฐที่มีต่อแรงงานข้ามชาติในภาคเหนือตอนบน ระเบียบวิธีวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 35 รูป/คน และการสนทนากลุ่มเฉพาะจากผู้ทรงคุณวุฒิ 9 รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า

1. การจัดสวัสดิการสังคมภาครัฐที่มีต่อแรงงานข้ามชาติในภาคเหนือตอนบน ประกอบด้วย 1) ด้านบริการสุขภาพ 2) ด้านที่อยู่อาศัย 3) ด้านการประกันสังคม 4) ด้านการศึกษา และ 5) ด้านสังคมสงเคราะห์
2. องค์ประกอบการคุ้มครองทางสังคมในการจัดสวัสดิการสังคมภาครัฐที่มีต่อแรงงานข้ามชาติในภาคเหนือตอนบน ประกอบด้วย 1) มาตรการปกป้อง 2) มาตรการป้องกัน 3) มาตรการเปลี่ยนแปลง และ 4) มาตรการส่งเสริม

* Received 19 August 2021; Revised 14 March 2022; Accepted 20 March 2022

3. การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการจัดสวัสดิการสังคมภาครัฐที่มีต่อแรงงานข้ามชาติในภาคเหนือตอนบน การนำหลักสารณียธรรม 6 มาประยุกต์ใช้ มีหลักการดำเนินการ คือ การบริการต้องอยู่บนพื้นฐานของการบริการที่ดี มีการสื่อสารที่ดี ลดความขัดแย้ง เกิดความสามัคคีในการอยู่ร่วมกัน รักษากฎระเบียบข้อบังคับ เคารพในสิทธิและเสรีภาพ ไม่เลือกปฏิบัติ ยอมรับถึงศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกัน การจัดสวัสดิการสังคมภาครัฐที่มีต่อแรงงานข้ามชาติจะมีประสิทธิภาพได้จะต้องมีความเห็นชอบร่วมกันเป็นหลักการสำคัญที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาที่ตรงจุดและมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: สวัสดิการสังคม, การคุ้มครองทางสังคม, แรงงานข้ามชาติ

Abstract

This research aimed to 1) study the social welfare provision of the public sector for migrant workers in the upper north region, 2) study the components of social protection in social welfare provision of public sector for migrant workers in the upper north region, and 3) apply the Buddhist principles to the social welfare provision of public sector for migrant workers in the upper north region. The research methodology was qualitative research. Data were collected from 35 key informants by in-depth-interviewing and from 9 participants in focus group discussion. Data were analyzed by using descriptive interpretation.

The results showed that:

1. Social welfare provision of the public sector for migrant workers in the upper north region consisted of; 1) Health Service 2) Residential 3) Social Security 4) Education and 5) Social Work.

2. The components of social protection in social welfare provision of the public sector for migrant workers in the upper north region consisted of; 1) Protective Measures 2) Preventative Measures 3) Transformative Measures and 4) Promotive Measures.

3. For the application of Buddhist principles to the social welfare provision of the public sector for migrant workers in the upper north region, the principles of Saraniyadhamma 6 was applied based on the operation principles as follows: the service must be based on good service with good communication, reduce the conflict and create unity in coexistence, regard for accuracy as the norm, respect for the rights and freedoms without discrimination, recognize the dignity of equal humanity. To effectively provide social welfare for migrant workers,

there must be a consensus as a fundamental principle that will lead to effective and targeted solutions.

Keywords: Social Welfare, Social Protection, Migrant Worker

บทนำ

ประเทศไทยนั้นมีความจำเป็นที่จะต้องเปิดโอกาสให้แรงงานข้ามชาติเดินทางเข้ามาทำงานในประเทศเพื่อตอบสนองความต้องการแรงงานฝีมือระดับล่างของกลุ่มธุรกิจและผู้ประกอบการขนาดต่าง ๆ ในภาคส่วน อันเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรและการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจภายในประเทศภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองทั้งในระดับภูมิภาคและในระดับโลก (กฤตยา อาชวนิจกุล และกุลภา วจนสาระ , 2551) และแม้ว่ารัฐไทยจะตระหนักดีถึงความต้องการแรงงานฝีมือขั้นต่ำของกลุ่มทุนธุรกิจต่าง ๆ และความสำคัญของแรงงานข้ามชาติต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศแต่ปัญหาและผลกระทบของแรงงานข้ามชาติในด้านอื่น ๆ เช่นปัญหาความมั่นคง อาชญากรรม โรคติดต่อ (Hall & Andy, 2011)

การจัดสวัสดิการสังคมภาครัฐที่มีต่อแรงงานข้ามชาติเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจและมีการเรียกร้องจากองค์กรพัฒนาเอกชนและองค์กรระหว่างประเทศค่อนข้างมาก ทั้งจากแรงกดดันทั้งจากภายในและต่างประเทศในเรื่องสิทธิและการคุ้มครองแรงงานข้ามชาติ ในรัฐไทยตกอยู่ในสถานะยุ่งยากไม่ใช่น้อยในการกำหนดและดำเนินนโยบายแรงงานข้ามชาติตลอดจนการจัดสรรสวัสดิการที่เหมาะสมแก่แรงงานข้ามชาติเหล่านั้น รัฐไทยเองก็มิได้มองข้ามและเห็นความสำคัญในเรื่องนี้ จึงจัดทำนโยบายหลายต่อหลายด้านเพื่อช่วยเหลือ ขยายสิทธิ และความเป็นธรรมให้กับแรงงานข้ามชาติที่เพิ่มมากขึ้นจากในอดีต ภาคเหนือตอนบนถือเป็นอีกหนึ่งพื้นที่ที่มีความสำคัญในกระบวนการพัฒนาความเป็นเมืองที่มีบทบาทต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย และสร้างเม็ดเงินจำนวนมากผ่านระบบเศรษฐกิจแล้วนั้น ความต้องการแรงงานเพื่อมาตอบสนองการเติบโตดังกล่าวได้เพิ่มมากขึ้นด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะในกลุ่มแรงงานข้ามชาติที่เคลื่อนย้ายเข้ามาเป็นจำนวนมากในประเทศไทย เพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ กลุ่มแรงงานข้ามชาติเหล่านี้ที่ได้เข้ามาเป็นพื้นที่สำคัญในกระบวนการพัฒนาในพื้นที่ของเมืองใหญ่ศูนย์กลางการพัฒนาของภาคเหนือ ภายใต้การเติบโตและพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจอย่างมากของภาคเหนือตอนบนนั้นพบว่าภาคเหนือตอนบนถือว่าเป็นพื้นที่ที่มีปัญหาแรงงานข้ามชาติที่ผิดกฎหมาย อยู่ในระดับต้น ๆ ของประเทศ โดยเฉพาะแรงงานสัญชาติพม่า เพราะอาณาเขตที่อยู่ประชิดติดกับประเทศพม่าจึงทำให้หลายจังหวัดในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนตกอยู่ทั้งในฐานะที่เป็นพื้นที่เป็นเป้าหมายทางผ่านของแรงงาน บางพื้นที่เป็นพื้นที่อพยพ บางพื้นที่เป็นพื้นที่ของชนกลุ่มน้อยอื่น ๆ ทั้งหมดมีสัญชาติไทยและไม่มีสัญชาติไทยอีกด้วย และแม้ว่าการเข้ามาทำงานของแรงงานข้ามชาติจะส่งผลให้ระบบ

เศรษฐกิจในบางส่วนของประเทศสามารถขับเคลื่อนไปได้ แต่กระนั้นแล้วแรงงานข้ามชาติเหล่านั้นบางส่วนก็เข้าไม่ถึงสวัสดิการสังคมภาครัฐที่มีต่อแรงงานข้ามชาติ

ดังนั้นจากประเด็นปัญหาที่กล่าวมา การศึกษาเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมภาครัฐที่มีต่อแรงงานข้ามชาติในภาคเหนือตอนบน จึงเป็นการศึกษาวิจัยที่สำคัญ เพื่อที่จะสามารถพัฒนาแนวทางและนโยบาย ตลอดจนมาตรการต่าง ๆ ในการจัดสวัสดิการสังคมภาครัฐที่มีต่อแรงงานข้ามชาติ และทำให้ทราบถึงข้อจำกัดในการเข้าถึงบริการและการจัดสวัสดิการสังคมภาครัฐที่มีต่อแรงงานข้ามชาติ ตลอดจนจะสามารถพัฒนาแนวทางในการจัดการนโยบายและมาตรการต่าง ๆ ในเรื่องการจัดสวัสดิการสังคมภาครัฐที่มีต่อแรงงานข้ามชาติที่เหมาะสมในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงการจัดสวัสดิการสังคมภาครัฐที่มีต่อแรงงานข้ามชาติในภาคเหนือตอนบน
2. เพื่อศึกษาถึงองค์ประกอบการคุ้มครองทางสังคมในการจัดสวัสดิการสังคมภาครัฐที่มีต่อแรงงานข้ามชาติในภาคเหนือตอนบน
3. เพื่อประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการจัดสวัสดิการสังคมภาครัฐที่มีต่อแรงงานข้ามชาติในภาคเหนือตอนบน

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการสังคมภาครัฐที่มีต่อแรงงานข้ามชาติในภาคเหนือตอนบน องค์ประกอบการคุ้มครองทางสังคมในการจัดสวัสดิการสังคมภาครัฐที่มีต่อแรงงานข้ามชาติในภาคเหนือตอนบน และหลักพุทธธรรมสารณียธรรม 6 และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการสังคมภาครัฐที่มีต่อแรงงานข้ามชาติในภาคเหนือตอนบน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้กำหนดรูปแบบการวิจัย โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) โดยแบ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview) โดยแบ่งเป็น 4 กลุ่ม ประกอบไปด้วย กลุ่มที่ 1 หน่วยงานภาครัฐ จำนวน 15 คน กลุ่มที่ 2 ภาครัฐกิจผู้ประกอบการและตัวแทนผู้ประกอบการ จำนวน 5 คน กลุ่มที่ 3 ภาคประชาสังคม กลุ่มศาสนา และองค์กรพัฒนาเอกชน จำนวน 10 รูป/คน กลุ่มที่ 4 แรงงานข้ามชาติ จำนวน 5 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น จำนวน 35 รูป/คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 2 อย่าง ประกอบด้วย

1. เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ (Structured Interview) ทำการสัมภาษณ์โดยเจาะจงคำตอบเฉพาะเรื่องตามจุดมุ่งหมาย โดยสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย

2. การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 9 รูป/คน โดยรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะมีดังต่อไปนี้ ตัวแทนจากหน่วยงานราชการ จำนวน 3 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านแรงงานข้ามชาติ จำนวน 2 คน พระสงฆ์ฆาติการ จำนวน 1 รูป ประชาชนทั่วไป จำนวน 1 คน นักวิชาการทางด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 2 คน

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง (Structured Interview) ได้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือด้านเนื้อหา (Content Validity Index) และได้คำถามที่ครอบคลุมวัตถุประสงค์ จึงดำเนินการนำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงเรียบร้อยแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญช่วยตรวจสอบความถูกต้อง และความครอบคลุมของเนื้อหาที่ต้องการศึกษาจำนวน 5 คน โดยมีการประเมินความถูกต้องของเนื้อหา โดยผู้วิจัยได้ตรวจสอบและแก้ไขตามคำแนะนำให้สมบูรณ์ก่อนการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนาจริง

การพิทักษ์สิทธิ์

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ยื่นขอการรับรองแบบสัมภาษณ์และจริยธรรมในการวิจัย จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หมายเลขใบรับรอง ว.05/2564 วันที่ให้การรับรอง 29 มกราคม 2564 - 29 มกราคม 2565 ซึ่งการวิจัยและข้อเสนอการวิจัยเอกสารในการศึกษาเรื่อง การจัดสวัสดิการสังคมภาครัฐที่มีต่อแรงงานข้ามชาติในภาคเหนือตอนบน มีความสอดคล้องกับหลักจริยธรรมสากล ตลอดจนกฎหมาย ข้อบังคับและข้อกำหนด ซึ่งคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้ให้การรับรองในเนื้อหาและเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยได้ ผู้วิจัยได้พิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูลโดยชี้แจงรายละเอียดของโครงการวิจัย มีการลงนามยินยอมเข้าร่วมโครงการด้วยความสมัครใจ และสามารถปฏิเสธการเข้าร่วมหรือจะยุติการเข้าร่วมโครงการเมื่อไรก็ได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงคุณภาพวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา (Descriptive Content Analysis) ตามเกณฑ์การวิเคราะห์เนื้อหา ดังนี้

1. วางเค้าโครงของข้อมูล โดยการทำรายชื่อคำหรือข้อความที่จะถูกนำมาวิเคราะห์แล้วแบ่งไว้เป็นประเภท (Categories) เพื่อให้การวิเคราะห์มีความสม่ำเสมอ และสามารถตัดสินได้ว่า จะดึงคำหรือข้อความใดออกมาจากเอกสารหรือตัวบทและจะทั้งคำหรือข้อความใดออกไป

2. คำนึงถึงบริบท (Context) หรือสภาพแวดล้อมประกอบของข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์ โดยมีการโยงเข้ากับกรอบแนวคิดการวิจัย เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลให้มีความกว้างขึ้น และนำไปสู่การอ้างอิงกับข้อมูลอื่น ๆ ได้

3. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เมื่อได้ทำการสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการถอดถ้อยคำการ

สัมภาษณ์จากเครื่องบันทึกเสียง พร้อมทั้งรายละเอียดเพิ่มเติมจากการจดบันทึก โดยการทำการคัดลอกข้อความและบันทึกอย่างละเอียดเพื่อตีความและกำหนดประเด็นที่สำคัญได้อย่างถูกต้องและเชื่อถือได้ แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา ซึ่งในการวิเคราะห์นั้นผู้วิจัยใช้การถอดข้อความทั้งหมดในภาพรวม แล้วนำข้อความมาทำการวิเคราะห์ในแต่ละประเด็นและแต่ละกลุ่มเป้าหมายเพื่อให้การวิจัยครั้งนี้สามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้อย่างถูกต้อง

ผลการวิจัย

1. การจัดสวัสดิการสังคมภาครัฐที่มีต่อแรงงานข้ามชาติในภาคเหนือตอนบน ประกอบด้วย

1.1 ด้านบริการสุขภาพ แรงงานข้ามชาติควรได้รับบริการด้านสุขภาพที่ดีสามารถเข้าถึงบริการได้ง่าย และควรปรับปรุงพัฒนา เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการบริการด้านสุขภาพแก่แรงงานข้ามชาติทั้งในระดับนโยบาย และระดับปฏิบัติ ให้มีประสิทธิภาพ อีกทั้งควรให้การประชาสัมพันธ์ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ และการเข้าถึงบริการด้านสุขภาพแก่แรงงานข้ามชาติให้มากขึ้นเพื่อที่จะทำให้แรงงานเกิดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง และเข้าถึงสิทธิบริการสุขภาพที่พึงได้รับ

1.2 ด้านที่อยู่อาศัย รัฐควรมีการเพิ่มระดับการมีสิทธิครอบครองที่อยู่อาศัยที่มีมาตรฐาน และรัฐและเอกชน ตลอดจนนายจ้าง ควรพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน โดยเฉพาะน้ำสะอาดอย่างทั่วถึง นอกจากนี้รัฐควรมีการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ปราศจากมลพิษทางเสียง กลิ่น ฝุ่น ควันพิษ

1.3 ด้านการประกันสังคม ควรปรับปรุงระบบการให้บริการแก่ผู้ประกันตน และการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกันตนให้สะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น และควรมีช่องทางเพิ่มความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคมแรงงานข้ามชาติ และควรมีการแปลเป็นภาษาต่าง ๆ เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจได้ง่าย นอกจากนี้ควรลดขั้นตอนปฏิบัติในการใช้สิทธิในกองทุนประกันสังคม และควรมีขั้นตอนที่ชัดเจน และเน้นบริการที่อำนวยความสะดวกแก่แรงงานข้ามชาติ และนอกจากนี้ควรเพิ่มการเข้าถึงสิทธิบางประเภทของแรงงานข้ามชาติในด้านอื่น ๆ เช่น การรับบำนาญของแรงงานที่เกษียณอายุ หรือแรงงานต่างด้าวทุพพลภาพ เป็นต้น

1.4 ด้านการศึกษา ควรมีกำหนดนโยบายที่ชัดเจนของประเทศ ในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ไม่มีทะเบียนราษฎรและไม่มีสัญชาติไทย รวมถึงบุคลากรแรงงานข้ามชาติ และกำหนดมาตรการส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่และหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องตระหนักถึงความสำคัญในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ไม่มีทะเบียนราษฎรและไม่มีสัญชาติไทย รวมถึงบุคลากรแรงงานข้ามชาติ นอกจากนี้ควรมีการจัดให้มีระบบข้อมูลและสารสนเทศที่ใช้ประโยชน์ได้จริงในการตัดสินใจเชิงนโยบายและบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ

1.5 ด้านสังคมสงเคราะห์ ควรมีบุคคลที่สามารถให้ความช่วยเหลือแรงงานข้ามชาติได้ และควรมีระบบบริการสังคมสงเคราะห์ที่ให้การคุ้มครองและเข้าถึงได้รวดเร็ว สะดวก และหลากหลายช่องทางการเข้าถึง นอกจากนี้ควรส่งเสริมบริการสังคมสงเคราะห์อื่น ๆ และกิจกรรมการส่งเสริมความรู้สึกในคุณค่าของชีวิตและความสุขในชีวิต

2. องค์ประกอบการคุ้มครองทางสังคมในการจัดสวัสดิการสังคมภาครัฐที่มีต่อแรงงานข้ามชาติในภาคเหนือตอนบน ประกอบด้วย

2.1 มาตรการปกป้อง ภาครัฐควรมีนโยบายความช่วยเหลือด้านกฎหมาย มีการคุ้มครองแรงงานข้ามชาติและสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้ และมีการช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแรงงานข้ามชาติด้านกฎหมายเมื่อแรงงานเหล่านั้นประสบปัญหาต่าง ๆ

2.2 มาตรการป้องกัน ควรมีการจัดนโยบายการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าว ดำเนินการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวให้ถูกต้องกฎหมาย และมีมาตรการนำเข้าแรงงานระหว่างประเทศตามข้อตกลงระหว่างรัฐต่อรัฐ (MOU) ก็สามารถช่วยป้องกันในเรื่องการลักลอบเข้าเมืองมาทำงานอย่างผิดกฎหมาย นอกจากนี้ภาครัฐมีการร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศ และภาคเอกชนทั้งในและต่างประเทศเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาแรงงานข้ามชาติโดยการดำเนินงานส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิแรงงาน

2.3 มาตรการเปลี่ยนแปลง ภาครัฐควรมีการบูรณาการระบบการนำเข้าแรงงานต่างด้าวให้เป็นหนึ่งเดียว และควรลดขั้นตอนของการลงทะเบียนแรงงานต่างด้าวให้สะดวกและง่ายดายยิ่งขึ้น อีกทั้งควรเพิ่มช่องทางในการเข้าถึงข้อมูลความรู้ การประชาสัมพันธ์ เรื่องสิทธิแรงงานและการคุ้มครองสิทธิ

2.4 มาตรการส่งเสริม ภาครัฐควรมีการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในระบบการจัดการแรงงานข้ามชาติและสิทธิต่าง ๆ ที่แรงงานข้ามชาติพึงได้รับ และควรมีการประชาสัมพันธ์หลากหลายช่องทางและภาษา และควรมีการกำหนดนโยบายและจัดการแรงงานต่างด้าวควรบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด อีกทั้งควรมีการลงโทษผู้ฝ่าฝืนกฎระเบียบ ไม่ว่าจะเป็นเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน นายจ้าง และลูกจ้าง ตามบทบัญญัติของกฎหมาย เพื่อให้กฎหมายที่มีอยู่มีการบังคับใช้อย่างสมบูรณ์

3. การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการจัดสวัสดิการสังคมภาครัฐที่มีต่อแรงงานข้ามชาติในภาคเหนือตอนบน การนำหลักสาราณียธรรม 6 มาประยุกต์ใช้ มีหลักการดำเนินการ คือ

3.1 เมตตาการุณยธรรม (การกระทำดีต่อกัน) ในการจัดสวัสดิการสังคมภาครัฐที่มีต่อแรงงานข้ามชาติในภาคเหนือตอนบนต้องอยู่บนพื้นฐานของการบริการที่ดี หน่วยงานที่จัดบริการต้องช่วยเหลือและเอื้อเฟื้อต่อแรงงานข้ามชาติความเต็มใจตามหลักมนุษยธรรม ไม่รังเกียจ ถูกถูก หรือกระทำหน้าที่ด้วยความมีอคติ ควรจัดสวัสดิการสังคมที่มีการบริการที่เป็นมิตร โดยปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบอย่างเสมอภาค ปราศจากการเลือกปฏิบัติมีการแสดงออกต่อผู้ได้บังคับบัญชาด้วยเมตตา

3.2 เมตตาวจีกรรม (การสื่อสารที่ดีต่อกัน) ในการจัดสวัสดิการสังคมภาครัฐที่มีต่อแรงงานข้ามชาติในภาคเหนือตอนบนต้องมีการสื่อสารที่ดีต่อแรงงานข้ามชาติ ในแง่ของการให้บริการนั้น หน่วยงานที่จัดบริการ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี พุดจาดีมี อธิยาชัยไมตรีดี ยิ้มแย้มแจ่มใส พุดเพื่อสร้างสรรค์การปฏิบัติงานร่วมกัน ใช้วาทศิลป์ในการพุดคุยกับแรงงานข้ามชาติให้เกิดความสามัคคี ลดความขัดแย้ง และเพื่อให้เกิดความสามัคคีในการอยู่ร่วมกัน

3.3 เมตตามโนกรรม (การปรารถนาดีต่อกัน) ในการจัดสวัสดิการสังคมภาครัฐที่มีต่อแรงงานข้ามชาติในภาคเหนือตอนบนต้องมีการบริหารงานด้วยการเอาใจใส่ดูแลทุกข์สุขของแรงงานข้ามชาติเป็นอย่างดี มีจิตบริการที่ดี ทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ มีความอ่อนน้อมถ่อมตน ไม่เบียดเบียนรังแกแรงงานข้ามชาติ ทำแต่ในสิ่งที่ถูกต้องมีความเสียสละต่อผู้อื่น เป็นแบบอย่างมีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น

3.4 สาธารณโภคี (การแบ่งปันกัน) ในการจัดสวัสดิการสังคมภาครัฐที่มีต่อแรงงานข้ามชาติในภาคเหนือตอนบนต้องมีบริการและจัดสรรสวัสดิการด้วยความเสียสละตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนในฐานะผู้ให้บริการ และผู้ช่วยเหลือ แก่แรงงานข้ามชาติ ต้องมีการแบ่งปันผลประโยชน์กันด้วยความยุติธรรมตามหลักนโยบาย มาตรการ ข้อบังคับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยคำนึงถึงความถูกต้องเป็นบรรทัดฐาน มีความเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

3.5 สีสสามัญญตา (การรักษากฎระเบียบข้อบังคับร่วมกัน) ในการจัดสวัสดิการสังคมภาครัฐที่มีต่อแรงงานข้ามชาติในภาคเหนือตอนบนต้องมีการรักษากฎระเบียบข้อบังคับ เจ้าหน้าที่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการสังคมก็ควรเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่คิดและวางแผนการทำงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีความประพฤติสุจริตดีงาม มีแบบแผนการดำเนินงาน เคารพในสิทธิและเสรีภาพ ในส่วนของแรงงานข้ามชาติเองก็ควรปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับ เคารพต่อกฎหมาย มีระเบียบวินัย ทั้งนี้เพื่อให้สามารถใช้ชีวิตร่วมกันได้ตามระเบียบแบบแผน ตามบรรทัดฐานของสังคมไทยร่วมกันได้อย่างปรองดอง ไม่แบ่งแยก

3.6 ทิฏฐิสามัญญตา (การเคารพรับฟังความเห็นผู้อื่น) ในการจัดสวัสดิการสังคมภาครัฐที่มีต่อแรงงานข้ามชาติในภาคเหนือตอนบนต้องมีให้เคารพและยอมรับฟังความเห็นคนอื่น โดยเฉพาะความเห็นที่แตกต่างจากตนเอง และฟังแบบให้เกียรติ ยอมรับถึงศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกันจะทำให้เกิดการรับฟังความเห็นคนอื่นได้ดี ความเห็นชอบร่วมกันในข้อที่เป็นหลักการสำคัญที่จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหา การจัดสวัสดิการสังคมภาครัฐที่มีต่อแรงงานข้ามชาติจะมีประสิทธิภาพได้จะต้องมีความเห็นชอบร่วมกัน การรับฟังซึ่งกันและกันทั้งสองฝ่าย ทั้งแรงงานข้ามชาติและภาครัฐ ตลอดจนผู้จัดสวัสดิการสังคม ในข้อที่เป็นหลักการสำคัญที่จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่ตรงจุดและมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผล

การจัดสวัสดิการสังคมภาครัฐที่มีต่อแรงงานข้ามชาติในภาคเหนือตอนบน

ด้านบริการสุขภาพ แรงงานข้ามชาติควรได้รับการด้านสุขภาพที่ดี สามารถเข้าถึงบริการได้ง่าย และควรปรับปรุงพัฒนา เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการบริการด้านสุขภาพแก่แรงงานข้ามชาติ ทั้งในระดับนโยบาย และระดับปฏิบัติ ให้มีประสิทธิภาพ อีกทั้งควรให้การประชาสัมพันธ์ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ และการเข้าถึงบริการด้านสุขภาพแก่แรงงานข้ามชาติให้มากขึ้น เพื่อที่จะทำให้แรงงานเกิดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง และเข้าถึงสิทธิบริการสุขภาพที่พึงได้รับ ซึ่ง จิรัชยา เงินวัก และคณะ ได้อธิบายไว้ว่าองค์ประกอบของสวัสดิการสังคมในลักษณะกว้าง ๆ แบ่งเป็น 8 ด้าน ได้แก่ การศึกษา สุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย การทำงานและการมี รายได้ ความมั่นคงทางสังคม บริการทางสังคม นันทนาการ และกระบวนการยุติธรรม นั้นต้องได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมการบริการของระดับรัฐและเอกชนซึ่งต้องลงลึกไปถึงทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ ให้มีประสิทธิภาพ (จิรัชยา เงินวัก และคณะ, 2558)

ด้านที่อยู่อาศัย รัฐควรมีการเพิ่มระดับการมีสิทธิครอบครองที่อยู่อาศัยที่มีมาตรฐานรัฐและเอกชน ตลอดจนนายจ้าง ควรพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานโดยเฉพาะน้ำสะอาดอย่างทั่วถึง นอกจากนี้รัฐควรมีการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ปราศจากมลพิษทางเสียง กลิ่น ฝุ่น คิวบิกซ์ ความเป็นอยู่ที่ไม่ปลอดภัยของแรงงานข้ามชาติ ซึ่ง ชัชวรัณย์ ธรรมบุษดี ได้ศึกษาเกี่ยวกับแรงงานพม่าในจังหวัดสมุทรปราการพบว่า ในปัจจุบันนั้นเป็นปรากฏการณ์การขยายตัวของกลุ่ม “แรงงานเสี่ยง” (Precariat) อันมีลักษณะแตกต่างจากชนชั้นกรรมาชีพ แรงงานเสี่ยงคือกลุ่มแรงงานที่ถูกถ่ายโอนความเสี่ยงจากชนชั้นนายทุน และถูกวางเงื่อนไขให้การต่อสู้เพื่อประโยชน์ทางชนชั้นเป็นไปได้อย่างยากลำบาก ไม่ว่าจะเป็นความลำบากในการอยู่อาศัย ความลำบากในงาน และความลำบากในการดำรงชีพ (ชัชวรัณย์ ธรรมบุษดี, 2555)

ด้านการประกันสังคม ควรปรับปรุงระบบการให้บริการแก่ผู้ประกันตนและการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกันตนให้สะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น และควรมีช่องทางเพิ่มความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคมแรงงานข้ามชาติ และควรมีการแปลเป็นภาษาต่าง ๆ เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจได้ง่าย นอกจากนี้ควรลดขั้นตอนปฏิบัติในการใช้สิทธิในกองทุนประกันสังคม และควรมีขั้นตอนที่ชัดเจน และเน้นบริการที่อำนวยความสะดวกแก่แรงงานข้ามชาติ และนอกจากนี้ ควรเพิ่มการเข้าถึงสิทธิบางประเภทของแรงงานข้ามชาติในด้านอื่น ๆ เช่น การรับบำนาญของแรงงานที่เกษียณอายุ หรือแรงงานข้ามชาติที่ทุพพลภาพ เป็นต้น สอดคล้องกับ เก่งกิจ กิติเรียงลาภ และพัชรพร เทพนาคัย ได้ศึกษาวิจัย แรงงานข้ามชาติในฐานะพลเมืองทางเศรษฐกิจ: อุปสรรคของการเข้าถึงสวัสดิการสังคมในพื้นที่แม่สอด พบว่า เพราะความยุ่งยากของการจดทะเบียนตามกฎหมายของแรงงานส่งผลให้แรงงานข้ามชาติส่วนมากเลือกไม่เข้าสู่งานจดทะเบียนตามกฎหมายกับรัฐ และทำให้พวกเขาเข้าไม่ถึงการให้บริการของประเทศไทย และด้วยแนวคิดของการจัดสวัสดิการของประเทศไทยมีขั้นตอนความยุ่งยาก อีกทั้งยังผูกโยงอยู่กับการที่แรงงานต้องมี

นายจ้าง ส่งผลให้เมื่อแรงงานที่ต่อให้เข้าเมืองแบบถูกกฎหมายเปลี่ยนแปลงนายจ้างแล้ว พวกเขาจะหลุดจากสถานะที่ถูกกฎหมายซึ่งเป็นเงื่อนไขเบื้องต้นในการเข้าถึงสวัสดิการของรัฐได้ (เก่งกิจ กิติเรียงลาภ และพัชรพร เทพนาคชัย, 2561) และ วันสนั่น ปินคำ อธิบายไว้ว่าการละเมิดสิทธิแรงงานยังคงมีอยู่ เช่น เรื่องค่าตอบแทน เรื่องสวัสดิการ แรงงานข้ามชาติบางส่วนทำงานในสถานประกอบการขนาดเล็ก เช่น คนรับใช้ในบ้าน ทำงานมากกว่า 8 ชั่วโมงต่อวัน และไม่มีค่าล่วงเวลาและสวัสดิการใด ๆ สถานที่ทำงานบางแห่งมีการทำงานที่เสี่ยงการเกิดโรค โดยไม่มีอุปกรณ์ป้องกันให้แรงงาน เช่น แรงงานก่อสร้าง และแม่บ้านทำความสะอาด โรงพยาบาล (วันสนั่น ปินคำ, 2558) อีกทั้งการจัดสรรที่อยู่ให้กับแรงงานเหล่านั้นยังไม่ปลอดภัย ไม่มีที่อยู่อาศัยที่มีมาตรฐาน พบข้อเสนอแนะในการวิจัยระดับนโยบายว่า รัฐและเอกชน ตลอดจนนายจ้าง ควรพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานโดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีน้ำสะอาดให้บริโภค การจัดสวัสดิการสังคมภาครัฐที่มีต่อแรงงานข้ามชาติในภาคเหนือตอนบน

ด้านการศึกษา ควรมีกำหนดนโยบายที่ชัดเจนของประเทศ ในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ไม่มีทะเบียนราษฎรและไม่มีสัญชาติไทย รวมถึงบุตรหลานแรงงานข้ามชาติ และกำหนดมาตรการส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่และหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องตระหนักถึงความสำคัญในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ไม่มีทะเบียนราษฎรและไม่มีสัญชาติไทย รวมถึงบุตรหลานแรงงานข้ามชาติ เพราะแรงงานข้ามชาติส่วนใหญ่เป็นชาวไทยใหญ่ที่อพยพมาจากรัฐฉาน ประเทศพม่า ส่วนใหญ่ทำงานประเภทที่ใช้แรงงานเป็นหลัก ไม่มีโอกาสที่จะเข้าถึงการศึกษาที่ดี ส่วนใหญ่มาทำงานในกิจการต่าง ๆ เช่น งานก่อสร้าง งานขนส่งสินค้า งานรับใช้ในบ้าน งานทำความสะอาด ชีวิตความเป็นอยู่ไม่ดีนัก นอกจากนี้ คณาธิราช เจริญศิริ กล่าวไว้ว่า ควรมีการจัดให้มีระบบข้อมูลและสารสนเทศที่ใช้ประโยชน์ได้จริงในการตัดสินใจเชิงนโยบายและบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพในการจัดสวัสดิการสังคมภาครัฐที่มีต่อแรงงานข้ามชาติในภาคเหนือตอนบน (คณาธิราช เจริญศิริ, 2548)

ด้านสังคมสงเคราะห์ ควรมีบุคคลที่สามารถให้ความช่วยเหลือแรงงานข้ามชาติได้ ควรมีระบบบริการสังคมสงเคราะห์ที่ให้การคุ้มครองและเข้าถึงได้รวดเร็ว สะดวก และหลากหลาย ช่องทางการเข้าถึง นอกจากนี้ควรส่งเสริมบริการสังคมสงเคราะห์อื่น ๆ และกิจกรรมการส่งเสริมความรู้สึกในคุณค่าของชีวิตและความสุขในชีวิต จอมขวัญ ขวัญยืน แสดงความคิดเห็นแรงงานข้ามชาติควรมีบุคคลที่สามารถให้ความช่วยเหลือแรงงานข้ามชาติได้ และควรมีระบบบริการสังคมสงเคราะห์ที่ให้การคุ้มครองและเข้าถึงได้รวดเร็ว สะดวก ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญมาจากความไม่พร้อมของภาครัฐ ทั้งในเรื่องของนโยบายที่มีความผันผวนส่งในแต่ละสมัย ส่งผลต่อการนำแรงงานข้ามชาติเข้าสู่ระบบการจดทะเบียน และความไม่พร้อมของทรัพยากรและบุคลากรในพื้นที่ ประกอบกับปัญหาในเรื่องทัศนคติในเชิงลบที่มีต่อแรงงานข้ามชาติ ทำให้การบริการไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ และเนื่องจากความไม่พร้อมของภาครัฐ นายจ้าง

จึงเป็นตัวแปรที่สำคัญที่สุดในการให้สวัสดิการพื้นฐานแก่แรงงานข้ามชาติ (จอมขวัญ ขวัญยืน, 2559)

2. องค์ประกอบการคุ้มครองทางสังคมในการจัดสวัสดิการสังคมภาครัฐที่มีต่อแรงงานข้ามชาติในภาคเหนือตอนบน

มาตรการปกป้อง ภาครัฐควรมีนโยบายความช่วยเหลือด้านกฎหมาย มีการคุ้มครองแรงงานข้ามชาติและสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้ และมีการช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแรงงานข้ามชาติด้านกฎหมายเมื่อแรงงานเหล่านั้นประสบปัญหาต่าง ๆ ซึ่งพบว่าแรงงานข้ามชาติที่ทำงานในสถานประกอบการขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีวันหยุดและบางแห่งมีสวัสดิการให้ แต่แรงงานต่างด้าวที่ทำงานก่อสร้างจะไม่มีวันหยุดและทำงานที่เสี่ยงอันตราย คณารักษ์ เจริญศิริ กล่าวว่าแรงงานข้ามชาติที่ทำงานในสถานประกอบการขนาดเล็กที่ส่วนใหญ่ไม่มีวันหยุดและไม่ได้รับสวัสดิการใด ๆ พบว่าอุปสรรคที่ทำให้แรงงานต่างด้าวไม่ได้รับสิทธิประโยชน์และสวัสดิการตามสิทธิแรงงาน พบว่า เกิดจากบุคคล 3 ฝ่าย 1) กลไกของรัฐ 2) นายจ้าง และ 3) ตัวแรงงาน โดยรัฐควรมีนโยบายความช่วยเหลือด้านกฎหมาย มีการคุ้มครองแรงงานข้ามชาติ (คณารักษ์ เจริญศิริ, 2548)

มาตรการป้องกัน ควรมีการจัดนโยบายการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าว ดำเนินการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวให้ถูกกฎหมาย และมีมาตรการนำเข้าแรงงานระหว่างประเทศตามข้อตกลงระหว่างรัฐต่อรัฐ (MOU) ก็สามารถช่วยป้องกันในเรื่องการลักลอบเข้าเมืองมาทำงานอย่างผิดกฎหมาย นอกจากนี้ภาครัฐมีการร่วมมือกับองค์การระหว่างประเทศและภาคเอกชนทั้งในและต่างประเทศเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาแรงงานข้ามชาติโดยการดำเนินงานส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิแรงงาน สนิท สัตโยภาส อธิบายว่าในด้านการปรับตัวของแรงงานข้ามชาตินั้นมีผลกระทบต่อความมั่นคงในชีวิตและสังคมไทยและสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนสู่การสร้าง ความมั่นคงของประเทศ โดยแรงงานข้ามชาติมีการปรับตัวมีผลกระทบต่อความมั่นคงในชีวิตและสังคม (สนิท สัตโยภาส, 2559) ดังนั้น รัฐต้องมีการจัดนโยบายการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวที่ครอบคลุม ชัดเจนและดำเนินการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวให้ถูกกฎหมายเพื่อมิให้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในชีวิตและสังคม

มาตรการเปลี่ยนแปลง ภาครัฐควรมีการบูรณาการระบบการนำเข้าแรงงานต่างด้าวให้เป็นหนึ่งเดียว และควรลดขั้นตอนของการลงทะเบียนแรงงานต่างด้าวให้สะดวกและง่ายดายยิ่งขึ้น อีกทั้งควรเพิ่มช่องทางในการเข้าถึงข้อมูลความรู้ การประชาสัมพันธ์ เรื่องสิทธิแรงงาน และการคุ้มครองสิทธิ กัญยปริญ ทองสามสี และคณะ กล่าวว่าแรงงานข้ามชาติที่เข้าเมืองถูกกฎหมายส่วนใหญ่จะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายแรงงานของไทย แต่จากการสัมภาษณ์แรงงานข้ามชาติและศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสิ่งที่ควรจะเป็นมาตรการเปลี่ยนแปลง พบว่า แรงงานข้ามชาติบางส่วนไม่สามารถเข้าถึงตามสิทธิกองทุนประกันสังคมและกองทุนเงินทดแทนได้ และพบว่าบางส่วนมีปัญหาในการใช้บริการ การเข้าถึงบริการมีขั้นตอนที่ยุ่งยากและซับซ้อน

ในมาตรการการเปลี่ยนแปลงนี้จึงมีข้อเสนอแนะจากหลายภาคฝ่ายให้ภาครัฐควรมีการบูรณาการระบบการนำเข้าแรงงานต่างชาติให้เป็นหนึ่งเดียว และควรลดขั้นตอนของการลงทะเบียนแรงงานต่างชาติให้สะดวกและง่ายดายยิ่งขึ้น (กันยปริณ ทองสามสี และคณะ, 2563)

มาตรการส่งเสริม ภาครัฐควรมีการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในระบบการจัดการแรงงานข้ามชาติ และสิทธิต่าง ๆ ที่แรงงานข้ามชาติพึงได้ รับอีกทั้งควรเพิ่มช่องทางในการเข้าถึงข้อมูลความรู้ การประชาสัมพันธ์ เรื่องสิทธิแรงงานและการคุ้มครองสิทธิ และควรมีการประชาสัมพันธ์หลากหลายช่องทางและภาษา และควรมีการกำหนดนโยบายและจัดการแรงงานต่างด้าวควรบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด อีกทั้งควรมีการลงโทษผู้ฝ่าฝืนกฎระเบียบไม่ว่าจะเป็นเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน นายจ้าง และลูกจ้าง ตามบทบัญญัติของกฎหมาย เพื่อให้กฎหมายที่มีอยู่มีการบังคับใช้อย่างสมบูรณ์

3. การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการจัดสวัสดิการสังคมภาครัฐที่มีต่อแรงงานข้ามชาติในภาคเหนือตอนบน

ในการจัดสวัสดิการสังคมภาครัฐที่มีต่อแรงงานข้ามชาติในภาคเหนือตอนบนต้องอยู่บนพื้นฐานของการบริการที่ดี หน่วยงานที่จัดบริการต้องช่วยเหลือและเอื้อเฟื้อต่อแรงงานข้ามชาติ ความเต็มใจตามหลักมนุษยธรรม ไม่รังเกียจ ดูถูก หรือกระทำหน้าที่ด้วยความมีอคติ ควรจัดสวัสดิการสังคมที่มีการบริการที่เป็นมิตร ซึ่งสมเกียรติ สำลีพันธ์ และคณะ ได้กล่าวไว้ว่าการนำหลักสราณียธรรมมาประยุกต์ใช้ในการเสริมสร้างความปรองดอง ในการทำงาน และลดปัญหาความขัดแย้งในองค์กร ทำให้องค์กรเกิดสันติสุขจะให้อภัยกัน แนวทางการประยุกต์หลักสราณียธรรมเพื่อการจัดการความขัดแย้งและส่งเสริมให้เกิดการบริการที่เป็นมิตร โดยปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบอย่างเสมอภาค ปราศจากการเลือกปฏิบัติมีการแสดงออกต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยเมตตา (สมเกียรติ สำลีพันธ์ และคณะ, 2559) และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธรรมบุญ มณีเกิด และคณะ การประยุกต์ใช้หลักสราณียธรรม 6 นั้นสามารถนำมาใช้จัดการปัญหาความขัดแย้ง และทำให้เกิดความรักความสามัคคี ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในองค์กรหรือในสังคมได้ การใช้หลักสราณียธรรมในการปฏิบัติงานของบุคลากรในการปฏิบัติงานที่สำคัญที่สุดคือ ควรมีความสามัคคีปรองดองกัน หากมีความคิดเห็นขัดแย้งกัน ก็ควรใช้เหตุผลไม่ใช้อารมณ์และยึดมั่นในความคิดของตนเองมากเกินไป หลักเมตตาวัจกรรมในแง่ของการให้บริการนั้น หน่วยงานที่จัดบริการ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี พูดจาดีมีอัธยาศัยไมตรีดี ยิ้มแย้มแจ่มใส พูดเพื่อสร้างสรรค์การปฏิบัติงานร่วมกัน ใช้วาทศิลป์ในการพูดคุยกับแรงงานข้ามชาติให้เกิดความสามัคคี ลดความขัดแย้ง (ธรรมบุญ มณีเกิด และคณะ, 2563) และผลการศึกษาของ บารมี หงส์วนิชย์กุล ได้ศึกษาเกี่ยวกับสันติวัฒนธรรมเชิงพุทธของกลุ่มชาติพันธุ์ กล่าวไว้ว่าเพื่อให้เกิดความสามัคคีในการอยู่ร่วมกัน แม้กระทั่งกลุ่มที่เป็นปัญหาของสังคม อย่างกลุ่มแรงงานข้ามชาติ แรงงานต่างด้าว กลุ่มชาติพันธุ์ เมื่อนำหลักธรรมสราณียธรรม 6 ไปปรับใช้ในการดำรงชีวิต ก็พบว่ากลุ่มคนที่เป็นปัญหาเหล่านี้มี

คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ลดปัญหา และสามารถอยู่ร่วมกับสังคมอย่างสันติสุขขึ้น ซึ่งหลักธรรมสาราณียธรรม 6 นี้เองที่สอนให้คนในสังคมสร้างความรักความผูกพันความมีเมตตากรุณา ความเอื้ออาทรต่อกัน ซึ่งคุณธรรมดังกล่าวถือเป็นหลักการพื้นฐานของการสร้างสันติวัฒนธรรมเมตตาตามโนกรรม (การปรารถนาดีต่อกัน) (บาร์มี หงส์วนิชย์กุล, 2560) การบริหารงานด้วยการเอาใจใส่ดูแลทุกข์สุขของแรงงานข้ามชาติเป็นอย่างดี มีจิตบริการที่ดี ทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ญฐา แยมสรवल พบว่าการประยุกต์หลักสาราณียธรรม 6 เพื่อเสริมสร้างความปรองดองเป็นพุทธวิธีที่สามารถนำมาใช้ในการอยู่ร่วมกันให้เกิดความรัก ความสามัคคี ความเห็นอก เห็นใจซึ่งกันและกัน การนำหลักสาราณียธรรมมาประยุกต์ใช้ในการเสริมสร้างความปรองดอง ในการทำงาน และลดปัญหาความขัดแย้งในองค์กร ทำให้องค์กรเกิดสันติสุขจะให้อภัยกัน (ญฐา แยมสรवल, 2559) มีความอ่อนน้อมถ่อมตน ไม่เบียดเบียนรังแกแรงงานข้ามชาติ ทำแต่ในสิ่งที่ถูกต้องมีความเสียสละต่อผู้อื่น เป็นแบบอย่างมีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น หลักสธารณโมคิ (การแบ่งปันกัน) จัดสรรสวัสดิการด้วยความเสียสละ ตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนในฐานะผู้ให้บริการ และผู้ช่วยเหลือ แก่แรงงานข้ามชาติ ต้องมีการแบ่งปันผลประโยชน์กันด้วยความยุติธรรมตามหลักนโยบาย มาตรการ ข้อบังคับ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยคำนึงถึงความถูกต้องเป็นบรรทัดฐาน มีความเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม สีสสามัญญาตา ต้องมีการรักษากฎระเบียบข้อบังคับ เจ้าหน้าที่ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการสังคมก็ควรเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่คิดและวางแผนการทำงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีความประพฤติดุจจริตดี ทิฏฐิสามัญญาตา (การเคารพรับฟังความเห็นผู้อื่น)ต้องมีให้เคารพและยอมรับฟังความเห็นคนอื่น โดยเฉพาะความเห็นที่แตกต่างจากตนเอง และฟังแบบให้เกียรติ ยอมรับถึงศักดิ์ศรีของความ เป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกันจะทำให้เกิดการรับฟังความเห็นคนอื่นได้ดี

องค์ความรู้ใหม่

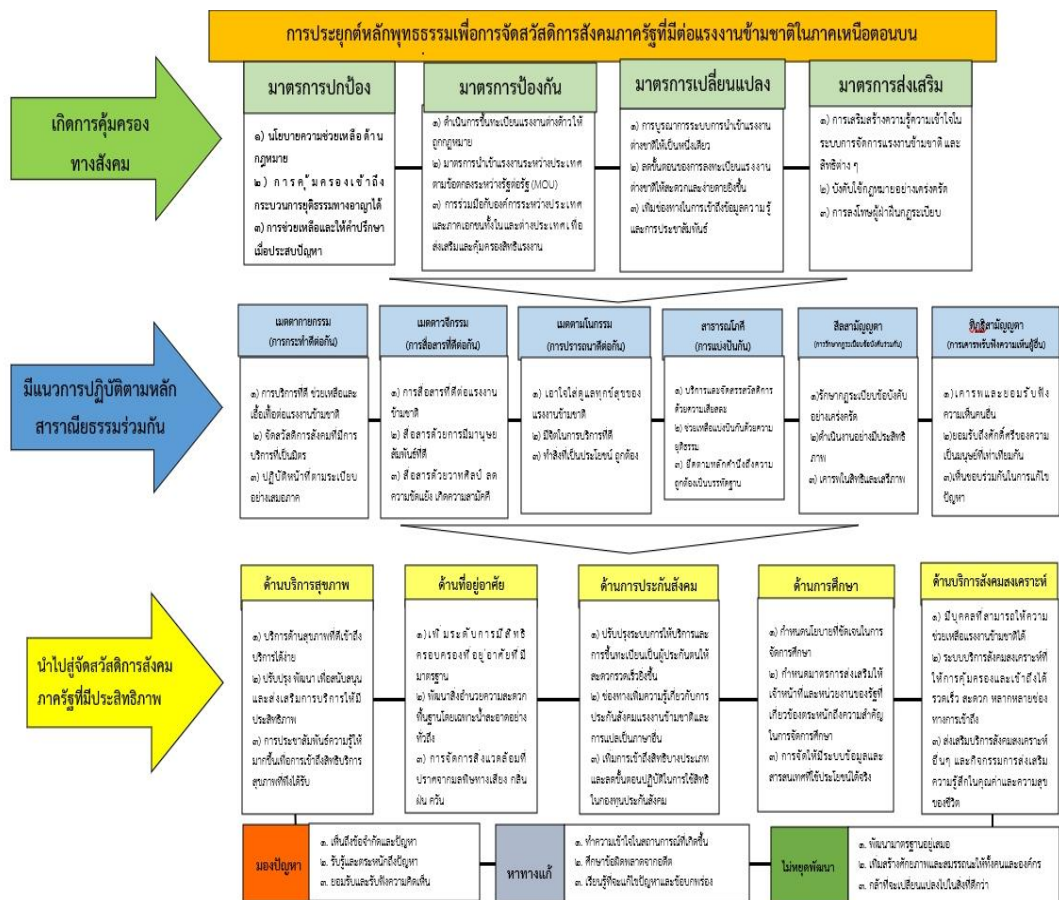
องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการสังเคราะห์การวิจัย โดยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ “การจัดสวัสดิการสังคมภาครัฐที่มีต่อแรงงานข้ามชาติในภาคเหนือตอนบน” เพื่อศึกษาถึงการจัดสวัสดิการสังคมภาครัฐที่มีต่อแรงงานข้ามชาติในภาคเหนือตอนบน องค์ประกอบองค์การคุ้มครองทางสังคมในการจัดสวัสดิการสังคมภาครัฐที่มีต่อแรงงานข้ามชาติในภาคเหนือตอนบน และเสนอรูปแบบในการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการจัดสวัสดิการสังคมภาครัฐที่มีต่อแรงงานข้ามชาติในภาคเหนือตอนบน ซึ่งผู้วิจัยได้องค์ความรู้ดังแผนภาพต่อไปนี้ องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการสังเคราะห์การวิจัย โดยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีทางการเมือง การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และการสนทนากลุ่มเฉพาะ นำเสนอรูปแบบในการจัดสวัสดิการสังคมภาครัฐที่มีต่อแรงงานข้ามชาติในภาคเหนือตอนบน โดยรูปแบบนี้มีชื่อว่า “โมเดล 3-4-5-6” คือ

3 หมายถึง 3 หลักการ คือ 1) เกิดการคุ้มครองทางสังคม 2) มีแนวการปฏิบัติตามหลักสาราณียธรรมร่วมกัน 3) นำไปสู่จัดสวัสดิการสังคมภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ

4 หมายถึง เกิดการคุ้มครองทางสังคม 4 ด้าน 1) มาตรการปกป้อง 2) มาตรการป้องกัน 3) มาตรการเปลี่ยนแปลง 4) มาตรการส่งเสริม

5 หมายถึง การนำไปสู่จัดสวัสดิการสังคมภาครัฐที่มีต่อแรงงานข้ามชาติที่มีประสิทธิภาพ 5 ด้าน คือ 1) ด้านบริการสุขภาพ 2) ด้านการประกันสังคม 3) ด้านที่อยู่อาศัย 4) ด้านการศึกษา 5) ด้านบริการสังคมสงเคราะห์

6 หมายถึง มีแนวปฏิบัติตามหลักสาราณียธรรมร่วมกัน 6 ประการ คือ 1) เมตตา (การกระทำดีต่อกัน) 2) เมตตาจักรม (การสื่อสารที่ดีต่อกัน) 3) เมตตาโมกรม (การปรารถนาดีต่อกัน) 4) สาธารณโภคิ (การแบ่งปันกัน) 5) สีสามัญญตา (การรักษากฎระเบียบข้อบังคับร่วมกัน) 6) ทัฏฐีสามัญญตา (การเคารพฟังความเห็นผู้อื่น)

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย “โมเดล 3-4-5-6”

สรุป

การจัดสวัสดิการสังคมภาครัฐที่มีต่อแรงงานข้ามชาติในภาคเหนือตอนบน ประกอบด้วย 3 หลักการใหญ่ ๆ คือ 1) เกิดการคุ้มครองทางสังคม ผ่าน 4 มาตรการ คือ มาตรการปกป้อง มีนโยบายความช่วยเหลือด้านกฎหมาย มาตรการป้องกัน มีการจัดนโยบาย การบริหารจัดการแรงงานต่างด้าว ดำเนินการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวให้ถูกกฎหมาย มาตรการเปลี่ยนแปลง มีการบูรณาการระบบการนำเข้าแรงงานต่างด้าวให้เป็นหนึ่งเดียวและ ลดขั้นตอนให้สะดวกและง่ายดายยิ่งขึ้น และมาตรการส่งเสริม ส่งเสริมและเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจในระบบการจัดการแรงงานข้ามชาติ และสิทธิต่าง ๆ ที่แรงงานข้ามชาติพึงได้รับ 2) มีแนวทางปฏิบัติตามหลักสารานิยธรรมร่วมกัน คือ เมตตาทายกรรม (การกระทำดีต่อกัน) เมตตาจาริกรรม (การสื่อสารที่ดีต่อกัน) เมตตาเมโนกรรม (การปรารถนาดีต่อกัน) มีสาธารณโภคี (การแบ่งปันกัน) สีสสามัญญตา (การรักษากฎระเบียบข้อบังคับร่วมกัน) รักษากฎระเบียบ ข้อบังคับ เคารพในสิทธิและเสรีภาพ ไม่แบ่งแยก และทัญญูสามัญญตา (การเคารพรับฟัง ความเห็นผู้อื่น) เคารพและยอมรับฟังความเห็น ยอมรับถึงศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ที่ เท่าเทียมกัน และ 3) นำไปสู่การจัดสวัสดิการสังคมภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ คือ การจัด สวัสดิการสังคมภาครัฐที่มีต่อแรงงานข้ามชาติ 5 ประการ คือ ด้านบริการสุขภาพ ด้านที่อยู่ อาศัย ด้านการประกันสังคม ด้านการศึกษา และ ด้านสังคมสงเคราะห์ ทั้งนี้การจัดสวัสดิการ สังคมภาครัฐที่มีต่อแรงงานข้ามชาติจะมีประสิทธิภาพได้จะต้องมีความเห็นชอบร่วมกันเป็น หลักการสำคัญที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาที่ตรงจุดและมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. กระทรวงแรงงานควรกำหนดนโยบายและการจัดการแรงงานข้ามชาติที่ครอบคลุม และบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดในทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับแรงงานข้ามชาติ
2. สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว กรมแรงงาน ควรเป็นหน่วยงานหลักในการจัดการ แรงงานข้ามชาติในทุกมิติ และดำเนินการขึ้นทะเบียนแรงงานข้ามชาติให้ถูกกฎหมายที่เป็น ระบบและชัดเจน
3. ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับแรงงานข้ามชาติควรดำเนินการความร่วมมือระหว่างภาครัฐ กับองค์การระหว่างประเทศและภาคเอกชนทั้งในและต่างประเทศเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา แรงงานข้ามชาติอย่างเป็นรูปธรรม
4. ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับแรงงานข้ามชาติควรกำหนดมาตรการส่งเสริมให้ เจ้าหน้าที่และหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องตระหนักถึงความสำคัญในการการจัดสวัสดิการสังคม ภาครัฐที่มีต่อแรงงานข้ามชาติ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการจัดสวัสดิการสังคมภาครัฐที่มีต่อแรงงานข้ามชาติในมิติที่ครอบคลุม
2. ควรศึกษาเกี่ยวกับประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบการคุ้มครองทางสังคมในการจัดสวัสดิการสังคมภาครัฐที่มีต่อแรงงานข้ามชาติ
3. ควรศึกษาถึงหลักพุทธธรรมอื่น ๆ ที่อาจเชื่อมโยงหรือเกี่ยวเนื่องกับการจัดสวัสดิการสังคมภาครัฐที่มีต่อแรงงานข้ามชาติ
4. ควรศึกษาวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมภาครัฐที่มีต่อแรงงานข้ามชาติ

เอกสารอ้างอิง

- กฤตยา อาชวนิจกุล และกุลภา วจนสาระ. (2551). การจ้างแรงงานข้ามชาติ ตามพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2551 กับการจัดทำบัญชีรายชื่ออาชีพสำหรับคนต่างชาติ. ใน รายงานการวิจัย. สถาบันวิจัยประชากรและสังคม: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- กันยปริณ ทองสามสี และคณะ. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการคุ้มครองแรงงานต่างด้าวตามสิทธิกองทุนประกันสังคมและกองทุนเงินทดแทน. วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 7(2), 70-87.
- เก่งกิจ กิติเรียงลาภ และพัชรพร เทพนำชัย. (2561). แรงงานข้ามชาติในฐานะพลเมืองทางเศรษฐกิจ: อุปสรรคของการเข้าถึงสวัสดิการสังคมในพื้นที่แม่สอด. วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 14(1), 97-117.
- คนารักษ์ เจริญศิริ. (2548). ปัญหาการละเมิดสิทธิแรงงานของแรงงานต่างด้าว : กรณีศึกษาอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จอมขวัญ ขวัญยืน. (2559). การศึกษาการจัดสวัสดิการแรงงานต่างด้าว : กรณีศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิรัชยา เจียวกิก และคณะ. (2558). คนโลกมืด: การสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน. การประชุมมหาดไทยวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 6(26 มิถุนายน 2558), 462-479.
- ณฐา แยมสรวล. (2559). การประยุกต์หลักสาราณียธรรมเพื่อเสริมสร้างความปลอดภัยในการปฏิบัติวิชาชีพพยาบาล โรงพยาบาลบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วารสาร มจรพุทธปัญญาปริทรรศน์, 1(1), 51-58.
- ธรรมบุญ มุณีเกิด และคณะ. (2563). การใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วน ตำบลเสาธง อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, 5(2), 18-34.
- บารมี หงส์วนิชย์กุล. (2560). สันติวัฒนธรรมเชิงพุทธของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (รัฐฉาน) ในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข. วารสารมหาจุฬาลงกรณ, 6(2), 248-262.

- วันสนั่น ปินคำ. (2558). การละเมิดสิทธิแรงงานของแรงงานต่างด้าว ในอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชัยธรรมย์ ธรรมบุษดี. (2555). เศรษฐกิจการเมืองว่าด้วยสวัสดิการสำหรับแรงงานข้ามชาติ : กรณีศึกษาแรงงานพม่าในจังหวัดสมุทรปราการ. ใน วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สนิท สัตโยภาส. (2559). แรงงานต่างด้าวกับความมั่นคงทางสังคม. วารสารบัณฑิตวิจัย, 7(1), 193-207.
- สมเกียรติ สำลีพันธ์ และคณะ. (2559). แนวทางการประยุกต์หลักสราณียธรรมเพื่อการจัดการความขัดแย้งระหว่างการทำเรือแห่งประเทศไทยกับพนักงาน. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์, 5(พิเศษ), 443-456.
- Hall & Andy. (2011). Thailand Migration Report 2011. Bangkok: nternational Organization for Migration, Thailand Office.

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมือง
ในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดเพชรบุรี*
INTEGRATION OF BUDDHADHAMM FOR ENHANCING DEMOCRATIC
POLITICAL CULTURE OF PEOPLE IN PHETCHABURI PROVINCE

พระครูวินัยธรอริษฐ์ สุวฑฒ (สุขพานิช)

Phrakhruvinaithon Athit Suvaddho (Sookpanich)

วัชรินทร์ ชาญศิลป์

Vacharin Chansilp

สุรพล สุธะพรหม

Surapon Suyaprom

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

E-mail: arthur.sookpanich@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปปัญหาและอุปสรรคของการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดเพชรบุรี 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดเพชรบุรี 3) เพื่อนำเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดเพชรบุรี

การวิจัยนี้เป็นแบบผสมวิธี การวิจัยเชิงคุณภาพจากผู้ให้ข้อมูล สำคัญจำนวน 18 รูป/คน โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา และการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง 400 คน จากประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปในจังหวัดเพชรบุรีทั้ง 3 เขต จำนวน 380,759 คน ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพทั่วไปปัญหาและอุปสรรคของการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดเพชรบุรี จะเห็นได้ว่าการเมืองในจังหวัดเพชรบุรีเป็นการเมืองในระบบอุปถัมภ์ที่สืบเนื่องกันมา

* Received 26 August 2021; Revised 13 March 2022; Accepted 15 March 2022

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัด โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการกล่อมเกลางานทางการเมือง และด้านหลักสาราณียธรรม 6 เพื่อการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

3. การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดเพชรบุรี ตามหลักสาราณียธรรม 6 มุ่งเน้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองด้านอุดมการณ์ ทักษะคติทางการเมือง ที่ต้องยึดมั่นตามหลักระบอบประชาธิปไตย

คำสำคัญ: การบูรณาการ, วัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย, หลักสาราณียธรรม 6

Abstract

This research article aimed to 1) study the general condition, problems, and obstacles of enhancing the democratic political culture of people in Phetchaburi province, 2) study the factors affecting the enhancing of the democratic political culture of people in Phetchaburi province, and 3) present the integration of Buddhadhamm for enhancing the democratic political culture of people in Phetchaburi province.

This research was mixed-method research. Concerning qualitative research, data were collected by in-depth interviews from 18 key informants and analyzed by descriptive interpretation. For quantitative research, data were collected by questionnaires from 400 people who were the voting population with elections aged 18 years old and over in Phetchaburi Province from all 3 districts, totaling 380,759 people. Data were analyzed using descriptive statistics: Frequency, Percentage, Mean, Standard deviation.

The results showed that:

1. The general condition, problems, and obstacles of enhancing the democratic political culture of people in Phetchaburi province: Politics in Phetchaburi was a continual patronage system.

2. The factors affecting the enhancing of the democratic political culture of people in Phetchaburi province: Overall, it was at a high level. When considering each aspect by the mean from the highest to lowest, the levels were as follows: Political Socialization and Sàràniyadhamma 6 for enhancing the democratic political culture of people in Phetchaburi Province.

3. The integration of Buddhadhamm for enhancing the democratic political culture of people in Phetchaburi Province based on Sàràniyadhamma 6 focused on the political change in political ideology, political attitudes adhering to the principles of democracy.

Keywords: Integration, Democratic Political Culture, Sàràniyadhamma 6

บทนำ

นับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยเป็นช่วงเวลาแล้ว 88 ปีแล้ว และเป็นประวัติศาสตร์การเมืองไทยที่อำนาจอธิปไตยของชาติเป็นของประชาชน ซึ่งประเทศไทยมีรัฐธรรมนูญที่เปิดโอกาสให้พลเมืองมีส่วนร่วมในการปกครองของประเทศตามระบอบประชาธิปไตย คือ การปกครองของประชาชนโดยประชาชน เพื่อประชาชนที่ยึดหลักเสียงข้างมากเป็นหลัก และให้ประชาชนเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดในรัฐ เพื่อมุ่งหวังให้ประชาชนทุกคนมีสิทธิเสรีภาพและมี ความเสมอภาคเท่าเทียมกันในกิจกรรมทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม (Thamrongthanyawong, 1999) ทั้งนี้ความสำเร็จของระบอบประชาธิปไตยจึงขึ้นอยู่กับความร่วมมือร่วมใจทางการเมืองของพลเมืองไทย ฉะนั้นเพื่อให้การปกครองของประเทศไทยดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ชาวไทยทุกคนควรร่วมกันเสริมสร้างและสร้างสรรค์วัฒนธรรมทางการเมือง (Nakata, T., 2000) สืบเนื่องจากเหตุการณ์บ้านเมืองในปัจจุบันมีการแบ่งแยกทางการเมืองจนเกิดเป็นขั้วอำนาจทางการเมืองอันมีแนวคิดที่แตกต่างกัน อีกทั้งพลเมืองในประเทศขาดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย จึงก่อให้เกิดเหตุจลาจลซึ่งทำให้ส่งผลเสียต่อระบบการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ และการดำเนินชีวิตอันสงบสุขของสังคมไทย ความขัดแย้งทางการเมืองเป็นสาเหตุ นำมาสู่การทำให้รัฐประหาร ซึ่งไม่ส่งผลดีต่อวิถีทางแห่งประชาธิปไตย การทำความเข้าใจปรากฏการณ์ทางการเมืองรวมทั้งพฤติกรรมการแสดงออกทางการเมืองของประชาชนในประเทศ ว่าเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น โดยเฉพาะการตั้งคำถามต่อความเป็นประชาธิปไตยและบทบาทของประชาชนต่อกระบวนการทางการเมืองซึ่งเป็นประชาธิปไตยในสถานการณ์ทางการเมืองที่ถูกปกครองโดยทหาร หรือแม้แต่ก่อนหน้าที่จะมีการรัฐประหารโดยกลุ่มทหารเมื่อปี 2557 ที่มีการแบ่งฝักฝ่ายผ่านวาทกรรมเรื่องสี การแบ่งฝักฝ่ายด้วยการทำความเข้าใจคำว่า “ประชาธิปไตย” ที่แตกต่างกัน และกลายเป็นการปะทะกันทางวาทกรรมและความคิดสิ่งเหล่านี้ทำให้เห็นได้ว่า ลำพังการอธิบายด้วยทฤษฎีเกี่ยวกับระบบการเมือง โครงสร้างหน้าที่การเมือง อาจไม่เพียงพอต่อการทำความเข้าใจสถานการณ์ รวมถึงการตอบคำถามว่าเหตุใดการเมืองไทยจึงยังคงวนเวียนอยู่กับการรัฐประหาร การปกครองโดยทหารหรือแม้แต่การที่นักการเมืองและประชาชนจำนวนหนึ่งจะพร้อมใจสนับสนุนให้ทหารอยู่ในอำนาจและดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีต่อไปภายหลังจากมีการเลือกตั้ง

เมื่อสถานการณ์ทางการเมืองเป็นเช่นนี้แล้ว การเรียกร้องต่อผู้ความหวังที่จะมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย มีตัวแทนประชาชนที่เป็นตัวแทนประชาชนอย่างแท้จริง ที่ไม่ใช่ตัวแทนของนักการเมืองก็ดูจะเลือนราง ดังนี้แล้ว การทำความเข้าใจและอธิบายปรากฏการณ์ทางการเมืองของไทยด้วยแนวคิดเรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพของการปกครองระบอบประชาธิปไตยจึงต้องอาศัยกระบวนการทางการเมืองของพลเมืองในสังคมที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย (นิธิ เอียวศรีวงศ์, 2550) ปัจจัยที่มีผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ได้แก่ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง การเคารพกฎหมายและกฎกติกาของสังคมการเป็นผู้มีจิตสาธารณะ การเป็นผู้ยึดหลักสันติวิธีและการประนีประนอม การเป็นผู้ที่รู้จักเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น และการเป็นผู้มองโลกในแง่บวก (Promgrid, P., 2014) และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยจะพัฒนาไปได้ประชาชนต้องมีความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย และวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยเพราะเมื่อประชาชนรู้จักสิทธิหน้าที่และเสรีภาพตามระบอบประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญแล้วก็จะส่งผลให้ประชาชนสามารถใช้อำนาจของตนได้อย่างถูกต้องภายในขอบเขตโดยไม่ก้าวล่วงผู้อื่น นอกจากนี้การจะพัฒนาหรือการส่งเสริมประชาธิปไตยให้เจริญมั่นคงประชาชนจะต้องมีความเข้มแข็งทั้งในด้านความคิดสติปัญญาที่รู้อะไรเป็นอะไร และรู้จักการพึ่งตนเองและพึ่งพาซึ่งกันและกันซึ่งความเข้มแข็งที่สำคัญคือเข้มแข็งในวัฒนธรรมประชาธิปไตยโดยมีความคิดความเชื่อวิถีชีวิตและพฤติกรรมที่สอดคล้องเหนียวแน่นกับวัฒนธรรมดังกล่าวอย่างไม่หยุดยั้งการมีวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่เหนียวแน่นนั้นนอกจากจะช่วยสร้างช่วยพัฒนาและช่วยรักษาประชาธิปไตยไว้ได้แล้วยังจะช่วยป้องกันไม่ให้เกิดการพังทลาย หรือล่มสลายของประชาธิปไตยอีกด้วยซึ่งปัจจัยที่จะทำให้ประชาชนเข้มแข็งได้ วัฒนธรรมทางการเมืองจึง เป็นผลมาจากกระบวนการถ่ายทอดโดยอาศัยประสบการณ์ทางการเมืองตลอดจนการอบรมกล่อมเกล่าที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่วัยเด็ก หรือการอบรมกล่อมเกล่าจากสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา กลุ่มเพื่อน และสื่อสารมวลชน เป็นต้น (Nakata, T., 2003) และสิ่งที่มีคุณภาพและสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในด้านสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยนั้นยังทำหน้าที่ในการวางรากฐานและส่งเสริมการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยให้มีความมั่นคงได้ (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2557)

จากปัญหาวิกฤตการเมืองไทยในปัจจุบันเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยอย่างต่อเนื่องในตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาปัญหาเหล่านี้เกิดจากความขัดแย้งระหว่างกลุ่มการเมืองที่มีอยู่ในปัจจุบันซึ่งมีความเห็นต่อต้านและสนับสนุนต่าง ๆ และยังสะท้อนถึงความไม่เสมอภาคและความแตกแยกระหว่างชาวเมือง และชาวชนบทอีกด้วยจึงทำให้การเมืองไทยปั่นป่วนวุ่นวายไม่มีทีท่าจะยุติลงและยังส่งผลถึงปัญหาในหลาย ๆ ด้าน ทำให้ปัญหาเหล่านี้ส่งผลกระทบอย่างมากมายและทำให้เสื่อมลงอย่างรวดเร็ว ๆ จนไม่สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างทันท่วงที และในปัจจุบันการเมืองไทยยังขาดประสิทธิภาพและความสามารถของระบบการเมืองในการแก้ไข

ปัญหาของสังคมซึ่งยังเป็นปัญหาของระบบการเมืองไทยที่จะต้องแก้ไขปัญหในด้านต่าง ๆ ปัญหาการใช้รัฐธรรมนูญ โดยเกิดปัญหาการตีความเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่คลาดเคลื่อนเนื่องจากผู้มีอำนาจในประเทศพยายามตีความรัฐธรรมนูญเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและพวกพ้อง รวมถึงปัญหาการเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญบ่อยครั้งจนเกินไปทำให้ขาดความต่อเนื่องในการบังคับใช้ ปัญหาการขาดความสามัคคีของประชาชนไทย ซึ่งมีผลมาจากการมีความคิดเห็นทางด้านการเมืองการปกครองที่แตกต่างกัน ความไม่ยุติธรรมของกระบวนการทางสังคมต่าง ๆ รวมถึงการขัดผลประโยชน์ของกลุ่มต่าง ๆ ในสังคมเกิดปัญหาการทุจริต คอร์รัปชัน เป็นต้น และปัญหาการขาดจริยธรรมทางการเมืองของประชาชนชาวไทย เช่น การซื้อสิทธิขายเสียงในการเลือกตั้งของประชาชน นักการเมืองมุ่งแสวงหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเองและพวกพ้องมากเกินไป การไม่ปฏิบัติตามคำมั่นสัญญาที่ให้ไว้กับประชาชนก่อนการเลือกตั้ง จากปัญหาทางการเมืองในปัจจุบันอุดมการณ์ทางการเมืองในแนวประชาธิปไตยมีมากขึ้นในสังคม โดยคนรุ่นใหม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองมากขึ้น ทำให้เห็นซึ่งความไม่ชอบธรรมของรัฐบาลที่ไม่เห็นซึ่งสิทธิและเสรีภาพในการแสดงทางการเมืองของประชาชน ซึ่งเกิดความไม่เป็นธรรมตามหลักของประชาธิปไตย ทำให้ประชาชนมีการต่อต้านหลักเกณฑ์และหลักการต่าง ๆ ที่รัฐสนับสนุน เพราะทุกอย่างเป็นไปเพื่อผลประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้องทางการเมือง ดังนั้นวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยนับเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมทางสังคมที่ได้ถ่ายทอดมาจากการกลมเกลียวทางการเมืองจากครอบครัว กลุ่มเพื่อน ชุมชน โรงเรียน ศาสนา สถานที่ทำงาน สื่อมวลชน ระบบสังคม และระบบการเมือง โดยสร้างอุดมการณ์ ค่านิยม ทศนคติ และความเชื่อทางการเมืองที่ใหม่ซึ่งเป็นมิติทางด้านจิตวิทยาสังคมในแนวทางการประพฤติปฏิบัติทางการเมืองให้แก่บุคคลต่าง ๆ สำหรับใช้ประโยชน์ทางสังคมโดยส่วนรวม

ดังนั้นหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาจึงเป็นหลักที่จะนำพาซึ่งความสงบสุขมาสู่สังคมและประเทศชาติได้ จึงจำเป็นต้องนำเอาหลักสาราณียธรรม 6 มาประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในสังคมนักการเมืองและประชาชนในจังหวัดเพชรบุรี โดยหลักสาราณียธรรม 6 เป็นหลักธรรมที่เสริมสร้างความรู้สึที่ดีให้กันจึงทำให้เป็นส่วนที่จะส่งเสริมให้เกิดสังคมแห่งความเป็นสามัคคีธรรมโดยความเป็นสังคมแห่งประชาธิปไตยของชาวจังหวัดเพชรบุรีที่มากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดเพชรบุรี
3. เพื่อเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดเพชรบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดเพชรบุรี ดังนี้

รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้การศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากร คือ ประชาชนผู้มีสิทธิในการเลือกตั้งในจังหวัดเพชรบุรีทั้ง 3 เขต การเลือกตั้ง ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 380,759 คน โดยผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) เป็นการสุ่มตัวอย่างประชากรโดยจำแนกตามพื้นที่การเลือกตั้งจังหวัดเพชรบุรีทั้ง 3 เขตการเลือกตั้ง ผู้วิจัยกำหนดขนาดตัวอย่าง โดยคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์หลักร้อยละ 15–30% ของประชากร โดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 30 ได้กลุ่มจำนวน 8 แห่ง ได้กลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งหมดจำนวน 400 ตัวอย่าง โดยคัดเลือกการแจกแบบสอบถามแก่ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้ง อายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ทั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการเก็บกลุ่มตัวอย่างสำรองเพื่อป้องกันการผิดพลาดจากการเก็บแบบสอบถามและการตอบแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ ดังนั้น จึงมีการเก็บแบบสอบถามทั้งสิ้น จำนวน 400 ตัวอย่าง

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 18 รูป/คน แบ่งออกเป็น 6 กลุ่ม ได้แก่ 1) นักวิชาการทางพระพุทธศาสนา 4 รูป 2) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 3 คน 3) สมาชิกพรรคการเมือง 3 คน 4) ผู้นำชุมชน 3 คน 5) เจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง 2 คน และ 6) นักวิชาการทางรัฐศาสตร์ 3 คน

เครื่องมือการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ตอน ได้แก่ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย 3) การส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย 4) การส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยตามหลักสาราณียธรรม 6 และ 5) การวิเคราะห์สภาพทั่วไปเกี่ยวกับการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดเพชรบุรี โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ (SWOT Analysis) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์และตั้งคำถามมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open - ended Question) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ

ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์เป็นรายข้อ (Index of Item - Objective Congruence: IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ

จำนวน 5 ท่าน ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.6 - 1.0 แสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย หลังจากนั้นได้ทดสอบแบบสอบถาม (Try Out) กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.862 แสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นสูงสามารถใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างได้

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ตอน ได้แก่ 1) ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ 2) สภาพทั่วไปปัญหาและอุปสรรคของการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดเพชรบุรี โดยการวิเคราะห์ (SWOT Analysis) 3) ปัจจัยในการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดเพชรบุรี โดยการกล่อมเกลாதทางการเมือง 4) การส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดเพชรบุรี 5) หลักพุทธธรรมกับการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดเพชรบุรีตามหลักสัจธรรม 6 และข้อเสนอแนะอื่น ๆ ซึ่งผ่านการตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาตามวัตถุประสงค์จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth interview) ต่อไป

เก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนผู้มีสิทธิในการเลือกตั้งในจังหวัดเพชรบุรีทั้ง 3 เขตการเลือกตั้ง ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป จำนวน 380,759 คน โดยใช้วิธีการกระจายตามสัดส่วน ได้แบบสอบถามซึ่งผ่านการตรวจสอบความสมบูรณ์ จำนวน 400 ชุด คิดเป็น 100 %

การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview) แบบตัวต่อตัวกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 18 รูป/คน บันทึกข้อมูลโดยการจดบันทึกและการบันทึกเสียงให้ครบตามคำถามการสัมภาษณ์และวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อนำมาเรียบเรียงเป็นผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา (Descriptive Content Analysis) ทั้งนี้เป็นการสรุปสาระสำคัญของผลการสัมภาษณ์เชิงลึก นำผลที่ได้มาจำแนกเนื้อหาที่สอดคล้องหรือตรงกันและแบ่งออกเป็นประเด็น โดยการหาความถี่และวิเคราะห์ผลจากการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) โดยนำเนื้อหาที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิมาสังเคราะห์เพื่อปรับปรุงแก้ไของค์ความรู้จากการวิจัย

ผลการวิจัย

1. สรุปจากผลการศึกษาสภาพทั่วไปปัญหาและอุปสรรคของการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดเพชรบุรี

สภาพทั่วไปปัญหาและอุปสรรคของการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดเพชรบุรี เกี่ยวกับการวิเคราะห์ (SWOT Analysis) จุดแข็ง (Weaknesses) จุดอ่อน (Strengths) โอกาส (Opportunities) อุปสรรค (Threats) ล้วนเป็นปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดเพชรบุรี

1.1 ด้านจุดแข็ง (Weaknesses) พบว่า จุดแข็งที่เกี่ยวกับการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน คือ จังหวัดเพชรบุรีมีการบ่มเพาะวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไปร่ฟ้า อันสำคัญ ได้แก่ ทศนคติ ความเชื่อ ตลอดจนค่านิยมทางการเมือง โดยปัจจุบันประชาชนจะเน้นความนิยมทางการเมืองแบบตามช่วงกระแสโดยอิงกับตัวบุคคลเป็นหลักมากกว่าพรรคการเมืองซึ่งประชาชนทั่วไปมีความคาดหวังกับนักการเมืองคนทำงานการเมืองว่า เลื่อนนักการเมืองท่านนั้นมาแล้วจะเป็นตัวแทนของประชาชนที่เก่ง ดี มีคุณธรรม เข้ามาบริหารบ้านเมืองจังหวัดตลอดถึงประเทศ ให้มีความเจริญรุ่งเรือง โดยเน้นความสำคัญ คือ คนในจังหวัดและประเทศชาติมีความอยู่เย็นเป็นสุขและมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าเดิมที่ผ่านมา

1.2 ด้านจุดอ่อน (Strengths) พบว่า ตั้งแต่ 40 ปีที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันจะเห็นได้ว่าการเมืองในจังหวัดเพชรบุรีเป็นการเมืองในระบบอุปถัมภ์สืบเนื่องกันมาโดย ระบบอุปถัมภ์นั้นมาจากหวัคแฉนจากกำนันผู้ใหญ่บ้านที่เป็นลักษณะของการช่วยเหลือเวลาเดือดร้อนที่เกี่ยวข้องกับในระบบราชการหรือความเดือดร้อนจากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน โดยนักการเมืองจะจัดการความเดือดร้อนต่าง ๆ ให้เข้ากับคามพึงพอใจของประชาชน ทำให้การผูกขาดทางการเมืองนั้นเกิดขึ้น คือ นักการเมืองที่เป็นนักการเมืองเดิม หรือตระกูลเดิมจึงเป็นเหตุให้การนำเสนอโยบายที่หลากหลายนั้นน้อยลงเนื่องจากไม่มีคู่แข่งทางการเมือง

1.3 ด้านโอกาส (Opportunities) พบว่า โอกาสที่เกี่ยวกับการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน คือ จังหวัดเพชรบุรีปัจจุบันหน่วยงานภาครัฐและสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพชรบุรีได้จัดทำโครงการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยการจัดตั้งศูนย์ ศส.ปชต.ทุกหมู่บ้านเพื่อสร้างให้คนในชุมชนเรียนรู้วิถีชีวิตประชาธิปไตยผ่านการสื่อสารโดยใช้เครือข่ายเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้สู่คนในชุมชนประชาชนในจังหวัดเพชรบุรีให้มีการตื่นตัวทางการเมือง ซึ่งดูได้จากการมาใช้สิทธิเลือกตั้งผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2563 ที่ผ่านมาประชาชนมาใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นจำนวนมากอยู่ในลำดับต้น ๆ ของประเทศ ซึ่งเป็นตัวชี้วัดเชิงประจักษ์ว่าประชาชนในจังหวัดเพชรบุรี มีการตื่นรู้ ตื่นตัว และสนใจการเมืองมากขึ้นกว่าเดิมที่ผ่านมา

1.4 ด้านอุปสรรค (Threats) พบว่า อุปสรรคที่เกี่ยวกับการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน คือ ประชาชนในจังหวัดเพชรบุรียังมีแนวคิดในวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า จึงทำให้การส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยและการวางนโยบายที่หลากหลายจึงเป็นไปได้ยากและปัจจุบันความขัดแย้งทางการเมืองมีความรุนแรงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จึงส่งผลให้นักการเมืองคนทำงานทางการเมืองขาดความน่าเชื่อถือในภาพรวม ทำให้ประชาชนเกิดความศรัทธาในการเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่น้อยลง เมื่อประชาชนเกิดความศรัทธาที่น้อยลงแล้วย่อมมีผู้ไม่หวังดีจึงคอยจะจับผิดนักการเมืองท่านนั้นไปด้วย

2. ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามจำแนกได้ดังนี้

พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 59.25 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 40.75 ส่วนใหญ่มีอายุมีอายุ 18-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.25 อายุ 31 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.75 อายุ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.25 อายุ 51 - 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 7.75 และอายุ 61 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 4.00

ระดับการศึกษา ส่วนใหญ่มีการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 40.75 มัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 26.75 ประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 13.25 และสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 5.50 และอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 1.00 อาชีพ ส่วนใหญ่มีนักเรียนหรือนักศึกษา คน คิดเป็นร้อยละ 28.25 ราชการหรือรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 23.75 รับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 21.00 ค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 17.00 เกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 5.50 พนักงานบริษัท คิดเป็นร้อยละ 7.0 และอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 1.25 รายได้ ส่วนใหญ่มีรายได้ 10,001-15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 27.75 รายได้ 15,001 - 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 22.75 รายได้ ต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 21.50 รายได้ 5,001 - 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 17.25 และรายได้ 20,001 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 10.75

3. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดเพชรบุรี ดังนี้

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน องค์ประกอบของการส่งเสริมการสื่อสารทางการเมือง พบว่า สถาบันสื่อมวลชน ($\bar{X}$ = 3.78, S.D. = 0.64) กลุ่มอาชีพ (สถานที่ทำงาน) ($\bar{X}$ = 3.75, S.D. = 0.70) สถาบันการศึกษา ($\bar{X}$ = 3.73, S.D. = 0.65) กลุ่มเพื่อน ($\bar{X}$ = 3.72, S.D. = 0.71) สถาบันครอบครัว ($\bar{X}$ = 3.68, S.D. = 0.89) ด้านสถาบันทางการเมือง ($\bar{X}$ = 3.70, S.D. = 0.69) ทุกด้านอยู่ในระดับมาก

4. ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยตามหลักสารานิยมธรรม 6

โดยภาพรวม ปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบด้วยความเสมอภาคและมีกิริยาท่าทางด้วยความสุภาพด้วยความจริงใจตามหลักด้านเมตตาทายกรรม ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.75) แจกจ่ายให้มีส่วนร่วมทั่วกันตามหลัก ด้านสาธารณโภคี เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = 0.79) มีความคิดเห็นชอบร่วมกันด้วยความศรัทธาตามหมู่คณะตามระบอบประชาธิปไตยโดยยึดหลักด้านทฤษฎีสามัญญดา ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.83) มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นด้วยความยุติธรรมเป็นกลางตามหลักด้านเมตตามโนกรรม ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.74) เคารพในสิทธิและเสรีภาพในการแสดงออกโดยปราศจากอคติไม่เลือกปฏิบัติในการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยตามหลักด้านศีลสามัญญดา ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 0.82) ใช้วาจาที่สุภาพโดยใช้หลักมนุษยสัมพันธ์ที่ดีด้วยเหตุผล แม้แต่มีความเห็นที่แตกต่างตามหลัก ด้านเมตตาวจีกรรม ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.77) ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.60)

5. การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดเพชรบุรี เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติดังต่อไปนี้

5.1 เมตตาทายกรรม (กระทำต่อกันด้วยความเมตตา) พบว่า การส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย คือ การมีจิตสำนึกในเรื่องหลักความเสมอภาคด้วยการให้ประชาชนทุกคนมีสิทธิมีเสียงเท่าเทียมกันภายใต้กฎกติกาที่วางไว้และทุกคนมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของตน รู้จักอดกลั้น และอดทน ทั้งทางด้านอารมณ์และจิตใจ ซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตย โดยยึดมั่นในหลักความเสมอภาคเพื่อความน่าเชื่อถือ ในการดำเนินงานเพื่อประโยชน์ของประชาชน การเข้ามาทำงานทางการเมืองของนักการเมืองทุกระดับทุกระดับท้องถิ่น และระดับชาติ คือ ผู้แทนราษฎร ต้องคิดดี มองกันในแง่ดีมีความหวังดีต่อกันในสิ่งที่สร้างสรรค์ ฟังเสียงของประชาชนทุกภาคส่วนเพื่อนำความทุกข์ร้อนของประชาชนไปบริหารจัดการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนให้ถูกต้องโดยเท่าเทียมและเสมอภาคกันด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม ตามหลักพุทธธรรม คือ เมตตาทายกรรมกระทำต่อกันด้วยความเมตตา โดยปรารถนาดีต่อกันด้วยความเมตตาอย่างสร้างสรรค์

5.2 เมตตาวจีกรรม (การพูดจากับผู้อื่นด้วยความรักและเมตตา) พบว่า การมีจิตสำนึกในความอดทนอดกลั้นต่อความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่าง และการมีจิตสำนึกในเรื่องเสียงส่วนใหญ่และสิทธิเสียงส่วนน้อย เป็นกลไกหนึ่งในฝึกสติปัญญา โดยการตั้งสติให้มั่นแล้วหันกลับมาทบทวนพฤติกรรมของตนเองในเรื่องราวและมุมมองทางการเมือง โดยเฉพาะในยามที่ต้องเผชิญกับปัญหาความขัดแย้งในเรื่องผลประโยชน์ทางการเมือง ยอมรับในหลักการของเสียงข้างมากถึงแม้ว่าบางครั้งจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างและจะต้องรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นหรือเสียงข้างน้อยด้วย คือ ต้องเคารพในความเป็นมนุษย์ของกันและกัน รับฟังซึ่งกันและกัน อดทนอดกลั้นต่อกันโดยการพูดคุยและแสดงทัศนะทางการเมืองในหมู่คณะที่มีความ

คิดเห็นแตกต่างด้วยความชอบธรรมและยุติธรรม ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม รณรงคให้ยึดถือหลักการปฏิบัติหน้าที่เพื่อช่วยสังคมอย่างแท้จริง ตามหลักพุทธธรรม คือ เมตตาตวจีกรรม การพูดจากับผู้อื่นด้วยความรักและเมตตา เพื่อให้เกิดความสามัคคีของคนในชาติ

5.3 เมตตาเมโนกรรม (คิดต่อกันด้วยเมตตา คือ ตั้งจิตปรารภนาดี) พบว่า การมีจิตสำนึกในเรื่องหลักความยุติธรรมและการมีจิตสำนึกในเรื่องหลักนิติธรรม การสร้างหลักความยุติธรรมจากจุดเริ่มต้น คือ ความเที่ยงธรรม การเคารพกฎหมายถือเป็นคุณสมบัติหนึ่งในการเป็นพลเมืองที่ดีภายใต้รัฐธรรมนูญในระบอบประชาธิปไตย แสดงความคิดเห็นทางการเมืองอย่างเสรีเป็นธรรมถูกต้องตามกฎหมาย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นนำไปสู่การกำหนดแนวทางพัฒนาทางสังคมซึ่งอยู่ภายใต้กรอบกฎหมาย สนับสนุนความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมาย เพื่อให้เกิดความชอบธรรม ด้วยความปรารถนาดียุติธรรมเป็นกลาง ตามหลักพุทธธรรม เมตตาเมโนกรรม คิดต่อกันด้วยเมตตา คือ ตั้งจิตปรารภนาดี โดยปราศจากความขัดแย้ง

5.4 สาธารณโภคี (แจกจ่ายให้ได้มีส่วนร่วมใช้สอยให้ทั่วถึงกัน) พบว่า การมีจิตสำนึกในเรื่องการต่อสู้เพื่อสิทธิของตนเองและการเคารพสิทธิของผู้อื่น การปฏิบัติตามสิทธิภายใต้กรอบรัฐธรรมนูญ ยึดมั่นในอุดมการณ์ประชาธิปไตย รู้จักใช้ปัญญา เหตุผลในการแก้ไข ปัญหา รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีเหตุผลและประนีประนอมทางความคิดเคารพในสิทธิการตัดสินใจของผู้อื่น ปฏิบัติตนตามกฎหมายข้อบังคับของสังคม โดยไม่กระทบสิทธิส่วนบุคคลอื่น ต่อสู้เพื่อสิทธิของตนอันชอบธรรมตามหลักการของประชาธิปไตย ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมทางการเมืองที่สร้างสรรค์ภายใต้การให้เกียรติกันและกัน ช่วยเหลือเสริมสร้างในสิ่งที่เป็ประโยชน์ส่วนร่วมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ทั้งด้านกำลังกายและกำลังใจ มีความอ่อนน้อมถ่อมตน รู้จักสัมมาคารวะ ทำแต่ในสิ่งที่ถูกต้อง ตามหลักพุทธธรรม สาธารณโภคี คือ แจกจ่ายให้ได้มีส่วนร่วมใช้สอยให้ทั่วถึงกัน โดยปรารถนาดีต่อผู้อื่น

5.5 สีสามัญญตา (มีความประพฤตีสัจจริตดีงามรักษาระเบียบวินัยของส่วนรวม) พบว่า การมีจิตสำนึกในเรื่องสิทธิเสรีภาพ ถือว่าเป็นหลักการที่สำคัญของระบอบประชาธิปไตย ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบของสังคมที่อยู่ภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข โดยหลักสิทธิเสรีภาพ เป็นหลักการที่สำคัญขั้นพื้นฐานเสรีชน อันเป็นการรับรองสิทธิของประชาชนทั่วไป โดยสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การรับรู้ข่าวสาร และการยึดมั่นศักดิ์ศรีของบุคคล ชอบในการใช้หลักการและเหตุผลควบคู่กับการมีสติสัมปชัญญะ โดยมีการขอบเขตและอิสระเท่าเทียมกันในการแสดงจุดยืนทางการเมือง ดังนั้น ความประพฤตีสัจจริตดีงาม รักษาระเบียบวินัยของส่วนรวม ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมุ่งมั่นเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ด้วยความรับผิดชอบ โดยสอดคล้องกับหลักคุณธรรม เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในรูปแบบทางสังคมที่ดี ตามหลักพุทธธรรม สีสามัญญตา คือ มีความประพฤตีสัจจริตดีงามรักษาระเบียบวินัยของส่วนรวม

5.6 ทฤษฎีสัมมูลตา (เคารพรับฟังความคิดเห็นกันมีความเห็นชอบร่วมกัน) พบว่า การมีจิตสำนึกในเรื่องความศรัทธาในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ความศรัทธาในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข เป็นกลไกที่มีความเชื่อมั่นทางการเมืองในรูปแบบของรัฐบาล โดยการรับฟังความคิดเห็นก่อนการดำเนินโครงการต่างๆ และคำนึงถึงผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชนและ ปราศจากความขัดแย้งและ ยึดถือในอุดมคติโดยการยอมรับในเหตุและผล โดยการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจบนฐานความคิดเห็นที่แตกต่างแต่อยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ ตามหลักพุทธธรรม ทฤษฎีสัมมูลตา คือ เคารพรับฟังความคิดเห็นกันมีความเห็นชอบร่วมกัน

อภิปรายผล

ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดเพชรบุรี ด้านการกล่อมเกลາทางการเมือง ประกอบด้วย ด้านสถาบันครอบครัว ด้านกลุ่มเพื่อน ด้านสถาบันการศึกษา ด้านกลุ่มอาชีพ ด้านสถาบันสื่อมวลชน และสถาบันทางการเมืองซึ่งมีผลอย่างมากเนื่องจากวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยมีการพัฒนาหรือสนับสนุนกันมากขึ้น โดยผ่านกระบวนการกล่อมเกลາทางการเมืองทางต่าง ๆ สังเกตได้จากการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนและคนรุ่นใหม่ในปัจจุบันซึ่งดูได้จากการมาใช้สิทธิในการเลือกตั้งซึ่งมีจำนวนมากของคนรุ่นใหม่เมื่อก่อนมีจำนวนน้อย แต่การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองใหม่เข้าโดยผ่านการพัฒนา สนับสนุน และการรณรงค์ จึงทำให้การส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยโดยการกล่อมเกลາทางการเมืองมีความสำคัญมากขึ้นซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วชิรินทร์ ชาญศิลป์ ได้วิจัยเรื่องความเป็นพลเมืองของเยาวชนไทย ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มเยาวชนไทยที่มีอายุระหว่าง 18 - 25 ปีที่กำลังศึกษาใน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายชั้นปีที่ 6 และระดับอุดมศึกษาจำแนกตามรายภาคทั้ง 6 ภาค ส่วนใหญ่มีระดับความเป็นพลเมือง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเยาวชนส่วนใหญ่มีความเป็นพลเมืองในด้านความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ รองลงมา ได้แก่ ด้านยึดมั่นในความถูกต้อง ด้านความ รับผิดชอบต่อสังคม ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านการมีส่วนร่วมตามลำดับ เยาวชนไทยได้รับการกล่อมเกลາทางการเมืองในระดับมาก และรับรู้ข่าวสารทาง การเมืองผ่านอินเทอร์เน็ต เยาวชนไทยพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในประเด็นทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง 1 - 2 ครั้งต่อสัปดาห์ ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ภูมิลำเนา การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองการพูดคุยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในประเด็นทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และการกล่อมเกลາทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับความเป็นพลเมืองของเยาวชนไทย (วชิรินทร์ ชาญศิลป์, 2561)

การส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ประกอบด้วยการมีจิตสำนึกในเรื่องความศรัทธาในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย มี

จิตสำนึกในเรื่องสิทธิเสรีภาพ มีจิตสำนึกในเรื่องการต่อสู้เพื่อสิทธิของตนเองและการเคารพสิทธิของผู้อื่น มีจิตสำนึกในเรื่องเสียงส่วนใหญ่และสิทธิเสียงส่วนน้อย มีจิตสำนึกในเรื่องหลักความเสมอภาค มีจิตสำนึกในเรื่องหลักความยุติธรรม มีจิตสำนึกในความอดทนอดกลั้นต่อความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่าง และมีจิตสำนึกในเรื่องหลักนิติธรรม

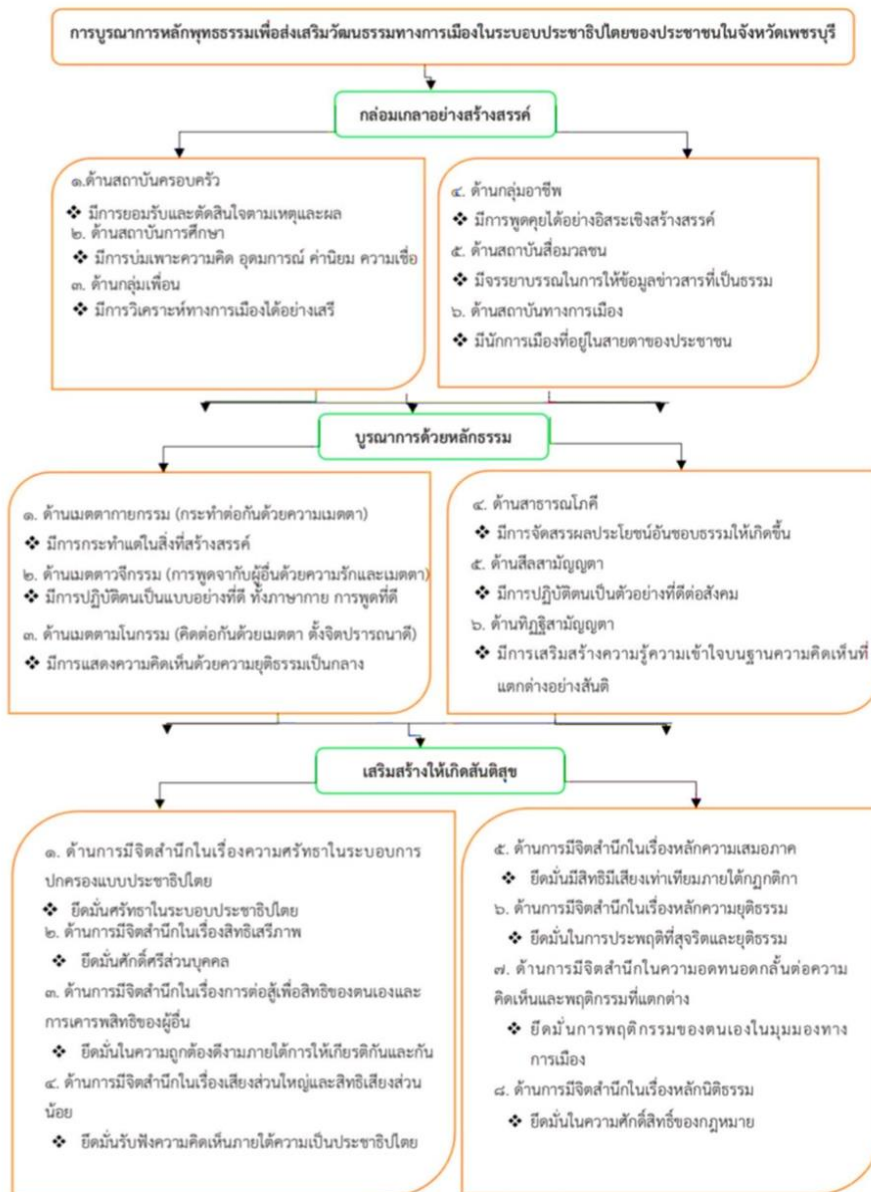
ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ด้านอุดมการณ์ทางการเมือง ทักษะคติทางการเมือง ที่ต้องยึดมั่นหลักระบอบประชาธิปไตยของประชาชน เพื่อผลักดันให้มีการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดีในระบอบประชาธิปไตย ส่งเสริมให้วัฒนธรรมทางการเมืองเกิดความเข้มแข็ง ในกลไกที่มีความเชื่อมั่นทางการเมือง ตามกฎระเบียบของสังคมที่อยู่ภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข โดยมีหลักสิทธิเสรีภาพ เป็นหลักการที่สำคัญขั้นพื้นฐาน และการยึดมั่นศักดิ์ศรีส่วนบุคคล ชอบในการใช้หลักการและเหตุผลควบคู่กับการมีสติสัมปชัญญะเมตตาต่อสังคม โดยมีขอบเขตและอิสระเท่าเทียมกันในการแสดงจุดยืนหรืออุดมการณ์ทางการเมือง โดยการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมือง เพื่อมุ่งเน้นประโยชน์สูงสุดที่จะทำให้วัฒนธรรมทางการเมืองมีความเจริญก้าวหน้าเพื่อยึดมั่นและเชื่อถือเคารพในศักดิ์ศรีความแตกต่างระหว่างบุคคล แสดงสิทธิเสรีภาพควบคู่กับการรู้จักประนีประนอม สร้างความรู้สึกที่ดีต่อกันให้เกิดความเชื่อมั่นและศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพวรรณ บุริมาตร ได้วิจัยเรื่อง พลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อพลวัตทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น ประกอบด้วย 1) ด้านการมีความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความรับผิดชอบของตน มีความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในสิทธิหน้าที่ในการให้เสรีภาพในการมีความคิดเห็นที่แตกต่าง 2) ด้านการเคารพกฎหมายและกติกาในการอยู่ร่วมกันในสังคมจะต้องมีความรู้ทางกฎหมาย และส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ทางด้านกฎหมายให้เกิดความเสมอภาคกับประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน 3) ด้านการรู้จักยอมรับในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริต จะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น กำหนดทิศทางและแนวทางในการพัฒนาโดยยึดหลักการมีส่วนร่วม และ 4) ด้านการมีจิตสาธารณะ ไม่เห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม มีความเสียสละกล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ มีวิสัยทัศน์ นำนวัตกรรมใหม่ ๆ เข้ามาสู่การพัฒนา (ไพวรรณ บุริมาตร, 2563)

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดเพชรบุรี โดยหลักสาราณียธรรม 6 ประกอบด้วย ด้านเมตตาทายกรรม (กระทำต่อกันด้วยความเมตตา) ด้านเมตตาวจีกรรม (การพูดจากับผู้อื่นด้วยความรักและเมตตา) ด้านเมตตาmanoกรรม (คิดต่อกันด้วยเมตตา คือ ตั้งจิตปรารถนาดี) ด้านสาธณโกศิ (แจกจ่ายให้ได้มีส่วนร่วมใช้สอยให้ทั่วถึงกัน) ด้านสัสสามัญญตา (มีความ

ประเพณีสุจริตดีงามรักษาระเบียบวินัยของส่วนรวม) ด้านทฤษฎีสамัญญตา (เคารพรับฟังความคิดเห็นกันมีความเห็นชอบร่วมกัน) มุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ด้านอุดมการณ์ทางการเมือง ทศนคติทางการเมืองที่ต้องยึดมั่นหลักระบอบประชาธิปไตยของประชาชน เพื่อผลักดันให้มีการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดีในระบอบประชาธิปไตย โดยการนำหลักพุทธธรรมมาบูรณาการเข้ากับการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองมุ่งเน้นประโยชน์สูงสุดที่จะทำให้วัฒนธรรมทางการเมืองมีความเจริญก้าวหน้าตามหลักธรรม โดยการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย เพื่อยึดมั่นและเชิดถือเคารพในศักดิ์ศรีความแตกต่างระหว่างบุคคล แสดงสิทธิเสรีภาพควบคู่กับการรู้จักประนีประนอม สร้างความรู้สึกที่ดีต่อกันให้เกิดความเชื่อมั่นและศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ศิริพงษ์ อรุณเดชาชัย เรื่อง สถานีสาราณียธรรม: พื้นที่บ่มเพาะความรู้ชุมชน ผลการวิจัยพบว่า สาราณียธรรม 6 ประยุกต์ให้เอื้อต่อการบ่มเพาะความรู้ชุมชน เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้ชุมชนเข้มแข็ง คุณลักษณะ 6 ประการคือ หลักธรรมที่ 1 เมตตาทายกรรม คุณลักษณะมีความสามัคคีเสียสละและร่วมแรงร่วมใจกัน หลักธรรมที่ 2 เมตตาโมกกรรมคุณลักษณะมีจิตใจเมตตาเสียสละเพื่อส่วนรวม หลักธรรมที่ 3 เมตตาวิจิตรกรรม คุณลักษณะคิดดี พูดดี ทำดีหลักธรรมที่ 4 สาธารณโภคี คุณลักษณะมีน้ำใจเพื่อสังคม เคารพซึ่งกันและกัน หลักธรรมที่ 5 สีลสามัญญตา คุณลักษณะปฏิบัติตามกฎระเบียบที่สังคมวางไว้ หลักธรรมที่ 6 ทฤษฎีสамัญญตา คุณลักษณะมีเหตุผลและรับฟังความคิดเห็นของคนอื่นมากขึ้น พบว่าการขับเคลื่อนด้วยการเรียนรู้และปฏิบัติตามหลักสาราณียธรรมตามฐานคิดและคุณลักษณะ 6 ประการ สามารถสร้างภูมิคุ้มกันการดำเนินชีวิตให้ผู้คนพ้นจากความเสี่ยง 3) นำเครือข่ายสถานีสาราณียธรรมเรียนรู้ร่วมกันกับชุมชนอื่น เป็นการเชื่อมโยงการเรียนรู้ในพลวัตกรรมเชิงประจักษ์ ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน 2 ช่องทาง คือการนำเครือข่ายไปเรียนรู้ร่วมกันกับชุมชนอื่น และชุมชนพื้นที่อื่นมาเรียนรู้ร่วมกันกับเครือข่ายสถานีสาราณียธรรม (ศิริพงษ์ อรุณเดชาชัย, 2559)

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดเพชรบุรี 1) ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดเพชรบุรีโดยการกล่อมเกลาทางการเมือง 2) หลักสาราณียธรรม 6 เพื่อการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย 3) การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ที่รับจากการวิจัยดังกล่าว

แผนภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

จากแผนภาพที่ 1 ผู้วิจัยได้สร้างแผนภาพที่แสดงองค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัยดังกล่าว ข้างต้น ซึ่งสามารถขยายความเพิ่มเติมได้ดังนี้

1. กล่อมเกลอย่างสร้างสรรค์ การขัดเกลอย่างสร้างสรรค์ทางการเมือง สถาบันครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานหรือแหล่งของการเรียนรู้ทางการเมืองอันสำคัญ ได้แก่ ทศนคติ ความเชื่อ ตลอดจนค่านิยมที่เกี่ยวกับการเมืองได้รับการถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่ง ปลุกฝังทัศนคติทางการเมือง รวมทั้งแสดงเหตุผลทางการเมืองในครอบครัวได้อย่างเสรีและ

อิสระโดยการยอมรับและตัดสินใจตามเหตุผล และอีกประการหนึ่งคือ การเรียนรู้ทางการเมืองมักจะเกิดขึ้นในห้องเรียนโดยผ่านหลักสูตรที่ต่าง ซึ่งเครื่องมือที่มีความสำคัญเครื่องมือหนึ่งในการให้การเรียนรู้ทางการเมือง คือ การเรียนรู้โดยใช้เครือข่าย Social Media ซึ่งสามารถเรียนรู้และ พบปะพูดคุยกันกับกลุ่มคนในทางสื่อออนไลน์ต่าง ๆ แล้วก็แสดงความคิดเห็นทางการเมืองที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ช่วยเหลือกันและกันโดยการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง

ด้วยหลักเหตุผลและสันติวิธีโดยเพื่อร่วมกันพูดคุยสนทนาประเด็นทางการเมืองในสถานที่ต่าง ๆ ได้อย่างเสรีแบบเชิงสร้างสรรค์ เน้นหลักการมีจิตสำนึกโดยปราศจากอคติและรักษาซึ่งหลักความยุติธรรมเป็นที่ตั้ง ซึ่งปัจจุบันการตื่นตัวทางการเมืองโดยการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจะต้องมีจรรยาบรรณในการให้ข้อมูลข่าวสารและสื่อสารต่ออย่างเป็นธรรม เพื่อจะเป็นการบ่มเพาะซึ่งความคิด ความเชื่อ ค่านิยม และอุดมการณ์ทางการเมืองแบบระบอบประชาธิปไตย ให้ประชาชนเกิดความตื่นรู้ ถูกต้องโดยมุ่งหวังเพื่อพัฒนาชุมชนองค์กรโดยให้สอดคล้องกับการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนให้เจริญรุ่งเรืองสืบต่อไป

2. บูรณาการด้วยหลักธรรม หมายความว่า การส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองโดยใช้หลักพุทธธรรมมาบูรณาการ เพื่อให้เกิดกระบวนการทางการเมืองที่สร้างสรรค์โดยกลุ่มการเมืองมีการประพฤติที่ดี คือ การคิดดี มองกันในแง่ดี มีความหวังดีและปรารถนาดีต่อกันมีเมตตาปฏิบัติตนซึ่งกันและกันอันเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งกายวาจาและการพูด โดยการฟังเสียงของประชาชนทุกภาคส่วน เพื่อนำความทุกข์ร้อนของประชาชนไปบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้ถูกต้อง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ในการจัดสรรผลประโยชน์อันชอบธรรมให้เกิดขึ้น โดยมุ่งเน้นการกระจายผลประโยชน์ให้กับประชาชนทุกพื้นที่ที่ได้รับผลประโยชน์เหล่านั้น โดยการไม่มีการเลือกปฏิบัติอยู่ในหลักของความเสมอภาคยุติธรรมและมีส่วนร่วมได้อย่างเท่าเทียม เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และได้ประสิทธิผลทางสร้างสรรค์ให้อยู่ในรูปแบบทางสังคมที่ดีโดยปราศจากความขัดแย้งและยึดถือในอุดมคติด้วยการยอมรับในเหตุและผล โดยการอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ

3. เสริมสร้างให้เกิดสันติสุข หมายความว่า การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน คือ การมุ่งเน้นการพัฒนาและส่งเสริมการเมือง ด้านอุดมการณ์ทางเมือง ทศนคติทางการเมือง ที่ต้องยึดมั่นหลักระบอบประชาธิปไตยของประชาชน เพื่อผลักดันให้มีการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดีในระบอบประชาธิปไตย ส่งเสริมให้วัฒนธรรมทางการเมืองเกิดความเข้มแข็ง ในโลกที่มีความเชื่อมั่นทางการเมืองตามกฎระเบียบของสังคมที่อยู่ภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข โดยมีหลักสิทธิเสรีภาพเป็นหลักการที่สำคัญขั้นพื้นฐานและการยึดมั่นศักดิ์ศรีส่วนบุคคลชอบในการใช้หลักการและเหตุผลควบคู่กับการมีสติสัมปชัญญะเมตตาต่อสังคม โดยมีขอบเขตและอิสระเท่าเทียมกันในการแสดงจุดยืนหรืออุดมการณ์ทาง

การเมือง การนำหลักพุทธธรรมมาบูรณาการเข้ากับการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองมุ่งเน้นประโยชน์สูงสุดที่จะทำให้วัฒนธรรมทางการเมืองมีความเจริญก้าวหน้าตามหลักธรรม โดยการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย เพื่อยึดมั่นและเชือถือเคารพในศักดิ์ศรี ความแตกต่างระหว่างบุคคล แสดงสิทธิเสรีภาพควบคู่กับการรู้จักประนีประนอม สร้างความรู้สึกที่ดีต่อกันเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นและศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย

สรุป

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดเพชรบุรี เป็นการนำหลักพุทธธรรมมาบูรณาการเพื่อส่งเสริมให้วัฒนธรรมทางการเมืองโดยมุ่งเน้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ด้านอุดมการณ์ทางการเมือง ทศนคติทางการเมือง ที่ต้องยึดมั่นในหลักระบอบประชาธิปไตยของประชาชน เพื่อผลักดันให้มีการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดี โดยการนำหลักพุทธธรรมมาบูรณาการเข้ากับการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองโดยมุ่งเน้นประโยชน์สูงสุดที่จะทำให้วัฒนธรรมทางการเมืองมีความเจริญก้าวหน้าตามหลักธรรม เพื่อยึดมั่นและเชือถือเคารพในศักดิ์ศรีความแตกต่างระหว่างบุคคล แสดงสิทธิเสรีภาพควบคู่กับการรู้จักประนีประนอม สร้างความรู้สึกที่ดีต่อกันซึ่งทำให้เกิดความเชื่อมั่นและศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. หน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมและสนับสนุนรณรงค์การจัดทำแผนนโยบายการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยให้กับประชาชน
2. หน่วยงานภาครัฐและสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ควรสนับสนุนส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของบุคลากรหรือคณะกรรมการทางการเมืองเพื่อให้เกิดการตระหนักในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้นำไปสู่วัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยในจังหวัดเพชรบุรีที่สร้างสรรค์
3. หน่วยงานภาครัฐและสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการซึ่งเป็นคณะกรรมการที่ลงพื้นที่ในการจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยที่มีอยู่ทุกหมู่บ้าน เพื่อสร้างความเชือถือเชื่อมั่นให้ประชาชนในชุมชนเพื่อเป็นประโยชน์ต่อเรียนรู้วิถีชีวิตประชาธิปไตยที่ชัดเจน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับสหปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

2. ควรศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนที่ส่งผลต่อการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อทุกภาคส่วนในจังหวัดเพชรบุรี

3. ควรศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยในอุดมคติของประชาชนเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของภาคประชาสังคมที่แท้จริง โดยการศึกษาหลักของความถูกต้องยุติธรรม

4. ควรศึกษาวิจัยรากฐานของการส่งเสริมวัฒนธรรมในระบอบประชาธิปไตยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองเพื่อการปฏิรูปวัฒนธรรมการเมืองให้สอดคล้องกับสถานการณ์การเมืองในปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

- นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2550). วัฒนธรรมทางการเมืองไทย. การประชุมวิชาการวัฒนธรรมการเมือง จริยธรรมและการปกครอง. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า.
- ไพวรรณ ปุริมาต. (2563). พลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วัชรินทร์ ชาบุญศิลป์. (2561). ความเป็นพลเมืองของเยาวชนไทย. วารสารรัฐศาสตร์ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 5(1), 187-209.
- ศิริพงษ์ อรุณเดชาชัย. (2559). สถานีสธารณียธรรม : พื้นที่บ่มเพาะความรู้ชุมชน. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2557). การพัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร: สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- Nakata, T. (2003). Thai Culture Lifestyle in the Politics of the New Generation. Bangkok: Sahy Block and Karnpim.
- _____, T. (2000). Thai Democracy. Bangkok: Sahy Block and Karnpim Ltd.
- Promgrid, P. (2014). Democracy development and democratic political culture building. Parliamentary Journal, 62(7), 35.
- Thamrongthanyawong. (1999). Politics: Concept and Development. Bangkok: Sema Dharma Publishing.

การนำหลักพุทธธรรมมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วม
ทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช*

APPLICATION OF THE BUDDHIST GOOD GOVERNANCE PRINCIPLE
FOR ENHANCING PEOPLE'S POLITICAL PARTICIPATION
IN NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE

พระมหาเอกกวิน ปิยวีโร (อะซิม)

Phramaha Ekkawin Piyaweero (Asim)

ธัชชนันท์ อิศรเดช

Thachanan Issadet

สุรพล สุยะพรหม

Surapon Suyaprom

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

E-mail: ekkawin2555@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปและอุปสรรคการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช 2) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช 3) เพื่อนำเสนอการนำหลักพุทธธรรมมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดนครศรีธรรมราช การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองยุคเก่าใช้การสนทนายุคใหม่แสดงความคิดเห็นทางโลกออนไลน์ ความสนใจการบริหารงานของรัฐบาลและนักการเมืองติดตามข้อมูลข่าวสารตามยุคสมัย ความรู้ความเข้าใจสิทธิหน้าที่ทางการเมืองตามความรู้ มีความร่วมมือกับภาครัฐเพื่อพัฒนาสังคมของตน

* Received 26 August 2021; Revised 13 March 2022; Accepted 15 March 2022

2. องค์ประกอบของการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ประกอบด้วย ความมีอิสระทางความคิด การตรวจสอบและวิพากษ์วิจารณ์การดำเนินงานของรัฐ การตื่นตัวทางการเมือง และการสนับสนุนจากภาครัฐและฝ่ายการเมือง

3. การนำหลักพุทธธรรมมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราชตามหลักอปริหานิยธรรม 7 คือ หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์, ความพร้อมเพียงกันประชุม, การร่วมกำหนดกฎเกณฑ์ทางการเมือง, การเคารพประชาชน, การให้เกียรติสตรี และการคุ้มครองผู้อ่อนแอ, การเคารพสักการสถานของประเทศชาติ, การทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา

คำสำคัญ: การประยุกต์, พุทธธรรมาภิบาล, ประชาธิปไตย, อปริหานิยธรรม 7

Abstract

This research article aimed to 1) study the general condition and obstacles of the political participation of the people in Nakhon Si Thammarat Province, 2) study the components of the promotion of political participation of the people in Nakhon Si Thammarat Province, and 3) present the application of the Buddhist Good Governance principles to promote political participation of people in Nakhon Si Thammarat Province.

The results showed that:

1. General condition of the political participation of people in Nakhon Si Thammarat Province was as follows: old-fashioned political commentary used the current conversation to express opinions online; the interests in government administration and politicians; keeping up with the latest news; knowledge, and understanding of political rights and duties according to perceptions; having cooperation with the government to develop their society.

2. Elements of promoting political participation included freedom of thought, audits and criticisms of government's operation, political awakening, and support from government and political parties.

3. The application of the Buddhist Good Governance principles in promoting the political participation of people in Nakhon Si Thammarat Province under the 7 principles of Aparihaniyadhamma was as follows: regular meetings, meeting with readiness, joint determination for political rules, respecting the president, respecting the women and the protection of the weak, the respect of the nation's place, and the preservation of Buddhism.

Keywords: Application, Buddhist Good Governance Principles, Democracy, Aparihaniyadhamma 7

บทนำ

ประเทศไทยเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 จนถึงปัจจุบัน นับเป็นระยะเวลา 89 ปี ที่ผ่านมานั้น ระบอบการปกครองในรูปแบบประชาธิปไตยของไทยมีปัญหาและอุปสรรคเกิดขึ้นบ่อยครั้ง เกิดการปฏิวัติรัฐประหารโดยทหารจำนวน 13 ครั้ง ด้วยข้อกล่าวอ้างเรื่องการทุจริตคอร์รัปชันและผลประโยชน์ส่วนตน ส่งผลให้เกิดการแตกแยกแบ่งฝักแบ่งฝ่าย มีการประท้วงและการปราบม็อบส่งผลให้ประชาชนบาดเจ็บเสียชีวิตกันตลอดมา ถึงแม้ในปัจจุบันจะได้มีการจัดการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับที่ 20 ปี พ.ศ. 2560 มีรัฐบาลผสมจากหลากหลายพรรคการเมืองมาทำหน้าที่บริหารประเทศ แต่ทว่าปัญหาความแตกแยกแบ่งฝักฝ่ายทางสังคมไม่ได้หมดไป ยังคงคุกกรุ่นรอวันประทุขึ้นได้เมื่อสถานการณ์สุกงอม

ทั้งนี้เพราะนับตั้งแต่คณะราษฎรได้ทำการเปลี่ยนแปลงการปกครองประเทศไทย จากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์หรือระบอบราชาธิปไตยมาเป็นระบอบประชาธิปไตยนั้น ก็เป็นเพียงความต้องการเปลี่ยนแปลงการปกครองของคณะราษฎรเท่านั้น ซึ่งก่อการปฏิวัติยึดอำนาจมาจากสถาบันกษัตริย์ การเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองที่เกิดขึ้นจึงขาดการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน กล่าวคือ ประชาชนส่วนมากในยุคสมัยนั้นยังขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการพื้นฐานของระบอบประชาธิปไตย ซึ่งหลักการพื้นฐานของระบอบประชาธิปไตยดังกล่าว คือการยอมรับนับถือความสำคัญและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคล ความเสมอภาค และเสรีภาพในการดำเนินชีวิต และเมื่อประชาชนยังมิได้ตระหนักถึงความสำคัญ ไม่เข้าใจถึงความจำเป็นของระบอบประชาธิปไตยที่แท้จริงแล้ว รูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยจึงกลายเป็นเรื่องของชนชั้นนำชนชั้นปกครองและกองทัพเสียเป็นส่วนใหญ่ (โกวิท วงศ์สุรวัฒน์, 2549)

การมีส่วนร่วมหรือการเปิดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นแต่เพียงการสร้าง ความชอบธรรมให้กับกระบวนการนี้ แต่ขาดซึ่งการยอมรับในหลักแห่งสิทธิอำนาจทางการเมืองของประชาชนตามระบอบประชาธิปไตย และขาดการคำนึงถึงหลักการสร้างความเห็นพ้องต้องกันในรัฐธรรมนูญเพื่อให้รัฐธรรมนูญเป็นกติกาทางการเมืองที่ได้รับการยอมรับจากทุกกลุ่ม การเมืองอีกทั้งการเข้าสู่ระยะการเปลี่ยนผ่านไปสู่ประชาธิปไตยในแต่ละครั้งแม้จะมีลักษณะของการเปลี่ยนแปลงระบอบ แต่การออกแบบสถาบันทางการเมืองเพื่อเปลี่ยนผ่านไปสู่ประชาธิปไตยไม่รองรับระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง โดยยังคงให้มีสมาชิกที่มาจากกร

แต่งตั้งเพื่อถ่วงดุลอำนาจกับสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้ง เช่นที่มาของวุฒิสภา และองค์กรอิสระที่มาจากการแต่งตั้ง (จิราภรณ์ คำจันทร์, 2560)

เพราะฉะนั้นการส่งเสริมประชาชนตั้งแต่ระดับท้องถิ่น ภูมิภาคไปจนถึงระดับประเทศ ให้เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองในระบอบประชาธิปไตยจึงเป็นเรื่องจำเป็นและสำคัญยิ่ง ระบอบประชาธิปไตยไทยขาดการประยุกต์หลักธรรมาภิบาลมาใช้จริงโรงให้ภาคีส่วนต่างๆของสังคมมีมโนธรรมสำนึกในศีลธรรมอันดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา หรือหลักพุทธธรรมาภิบาล ทั้งนี้เนื่องจากประชากรของประเทศไทยนับถือพระพุทธศาสนาเป็นส่วนใหญ่ แต่ทว่าในภาคปฏิบัติทางการเมืองการปกครองแล้วนั้นปรากฏว่า การเมืองการปกครองของไทยมักมีปัญหาเรื่องการทุจริตคอร์รัปชัน ผลประโยชน์ทับซ้อน การแสวงหาอำนาจโดยไม่คำนึงถึงวิธีการที่ถูกต้องชอบธรรมเป็นต้น ซึ่งการที่ประชาชนไม่คำนึงถึงความถูกต้องดีงามทางศีลธรรมทางศาสนานั้นเป็นปัจจัยให้เกิดปัญหาต่อรูปแบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เป็นเหตุให้เกิดความแตกสามัคคีแบ่งพรรคแบ่งพวกและมักกลายเป็นข้ออ้างฝ่ายอนุรักษนิยมทำการปฏิวัติรัฐประหารยึดอำนาจอย่างต่อเนื่อง ประเด็นสำคัญที่สุดคือ ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่นำมาใช้ในหลายประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศกำลังพัฒนา มักจะไม่สมบูรณ์แบบในคุณลักษณะต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว เป็นต้นว่า รัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งมีการปฏิบัติที่ผิดทำนองครองธรรม เช่น การเลือกตั้งไม่บริสุทธิ์และเที่ยงธรรม มีการโกงการเลือกตั้ง มีการใช้เงินซื้อเสียง มีการบังคับขู่เข็ญ มีการนับคะแนน แบบฉ้อโกง นอกจากนั้นยังใช้อำนาจข่มขู่ (ลิขิต อีริเวคิน, 2559)

ผู้วิจัยพิจารณาเห็นว่าการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปประยุกต์ใช้ในระบอบประชาธิปไตยนั้น สามารถตอบโจทย์ปัญหาภาวะความไม่มั่นคงทางประชาธิปไตยของไทยได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้วิจัยใคร่ขอนำหลักพุทธธรรมาภิบาล ซึ่งเป็นหลักธรรมสำหรับการบริหารปกครองบ้านเมืองในทางพระพุทธศาสนา อันที่จริงหลักธรรมสำหรับการเมืองการปกครองทางพระพุทธศาสนานั้นมีเป็นจำนวนมาก แต่ในวิจัยนี้ผู้วิจัยประสงค์จะนำหลักพุทธธรรมาภิบาลอันได้แก่ อปปริหานิยธรรม 7 ซึ่งเป็นหลักธรรมสำคัญและเข้ากับภาวการณ์ในระบอบประชาธิปไตยไทยสำหรับการบริหารบ้านเมืองไม่ให้เกิดความเสื่อมทางศีลธรรมและเพื่อส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยให้เข้มแข็งมากขึ้นโดยเริ่มตั้งแต่ภาคส่วนของสังคมระดับจังหวัด ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช ทั้งนี้เพราะจังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นจังหวัดใหญ่ทางภาคใต้ที่หนาแน่นด้วยประชากรและประชาชนในพื้นที่มีความตื่นตัวทางการเมืองพอสมควร แต่มีลักษณะค่อนข้างผูกขาดทางการเมืองกับพรรคการเมืองบางพรรค อีกทั้งมีส่วนร่วมแสดงออกทางการเมืองกับการชุมนุมความขัดแย้งทางการเมืองบ่อยครั้งในเวทีทางการเมืองระดับประเทศ

ดังนั้นผู้วิจัยเลือกทำวิจัยการนำหลักพุทธธรรมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ก็ด้วยหวังให้ประชาชนในพื้นที่เกิดความ

เข้าใจในระบบอุปถัมภ์ที่ถูกต้องและมีหลักพุทธธรรมมาภิบาลประกอบมโนธรรมในการแสดงออกทางการเมืองภายใต้กรอบกติกา สิทธิหน้าที่ ศักดิ์ศรี และเสรีภาพแห่งตน อันเป็นการส่งเสริมระบบอุปถัมภ์ในระดับมหภาคคือในระดับประเทศส่วนหนึ่งด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช
3. เพื่อนำเสนอการนำหลักพุทธธรรมมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การนำหลักพุทธธรรมมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้การศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ผู้ให้ข้อมูลหลักด้านการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In - depth Interview) คือ ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยผู้วิจัยได้กำหนดคัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน 17 รูป/คน

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนผู้มีสิทธิในการเลือกตั้งในจังหวัดนครศรีธรรมราชซึ่งผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่าง 3 เขตการเลือกตั้งจากทั้งหมด 8 เขตการเลือกตั้ง โดยเลือกจากเขตที่มีประชากรมากที่สุด ขนาดกลาง และน้อยที่สุดตามลำดับที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 1,561,927 คน โดยผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) เป็นการสุ่มตัวอย่างประชากรโดยแบ่งประชากรออกเป็นลำดับขั้นต่าง ๆ แบบลดหลั่น ผู้วิจัยกำหนดขนาดตัวอย่าง โดยคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ หลักร้อยละ 15 - 30% ของประชากร โดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 30 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 23 แห่ง จำนวน 400 ตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 17 รูป/คน แบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มนักวิชาการพระพุทธศาสนา 4 รูป 2) กลุ่มนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ 4 คน 3) กลุ่มพรรคการเมือง 2 คน 4) กลุ่มสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 3 คน และ 5) เจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง 4 คน

2. การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ผู้วิจัยได้ใช้ แบบสอบถาม (Questionnaire) ในการแจกไปยังประชาชนผู้มีสิทธิในการเลือกตั้งในจังหวัดนครศรีธรรมราช ทั้ง 8 เขตการเลือกตั้ง จำนวน 3 แห่ง ได้ประชากรทั้งหมด 400 คน เพื่อการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการนำหลักพุทธธรรมมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามกรอบปัจจัยที่ปรากฏในงานวิเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม พระไตรปิฎกและผลงานวิจัยต่าง ๆ มี 3 ตอน 1) ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบปลายปิด จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้เฉลี่ยต่อเดือน จำนวน 5 ข้อ 2) การนำหลักพุทธธรรมมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช 3) ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม (คำถามปลายเปิด) และการหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์เป็นรายข้อ (Index of Item - Objective Congruence: IOC) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.6 - 1.0 ที่แสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ได้แก่ เครื่องมือการวิจัยแบบการสัมภาษณ์เจาะลึก (In - depth Interview) ผู้วิจัยใช้แบบการสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง (คำถามปลายเปิด) ในการเก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 17 รูป/คน โดยมีประเด็นคำถามการวิจัยการนำหลักพุทธธรรมมาภิบาลไปประยุกต์ใช้เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ตอน ดังนี้ 1) ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ 2) สภาพทั่วไปของปัญหาและอุปสรรคการส่งเสริมทางการเมือง 3) การนำหลักพุทธธรรมมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง การส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยโดยการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมมาภิบาล และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม 4) ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยใช้สำรวจ (Survey Research) โดยการวิเคราะห์เอกสาร และแจกแบบสอบถาม เพื่อเก็บข้อมูลจากประชาชน ข้าราชการผู้บริหารที่อยู่ในเขตการเลือกตั้ง 8 แห่งในจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 400 ตัวอย่าง การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview) แบบตัวต่อตัวกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 17 รูป/คน

4. การวิจัยเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา (Descriptive Content Analysis) ทั้งนี้เป็นการสรุปสาระสำคัญของผลการสัมภาษณ์เชิงลึก นำผลที่ได้มาจำแนกเนื้อหาที่

สอดคล้องหรือตรงกันและแบ่งออกเป็นประเด็น โดยการหาค่าความถี่และวิเคราะห์ผลจากการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) โดยนำเนื้อหาที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิมาสังเคราะห์เพื่อปรับปรุงแก้ไขของข้อความรู้จากการวิจัย

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามจำแนกได้ดังนี้

เพศ พบว่า เพศของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 51.00 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 49.00

อายุ พบว่า อายุของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ อายุ 18 - 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.00 รองลงมาคือ อายุ 31 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.25 และ น้อยที่สุดคือ อายุ 51 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 14.25

ระดับการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ ปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 41.00 รองลงมาคือ มัธยมศึกษาหรือปวช. คิดเป็นร้อยละ 31.50 และน้อยที่สุดคือ อื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 0.50

อาชีพ/ตำแหน่ง พบว่า อาชีพ/ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ คำขาย/ธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 27.00 รองลงมาคือ นักเรียน/นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 19.75 และน้อยที่สุดคือ อื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 1.50

รายได้ต่อเดือน พบว่า รายได้ต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ 10,001 - 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 36.25 รองลงมาคือ ต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.50 และน้อยที่สุดคือ ตั้งแต่ 31,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 11.50

2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ดังนี้

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความมีอิสระทางความคิด มีระดับความคิดเห็นสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.48$) รองลงมาคือ ด้านการตรวจสอบและวิพากษ์วิจารณ์การดำเนินงานของรัฐบาล ($\bar{X} = 3.43$) และต่ำที่สุดคือ ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐและฝ่ายการเมือง ($\bar{X} = 3.18$)

3. ผลการวิเคราะห์การนำหลักพุทธธรรมมาภิบาลไปประยุกต์ใช้เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามหลักอภิธานิยธรรม 7 ดังนี้

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการนำหลักพุทธธรรมมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามหลักอภิธานิธรรม 7 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.91) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา ตลอดถึงบรรพชิตในศาสนา มีระดับความคิดเห็นสูงที่สุด ($\bar{X}$ = 3.99) รองลงมา คือ ด้านการให้เกียรติสตรียอมรับความเท่าเทียมสภาพสตรีและสภาพบุรุษ ($\bar{X}$ = 3.98) และต่ำที่สุด คือ ด้านการหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ ($\bar{X}$ = 3.75)

อภิปรายผล

สภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดในนครศรีธรรมราช

1. ด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ประชาชนมีสภาพแพ จุติรับซื้อผลิตผลทางการเกษตร สถานศึกษา เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมือง รูปแบบการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองยุคเก่าใช้การสนทนาและในยุคใหม่แสดงความคิดเห็นทางโลกออนไลน์ ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นทางการเมืองได้ในระดับที่อยู่ในขอบเขตอันจำกัดเนื่องด้วยยังมีปัจจัยที่มีอิทธิพลส่งผลกระทบต่อความรู้สึกนึกคิดทางการเมืองของประชาชนในลักษณะที่ถูกกดทับไว้ด้วยระบบการปกครองที่เป็นแบบรัฐราชการรวมศูนย์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พร เศรษฐี วุฒิปัญญาอิสกุล ได้วิจัยเรื่อง การบูรณาการหลักธรรมมาภิบาลไทยเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนครราชสีมา ผลวิจัยพบว่า การบูรณาการหลักธรรมมาภิบาลไทยส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนครราชสีมา นำสู่การปฏิบัติดังนี้ ด้านอำนาจและอิทธิพล ผู้นำทางการเมืองรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง (พรเศรษฐี วุฒิปัญญาอิสกุล, 2563)

2. ด้านความสนใจการบริหารงานของรัฐบาลและนักการเมือง ประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราชติดตามข้อมูลข่าวสารตามยุคสมัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูสิทธิ์ ชันติกุล ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองเพียง 2 ระดับเท่านั้นได้แก่ ระดับปานกลาง และต่ำ ซึ่งรายด้านที่อยู่ระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง และด้านการสนทนาเรื่องการเมือง ส่วนรายด้านที่อยู่ระดับต่ำ ได้แก่ ด้านการชุมนุมทางการเมือง ด้านการติดต่อกับนักการเมือง และด้านการเข้าร่วมทำกิจกรรมทางการเมืองกับพรรคการเมืองและกลุ่มทางการเมืองต่าง ๆ (ภูสิทธิ์ ชันติกุล, 2553)

3. ด้านความเข้าใจในสิทธิหน้าที่ทางการเมืองและสังคม ประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราชมีความรู้ความเข้าใจสิทธิหน้าที่ทางการเมืองและสังคมแตกต่างกันออกไปตามความรู้และระดับการศึกษา รัฐธรรมนูญที่เปลี่ยนแปลงบ่อยหลายฉบับและมาตราจำนวน

มากรวมถึงเนื้อความกฎหมายที่ต้องอาศัยการตีความ เป็นเหตุผลสำคัญให้ประชาชนเบื่อหน่ายต่อการศึกษาทำความเข้าใจในสิทธิหน้าที่ของตน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรสวรรค์ สุตะคาน ได้วิจัยเรื่อง การกล่อมเกลாதางการเมืองและวัฒนธรรมทาง การเมืองแบบประชาธิปไตยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า มีสมการสำหรับนำไปใช้ในแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมือง ประกอบด้วย การถ่ายทอด พฤติกรรมทางการเมือง การถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมือง การถ่ายทอดบรรทัดฐานทางสังคม หลักการอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน หลักการสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกัน หลักการเคารพสิทธิมนุษยชน และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ รวมถึงหลักการเสียงข้างมากควบคู่ไปกับการเคารพในสิทธิของเสียงข้าง (พรสวรรค์ สุตะคาน, 2558)

4. ด้านการร่วมพัฒนาชุมชนและสังคม ประชาชนจะให้ความร่วมมือกับภาครัฐและนักการเมืองเพื่อพัฒนาสังคมของตน โดยประชาชนมีการคำนึงถึงผลประโยชน์และผลกระทบต่อวิถีชีวิตส่งผลต่อการตัดสินใจให้ความร่วมมือกับภาครัฐเพื่อพัฒนาชุมชนและสังคม สอดคล้องกับการศึกษาของ อิสมาแอล เบญอিবรอฮีม และธนาสฤษฎ์ สตะเวทิน ได้วิจัยเรื่อง วัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนกับการพัฒนาความมั่นคงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ของไทย ผลวิจัยพบว่า ประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าภาครัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้การส่งเสริม และสนับสนุนต่อการสร้าง กระบวนการทางวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วม เพื่อการพัฒนาความมั่นคงเพื่อความสงบสุข และสันติในพื้นที่ได้ (อิสมาแอล เบญอিবรอฮีม และธนาสฤษฎ์ สตะเวทิน, 2561)

องค์ประกอบของการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในจังหวัดนครศรีธรรมราช

1. ด้านความมีอิสระทางความคิด การมีอิสระทางความคิดในระบอบประชาธิปไตยนั้น ความเป็นอิสระจะต้องก่อปรด้วยธรรมหรือเรียกว่า อิสระธรรมานูต ผูกพันใจให้มีความเสียสละ มีจิตสาธารณะหรือจิตอาสาคำนึงถึงสังคมและส่วนรวมเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมระดมความคิด ใช้สิทธิและหน้าที่พลเมืองตามรัฐธรรมนูญ หลักการดังกล่าวในการมีอิสระทางความคิดนี้ย่อมเป็นไปเพื่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิยม เวชกามา ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนชาวสกลนครตามแนวพุทธจิตวิทยา ผลการวิจัยพบว่า จากการวิเคราะห์หลักพุทธธรรมและจิตวิทยาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนชาวสกลนคร พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยโดยตรง (นิยม เวชกามา , 2561)

2. ด้านการตรวจสอบและวิพากษ์วิจารณ์การดำเนินงานของรัฐ ซึ่งควรเป็นไปอย่างมีขั้นตอน กล่าวคือ ประชาชนจะต้องมีความตื่นตัวมีความสนใจเหตุบ้านการเมืองสถานการณ์ของสังคมทั้งใกล้ตัวและไกลตัว แสวงหาข้อมูลอย่างรอบด้าน มีความเป็นเหตุเป็นผล มีมโนธรรม

สำนึกด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ตรวจสอบด้วยความโปร่งใสด้วยใจที่เป็นธรรมผ่านช่องทางหน่วยงานหรือองค์กรที่รับผิดชอบอย่างถูกต้องเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ เปรมศักดิ์ แก้วมรกฏ เรื่อง วัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของวัยรุ่นในสังคมพหุวัฒนธรรม: กรณีศึกษา อำเภอกงหรา จังหวัดสงขลา พบว่า ด้านลักษณะการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของวัยรุ่นจะเป็นไปในรูปแบบของการพูดคุยเรื่องการเมือง แต่ที่เป็นหลักคือการไปเลือกตั้งโดยส่วนใหญ่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะเห็นว่าเป็นหน้าที่ที่สำคัญ (เปรมศักดิ์ แก้วมรกฏ, 2561)

3. ด้านการตื่นตัวทางการเมือง การตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนจะเกิดขึ้นได้ต้องมีองค์ประกอบของการตื่นตัวทางการเมือง กล่าวคือ การเข้าใจถึงระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยว่าเป็นระบอบการปกครองของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยโดยได้อนุญาตตัวแทนของตนคือนักการเมืองใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนเพื่อบริหารประเทศดูแลผลประโยชน์ของตนและสังคม และประชาชนย่อมมีสิทธิอันชอบธรรมในการตื่นตัวเพื่อติดตามตรวจสอบรัฐบาลผู้ใช้อำนาจแทนตนว่าบริหารประเทศเป็นไปตามนโยบายที่รับปากกับประชาชนไว้หรือไม่ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วสันต์ ลิ้มรัตนภัทรกุล ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการประยุกต์ใช้ทุนทางสังคมเพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมือง ภาคพลเมือง พบว่า พื้นที่ต้นแบบในการวิจัยมีการประยุกต์ใช้ทุนทางสังคมทั้งจากที่มีอยู่ภายในและภายนอกมาสนับสนุนการเมืองภาคพลเมืองในพื้นที่ โดยเป็นการสนับสนุนการทำงานของกลุ่ม ซึ่งมีการจัดตั้งขึ้นและพัฒนาเป็นสมาคมหรือชมรมในภายหลัง โดยแกนนำของชมรมจัดเป็น ทุนที่สำคัญเพราะได้อาศัยความเชื่อมั่นและความศรัทธาในตนเองจากชมรมเป็นตัวเชื่อมโยงให้เกิดการรวมตัวทำงานร่วมกันได้ (วสันต์ ลิ้มรัตนภัทรกุล, 2558)

4. ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐและฝ่ายการเมือง กระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยจะมีความเป็นไปได้โดยสมบูรณ์มากขึ้นด้วยการสนับสนุนจากรัฐบาลและพรรคการเมือง กล่าวคือ การมีนโยบายส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน การมีสถานที่สำหรับการแสดงออกทางการเมืองให้กับประชาชน การรับฟังเสียงชื่นชมและวิพากษ์วิจารณ์การบริหารงานของรัฐบาล มีหน่วยงานหรือองค์กรสำหรับอบรมความรู้เกี่ยวกับระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยให้ประชาชนได้มีความรู้ความเข้าใจ และพรรคการเมืองรับฟังปัญหาและความต้องการของประชาชนและสังคม เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในพรรคด้วยการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ย่อมเป็นกระบวนการสร้างสรรค์และส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิทยา จิตรมาศ และคณะ เรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน: กรณีศึกษาการเลือกตั้งนายกหรือสมาชิกสภา องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา พบว่า รูปแบบการณรงค์เลือกตั้งที่ทำให้ประชาชนรับรู้ข้อมูลข่าวสารการเลือกตั้งที่ดีที่สุด 7 ลำดับ คือ หอกระจายข่าวหรือเสียงตามสายรถแห่ของผู้สมัคร ทีมงานผู้สมัครเดินหาเสียง เวทีปราศรัยของผู้สมัคร การจัดประชุม

ชี้แจง ป้ายคัทเอาท์ขนาดใหญ่ขององค์การบริหารส่วนตำบล และเวทีชุมชนตามลำดับ (วิทยา จิตรมาศ และคณะ, 2552)

การนำหลักพุทธธรรมมาภิบาลไปประยุกต์ใช้เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามหลักอภิธานิธรรม 7

1. ด้านการหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ การปกครองในระบอบประชาธิปไตยซึ่งต้องอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนโดยการแลกเปลี่ยนแนวความคิดทัศนคติตลอดถึงข้อมูลความรู้ของประชาชนมาตกผลึกเป็นมติและเป็นองค์ความรู้เพื่อเป็นแนวทางการบริหารหรือพัฒนาสังคมและประเทศชาติ ดังนั้น กระบวนการได้มาขององค์ความรู้และมติของสังคมย่อมเกิดจากการประชุมปรึกษาหารือกันเป็นประจำ การประชุมกันเป็นประจำตามหลักอภิธานิธรรมในจังหวัดนครศรีธรรมราชมีลักษณะ 2 อย่าง คือการประชุมอย่างเป็นทางการและการประชุมอย่างไม่เป็นทางการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชญานิศ เขียวสด เรื่อง อภิธานิธรรม: หลักธรรมกับความสำเร็จและความมั่นคงขององค์กร พบว่า การนำอภิธานิธรรมมาใช้เป็นหลักการบริหารจัดการองค์กร องค์กรที่จะประสบความสำเร็จในการทำงานได้นั้น สิ่งสำคัญประการหนึ่งคือสมาชิกในองค์กรต้องทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข หรือครอบครัวจะอยู่กันอย่างมีความสุขได้ สมาชิกในครอบครัวต้องให้ความสำคัญกัน ดังนั้นจึงต้องหมั่นมีการพูดคุย แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารซึ่งกันและกันทั้งภายในครอบครัวและภายในองค์กร (ชญานิศ เขียวสด, 2563)

2. ด้านความพร้อมเพรียงกันประชุม การมีระเบียบวินัย เอาใจใส่ภาระหน้าที่ มีความรับผิดชอบตนเองและสังคม สังคมอารยธรรมประชาธิปไตยด้วยการเข้าร่วมประชุมอย่างพร้อมเพรียงกัน การพัฒนาประเทศชาติบ้านเมืองจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชนทุกภาคส่วน ซึ่งความร่วมมือเข้าร่วมประชุมนี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อประชาชนตระหนักเห็นความสำคัญของการประชุมโดยพร้อมเพรียงกัน เป็นประชากรคุณภาพตามหลักสัปปริสธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญญา ขำดวง ได้วิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักอภิธานิธรรม 7 ในการนิเทศภายใน ของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความคิดเห็น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (กัญญา ขำดวง, 2558)

3. ด้านการร่วมกำหนดกฎเกณฑ์ทางการเมือง ไม่บัญญัติสิ่งที่มีได้บัญญัติไว้ (อันขัดต่อหลักการเดิม) ไม่ล้มล้างสิ่งที่บัญญัติไว้ ประเทศชาติบ้านเมืองคือที่อยู่อาศัยของประชาชนในชาติซึ่งการอาศัยอยู่ร่วมกันนั้นจำเป็นต้องมีกฎหมายและกติกาทางสังคมเป็นหลักประกันให้ประชาชนได้รับการคุ้มครองทางกฎหมายตามสิทธิเสรีภาพของมนุษยชน และกฎหมายสูงสุดอันเป็นกฎเกณฑ์ของสังคมนี้จะต้องบัญญัติหรือตราขึ้นจากการมีส่วนร่วมของประชาชน (ประชามติ) ตามหลักนิติศาสตร์ว่า คนใดบัญญัติกฎหมาย กฎหมายย่อมเป็นไปเพื่อประโยชน์ของชนนั้น เมื่อกฎหมายมีความเชื่อมโยงกับประชาชนทุกภาคส่วน กฎหมายนั้นย่อมได้รับการเคารพและปฏิบัติตามจากประชาชนด้วยดี สำนวนภาษาไทยกล่าวไว้ว่า บ้านเมืองมีชื่อมีแป

ถ้าชื่อแป้นเป็นโครงสร้างสำคัญของบ้านถูกรื้อบ้านก็พังทลาย สะท้อนให้เห็นว่า การจะทำให้สังคมสงบสุขประเทศชาติบ้านเมืองไม่ล่มสลาย กฎหมายสูงสุดของประเทศอันได้แก่รัฐธรรมนูญจะต้องได้รับการพิทักษ์ปกป้องไม่ให้มีกลุ่มผู้มีอำนาจใดมาทำลายหรือยกเลิกทุกภาคส่วนต้องให้ความเคารพและปฏิบัติตาม สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูปลัดไพฑูรย์ เมธิโก ได้วิจัยเรื่อง อปริหานิยธรรม 7: สันติภาพสู่สังคมไทย ผลการวิจัยพบว่า การแปลกแยกเป็นฝักเป็นฝ่าย แม้จะมีความเห็นต่างกันของแต่ละฝ่าย ซึ่งต่างก็มีเหตุผลทางความคิดที่ต่างกัน แต่ก็ได้หมายความว่าเหตุผลที่ต่างกันของอีกฝ่ายไม่เพียงพอที่จะรับฟังได้ ซึ่งทั้งสองฝ่ายต่างก็พยายามหาเหตุผลที่ดีของแต่ละฝ่ายมาสนับสนุนคำพูดให้ดูมีน้ำหนัก เพื่อให้อีกฝ่ายยอมรับในความคิดของตน และสามารถที่จะอยู่ร่วมกันได้ (พระครูปลัดไพฑูรย์ เมธิโก, 2557)

4. ด้านการเคารพประธานและความคิดเห็นของสมาชิกในที่ประชุม การเคารพผู้เป็นประธานในที่ประชุมเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็น เพราะบ่งบอกให้รู้บทบาทหน้าที่ระหว่างกัน หรือเรียกว่าหลัก Status & Law สำนึกในบทบาทระหว่างกัน การประชุมกันจะเกิดสัมฤทธิ์ผลได้ก็ต่อเมื่อผู้เข้าร่วมประชุมได้แสดงบทบาทของตนได้อย่างถูกต้องและรู้จักกาลเทศะ การที่ประชาชนมีมารยาททางสังคมออร์ปด้วยอารยธรรมตามวัฒนธรรมสากลเคารพประธานและความคิดเห็นของสมาชิกผู้เข้าร่วมประชุมย่อมเป็นไปเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามครรลองประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาชัยทัต ชันธสิกรรม ได้วิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ของหลักกฏอปริหานิยธรรม 7 กับการบริหารวัด ในเขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมมีการนำมาใช้อยู่ในระดับมาก และการบริหารวัดในเขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม มีความสำเร็จอยู่ในระดับมาก (พระมหาชัยทัต ชันธสิกรรม, 2556)

5. ด้านการให้เกียรติสตรียอมรับความเท่าเทียมสตรีและบุรุษ ตลอดจนการคุ้มครองผู้อ่อนแอ การให้เกียรติผู้หญิงและการคุ้มครองบุคคลที่อ่อนแอตลอดถึงการเคารพความเท่าเทียมกันของมนุษย์ เป็นหลักธรรมที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้เพื่อเป็นหลักการให้สังคมอยู่ร่วมกัน โดยคำนึงถึงมนุษยธรรม สังคมการเมืองทั่วโลกในปัจจุบันนี้สมาชิกทางการเมืองมีทั้งผู้หญิงและผู้ชาย สังคมจึงควรแสดงถึงการเคารพสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาค เพิ่มบทบาทให้ผู้หญิงเข้ามามีส่วนร่วมทางสังคมมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญญา ขำดวง เรื่องการประยุกต์ใช้หลักอปริหานิยธรรม 7 ในการนิเทศภายในของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับ ดังนี้ ด้านคำนึงถึงสิทธิ หน้าที่ และเคารพในสิ่งที่ควรเคารพ ด้านให้เกียรติสตรีและผู้ที่มีอายุอ่อนกว่า ด้านประชุมหรือเลิกประชุม และทำกิจของส่วนรวมอย่างพร้อมเพรียงกันด้านหมั่นประชุมกันประจำ ด้านปฏิบัติตามระเบียบข้อตกลง ด้านให้การอารักขาคุ้มครองป้องกันอันตราย และด้านเคารพผู้ใหญ่และรับฟังความคิดเห็นผู้อาวุโส (กัญญา ขำดวง, 2558)

6. การเคารพสักการสถานของประเทศชาติบ้านเมือง การที่ประชาชนเคารพ บุคคลสถานที่ทางสังคม ก็จะส่งผลให้เกิดการมีส่วนร่วมทางสังคมได้ เพราะบุคคลและสถานที่ซึ่งประชาชนให้การเคารพบูชาถือได้ว่าเป็นสื่อชนิดหนึ่งที่จะดึงดูดใจให้ระลึกถึงคุณูปการความดีงามของบุคคลและสักการสถานต่าง ๆ ที่มีความสำคัญ หลักการเคารพสักการสถานดังกล่าวนี้หมายถึงการที่ประชาชนมีศรัทธารวมทางจิตใจซึ่งเป็นปัจจัยทำให้เกิดพลังในการแสดงออก สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสนอ อัครมัตตา ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการตามหลักอปริหานิยธรรมของ องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการนำหลักอปริหานิยธรรมไปบูรณาการเพื่อการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี โดยหลักอปริหานิยธรรม 7 เป็น แนวทางในการบริหารงานเพื่อให้การทำงานเป็นระบบ ระเบียบ คำสั่งสามารถนำไปปฏิบัติเป็น รูปธรรมบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน (เสนอ อัครมัตตา, 2557)

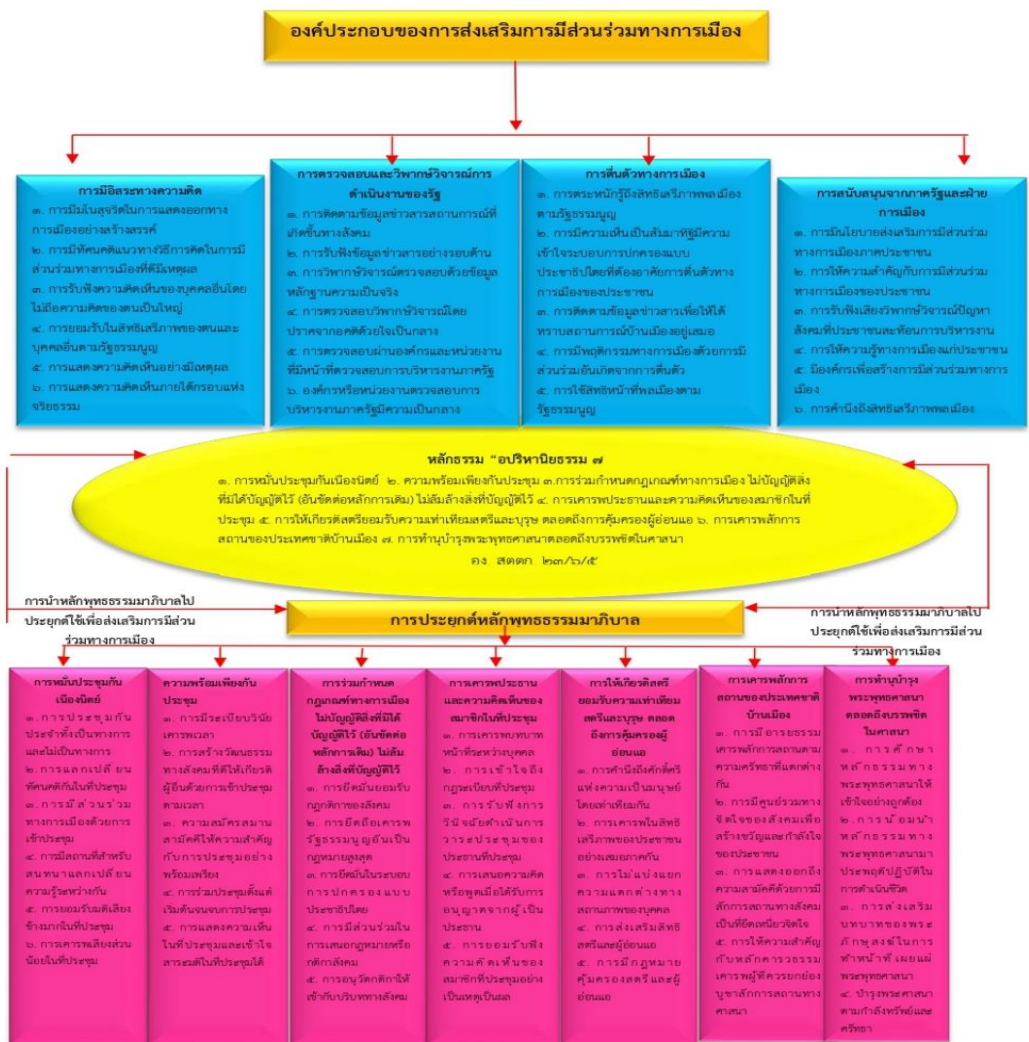
7. ด้านการทํานุบำรุงพระพุทธศาสนาตลอดถึงบรรพชิตในศาสนา พระพุทธศาสนาเป็นสถาบันหลักของสังคมไทย ดังนั้น วัฒนธรรมจารีตประเพณีและหลักธรรมในพระพุทธศาสนามีส่วนสำคัญทำให้วิถีชีวิตของประชาชนเชื่อมโยงผูกพันกับพระพุทธศาสนา ประชาชนส่วนใหญ่นอกจากใช้ศาสนสถานอันได้แก่วัดเป็นสถานที่ประกอบกิจกรรมทางศาสนาแล้ว บางครั้งก็ใช้ศาสนสถานเป็นสถานที่ประชุมเพื่อกิจกรรมทางสังคมและการเมือง เพราะฉะนั้น จึงเป็นเรื่องที่ภาครัฐและประชาชนควรส่งเสริมให้พระพุทธศาสนาหรือสถาบันที่เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาได้เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางสังคมและการเมืองด้วยในสถานะของผู้บรมหลักศีลธรรมคําสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูพิพิธพัฒนโสภณ (สุบิน สุเมโธ) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาการปกครองคณะสงฆ์ตามหลักอปริหานิยธรรมในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 2 ผลการวิจัยพบว่า มีการส่งเสริมให้มีความเข้มงวดกวดขันในพระวินัย ตลอดทั้งกฎระเบียบและกฎหมายบ้านเมืองที่เกี่ยวข้องโดยให้ยึดปฏิบัติทั้งต่อตนเองและผู้อื่น หากเมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้น ก็ให้มีการผ่อนผันอนุโลม อาศัยหลักพรหมวิหารธรรม และพระวินัยเป็นที่ตั้ง มิให้มีการตัดสินใจด้วยอำนาจแห่งอคติ หากแต่ให้คำนึงถึงความถูกต้องและเหมาะสมตามพระพุทธบัญญัติ (พระครูพิพิธพัฒนโสภณ (สุบิน สุเมโธ), 2558)

องค์ความรู้ใหม่

1. สภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองยุคเก่าใช้การสนทนายุคใหม่แสดงความคิดเห็นทางโลกออนไลน์ ความสนใจการบริหารงานของรัฐบาลและนักการเมืองติดตามข้อมูลข่าวสารตามยุคสมัย ความรู้ความเข้าใจสิทธิหน้าที่ทางการเมืองตามความรับรู้ มีความร่วมมือกับภาครัฐเพื่อพัฒนาสังคมของตน

2. องค์ประกอบของการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ประกอบด้วย ความมีอิสระทางความคิด การตรวจสอบและวิพากษ์วิจารณ์การดำเนินงานของรัฐ การตื่นตัวทางการเมือง และการสนับสนุนจากภาครัฐและฝ่ายการเมือง

3. การนำหลักพุทธธรรมมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราชตามหลักอปริหานิยธรรม 7 คือ หมั่นประชุมกัน เนืองนิตย์ ความพร้อมเพียงกันประชุม การร่วมกำหนดกฎเกณฑ์ทางการเมือง การเคารพประธาน การให้เกียรติสตรีและการคุ้มครองผู้อ่อนแอ การเคารพหลักการสถานของประเทศชาติ การทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

สรุป

การนำหลักพุทธธรรมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ใน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) การมีอิสระทางความคิด การมีมโนสัจจิตในการแสดงออกทางการเมืองอย่างสร้างสรรค์ การมีทัศนคติแนวทางวิธีการคิดในการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ดีมีเหตุผล 2) การตรวจสอบและวิพากษ์วิจารณ์การดำเนินงานของรัฐ การติดตามข้อมูลข่าวสารสถานการณ์ที่เกิดขึ้นทางสังคม การรับฟังข้อมูลข่าวสารอย่างรอบด้าน 3) การตื่นตัวทางการเมือง การตระหนักถึงสิทธิเสรีภาพพลเมืองตามรัฐธรรมนูญ การมีความเห็นเป็นสัมมาทิวามีความเข้าใจระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่ต้องอาศัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชน 4) การสนับสนุนจากภาครัฐและฝ่ายการเมือง การมีนโยบายส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคประชาชน การให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยนำไปใช้

1. นโยบายส่งเสริมด้านความมีอิสระทางความคิด การส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยให้เข้มแข็ง ควรสนับสนุนหลักการประชาธิปไตยให้ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเป็นอิสระภายใต้หลักศีลธรรม มโนสำนึก คือการคิดในเชิงสร้างสรรค์หรือคิดเชิงบวกเพื่อสร้างประโยชน์ส่วนรวมและพัฒนาสังคมให้มีความเป็นประชาธิปไตยโดยคำนึงถึงหลักการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

2. นโยบายส่งเสริมด้านการตรวจสอบและวิพากษ์วิจารณ์การดำเนินงานของรัฐ สังคมประชาธิปไตยจะมีความโปร่งใสและมั่นคงได้ด้วยการไม่ปิดกั้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยการช่วยกันเป็นหูเป็นตา ติดตามสถานการณ์ความเป็นไปของสังคมและการณ์เมือง สามารถพุดวิจารย์ ตรวจสอบการบริหารงานของรัฐบาลได้โดยไม่ถูกปิดกั้น ซึ่งการตรวจสอบวิพากษ์วิจารณ์ต้องคำนึงถึง ความถูกต้องของข้อมูล ความเป็นเหตุเป็นผล มีใจเป็นกลาง และด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม

3. นโยบายส่งเสริมด้านการตื่นตัวทางการเมือง การเข้าใจหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย ควรให้ความตระหนักและสำคัญกับสิทธิและหน้าที่ของพลเมือง ด้วยการติดตามข่าวสารบ้านเมือง มีจิตสาธารณะ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาทางสังคมและการเมือง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับสหปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง
2. ควรศึกษาอิทธิพลและแรงกดดันต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

3. ควรศึกษาองค์ประกอบของหลักธรรมที่เหมาะสมในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง

4. ควรศึกษาวิจัยรากฐานการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ส่งผลต่อการปฏิรูปการเมือง

เอกสารอ้างอิง

- กัญญา ขำดวง. (2558). การประยุกต์ใช้หลักอปริหานิยธรรม 7 ในการนิเทศภายใน ของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดนครสวรรค์. วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์, 3(3), 56.
- โกวิท วงศ์สุรวัฒน์. (2549). หลักรัฐศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จิราภรณ์ ดำจันทร์. (2560). การเปลี่ยนผ่านเป็นประชาธิปไตยที่ไม่ตั้งมั่น: ความล้มเหลวของการทำให้เป็นประชาธิปไตยในประเทศไทย. ใน วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชญานิศ เขียวสด. (2563). อปริหานิยธรรม: หลักธรรมกับความสำเร็จและความมั่นคงขององค์กร. เรียกใช้เมื่อ 19 พฤษภาคม 2563 จาก file:///C:/Users/user/Downloads/pdf-94ff1abc051d9
- นิยม เวชกามา. (2561). รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนชาวสกลนครตามแนวพุทธจิตวิทยา. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาพุทธจิตวิทยา. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- เปรมศักดิ์ แก้วมรกฏ. (2561). วัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของวัยรุ่นในสังคมพุทธ วัฒนธรรม: กรณีศึกษา อำเภอกะเทพา จังหวัดสงขลา. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี, 12(ฉบับพิเศษ), 218-225.
- พรเศรษฐี วุฒิปัญญาอิสกุล. (2563). การบูรณาการหลักธรรมมาธิปไตยเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนครราชสีมา. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พรสวรรค์ สุตะคาน. (2558). การกล่อมเกลากิจกรรมทางการเมืองและวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น, 12(2), 69-79.
- พระครูปลัดไพฑูรย์ เมธิโก. (2557). อปริหานิยธรรม 7: สันติภาพสู่สังคมไทย. วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา, 8(2), 77-78.
- พระครูพิพิธพัฒนโสภณ (สุบิน สุเมโธ). (2558). รูปแบบการพัฒนาการปกครองคณะสงฆ์ตามหลักอปริหานิยธรรมในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 2. ใน วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- พระมหาชัยทัต ชันธสิกรรม. (2556). ความสัมพันธ์ของหลักกฏอปรินิยธรรม 7 กับการบริหารวัด ในเขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร. วารสารเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการและงานวิจัย, 21(5), 56-63.
- ภูสิทธิ์ ชันติกุล. (2553). รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ลิขิต อีระเวคิน. (2559). ประชาธิปไตยไทยในทศวรรษใหม่. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า.
- วสันต์ ลิ้มรัตนภทรกุล. (2558). รูปแบบการประยุกต์ใช้ทุนทางสังคมเพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมือง ภาคพลเมือง. ใน ดุษฎีนิพนธ์สาขาวิชาพัฒนาศึกษา ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิทยา จิตรมาศ และคณะ. (2552). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : กรณีศึกษาการเลือกตั้งนายกหรือสมาชิกสภา องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครราชสีมา. รายงานการวิจัย: วิทยาลัยนครราชสีมา.
- เสนอ อัครม้นตา. (2557). รูปแบบการบริหารจัดการตามหลักอปรินิยธรรมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี. ใน วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- อิสมาแอล เบญจิบรอฮีม และธนาสฤณี สตะเวทิน. (2561). วัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนกับการพัฒนาความมั่นคงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ของไทย. วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยสวนดุสิต, 14(3), 79-90.

บวร: พลังหลักในการสร้างงานพุทธศิลป์ถิ่นศรีวิชัยในยุคปัจจุบัน*

BAWORN: THE MAIN POWER IN CREATING BUDDHIST ART IN SRIVIJAYA IN THE PRESENT AGE

พระครูกิตติวัฒนานุกูล (อภิปณฺโญ/เซ่งนฺย์)

Phrakrukittiwattananukul (Apipoonyo/Sengnui)

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาศโคราช

Mahamakut Buddhist University Srithammasokkaraj Campus, Thailand

E-mail: jamataveelongboat@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความเรื่องนี้ผู้เขียนได้ตั้งวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) เพื่อนำเสนอความรู้ในด้านพุทธศิลป์ศรีวิชัย และ 2) เพื่อนำเสนอเกี่ยวกับพลังบวร พลังหลักในการสร้างงานพุทธศิลป์ถิ่นศรีวิชัยในปัจจุบัน โดยใช้วิธีการเขียนเชิงพรรณนา

ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมแบบ บวร เป็นกระบวนการในการเสริมสร้างจิตสำนึกร่วมกันของสถาบัน บ้าน วัด โรงเรียน โดยใช้หลักการเข้ามีส่วนร่วมในสร้างงานพุทธศิลป์ถิ่นศรีวิชัย เพื่อเปิดโอกาสให้ บ้าน วัด โรงเรียน ได้เข้ามามีส่วนร่วมทั้งด้านความคิด การดำเนินการก่อสร้าง และการแก้ปัญหาอุปสรรค โดยร่วมกันทั้งร่างกาย แรงใจ ตลอดจนร่วมทุนทรัพย์ เพื่อสร้างและพัฒนางานพุทธศิลป์แบบศรีวิชัยให้เป็นตามเป้าหมายที่วางไว้ร่วมกันตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรมที่มีความโดดเด่น คือ พระบรมธาตุไชยา และประติมากรรมที่มีความโดดเด่น คือ พระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร ซึ่งปัจจุบันได้จำลองสร้างไว้ที่อุโบสถกลางน้ำศิลปะแบบศรีวิชัย วัดทุ่งเขียด จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยมีพลังบวร ซึ่งเป็นพลังหลักในการสร้างอุโบสถกลางน้ำศิลปะแบบศรีวิชัย ให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่ได้ตกลงร่วมกันไว้ เมื่อทุกคนมีส่วนร่วมในการสร้าง โดยอาศัยพลังศรัทธาสื่อกลางในการเชื่อมความสัมพันธ์ มีการร่วมแรง ร่วมใจในการก่อสร้าง เป็นเหตุให้เกิดเป็นความรู้สึกร่วม ทำให้รู้สึกเป็นเจ้าของ และมีความรู้สึกหวงแหนซึ่งงานพุทธศิลป์ถิ่นศรีวิชัย ตลอดจนทำให้เข้าใจเกี่ยวกับความเป็นมาของถิ่นศรีวิชัย และพระพุทธศาสนาโดยผ่านทางงานพุทธศิลป์ถิ่นศรีวิชัย เพื่อช่วยสืบสานพระพุทธศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองต่อไป

คำสำคัญ: บวร, พุทธศิลป์, ถิ่นศรีวิชัย

* Received 14 October 2021; Revised 4 March 2022; Accepted 14 Marh 2022

Abstract

This article aimed to 1) present the knowledge of Buddhist arts in Srivijaya and 2) present the Baworn power, the supreme power in creating Buddhist art in Srivijaya currently, by using a descriptive writing approach.

The study showed that Baworn participation enhanced the collective consciousness of institutions, houses, temples, and schools using the participation principle to create Buddhist artworks in the Srivijaya area. This participation principle allowed houses, temples, and schools to participate in the conceptual aspect, construction operation and solving obstacles by joining together both physically and mentally and jointly invested in creating and developing the Buddhist art in the Srivijaya style to meet the goals that have been set together. According to historical evidence, the outstanding architecture is Phra Borommathat Chaiya. The outstanding sculpture is the Bodhisattva Avalokitesvara which is currently being replicated at the Ubosot located in the middle of the water in Srivijaya style in Thung Sied Temple, Surat Thani Province. The Baworn was the supreme power in building the Ubosot in the middle of the water in Srivijaya style art to achieve the goals that have been mutually agreed upon. When everyone participated in creating using the power of faith as the medium to make unity and work together, the feeling of empathy, possessive, and cherishing arose for the Buddhist art of Srivijaya, including understanding the history of the Srivijaya area and the Buddhism through the Buddhist Art of Srivijaya to help carry on Buddhism prosperously.

Keywords: Boworn, Buddhist art, Srivijaya area

บทนำ

พระพุทธศาสนาเป็นมรดกอันล้ำค่า เพราะเป็นคำสอนที่เป็นความจริงสูงสุด เป็นเครื่องนำพาไปสู่ทิศทางที่เจริญ โดยสังคมไทยที่เป็นสังคมพระพุทธศาสนา ทำให้หลักคำสอนฝังลึกอย่างมั่นคง ยังเป็นพื้นฐานทางด้านศิลปกรรมต่าง ๆ เช่น อุโบสถ วิหาร สถูป เจดีย์ พระพุทธรูป จิตรกรรมฝาผนัง เรียกว่า “พุทธศิลป์” โดยพุทธศิลป์เป็นการเผยแพร่พระพุทธศาสนา ด้วยผลงานศิลปกรรมทางพระพุทธศาสนา เป็นเรื่องราวทางด้านศิลปะ ที่ถูกสร้างสรรค์ขึ้นมาเพื่อตอบสนองทางด้านพระพุทธศาสนาโดยตรง ทั้งในด้านสถาปัตยกรรม ประติมากรรม และจิตรกรรม มีการสร้างสรรค์ขึ้นมาเพื่อความงาม ซึ่งแฝงไว้ไปด้วยหลักธรรม ก่อให้เกิดผล

อันเป็นคุณค่าทางจิตใจ ทำให้เกิดความความสงบร่มเย็น พุทธศิลป์เป็นสื่ออ่อนนำความศรัทธา เป็นการส่งเสริมการเผยแผ่พระพุทธศาสนา เป็นสิ่งช่วยโน้มน้าวจิตใจของพุทธศาสนิกชน จนกระทั่งยุคปัจจุบัน การนับถือพระพุทธศาสนายู่ในภาวะที่เฉื่อยชา ห่างไกลจากคำสอน จะสังเกตว่ามีการปฏิบัติที่ผิดพลาดคลาดเคลื่อนไปจากเดิม เช่น มีความหลงมกมาย มีความเชื่อเกี่ยวกับไสยศาสตร์ โดยขาดความรู้ความเข้าใจที่แท้จริงในพระพุทธศาสนา (สมบุรณ์ คำดี, 2549) การจะทำให้คนมีความรู้ความเข้าใจในหลักคำสอนของพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง จะต้องอาศัยบทบาทของวัด เพราะวัดทำหน้าที่เป็นศูนย์รวมจิตใจ โดยมีพระสงฆ์เป็นแกนนำ ในการเผยแผ่พระธรรมคำสอน และมีพุทธศิลป์เป็นสื่อในการเผยแผ่คำสอนทางพระพุทธศาสนา (พระกฤษณะพงษ์ ฐิตมานโส, 2562) เพราะระดับภูมิสติปัญญาของคนแตกต่างกัน พุทธศิลป์ จึงเป็นเครื่องมือสำคัญ ในการนำคนเข้าสู่คำสอนทางพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะภาคใต้มีพุทธศิลป์ที่เป็นเอกลักษณ์ คือ พุทธศิลป์แบบศรีวิชัย ซึ่งปัจจุบันได้มีการนำมาจำลองสร้างไว้ที่ อุโบสถกลางน้ำศิลปะแบบศรีวิชัย ณ วัดทุ่งเขียด หมู่ที่ 1 ตำบลท่าโรงช้าง อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี (พุทธศิลป์ถิ่นศรีวิชัย) ถือเป็นแนวทางหนึ่ง ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ทางพระพุทธศาสนาผ่านงานพุทธศิลป์ โดยมีสถาบันทางสังคมให้ความร่วมมือในการสร้าง ได้แก่ สถาบันครอบครัว (บ้าน) ศาสนา (วัด) และการศึกษา/ราชการ (โรงเรียน/ส่วนราชการ) ซึ่งเป็นพลังหลักในการสร้างงานพุทธศิลป์ถิ่นศรีวิชัย จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้เขียนมีความสนใจ นำเสนอความรู้เกี่ยวกับ บวร (บ้าน วัด โรงเรียน) พลังหลักในการสร้างงานพุทธศิลป์ถิ่นศรีวิชัย เพื่อแสดงพลังการมีส่วนร่วมของสถาบันทางสังคม ในการสร้างงานพุทธศิลป์ถิ่นศรีวิชัย และเพื่อความเข้าใจเกี่ยวกับงานพุทธศิลป์ถิ่นศรีวิชัย ที่เชื่อมโยงอดีต ปัจจุบัน และอนาคตของคนในชุมชน

แนวคิดการมีส่วนร่วมแบบ บวร (บ้าน วัด โรงเรียน)

บวร เป็นการน้อมนำแนวทางพระราชดำริ โดยการนำบวรมาเป็นกลไกในการพัฒนา และสร้างชุมชนเข้มแข็ง ทำหน้าที่เป็นแกนกลางในการพัฒนา ร่วมกันคิด ร่วมกันสร้าง ร่วมกันบริหารจัดการ และร่วมกันเป็นเจ้าของ โดยเป็นการบริหารในรูปแบบของความร่วมมือกันของเสาหลักของสถาบันในสังคมในลักษณะสามประสาน เพื่อบริหารจัดการ พัฒนาชุมชนให้เป็นไปตามความต้องการ โดยสังคมไทยมีความเป็นอยู่ที่เกี่ยวข้องกันระหว่างบ้าน วัด และโรงเรียน ร่วมกันหล่อหลอม ชัดเกล้าให้เป็นคนดี มีคุณธรรม (กันยารัตน์ แยมศรีแก้ว, 2558) ให้สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

ความหมายของ บวร (บ้าน วัด โรงเรียน) ตามพจนานุกรมหมายถึง ประเสริฐหรือล้ำเลิศ นอกจากนี้ยังเป็นคำราชาศัพท์ที่ใช้กันในราชสำนัก (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554) บวร มีที่มาจากแนวทางพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ 9) ได้พระราชทานแนวทางการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน

โดยอาศัย 3 สถาบันหลักของสังคมไทยที่เป็นศูนย์กลางของชุมชน ประกอบด้วย 1) บ คือ สถาบันครอบครัวหรือบ้าน 2) ว คือ สถาบันศาสนาหรือ วัด และ 3) ร คือ สถานที่ที่ให้ความรู้ อย่างมีแบบแผนหรือโรงเรียน เรียกโดยย่อว่า บวร เพื่อเป็นหลักการที่นำมาปรับใช้ในการ พัฒนาให้สังคมไทย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2556) โดยความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน วัด และโรงเรียนนั้น มีความผูกพันกันมานาน ตั้งแต่ยุค ที่สังคมไทยยังไม่มีโรงเรียน วัดต้องรับภาระในการให้ความรู้กับคนในชุมชน ควบคู่ไปกับการอบรมสั่งสอนให้ประชาชนทำคุณงามความดี วัดจึงผูกพันกับชุมชนมา

องค์ประกอบของบวร (บ้าน วัด โรงเรียน) ประกอบด้วย 1) สถาบันครอบครัว หมายถึง บ้านแทนความหมายด้วยตัว บ ซึ่งประกอบด้วย ผู้นำ ผู้สูงอายุ สตรี เด็กเยาวชน ประชาญ ชชาวบ้าน 2) สถาบันศาสนา หมายถึง วัด แทนความหมายด้วยตัว ว ประกอบด้วยเจ้าอาวาส พระภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา และ 3) สถาบันการศึกษา/ราชการ หมายถึง โรงเรียน หรือส่วนราชการ แทนความหมายด้วย ร ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน คณะครู รวมถึงหน่วย ราชการ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น (ภูวนัธสร หนูมาก, 2549)

หลักการบริหารแบบ บวร (บ้าน วัด โรงเรียน) เป็นการสังเคราะห์รูปแบบการบริหาร ตามหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยการเปิดโอกาสให้บุคคลากร ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการ คิด การใช้ความรู้ ความสามารถ ในการบริหารงานให้บรรลุผลตามเป้าหมาย เพื่อให้เป็น ไปตามที่ได้ตกลงร่วมกัน ดังต่อไปนี้ 1) มีการจัดสรรหน้าที่ในการปฏิบัติงานให้กับผู้ปฏิบัติงาน 2) มีการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล 3) รับรู้ปัญหาที่เกิดขึ้น และพยายามลดความ ขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นจากการทำงาน และ 4) ทำให้ทุกคนภายในองค์กรต้องรวมตัวกันทำงานเป็น ทีมงาน

การส่งเสริมการบริหารแบบ บวร (บ้าน วัด โรงเรียน) มีหลักการสำคัญดังนี้ 1) หลักการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ระหว่างหน่วยราชการกับประชาชน โดยยึดถือหลักความ ศรัทธาของประชาชนเป็นหลัก 2) หลักการจัดความขัดแย้ง โดยส่วนใหญ่ความขัดแย้งมักจะ เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการดำเนินงานการพัฒนาเป็นอย่างมาก เพราะจะทำให้งานหยุดชะงัก และล้มเหลวได้ 3) หลักการสร้างอุดมการณ์ ในด้านความขยัน ความซื่อสัตย์ และการร่วมมือ กันทำงาน เพราะอุดมการณ์เป็นเรื่องที่ใช้สำหรับจูงใจประชาชน 4) การให้การศึกษอบรม อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความรู้ ความคิดของตนเอง นำไปสู่การเข้าร่วมในการพัฒนาต่อไป 5) หลักการทำงานเป็นทีม และ 6) หลักการสร้างพลังชุมชน การรวมกลุ่มกันทำงาน จะทำให้ เกิดพลังในการทำงาน และทำให้งานเกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จากที่กล่าวมาแล้วผู้เขียนสรุปความว่า แนวคิดการมีส่วนร่วมแบบ บวร (บ้าน วัด โรงเรียน) หมายถึง กระบวนการในการเสริมสร้างความร่วมมือของบุคคล เพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ ทั้งในเรื่องของศีลธรรม สังคม เศรษฐกิจ และการจัดสรรทรัพยากร ด้วยการประยุกต์ เอาสถาบันต่าง ๆ คือ สถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษา เข้ามามีส่วน

ร่วมในการพัฒนา ซึ่งหลักการบริหารแบบ บวร คือ การบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยการเปิดโอกาสให้สามสถาบันหลักของชุมชน คือ บ้าน วัด และโรงเรียน ได้เข้ามามีส่วนร่วมหรือมีความร่วมมือกัน ในการบริหารจัดการชุมชน ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นไปตามที่ทุกฝ่ายได้ตกลงร่วมกัน โดยมีการส่งเสริมการบริหารแบบ บวร ด้วยหลักการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคล หลักการขจัดความขัดแย้ง หลักการสร้างค่านิยมด้านความซื่อสัตย์อดทน หลักการจัดการอบรมอย่างต่อเนื่อง หลักการทำงานเป็นทีม และหลักการสร้างพลังชุมชนหรือหน่วยงาน เป็นต้น

พุทธศิลป์แบบศรีวิชัย

ความเป็นมาของงานพุทธศิลป์ เชื่อว่ามีจุดกำเนิดมาแล้วตั้งแต่สมัยพุทธกาล อย่างน้อยก็การสร้างสถูป ที่น่าจะมีการก่อสร้างมาแล้ว อาทิ ในมหาปริณีพพานสูตร ได้กล่าวว่า พระอานนท์เถระได้ทูลถามพระพุทธองค์ก่อนเสด็จดับขันธปรินิพพานว่า จะให้จัดการพระสรีระของพระองค์อย่างไร พระพุทธองค์ทรงตรัสว่าให้จัดการดังเช่น พระศพของพระมหาจักรพรรดิโดยทั่วไป คือให้ประชุมเพลิง และบรรจุ (เถาธูลี) พระอังคารไว้ในสถูปที่ตั้ง ณ ทางแพร่งหรือทางหลักของการสัญจรไปมา ซึ่งในลักษณะนี้พอจะวินิจฉัยได้ว่า มีการสร้างสถูปอยู่ในช่วงพุทธกาลแล้วจึงได้ทรงแนะนำเช่นนั้น (ที.ม. ไทย 10/152/204) (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) ส่วนในพาหิยสูตร ได้กล่าวว่า ท่านพาหิยะ ทารุจิริยะกุลบุตร ได้ถูกแม่โคลูกอ่อนขวิดเสียชีวิต พระพุทธเจ้ากลับจากเสด็จบิณฑบาตในพระนครสาวัตถี ได้ตรัสให้ภิกษุทั้งหลายช่วยกันจับสรีระของท่านยกขึ้นวางบนเตียง แล้วนำไปเผา แล้วให้ทำสถูปไว้ (ขุ.อ. ไทย 25/10/183-187) (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) โดยในการก่อสร้างสถานที่เคารพนั้น ได้มีมาแล้วเพราะชาวอินเดียมีธรรมเนียมอยู่ว่า เมื่อมีบุคคลที่เคารพนับถือเสียชีวิตก็จะก่อเป็นสถูปหรือพูนดิน (สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ, 2518) ส่วนทางพระพุทธศาสนา คือ สถูปบรรจุอัฐิธาตุของพระชีนาสพ ที่นิพพานก่อนพระบรมศาสดา เช่น พระสารีบุตร และพระโมคคัลลานะ เมื่อรู้ว่าจะต้องนิพพานก็มากราบทูลลาพระพุทธเจ้าภายหลังการปรินิพพาน และฉาปนกิจศพเรียบร้อยแล้ว พระพุทธเจ้าทรงให้นำอัฐิธาตุของพุทธสาวกทั้งสองบรรจุไว้ในเจดีย์ ที่ชุ่มประตูประเขตวันมหาวิหาร (พระพิมลธรรม, 2500) โดยจุดกำเนิดของพุทธศิลป์น่าจะเริ่มต้นตั้งแต่การสร้างเสนาสนะ 5 ชนิด คือ 1) วิหาร เรือนที่มีหลังคาธรรมดา 2) อัมมโยค เรือนที่มุงเพียงข้างเดียว 3) ปราสาท เรือนเป็นชั้น 4) หัมมิมย เรือนที่มีหลังคาตัด และ 5) คูหา ได้แก่ถ้ำในภูเขา (วิ.จ. ไทย 7/89/294) (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) ที่เศรษฐีชาวราชคฤห์ ได้สร้างถวายภิกษุสงฆ์

วัดถือว่าเป็นพุทธศิลป์ที่เกิดขึ้นก่อนพุทธสถานทั้งหมด เช่น อนาคตปิณฑิกเศรษฐีได้สร้างวัดพระเชตวันมหาวิหาร พระโมคคัลลานะเป็นผู้อำนวยการก่อสร้าง วัดบุพพารามของนางวิสาขาอุบาสิกา เป็นต้น โดยมีวิวัฒนาการ มาเป็นลำดับอย่างต่อเนื่อง โดยเริ่มแรกจากพื้นที่

เป็นป่าอันเขียวสด ต่อมาจึงมีการเพิ่มเติมก่อสร้างตามความจำเป็นสำหรับการใช้สอย ในการประพาศพรหมจรรย์ของพระภิกษุ โดยในภายหลัง มีการพัฒนาความสวยงามมากขึ้น โดยสอดแทรกหลักพุทธธรรม เพื่อเป็นสื่อในการเล่าเรื่องให้คนรุ่นหลังได้ศึกษา (ต้นน้ำ ต้นน้ำธารธรรม, 2554) โดยในส่วนของประติมากรรม เช่น พระพุทธรูป ปรากฏในครั้งที่พระองค์ทรงแสดงยมกปาฏิหาริย์ปราบพญาคิรติในเมืองสาวัตถี โดยการเนรมิตรูปของพระองค์อยู่ในอิริยาบถท่าทางที่แตกต่างกัน (ขุ.ป. ไทย 31/284/100) (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) ซึ่งในสมัยพุทธกาล งานพุทธศิลป์จะปรากฏเพียง สถาปัตยกรรม และประติมากรรม ส่วนเรื่องจิตรกรรมยังไม่มีหลักฐานที่ปรากฏแน่ชัด โดยในสมัยพุทธกาล พระพุทธเจ้าไม่ประสงค์ให้มีรูปเคารพ ภายหลังพระองค์ปรินิพพาน ต่อมาอีกประมาณ 300 ปี จึงเกิดรูปภาพขาค และพุทธประวัติ ใช้ดอกบัวแทนปางประสูติ ธรรมจักร และกวางหมอบแทนปางปฐมเทศนา จนกระทั่งพุทธศตวรรษที่ 6 - 7 จึงเกิดมีพระพุทธรูปขึ้นเป็นครั้งแรกในบริเวณแคว้นคันธาระ เมื่อพระพุทธรูปได้เผยแผ่จากประเทศอินเดียไปยังนานาประเทศ รวมทั้งประเทศไทย โดยงานพุทธศิลป์เริ่มเข้ามาราวพุทธศตวรรษที่ 9 - 10 ได้รับอิทธิพลจากอินเดีย มีหลักฐานที่อ้างอิงได้ คือ ธรรมจักรและกวางหมอบที่ขุดพบที่บริเวณปฐมเจดีย์ที่จังหวัดนครปฐม มีอายุราวพุทธศตวรรษที่ 10 - 11 ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับศิลปะของอินเดียในสมัยเดียวกัน หลังจากนั้นงานพุทธศิลป์ก็ได้วิวัฒนาการไปตามอิทธิพลของพุทธศาสนาที่แผ่ไปในยุคหลัง ๆ (กรมศิลปากร, 2533) โดยพัฒนาการของงานพุทธศิลป์ในประเทศไทย ล้วนมีแหล่งกำเนิดมาจากอินเดียแทบทั้งสิ้น อาจกล่าวได้ว่าอิทธิพลของการสร้างสถาปัตยกรรมในอินเดียมีบทบาทต่อการสร้างสถาปัตยกรรมไทย โดยความแตกต่างกันตามความเชื่อมีผลต่อรูปแบบของงานพุทธศิลป์ ซึ่งสามารถสรุปลำดับการเข้ามาของพระพุทธรูปได้ 4 ยุค ดังนี้ 1) ยุคเถรวาทแบบอโศก พระพุทธรูปในยุคนี้เป็นลัทธิเถรวาทสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช และได้เข้ามาประดิษฐานที่เมืองนครปฐมเป็นแห่งแรก งานพุทธศิลป์ในยุคนี้ทำตามแบบอย่างจากอินเดีย 2) ยุคมหายาน เป็นพระพุทธรูปมหายาน มีความเชื่อ และนับถือพระโพธิสัตว์ ได้เผยแผ่เข้ามาสู่บริเวณภาคใต้ตั้งแต่จังหวัดสุราษฎร์ธานีลงไป เมื่อประมาณ พ.ศ. 1300 งานพุทธศิลป์ที่สำคัญได้แก่พระบรมธาตุเมืองไชยาและรูปเคารพพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร 3) ยุคเถรวาทแบบพุกาม ได้เผยแผ่ทางบริเวณภาคเหนือของไทยราว พ.ศ. 1600 พระพุทธรูปเถรวาทแบบพุกามเป็นสายที่มาจากเมืองมอญ ประเทศอินเดีย และ 4) ยุคเถรวาทแบบลังกาวงศ์ โดยพระพุทธรูปรุ่งเรืองในลังกาทวีป และได้เผยแผ่เข้ามาสู่ประเทศไทยราว พ.ศ. 1800 โดยเริ่มตั้งคณะที่เมืองนครศรีธรรมราชก่อน จากนั้นจึงได้แพร่หลายขึ้นไปสู่สุโขทัย งานพุทธศิลป์สำคัญ ได้แก่การเกิดวัดที่มีโบสถ์ซ้อน 2 ใบ (พระธรรมปิฎก, 2540)

ความเป็นมาของพุทธศิลป์ศรีวิชัย ในปี พ.ศ. 1213 เรื่องราวของศรีวิชัยถูกกล่าวถึงเป็นครั้งแรก ด้วยเหตุที่ส่ง คณะทูตไปประเทศจีนเพื่อถวายบรรณาการ ใน พ.ศ. 1214 ภิกษุอู่จิงได้แวะพำนักที่อาณาจักรศรีวิชัยเป็นเวลา 6 เดือน ซึ่งมีจารึกอยู่ในแถบคาบสมุทรมลายู เช่น

นครศรีธรรมราช เป็นจารึกจากวัดเสมาเมือง มีการจารึกคำว่า “ศรีวิชัย” และจารึกเกาะสุมาตรา (ประเทศอินโดนีเซีย) พบคำว่า “ศรีวิชัย” แต่มีความแตกต่าง กับวัดเสมาเมืองตรงที่จารึกวัดเสมาเมืองเป็นภาษาสันสกฤต ส่วนจารึกบนเกาะสุมาตรา เป็นภาษามลายูโบราณ เมื่อนักอ่านจารึก ถอดคำออกมาก็คือคำว่า “ศรีวิชัย” ในส่วนของหลักฐานจากเอกสารจีนมีบันทึกภาษาจีนที่เก่าที่สุดซึ่งกล่าวถึง “ศรีวิชัย” คือบันทึกของภิกษุอี้จิง ในช่วงปี พ.ศ. 1214 ได้กล่าวถึง เมืองโพชิ หรือ ซิลิโพชิ ซึ่งอยู่ทางหมู่เกาะทะเลใต้ เป็นเมืองท่าที่สำคัญ ซึ่งมีพระสงฆ์ที่เก่งทางภาษาสันสกฤตอยู่มากมาย การนับถือศาสนา มีทั้งการนับถือศาสนาพุทธมหายาน ศาสนาพุทธเถรวาท และศาสนาฮินดู เป็นต้น (ลำดวน สุขพันธ์, 2520) โดยศิลปะแบบศรีวิชัย หมายถึง ชื่อที่ใช้เรียกรูปแบบศิลปกรรม ที่มีการค้นพบทางภาคใต้ของประเทศไทย มีอายุอยู่ในช่วงพุทธศตวรรษที่ 12 - 18 โดยศิลปกรรมส่วนใหญ่มีความเกี่ยวเนื่องในพุทธศานามหายาน โดยในระยะแรกเป็นรูปแบบของศิลปะอินเดียในสมัยคุปตะ และหลังคุปตะ ต่อมา มีอิทธิพลของศิลปะอินเดียในสมัยปาละ และศิลปะขวภาคกลาง ระยะหลังมีอิทธิพลของศิลปะเขมร (กรมศิลปากร, 2550) ศิลปะแบบศรีวิชัย สามารถแบ่งออกเป็นโบราณสถาน และโบราณวัตถุ ในที่นี้ขอแบ่งออกเป็น 3 ประเภทด้วยกัน ได้แก่ สถาปัตยกรรม ประติมากรรม และศิลปวัตถุอื่น ๆ

การค้นคว้าทางด้านสถาปัตยกรรมแบบศรีวิชัยในปัจจุบัน คงเหลือสถาปัตยกรรมประเภทศาสนสถานเท่านั้นที่เป็นหลักฐานทางโบราณคดีได้ เนื่องจากสถาปัตยกรรมประเภทอื่นคงสร้างขึ้นวัสดุที่ไม่คงทน จึงทำให้เสื่อมสลายไป ศาสนสถานที่ยังสร้างขึ้นในช่วงพุทธศตวรรษที่ 13 - 15 ส่วนใหญ่มีรูปแบบ ใกล้เคียงกับศาสนสถานในอินเดียตอนใต้ และชาวภาคกลาง ซึ่งมีลักษณะทางสถาปัตยกรรมที่มีเอกลักษณ์ เช่น เจดีย์ทรงมณฑปผังรูปกากบาทหรือสี่เหลี่ยมจัตุรัส ส่วนมากพบที่อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี มักสร้างด้วยอิฐ และพังทลายไปบางส่วน ศาสนสถานที่สำคัญได้แก่ พระบรมธาตุไชยา วัดเวียง วัดหลง วัดแก้ว ส่วนศาสนสถานที่ยังสร้างขึ้นช่วงหลังพุทธศตวรรษที่ 18 - 19 เริ่มพบเจดีย์ทรงระฆังเนื่องจากพุทธศาสนาเถรวาทจากลังกาได้แพร่หลาย ในช่วงเวลาดังกล่าว (นันทวุฒิ สิทธิวัง, 2558) โดยที่พระบรมธาตุไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้รับการยกย่องว่าเป็นสถาปัตยกรรมแบบศรีวิชัยเพียงแห่งเดียวที่ยังคงความสมบูรณ์ และงดงามที่สุด พระบรมธาตุไชยาเป็นศาสนสถานที่มีความเก่าแก่ องค์พระเจดีย์นั้นสร้างขึ้นตามแบบพุทธศานามหายาน ในสมัยที่อาณาจักรศรีวิชัยยังครองความรุ่งเรือง โดยพระบรมธาตุไชยามีอิทธิพลต่อจิตใจของคนไทยค่อนข้างสูง ประเพณีที่ได้รับอิทธิพลจากเจดีย์ส่วนมากจะเกี่ยวข้องกับการบูชา เจดีย์ พระบรมธาตุไชยาเป็นศาสนสถานแห่งหนึ่ง ที่มีรูปแบบทางสถาปัตยกรรมโดดเด่น อันเป็นส่วนสำคัญในการดึงดูดพุทธศาสนิกชนให้เข้าวัดปฏิบัติธรรมเพิ่มมากขึ้น (พระภุชยะพงษ์ ฐิตมานโส, 2562)

ในส่วนของหลักฐานประเภทประติมากรรมแบบศรีวิชัย มีมากกว่าประเภทสถาปัตยกรรมอย่างเห็นได้ชัด อีกทั้งยังมีรูปแบบที่ค่อนข้างสมบูรณ์ ทำให้การศึกษาค้นคว้า

ศิลปะแบบศรีวิชัยส่วนใหญ่มุ่งเน้นที่งานประติมากรรมเป็นหลัก ประติมากรรมแบบศรีวิชัยนี้พบโดยทั่วไปในคาบสมุทรมลายูของไทย ส่วนใหญ่สร้างจากศิลา และสำริด (นันทวุฒิ สิทธิวงศ์, 2558) ซึ่งประติมากรรมที่มีความโดดเด่นที่สุดในสังคมไทย โดยอาศัยหลักฐานทางประวัติศาสตร์แสดงให้เห็นโดยชัดเจนว่า พระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร ซึ่งมีการหล่อด้วยสัมฤทธิ์ที่มีการชำรุด และค้นพบที่อำเภอไชยา ซึ่งเหลือเพียงครึ่งองค์ แต่ถือกันว่าเป็นประติมากรรมแบบศรีวิชัยที่งดงามที่สุดชิ้นหนึ่งในประเทศไทย ส่วนที่เหลืออยู่กลับกลายเป็นส่วนงดงามโดดเด่น เป็นเอกลักษณ์ที่สุด จนไม่แน่ใจว่าถ้าครบสมบูรณ์ทั้งองค์ จะงดงามอย่างนี้หรือไม่ พระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร มีความสำคัญมาก และมีศาสนิกชนให้การเคารพนับถือมากที่สุด ในพุทธศาสนานิกายมหายาน โดยมีการนับถือกันอย่างแพร่หลาย ไม่ว่าจะเป็นในประเทศจีน ทิเบต เกาหลี ญี่ปุ่น เป็นต้น โดยจะมีชื่อเรียกที่แตกต่างกัน และการผสมผสานลักษณะของพระอวโลกิเตศวร เข้ากับเทพพื้นเมืองของตนเอง ทำให้พระโพธิสัตว์ของแต่ละที่มีความแตกต่างกัน โดยอวโลกิเตศวร หมายถึง ผู้เป็นใหญ่ที่เฝ้ามองจากเบื้องบนลงมาเบื้องล่างหรือพระผู้ทศนาครีโลก ซึ่งหมายถึงเฝ้าดูแลสรรพสัตว์ที่ตกอยู่ในห้วงทุกข์ เป็นพระโพธิสัตว์ในฐานะยานิโพธิสัตว์ นั่นคือ เป็นพระโพธิสัตว์ผู้บำเพ็ญบารมีบริบูรณ์ครบถ้วนแล้ว โดยยับยั้งไว้ยังไม่เสด็จเข้าสู่พุทธภูมิ เพื่อจะโปรดสรรพสัตว์ต่อไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด ในภาษาสันสกฤต พระอวโลกิเตศวรยังถูกระบุว่า เป็น ปัทมปาณี (ผู้ถือดอกบัว) หรือโลกेश্বর (ผู้เป็นใหญ่แห่งโลก) การที่มีคำลงท้ายว่า อิศวร แสดงว่าคำนี้ได้รับอิทธิพลมาจากลัทธิไศวะนิกาย ของศาสนาพราหมณ์ฮินดู ถ้าวเคราะห์จริง ๆ แล้วคติเรื่องพระอวโลกิเตศวร ก็คือคติที่มีการรับเอาความเชื่อจากทางไศวะนิกายเข้ามาผนวกเข้ากับรากฐานของพระอวโลกิเตศวร สิ่งที่แตกต่างกันไปจากพุทธศาสนาเถรวาท คือ พระโพธิสัตว์ทุกองค์จะมีพระพุทธรูปเจ้า อยู่ที่หน้ามงกุฎ เหนือหน้าผากขึ้นเล็กน้อย ผู้กราบไหว้สามารถบนบาน ร้องขอให้พระโพธิสัตว์ช่วยเหลือได้ เนื่องจากพระโพธิสัตว์มีฤทธิ์ญาณภาพมากมาย มากกว่าพระอิศวรของฝ่ายศาสนาพราหมณ์ฮินดูเสียอีก (พระมหาสมยศ อภัยสุโต, 2546) เนื่องจากพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวรมีผู้คนเคารพนับถือมาก จึงมีการสร้างสรรค์รูปแบบศิลปะที่หลากหลาย เช่น พระอวโลกิเตศวรในทิเบต มีลักษณะที่คล้ายคลึงกับต้นแบบที่อินเดีย อีกทั้งยังเป็นผู้ชาย พระอวโลกิเตศวรในจีน เป็นผู้หญิง ซึ่งเป็นการผสมผสานระหว่างพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวรจากอินเดีย เข้ากับเทพพื้นเมืองของจีน จึงมีพระนามว่า กวนซีอิม หรือกวนอิม รูปแบบศิลปะพระอวโลกิเตศวรในสมัยศรีวิชัย เป็นรูปแบบที่ได้รับมาจากอินเดีย สร้างด้วยสัมฤทธิ์ ถือว่าเป็นลักษณะเด่นที่แตกต่าง และเป็นเอกลักษณ์เฉพาะศิลปะแบบศรีวิชัย มีการรับเอาความเชื่อจากทางไศวะนิกายเข้ามาผนวกกับรากฐานของพระอวโลกิเตศวร เน้นความงดงาม และยังมีการสอดแทรกคติธรรมเข้าไปด้วย เพราะในลักษณะใบหน้าของรูปประติมากรรมนี้มีธรรมอยู่ 3 ประการคือ ความเมตตา ความฉลาด และความสุข (พระภุชยะพงษ์ ฐิตมานโส, 2563) โดยมีบทบาทต่อระบบความคิดของคนในฐานะพระโพธิสัตว์ มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของประชาชน ซึ่งผลจากการบูชาเลื่อมใสใน พระโพธิสัตว์ของ

คนในสังคมไทย จะสอดคล้องกับผลที่ปรากฏในพระพุทธศาสนาหายาน คือ บุคคลใด ถ้าภวนาระลึกถึงพระมหาโพธิสัตว์ ทำให้โรภัยก็ปราศจากไป อักศิภัยจะทำอะไรไม่ได้ อาวุธทุกชนิดจะไม่สามารถระคายผิวได้ (นพวรรณ เพชรสุริวงษ์, 2560)

ส่วนงานศิลปวัตถุอื่น ๆ ได้แก่ พระพิมพ์ ในระยะแรกมักจะทำด้วยดินดิบ ในระยะหลัง มักจะเป็นพระพิมพ์ที่ทำด้วยดินเผาค้นพบในถ้ำหรือเจดีย์สถาน ต่อมาคือ ธรรมจักร ส่วนใหญ่ ทำจากดิน มีทั้งดินดิบ ดินเผา และทำจากหิน อย่างต่อมาคือ สลุปจำลอง ส่วนใหญ่พบทำจากดิน มีทั้งดินดิบ ดินเผา และทำจากหิน พบ 2 รูปแบบ คือ มีลักษณะองค์ระฆังคล้ายหม้อน้ำส่วน ยอดซ้อนกันคล้ายฉัตร และมีลักษณะองค์ระฆังคล้ายโอคว่ำ และส่วนยอดเป็นกรวยแหลม (นันทวุฒิ สิทธิวัง, 2558)

ปัจจุบันพุทธศิลป์แบบศรีวิชัยในสังคมไทยได้รับการฟื้นฟูขึ้นมาใหม่อีกครั้ง เพื่อให้เข้ากับยุคสมัย ในลักษณะของศิลปะแบบประยุกต์ โดยได้มีการรวบรวมศิลปะแบบศรีวิชัยจากที่ต่าง ๆ ทั้งทางด้านสถาปัตยกรรม และประติมากรรม จำลองมาสร้างไว้ ณ อุโบสถกลางน้ำ ศิลปะแบบศรีวิชัย วัดทุ่งเขียด หมู่ที่ 1 ตำบลท่าโรงช้าง อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชน เพื่อทำหน้าที่เชื่อมโยงอดีต ปัจจุบัน และอนาคตเข้าด้วยกัน เป็นการธำรงรักษาศิลปะเหล่านี้ไม่ให้สูญหายไป เพื่อเป็นสื่อในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา อันเป็นจุดเริ่มต้นของการน้อมนำศรัทธาสาธารณชนให้เข้าสู่พระพุทธศาสนา โดยใช้งานพุทธศิลป์เป็นสื่อกลาง

จากที่กล่าวมาแล้วเขียนสรุปความว่า ความเป็นมาของงานพุทธศิลป์มีจุดกำเนิดมาตั้งแต่สมัยพุทธกาล ซึ่งชาวอินเดียมีธรรมเนียมอยู่ว่า เมื่อมีคนเสียชีวิตก็จะก่อเป็นสถูปหรือพูนดิน ส่วนของพระพุทธศาสนา คือ สถูปบรรจุอัฐิธาตุของพระชีนาสพ โดยจุดกำเนิดของพุทธศิลป์น่าจะเริ่มต้นตั้งแต่การสร้างเสนาสนะ 5 ชนิด คือ วิหาร อัทมโยค ปราสาท หัมมีย และ คูหา ที่เศรษฐีชาวราชคฤห์ ได้สร้างเพื่อถวายภิกษุสงฆ์ โดยที่วัดถือเป็นจุดกำเนิดงานพุทธศิลป์ และมีวิวัฒนาการมาเป็นลำดับโดยในภายหลังมีการพัฒนาความสวยงามมากขึ้น มีการสอดแทรกหลักพุทธธรรมเพื่อเป็นสื่อในการเล่าเรื่องให้คนรุ่นหลังได้ศึกษา โดยพัฒนาการของงานพุทธศิลป์ในประเทศไทย ล้วนมีแหล่งกำเนิดมาจากอินเดียแทบทั้งสิ้น แตกต่างกันตามความเชื่อซึ่งมีผลต่อรูปแบบของงานพุทธศิลป์ โดยศิลปะแบบศรีวิชัย หมายถึง รูปแบบศิลปกรรมที่มีการค้นพบทางภาคใต้ของประเทศไทย มีอายุอยู่ในช่วง พุทธศตวรรษที่ 12-18 ส่วนใหญ่เกี่ยวเนื่องในพุทธศาสนาหายาน แบ่งออกเป็น 3 ประเภทด้วยกัน ได้แก่ สถาปัตยกรรม ประติมากรรม และศิลปวัตถุอื่น ๆ โดยสถาปัตยกรรมแบบศรีวิชัยในปัจจุบัน คงเหลือแค่ศาสนสถานเท่านั้น เนื่องจากสถาปัตยกรรมประเภทอื่น สร้างด้วยวัสดุที่ไม่คงทน จึงทำให้เสื่อมสลายไป โดยพระบรมธาตุไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้รับการยกย่องว่าเป็นสถาปัตยกรรมแบบศรีวิชัยเพียงแห่งเดียวที่ยังคงความสมบูรณ์ และงดงามที่สุด ในส่วนของประติมากรรมแบบศรีวิชัย มีมากกว่าสถาปัตยกรรมอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งประติมากรรมที่มีความ

โดดเด่นที่สุดในสังคมไทย คือ พระโพนธัตถ์วอโลกิตเศศวร ซึ่งมีการหล่อด้วยสัมฤทธิ์ และชำรุดมีการค้นพบที่อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งเหลือเพียงครึ่งองค์ แต่ถือกันว่าเป็นประติมากรรมแบบศรีวิชัยที่งดงามที่สุดในประเทศไทย ส่วนที่เหลืออยู่กลับกลายเป็นส่วนงดงามโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ที่สุด จนไม่แน่ใจว่าถ้าครบสมบูรณ์ทั้งองค์ จะงดงามอย่างนี้หรือไม่ ในส่วนงานศิลปวัตถุอื่น ๆ ได้แก่ พระพิมพ์ มักจะทำด้วยดินดิบ และดินเผา ส่วนธรรมจักร ส่วนใหญ่ทำจากดิน และหิน ส่วนสลุบจำลอง ส่วนใหญ่ทำจากดิน และหิน โดยในปัจจุบันได้มีการรวบรวมศิลปะแบบศรีวิชัยจากที่ต่าง ๆ มาจำลองสร้างไว้ที่อุโบสถกลางน้ำ ศิลปะแบบศรีวิชัย วัดทุ่งเขียด ตำบลท่าโรงช้าง อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับศิลปะแบบศรีวิชัยต่อไป

พลังบวร ในการสร้างงานพุทธศิลป์ถิ่นศรีวิชัยในยุคปัจจุบัน

ปัจจุบันได้มีการรวบรวมศิลปะแบบศรีวิชัยจากที่ต่าง ๆ ทั้งทางด้านสถาปัตยกรรมและประติมากรรม มาจำลองสร้างไว้ ณ อุโบสถกลางน้ำศิลปะแบบศรีวิชัย วัดทุ่งเขียด ตำบลท่าโรงช้าง อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับศิลปะแบบศรีวิชัยต่อไป โดยในการจำลองมาสร้างนั้นอาศัยหลักการบริหารแบบ บวร (บ้าน วัด โรงเรียน) คือ บริหารตามหลักการมีส่วนร่วม โดย บวร ทำหน้าที่เป็นแกนกลางในการพัฒนา ร่วมกันคิด ร่วมกันสร้าง ร่วมกันบริหารจัดการ และร่วมกันเป็นเจ้าของ โดยการเปิดโอกาสให้บุคคลภายในชุมชน จากสถาบันครอบครัวหรือ บ้าน ซึ่งประกอบด้วย ผู้นำตามธรรมชาติ ผู้สูงอายุ สตรี เด็ก เยาวชน ประชาชนชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น, สถาบันศาสนาหรือ วัด ประกอบด้วย เจ้าอาวาส พระภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกาหรือฆรมทางศาสนา สถาบันการศึกษา/ราชการ หมายถึง โรงเรียนหรือส่วนราชการ ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน คณะครู นักวิชาการ และบุคลากรทางการศึกษาอื่น ๆ รวมถึงหน่วยราชการ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบล สาธารณสุขตำบล เกษตรตำบล รวมทั้งระบบกลไกในการบริหารที่มาจากรัฐใน รูปอื่น ๆ ด้วย ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการคิด ร่วมกันการใช้ความรู้ ความสามารถในการจำลองมาสร้างอุโบสถกลางน้ำศิลปะแบบศรีวิชัย วัดทุ่งเขียด ตำบลท่าโรงช้าง อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายตามที่ได้ตกลงร่วมกัน เนื่องจากงานบางอย่างไม่สามารถทำให้สำเร็จได้จากคนเดียวจึงต้องมีหลักการบริหารแบบ บวร (บ้าน วัด โรงเรียน) ดังต่อไปนี้

1. มีการจัดสรรอำนาจ และหน้าที่ในการปฏิบัติงานให้กับผู้ปฏิบัติงาน หมายถึง บุคลากรหรือทีมงาน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจำลองมาสร้างอุโบสถกลางน้ำศิลปะแบบศรีวิชัย เพื่อต้องการให้ทุกคนภายในสถาบัน บ้าน วัด โรงเรียน ได้มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจในแต่ละขั้นตอนของการก่อสร้าง เพื่อให้ดำเนินไปตามเป้าหมายที่ได้วางเอาไว้

2. มีการสร้างความสัมพันธ์อันดี ระหว่างบุคคล และชุมชนหรือสถาบันทางสังคมอย่างแท้จริง มีการผลักดันให้คนในองค์กร ได้ใช้ศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ ในการร่วมกันคิด การใช้ความรู้ ทักษะ ประสพการณ์ เพื่อดำเนินการสร้างสรรค์ผลงาน ให้เป็นไปตามเป้าหมายร่วมกัน

3. รับรู้ปัญหาที่เกิดขึ้น และพยายามลดความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นจากการทำงาน ซึ่งในการทำงาน ย่อมมีปัญหาคะเทาะกระทบกระทั่งกันบ้างเป็นธรรมดา ในการลดความขัดแย้งของการสร้างงานพุทธศิลป์แบบศรีวิชัย ต้องใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น การประชุม การปรึกษาหารือ การทำความเข้าใจต่อกัน ให้ทุกคนมีความคิดเห็น และความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน โดยการนำหลักอุปราณีธรรม คือ ธรรมอันเป็นเหตุแห่งความไม่เสื่อม ไม่เป็นเหตุแห่งความหายนะของชุมชน มาเป็นปัจจัยเสริมในการจัดการ ให้ประสบความสำเร็จ และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

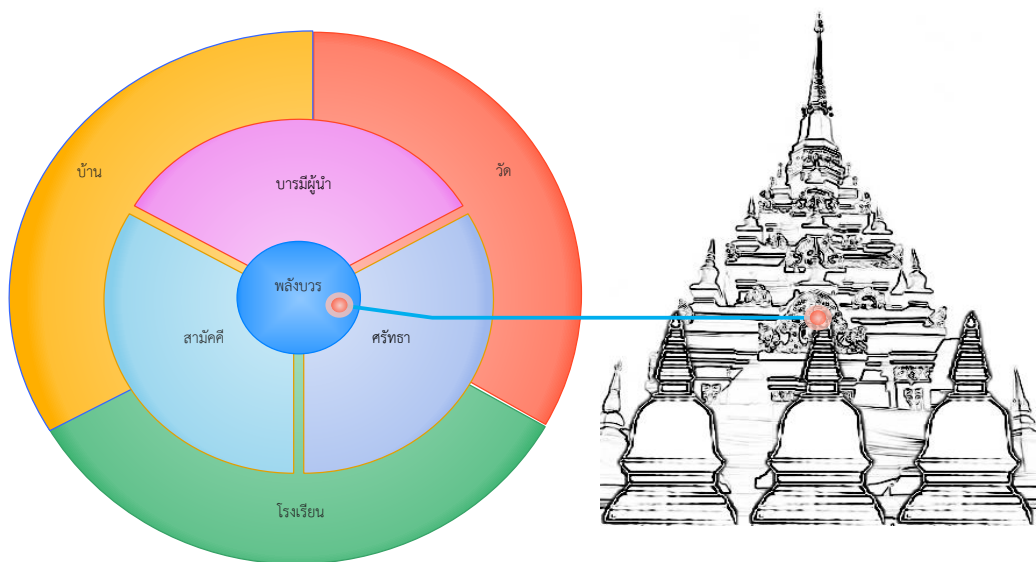
4. ทำให้ทุกคนภายในชุมชน ต้องรวมตัวกันทำงานเป็นทีมงาน เพื่อให้เกิดการระดมความสามารถ และสติปัญญา ที่แตกต่างกัน ของแต่ละบุคคล ให้มาช่วยกันคิด ช่วยกันทำ เป็นเหตุให้เกิดความคิดที่กว้างขวาง รอบคอบ และเมื่อนำมาประสานกันอย่างเหมาะสม ก็จะช่วยให้การทำงานที่ต้องใช้ความสามารถหลาย ๆ อย่าง ดำเนินไปด้วยดี เพื่อเป็นการฝึกกำลังทั้งกำลังกาย กำลังสติปัญญา ตลอดถึงกำลังทรัพย์ เพื่อสร้างศักยภาพในการสร้างอุโบสถกลางน้ำศิลปะแบบศรีวิชัย วัดทุ่งเขียด ตำบลท่าโรงช้าง อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งการทำงานในลักษณะดังกล่าวนี้ จะเป็นไปตามหลักการขององค์กรแห่งการเรียนรู้พลังบรร โดยการมีส่วนร่วมของสามเสาหลักทางสังคม ได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษา โดยอาศัยความเป็นผู้นำของเจ้าอาวาส บริหารให้ทีมงานมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน อาศัยความเคารพนับถือ และความศรัทธาของคนไทยที่มีต่อพระพุทธศาสนา และพระสงฆ์อย่างแนบแน่น เป็นสื่อกลางก่อให้เกิดความสามัคคี เต็มใจช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นพลังหลักในการสร้าง อุโบสถกลางน้ำศิลปะแบบศรีวิชัย วัดทุ่งเขียด ตำบลท่าโรงช้าง อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่ได้วางเอาไว้ ปัจจุบันอุโบสถกลางน้ำศิลปะแบบศรีวิชัย สามารถทำหน้าที่ได้ตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตกลงร่วมกันไว้ โดยเมื่อทุกคนมีส่วนร่วมในการสร้าง ได้ร่วมทุนทรัพย์ ร่วมแรงในการก่อสร้าง ก็เป็นการสร้างความรู้สึก ร่วม ให้ทุกคนมีความผูกพัน และความรู้สึกเป็นเจ้าของ โดยเป็นความรัก และความห่วงใยซึ่งงานพุทธศิลป์ถิ่นศรีวิชัยต่อไป

สรุป

การมีส่วนร่วมแบบ บรร (บ้าน วัด โรงเรียน) เป็นกระบวนการในการเสริมสร้างจิตสำนึก ร่วมกันของบุคคล ทั้งในเรื่องของศีลธรรม และสังคม ด้วยการประยุกต์เอาสถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษา เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา ซึ่งหลักการบริหารแบบ บรร คือการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยการเปิดโอกาสให้สามสถาบันหลักของ

ชุมชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชน ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นไปตามที่ได้ตกลงร่วมกัน โดยนำหลักการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคล หลักการจัดความขัดแย้ง หลักการสร้างค่านิยมด้านความซื่อสัตย์และอดทน หลักมีการจัดการอบรมอย่างต่อเนื่อง หลักการทำงานเป็นทีม และหลักการสร้างพลังชุมชนเข้ามาส่งเสริมการบริหารจัดการชุมชน

พุทธศิลป์ในประเทศไทย ล้วนมีแหล่งกำเนิดมาจากอินเดียแทบทั้งสิ้น โดยต่างกันตามความเชื่อซึ่งมีผลต่อรูปแบบของงานพุทธศิลป์ โดยศิลปะแบบศรีวิชัย หมายถึง รูปแบบศิลปกรรมที่ค้นพบทางภาคใต้ของประเทศไทย มีอายุอยู่ในช่วงพุทธศตวรรษที่ 12-18 ส่วนใหญ่เกี่ยวเนื่องในพุทธศาสนาหายาน แบ่งออกเป็น 3 ประเภทด้วยกัน ได้แก่ สถาปัตยกรรม ประติมากรรม และศิลปวัตถุอื่น ๆ โดยสถาปัตยกรรมแบบศรีวิชัยในปัจจุบัน พระบรมธาตุไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้รับการยกย่องว่าเป็นสถาปัตยกรรมแบบศรีวิชัยเพียงแห่งเดียวที่ยังคงความสมบูรณ์ และงดงามที่สุด ในส่วนของประติมากรรมแบบศรีวิชัย ที่มีความโดดเด่นที่สุดในสังคมไทย คือ พระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร ซึ่งมีการหล่อด้วยสัมฤทธิ์และสำริด ค้นพบที่อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งเหลือเพียงครึ่งองค์ แต่ถือกันว่าเป็นประติมากรรมแบบศรีวิชัยที่งดงามที่สุดในประเทศไทย ส่วนที่เหลืออยู่กลับกลายเป็นส่วนงดงาม โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ที่สุด จนไม่แน่ใจว่าถ้าครบสมบูรณ์ทั้งองค์ จะงดงามอย่างนี้หรือไม่ ในส่วนงานศิลปวัตถุอื่น ๆ ได้แก่ พระพิมพ์ ธรรมจักร และสถูปจำลอง เป็นต้น โดยในปัจจุบันได้มีการรวบรวมศิลปะแบบศรีวิชัยจากที่ต่าง ๆ มาจำลองสร้างไว้ที่อุโบสถกลางน้ำศิลปะแบบศรีวิชัย วัดทุ่งเขียด ตำบลท่าโรงช้าง อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับศิลปะแบบศรีวิชัยต่อไป

ภาพที่ 1 พรางแห่งบวร

พลังบวร คือการมีส่วนร่วมของสามเสาหลักทางสังคม ได้แก่ บ้าน วัด โรงเรียน โดยอาศัยพลังศรัทธา พลังสามัคคี พลังบารมีผู้นำ เท่ากับพลังบวร ซึ่งหลักการบริหารแบบพลังบวร เป็นพลังหลักในการสร้างงานพุทธศิลป์แบบศรัทธาที่ได้จำลองมาสร้างไว้ ณ อุโบสถกลางน้ำ ศิลปะแบบศรัทธาให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่ได้วางเอาไว้ และสามารถทำหน้าที่ได้ตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตกลงร่วมกันไว้ โดยเมื่อทุกคนมีส่วนร่วมในการสร้าง ได้ร่วมทุนทรัพย์ ร่วมแรง ในการก่อสร้างก็เป็นการสร้างความรู้สึกร่วม ให้ทุกคนมีความผูกพัน และความรู้สึกเป็นเจ้าของ โดยเป็นความรัก และความห่วงใยซึ่งงานพุทธศิลป์ถิ่นศรัทธาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมศิลปากร. (2533). วัฒนธรรมการพุทธสถานไทย. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป.
- กรมศิลปากร. (2550). วัฒนธรรมการพุทธสถานไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักโบราณคดี กรมศิลปากร.
- กันยารัตน์ แยมศรีแก้ว. (2558). การบริหารจัดการความร่วมมือของ บ้าน วัด โรงเรียน. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ต้นน้ำ ต้นน้ำธารธรรม. (2554). การเผยแผ่หลักธรรมผ่านพุทธศิลป์ของวัดในประเทศไทย: กรณีศึกษาวัดร่องขุน จังหวัดเชียงราย. ใน วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- นพวรรณ เพชรสุริวงษ์. (2560). แนวคิดและความเชื่อเรื่องพระโพธิสัตว์ในสังคมไทย. วารสารสถาบันวิจัยพหุวัฒนธรรม, 4(2), 55.
- นันทวุฒิ สิทธิวัง. (2558). การศึกษารูปแบบลวดลายประดับในศิลปะแบบศรัทธา. ใน รายงานการวิจัย. กองทุนวิจัยมหาวิทยาลัยทักษิณ.
- พระกฤษณะพงษ์ จิตมานโส. (2562). วิเคราะห์พุทธศิลป์ศรัทธาในสังคมไทย. ใน สารนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาพระพุทธศาสนา. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- _____. (2563). บูรณาการรูปแบบการเผยแผ่พระพุทธรูปด้วยงานพุทธศิลป์แบบศรัทธาในสังคมไทย. ใน ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาพระพุทธศาสนา. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระธรรมปิฎก. (2540). พระพุทธศาสนาในอาเซียน. กรุงเทพมหานคร: ธรรมสภา.
- พระพิมลธรรม. (2500). พุทธประวัติทัศนศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4). พระนคร: โรงพิมพ์รุ่งธรรม.
- พระมหาสมยศ อภัยอุโต. (2546). การศึกษาเชิงวิเคราะห์แนวความคิดเรื่องพระอวโลกิเตศวรโพธิสัตว์ (กวนอิม) ในพระพุทธรูปมหายาน. ใน วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- ภวณัฐสร หนูมาก. (2549). กระบวนการมีส่วนร่วมของบ้าน วัด โรงเรียน (บวร) ต่อการพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธ. ใน วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. เรียกใช้เมื่อ 5 กันยายน 2564 จาก <https://dictionary.orst.go.th/index.php>
- ลำดวน สุขพันธ์. (2520). ประวัติพระบรมธาตุไชยาราชวรวิหาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี และบทความเรื่องอาณาจักรศรีวิชัย. กรุงเทพมหานคร: กรมศิลปากร.
- สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ. (2518). ตำนานพระพุทธเจดีย์. กรุงเทพมหานคร: องค์การค้าคุรุสภา.
- สมบูรณ์ คำดี. (2549). การศึกษาปรัชญาในงานพุทธศิลป์เพื่อเป็นแนวทางการออกแบบตกแต่งภายในพิพิธภัณฑ์พุทธศิลป์. ใน วิทยานิพนธ์ศิลปมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2556). สัจธรรมแห่งแนวพระราชดำริ สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

ผลการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องการเขียนแสดงความคิดเห็น
เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนแสดงความคิดเห็นและเจตคติ
ต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต*

THE EFFECTS OF USING A COMPUTER-ASSISTED INSTRUCTION
PROGRAM ON OPINION EXPRESSION WRITING FOR PROMOTING
OPINION EXPRESSION WRITING ABILITY AND ATTITUDE TOWARDS
THAI LANGUAGE LEARNING OF GRADE 5 STUDENTS IN SCHOOLS
UNDER PHUKET PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE

กนกวรรณ สุมณ

Kanokwan Sumon

สุวรรณี ยะหะกร

Suwannee Yahakorn

อภิรักษ์ อนะมาน

Apirak Anaman

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

Sukhothai Thammathirat Open University, Thailand

E-mail: kanokwan.pui1212@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องการเขียนแสดงความคิดเห็นในวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 2) เปรียบเทียบความสามารถในการเขียนแสดงความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างกลุ่มที่เรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนและกลุ่มที่เรียนแบบปกติ และ 3) เปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างกลุ่มที่เรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนและกลุ่มที่เรียนแบบปกติ

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเทพนิมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต ปีการศึกษา 2563 จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน

* Received 4 December 2021; Revised 6 February 2022; Accepted 15 February 2022

ห้องละ 30 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ได้มาโดยการใช้วิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การเขียนแสดงความคิดเห็นในวิชาภาษาไทย 2) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน 3) แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ 4) แบบทดสอบความสามารถในการเขียนแสดงความคิดเห็น และ 5) แบบวัดเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบค่าเฉลี่ยที่มีความสัมพันธ์กัน (t-test แบบ Dependent)

ผลการวิจัยพบว่า

1. บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่พัฒนาขึ้นมีค่าประสิทธิภาพ เท่ากับ 81.57/81.87 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80
 2. ความสามารถในการเขียนแสดงความคิดเห็นของนักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสูงกว่ากลุ่มที่เรียนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
 3. เจตคติที่มีต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสูงกว่ากลุ่มที่เรียนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
- คำสำคัญ:** บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน, การเขียนแสดงความคิดเห็น, เจตคติ, ภาษาไทย, ประถมศึกษา

Abstract

This research aimed to 1) develop a computer-assisted instruction program on the opinion expression writing in Thai Language subject for Grade 5 students based on the pre-determined efficiency criterion, 2) compare the opinion expression writing ability of Grade 5 students who learned from the computer-assisted instruction program with the students who learned from traditional instruction, and 3) compare the attitude towards Thai language learning of Grade 5 students who learned from the computer-assisted instruction program with the students who learned from traditional instruction.

The sample group, obtained by multi-stage sampling, consisted of Grade 5 students of Wat Thep Nimit School under Phuket Primary Education Service Area Office during the academic year 2021 from two intact classrooms, 30 students for each. One classroom was randomly assigned as an experimental group, and the other classroom was the control group. The employed research instruments were 1) a computer-assisted instruction program on the topic of opinion expression writing in the Thai Language, 2) learning management plans

for the instruction using the computer-assisted instruction program, 3) learning management plans for traditional instruction, 4) a learning achievement test on opinion expression writing ability, and 5) a scale to assess attitude towards Thai language learning.

Statistics employed for data analysis were average, standard deviation, and T-test dependent.

The research showed that:

1. The developed computer-assisted instruction program was efficient at 81.57/81.87, higher than the 80/80 efficiency criterion.

2. The opinion expression writing ability of the group of students who learned from the computer-assisted instruction program was higher than the counterpart ability of students who learned from traditional instruction at the .01 level of statistical significance.

3. The attitude towards Thai language learning of the group of students who learned from the computer-assisted instruction program was higher than the counterpart attitude of the group of students who learned from traditional instruction at the .01 level of statistical significance.

Keywords: Computer-assisted instruction program, Opinion expression writing, Attitude, Thai language, Primary education

บทนำ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึงได้กำหนดให้สาระการเรียนรู้ภาษาไทยเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้หลักกลุ่มสาระหนึ่งที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารและเพื่อการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง จำเป็นต้องมีกระบวนการฝึกทักษะต่าง ๆ ให้ต่อเนื่องกันไป การนำความรู้ความเข้าใจในเรื่องการฟัง การพูด การอ่าน การเขียนไปใช้เพื่อให้สามารถติดต่อสื่อสารและทำความเข้าใจกับบุคคลอื่นได้อย่างสัมฤทธิ์ผลนั้น จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552) ซึ่งจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่หลักสูตรของโรงเรียนวัดเทพนิมิตร จังหวัดภูเก็ต ได้กำหนดตัวชี้วัด ท 3.1 ป.5/1 พูดแสดงความรู้ ความคิดเห็นและความรู้สึกจากเรื่องที่ฟังและดู ท 3.1 ป.5/2 ตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลจากเรื่องที่ฟังและดู ท 3.1 ป.5/3 วิเคราะห์ความน่าเชื่อถือจากเรื่องที่ฟังและดูอย่างมีเหตุผล และกำหนดสาระการเรียนรู้ การดูอย่างมีวิจารณญาณ การจับใจความและการพูดแสดงความรู้ ความคิดในเรื่องที่ฟังและดูจากสื่อต่าง ๆ เช่น เรื่องเล่า บทความ ข่าวและ

เหตุการณ์ประจำวัน โฆษณา สื่ออิเล็กทรอนิกส์และการวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือจากเรื่องที่ฟัง และดูในชีวิตประจำวัน (โรงเรียนวัดเทพนิมิตร, 2562)

การเขียนแสดงความคิดเห็นเป็นการเขียนที่มีลักษณะมุ่งแสดงความคิดเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ว่ามีข้อดี ข้อเสียอย่างไร อยู่ตรงไหน มากน้อยเพียงใด โดยเฉพาะข้อบกพร่องและแสดงข้อปรับปรุงแก้ไขโดยการพิจารณาอย่างรอบคอบจึงแสดงข้อคิดเห็นออกมา ซึ่งผู้เขียนจะต้องพิจารณาให้รอบคอบละเอียดถี่ถ้วนทุกด้าน ทุกมุมด้วยสติปัญญา ความรู้ ความคิดอย่างชัดเจนแล้วจึงแสดงข้อคิดเห็นโดยชี้ข้อตำหนิหรือชมออกมา (Sukying, A., 2017) นอกจากนี้ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กล่าวถึง การเขียนแสดงความคิดเห็นว่า เป็นการเขียนเพื่อแสดงความคิดเห็นเป็นการเขียนเพื่อมุ่งวิเคราะห์วิจารณ์ แนะนำ หรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งซึ่งอาจเป็นการแสดงความคิดเห็นอย่างเดียวหรืออาจมีข้อเสนอแนะประกอบด้วยโดยจะต้องคำนึงถึงพื้นฐานข้อเท็จจริงอีกทั้งจะต้องมีหลักเกณฑ์และมีเหตุผลเป็นต้น (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552) นอกจากนี้ การเขียนแสดงความคิดเห็นนักเรียนจะต้องสามารถเขียนแสดงความคิดเห็นจากสื่อต่าง ๆ และเขียนเพื่อสื่อสารเรื่องราวออกมาให้ผู้อ่านเข้าใจในเรื่องที่เราต้องการสื่อ คิด วิเคราะห์และหาข้อเท็จจริงจากสื่อที่รับรู้ ซึ่งควรคำนึงและควรพัฒนาความสามารถในการเขียนแสดงความคิดเห็นควบคู่กับความสามารถในการดูสื่อต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนสามารถคิดแยกส่วนย่อยของสิ่งต่าง ๆ ด้วยจินตนาการของตนเอง จนสามารถถ่ายทอดออกมาเป็นการเขียนแสดงความคิดเห็นได้

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในเรื่องการเขียนแสดงความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนวัดเทพนิมิตร ยังมีคะแนนไม่เต็มที่เท่าที่ควร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนส่วนใหญ่จะเน้นกิจกรรมการสอนที่ให้แบบฝึกหัดจากบทเรียนหรือกิจกรรมกลุ่ม ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายเนื้อหาที่ครูกำหนดให้ ความสามารถของนักเรียนในการเขียนยังไม่บรรลุเป้าหมาย การสอนเน้นความจำ ยึดความถูกต้องของรูปแบบการเขียนและกฎเกณฑ์ทางภาษามากกว่าเน้นความคิดสร้างสรรค์ ขาดการให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นตามความคิดในเรื่องที่ถูกต้อง ขาดการกระตุ้น จูงใจ พัฒนาและส่งเสริมการดูและการเขียนแสดงความคิดเห็น ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกว่าเป็นเรื่องที่ยากที่จะเขียน เกิดความลำบากใจในความคิดริเริ่ม ไม่สนุกและไม่ชอบการเขียน ดังนั้น ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการดูและความสามารถในการเขียนแสดงความคิดเห็น ครูผู้สอนต้องมีวิธีการในการจัดกิจกรรมสรรหาสื่อต่าง ๆ เช่น ข่าว เหตุการณ์ประจำวัน โฆษณา ฯลฯ ที่ทันสมัยเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความรู้สึกนึกคิดจินตนาการและอารมณ์จนสามารถถ่ายทอดออกมาเป็นการเขียนแสดงความคิดเห็นได้

คอมพิวเตอร์ช่วยสอนเป็นบทเรียนที่เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “บทเรียน CAI” เป็นการนำคอมพิวเตอร์มาใช้เป็นสื่อในการเรียนการสอนเพื่อให้มีการโต้ตอบกันได้ระหว่างผู้เรียนกับเครื่องคอมพิวเตอร์ รวมถึงการตอบสนองต่อข้อมูลที่ผู้เรียนป้อนเข้าไปได้ในทันที ซึ่งเป็นการช่วย

เสริมแรงให้แก่ผู้เรียน ซึ่งใช้ความสามารถของคอมพิวเตอร์ในการนำเสนอสื่อประสมอันได้แก่ ข้อความ ภาพนิ่ง กราฟฟิก แผนภูมิ กราฟ วิดีทัศน์ ภาพเคลื่อนไหว และเสียง เพื่อถ่ายทอด เนื้อหาบทเรียนหรือองค์ความรู้ในลักษณะที่ใกล้เคียงกับการสอนจริงในห้องเรียนมากที่สุดโดยมี เป้าหมายที่สำคัญ คือ สามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียนและกระตุ้นให้เกิดความต้องการที่จะ เรียนรู้ คอมพิวเตอร์ช่วยสอนเป็นตัวอย่างที่ดีของสื่อการศึกษาซึ่งทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จาก การมีปฏิสัมพันธ์หรือการโต้ตอบพร้อมทั้งการได้รับผลป้อนกลับ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อที่สามารถ ตอบสนองความแตกต่างระหว่างผู้เรียนได้เป็นอย่างดีรวมทั้งสามารถที่จะประเมินและตรวจสอบ ความเข้าใจของผู้เรียนได้ตลอดเวลา ดังที่ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคณะ ได้สรุปและกล่าวได้ว่า คอมพิวเตอร์ช่วยสอน หมายถึง บทเรียนที่ใช้คอมพิวเตอร์เป็นสื่อหรือช่องทางในการนำเสนอ เนื้อหาซึ่งอาจจะเป็นกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ โดยเป็นการรวมศักยภาพการทำงานของ คอมพิวเตอร์และโครงสร้างที่พึงประสงค์ของบทเรียนแบบโปรแกรมเข้าไว้ด้วยกัน ทั้งนี้ส่วน ใหญ่จะได้รับการออกแบบเพื่อมุ่งหวังให้ผู้เรียนได้ศึกษาเนื้อหาด้วยตนเองและยึดความพร้อม และความสนใจของผู้เรียนเป็นหลัก (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคณะ, 2551) นอกจากนี้ บทเรียน คอมพิวเตอร์ช่วยสอนยังมีข้อดี คือ ช่วยเพิ่มแรงจูงใจและกระตุ้นการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนด้วย บทเรียนที่หลากหลายรูปแบบและการใช้งานสื่อหลายมิติ การใช้สี ภาพเคลื่อนไหว เสียงนานา ประเภท จะเป็นการเพิ่มความเหมือนจริงและเข้าใจผู้เรียนให้เกิดความอยากเรียนรู้ทำ แบบฝึกหัดหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ และลักษณะของโปรแกรมบทเรียนที่ให้ความเป็นส่วนตัวแก่ ผู้เรียนเป็นการช่วยให้ผู้เรียนที่เรียนช้าสามารถเรียนไปได้ตามความสามารถของตนโดยสะดวก อย่างไม่รับแรงกดดันโดยต้องอายผู้อื่นและไม่ต้องอายเครื่องมือเมื่อตอบคำถามผิด เป็นต้น

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาผลการใช้บทเรียน คอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องการเขียนแสดงความคิดเห็น เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียน แสดงความคิดเห็นและเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต เพื่อมุ่งพัฒนาความสามารถใน การเขียนแสดงความคิดเห็นของนักเรียนและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น ตลอดจนสามารถ ทำให้นักเรียนสนุกสนานในการเรียนและเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนในวิชาภาษาไทย อีกทั้งเป็น การสร้างทักษะพื้นฐานให้แก่นักเรียนในการเรียนในระดับที่สูงขึ้นได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องการเขียนแสดงความคิดเห็นในวิชา ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาภูเก็ต ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนแสดงความคิดเห็นของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต ระหว่าง กลุ่มที่เรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนและกลุ่มที่เรียนแบบปกติ

3. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต ระหว่างกลุ่มที่เรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนและกลุ่มที่เรียนแบบปกติ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต จำนวน 49 โรงเรียน จำนวน 70 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 2,222 คน จัดชั้นเรียนแบบคละความสามารถ

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวนนักเรียนห้องละ 30 คน ได้มาโดยการใช้วิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน

2. การสร้างเครื่องมือและการทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องการเขียนแสดงความคิดเห็น วิชาภาษาไทย

- ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน โดยกำหนดเนื้อหา จำนวน 6 เรื่อง

- นำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เสนออาจารย์ที่ปรึกษา และทำการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาและนำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ

- คำนวณหาค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนซึ่งผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมีค่าเท่ากับ 4.93 ถือว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

- นำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การเขียนแสดงความคิดเห็น วิชาภาษาไทย ที่ผ่านการประเมินแล้วไปหาประสิทธิภาพ ดังนี้ การทดลองแบบเดี่ยว ผลการทดลองได้ค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 74.00/75.00 และการทดลองแบบกลุ่มย่อย ผลการทดลองได้ค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 78.30/79.50

- นำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ที่ผ่านการหาประสิทธิภาพแล้วไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

2.2 การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนกลุ่มที่เรียนแบบปกติ ดังนี้

- ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

- วิเคราะห์เนื้อหาวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่องที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ต่ำ

- ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้
- ศึกษาองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้และสร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

- นำแผนการจัดการเรียนรู้ เสนออาจารย์ที่ปรึกษา ทำการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาและเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ ผลการประเมิน มีค่าเท่ากับ 4.88 มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

2.3 การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ดังนี้

- ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

- วิเคราะห์เนื้อหาวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่องที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ต่ำ

- ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละขั้นตอน และสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

- นำแผนการจัดการเรียนรู้ เสนออาจารย์ที่ปรึกษา และเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม ผลการประเมิน เท่ากับ 4.93 ถือว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

2.4 แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนแสดงความคิดเห็น ได้กำหนดขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพตามลำดับ ดังนี้

- ศึกษาทฤษฎี วิธีการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนแสดงความคิดเห็น หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และวิธีวิเคราะห์ข้อสอบจากเอกสารตำราต่าง ๆ

- สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนแสดงความคิดเห็น วิชาภาษาไทย เป็นแบบทดสอบแบบอัตนัย จำนวน 2 ข้อ สำหรับการใช้จริง

- นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษา ทำการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาและเสนอผู้เชี่ยวชาญ

- วิเคราะห์หาความเที่ยงตามเนื้อหาโดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence) แล้วเลือกค่าดัชนีความสอดคล้องที่มีค่า 1.00

- นำแบบทดสอบไปทดสอบอีกครั้งกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 30 คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ที่เคยศึกษาเนื้อหาที่ผ่านมาแล้ว มาวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (p) ข้อที่ 1 มีค่า 0.73 ข้อที่ 2 มีค่า 0.70 และค่าอำนาจจำแนก (r) ข้อที่ 1 0.53 ข้อที่ 2 0.47

- นำคะแนนที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับตามวิธีของ KR 20 ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ เท่ากับ 0.96 จัดพิมพ์แบบทดสอบ

2.5 การสร้างแบบวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

- ศึกษารูปแบบและวิธีการเกี่ยวกับการสร้างแบบวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จากเอกสาร ตำราและงานศึกษาที่เกี่ยวข้อง

- กำหนดคุณลักษณะและประเด็นที่จะวัดให้ชัดเจน สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุม

- สร้างแบบวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย จำนวน 16 ข้อ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ พึงพอใจมากที่สุด พึงพอใจมาก พึงพอใจปานกลาง พึงพอใจน้อยและพึงพอใจน้อยที่สุดของลิเคิร์ท

- สำหรับการให้ความหมายของค่าที่วัดได้ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการให้ความหมาย โดยได้จากแนวคิดของเบสท์ (Best, John., 1986)

- นำแบบวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษา ทำการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา และเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ

- นำข้อมูลที่รวบรวมการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ มาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) โดยได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67–1.00

- จัดทำแบบวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย ไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

3. กระบวนการเก็บข้อมูล

- ให้นักเรียนกลุ่มปกติและกลุ่มทดลองทำการทดสอบก่อนเรียน จำนวน 2 ข้อ

- จัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนกลุ่มปกติตามแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 10 แผน การสอน 20 ชั่วโมง

- จัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนกลุ่มทดลอง ตามแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 10 แผน การสอน 20 ชั่วโมง โดยชี้แจงทำความเข้าใจกิจกรรมต่าง ๆ จนครบทุกกิจกรรม

- ให้นักเรียนกลุ่มปกติและกลุ่มทดลองทำการทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบวัดความสามารถในการเขียนแสดงความคิดเห็น จำนวน 2 ข้อ บันทึกคะแนนก่อน หลังเรียนและทดสอบสมมติฐาน

- ให้นักเรียนทำแบบวัดเจตคติที่มีต่อวิชาภาษาไทย บันทึกคะแนนและทดสอบสมมติฐาน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้การวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติต่าง ๆ ดังนี้

- การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ของการวัด (IOC)
- การวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (p) ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป
- การวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก (r) ของข้อสอบทั้ง 2 ข้อด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป
- การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาไทยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's coefficient of alpha)
- การวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการเขียนแสดงความคิดเห็น ใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- การวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการเขียนแสดงความคิดเห็น โดยใช้สถิติทดสอบค่าเฉลี่ยที่มีความสัมพันธ์กัน (t-test แบบ Dependent)

ผลการวิจัย

1. ผลพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การเขียนแสดงความคิดเห็นในวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

ตารางที่ 1 แสดงค่าประสิทธิภาพของกิจกรรมระหว่างเรียน E_1 และค่าประสิทธิภาพของแบบทดสอบหลังเรียน E_2 ของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การเขียนแสดงความคิดเห็นในวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

บทเรียน คอมพิวเตอร์ช่วยสอน	คะแนนเต็ม			คะแนนเต็ม			E_1/E_2
	กิจกรรมระหว่างเรียน (E_1)	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ (E_1)	แบบทดสอบหลังเรียน (E_2)	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ (E_2)	
กิจกรรมที่ 1-10	100	81.57	81.57	20	17.10	81.87	81.57/81.87

จากตารางที่ 1 ผลพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การเขียนแสดงความคิดเห็นในวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ได้ค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 81.57/81.87 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนแสดงความคิดเห็นในวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ระหว่างกลุ่มที่เรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนและกลุ่มที่เรียนแบบปกติ

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนแสดงความคิดเห็นในวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต ระหว่างกลุ่มที่เรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนและกลุ่มที่เรียนแบบปกติ

ความสามารถในการเขียนแสดงความคิดเห็น	N	$\bar{X}$	S.D.	t
กลุ่มเรียนแบบปกติ	30	9.70	3.08	24.526**
กลุ่มเรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน	30	17.10	2.55	

t (.01, df=29) ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 พบว่า ความสามารถในการเขียนแสดงความคิดเห็นในวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต ระหว่างกลุ่มเรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสูงกว่ากลุ่มที่เรียนแบบปกติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.10 และ 9.70 ตามลำดับ

3. เจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต ระหว่างกลุ่มที่เรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนและกลุ่มที่เรียนแบบปกติ

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต ระหว่างที่เรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนและกลุ่มที่เรียนปกติ

เจตคติ	N	$\bar{X}$	S.D.	t
กลุ่มเรียนแบบปกติ	30	3.19	0.69	1.882**
กลุ่มเรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน	30	4.17	1.44	

t (.01, df=29) ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต ระหว่างกลุ่มเรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนและกลุ่มที่เรียนแบบปกติ พบว่า นักเรียนกลุ่มเรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.17, S.D. = 1.44) นักเรียนกลุ่มที่เรียนแบบปกติมีเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย อยู่ในระดับปานกลาง มาก ($\bar{X}$ = 3.19, S.D. = 0.69) แสดงให้เห็นว่า นักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสูงกว่ากลุ่มที่เรียนแบบปกติ

อภิปรายผล

1. ผลพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การเขียนแสดงความคิดเห็นในวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต ได้ค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 81.57/81.87 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนได้สร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนและแผนการจัดการเรียนรู้อย่างมีขั้นตอน เป็นระบบผ่านการตรวจสอบ แก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญทำให้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนและแผนการจัดการเรียนรู้ รวมถึงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยต่าง ๆ มีความสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ณัชชา ธาราศักดิ์ เรื่อง การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยที่ส่งเสริมความสามารถทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเพี้ยนพินอนุสรณ์ สำนักงานเขตบางนา กรุงเทพมหานคร พบว่าประสิทธิภาพของพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยที่ส่งเสริมความสามารถทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าประสิทธิภาพ 81.96/82.75 เป็นต้น (ณัชชา ธาราศักดิ์, 2560)

2. ความสามารถในการเขียนแสดงความคิดเห็น ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต ระหว่างกลุ่มที่เรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสูงกว่ากลุ่มที่เรียนแบบปกติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวรรณกานต์ นิเท ได้ศึกษาเรื่อง การใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์เพื่อพัฒนาความสามารถในการเขียนแสดงความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแม่จันวิทยาคม พบว่าความสามารถในการเขียนแสดงความคิดเห็นของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแม่จันวิทยาคม ที่เรียนโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (สุวรรณกานต์ นิเท, 2556)

3. เจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต กลุ่มที่เรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสูงกว่ากลุ่มที่เรียนแบบปกติ ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยได้นำสื่อการเรียนรู้ที่เป็นบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมาใช้จัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียน ซึ่งเพิ่มความสนใจในการเรียนรู้ให้กับนักเรียน นักเรียนได้ช่วยเหลือกันในการเรียนรู้ ซึ่งเมื่อเกิดกระบวนการที่ดีในการทำงานและการเรียนรู้อย่อมส่งผลให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้ง่ายและมีประสิทธิภาพ ดังที่ กิดานันท์ มลิทอง กล่าวถึงข้อดีของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนว่า คอมพิวเตอร์จะช่วยเพิ่มแรงจูงใจและกระตุ้นการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนด้วยบทเรียนที่หลากหลายรูปแบบและการใช้งานสื่อหลายมิติ การใช้สี ภาพเคลื่อนไหว เสียงนานาประเภท จะเป็นการเพิ่มความเหมือนจริงและเข้าใจผู้เรียนให้เกิดความอยากเรียนรู้ ทำแบบฝึกหัดหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ ความสามารถในการ

การบันทึกคะแนนและพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้เรียนจะช่วยในการวางแผนบทเรียนในขั้นต่อไปได้ (กิดานันท์ มลิทอง, 2548)

องค์ความรู้ใหม่

บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอน การบริหารการสอน การเรียนรู้ของนักเรียนที่มีระดับความสามารถทุกกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มเก่ง ปานกลาง หรืออ่อน ในการเรียนรู้เนื้อหาต่าง ๆ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนตามความสามารถของตนเอง การมีปฏิสัมพันธ์ (Interactive) มีการตอบโต้ระหว่างบทเรียนกับผู้เรียนทำให้ ผู้เรียนได้รับการเสริมแรงในทันที ทำให้ผู้เรียนเรียนด้วยความสนุกสนานไม่เบื่อหน่ายมีความสนใจที่จะเรียนรู้ ผู้เรียนเรียนได้ดีกว่าและเร็วกว่าการสอนตามปกติ ทำให้ใช้เวลาในการเรียนน้อยลง ผู้เรียนสามารถทบทวนบทเรียนที่เรียนมาจบแล้ว ผู้เรียนได้เรียนแบบ Active Learning

สรุป

การเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์ เป็นสื่อในการนำเสนอเนื้อหาบทเรียนที่ได้จัดกระทำไว้อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยตัวเองตามความพร้อม ความถนัด และความสนใจของแต่ละคนโดยเนื้อหาจะอยู่ในรูปแบบโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ซึ่งจะทำหน้าที่เสนอเนื้อหาความรู้ตามบทเรียนที่บรรจุไว้ในรูปแบบต่าง ๆ มีทั้ง ตัวอักษร ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว ภาพกราฟิก เสียง สามารถโต้ตอบกับผู้เรียนได้ทันที เป็นการเสริมแรงแก่ผู้เรียน ทำให้สนุกกับการเรียน ไม่เบื่อหน่าย

1. การนำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนไปใช้ ครูผู้สอนจะต้องอธิบายให้นักเรียนเข้าใจว่าจะต้องทำกิจกรรมไปตามลำดับ ไม่ข้ามขั้นตอน เพราะผู้วิจัยได้สร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่มีเนื้อหาการฝึกตามขั้นตอนเรียงจากง่ายไปหายาก

2. ครูผู้สอนควรทำการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์กับวิธีการสอนหรือเทคนิคอื่น ๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดกับผู้เรียน เช่น วิธีสอนแบบโครงงาน วิธีสอนแบบบูรณาการ วิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ เป็นต้น

3. เมื่อนักเรียนทำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเสร็จ ครูต้องตรวจผลงานแล้ว แจ้งคะแนนให้นักเรียนทราบทันทีและแก้ไขข้อบกพร่องที่พบทันที หากตรวจผลงานแล้วพบว่า มีนักเรียนที่คะแนนไม่ผ่านเกณฑ์ ครูผู้สอนควรอธิบายให้คำแนะนำเพิ่มเติมเป็นรายบุคคลจนกว่านักเรียนจะเข้าใจ เพื่อเป็นพื้นฐานในการทำบทเรียนคอมพิวเตอร์ในเรื่องต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. นักเรียนต้องมีความรู้พื้นฐานในการเขียนแสดงความคิดเห็นมาก่อนพอสมควร
2. บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน สามารถนำไปใช้ในการสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่เรียนช้า

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาเปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนร่วมกับ Model หรือเทคนิคการสอนแบบต่าง ๆ เช่น STAD, CIPPA, ACTIVE LEARNING เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. ศึกษาเปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนกับรูปแบบการเรียนการสอน เช่น ONLINE, ON-DEMAND, ON-HAND และ ON-SITE เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. ควรนำเอารูปแบบ และกระบวนการจัดการเรียนการสอนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ในครั้งนี้ ไปทำการศึกษากับหน่วยการเรียนรู้อื่น ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในระดับชั้นอื่น ๆ ที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับการเรียนรู้ของนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กิดานันท์ มลิทอง. (2548). เทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: อรุณการพิมพ์.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคณะ. (2551). สื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการศึกษา. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ณัชชา ธาราคัดดี. (2560). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยที่ส่งเสริมความสามารถทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเพี้ยนพินอนุสรณ์ สำนักงานเขตบางนา กรุงเทพมหานคร. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- โรงเรียนวัดเทพนิมิตร. (2562). รายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย. ภูเก็ต: โรงเรียนวัดเทพนิมิตร.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2552). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- สุวรรณิกานต์ นิเทศ. (2556). การใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์เพื่อพัฒนาความสามารถในการเขียนแสดงความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแม่จันวิทยาคม จังหวัดเชียงราย. ใน วิทยานพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- Best, John. (1986). W.Research in Education. Englewood Cliffs: Prentice Hall, Inc.
- Sukying, A. (2017). The relationship between receptive and productive affix knowledge and vocabulary size in an EFL Context. PhD. Dissertation, School of Education and Social Work. In PhD. Dissertation, School of Education and Social Work. University of Sydney.

การศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง
กับประสิทธิผลการบริหารกิจการนักเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12*

A STUDY OF THE RELATIONSHIP BETWEEN TRANSFORMATIONAL
LEADERSHIP AND EFFECTIVENESS OF STUDENT AFFAIRS
ADMINISTRATION UNDER THE EDUCATION SERVICE AREA OFFICE
SECONDARY SCHOOL DISTRICT 12

สรวิศ เพชรภูมิภัทร

Sorawit Phetphumiphat

จutiporn อัสวาวรรณ

Jutiporn Assawasowan

สุรพงศ์ เอื้อศิริพรฤทธิ์

Surapong Uasiripornrit

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Thailand

E-mail: geerakarn501@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ประสิทธิผลการบริหารกิจการนักเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลการบริหารกิจการนักเรียน และสร้างสมการพยากรณ์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษา และครูหัวหน้าฝ่ายบริหารกิจการนักเรียน จำนวน 260 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และสถิติการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการคำนึงความเป็นปัจเจกบุคคล

* Received 25 December 2021; Revised 22 February 2022; Accepted 02 March 2022

2. ประสิทธิภาพการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านงานกิจกรรมนักเรียน และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านงานแนะแนว

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษาโดยรวมเชิงบวกในระดับสูง มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

4. สมการพยากรณ์ พบว่า การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (X_2) และการคำนึงความเป็นปัจเจกบุคคล (X_3) สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยร่วมกันพยากรณ์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลการบริหารกิจการนักเรียน ได้ร้อยละ 71.5

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง, ประสิทธิภาพ, การบริหารกิจการนักเรียน

Abstract

This research aimed to study transformational leadership, the effectiveness of student affairs administration, the relationship between transformational leadership and the effectiveness of student affairs administration, and construct a forecast equation for the relationship between transformational leadership and schools' effectiveness of student affairs administration. The sample group was school administrators and 260 teachers who are the heads of student affairs administration. The sample size was stratified. The tool was a questionnaire. The statistics used were percentage, mean, standard deviation, Pearson correlation coefficient, and stepwise multiple regression statistics.

The research showed that:

1. Overall, transformational leadership was at a high level. The highest average was the motivational aspect, and the lowest average was the consideration of individuality.

2. Overall, the effectiveness of the student affairs administration of the educational institutions was at a high level. When considering each aspect, the highest average was student activities, and the lowest average was the guidance aspect.

3. Overall, the correlation between transformational leadership and the schools' effectiveness of student affairs administration was positive at a high level. The level of statistical significance was 0.01.

4. For the forecasting equation, the ideological influence (X_2) and the consideration of individuality (X_3) were able to predict the effectiveness of the student affairs administration of the educational institutions with a statistical significance at the 0.01 level. The ideological influence (X_2) and the consideration of individuality (X_3) jointly predicted the transformational leadership and the effectiveness of student affairs administration at 71.5%.

Keywords: Transformational Leadership, Effectiveness, Student Affairs Administration

บทนำ

การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 เป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญในการเชื่อมต่อกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีในลักษณะการแปลงยุทธศาสตร์ระยะยาวสู่การปฏิบัติ โดยในแต่ละยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ได้กำหนดประเด็นการพัฒนาในช่วง 5 ปีแรกของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติเพื่อเตรียมความพร้อมคน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสมขณะเดียวกัน ยังได้กำหนดแนวคิดและกลไกการขับเคลื่อนและติดตามประเมินผลที่ชัดเจนเพื่อกำกับให้การพัฒนาเป็นไปอย่างมีทิศทางและเกิดประสิทธิภาพ นำไปสู่การพัฒนาเพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทย ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560–2564

พระบรมราโชวาท พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ความว่าหน้าที่ของผู้จัดและผู้ให้การศึกษานั้น ก็คือ “การให้คนได้เรียนดี” เพื่อที่จะสามารถทำการงานสร้างตัวและดำรงตัวให้เป็นหลักเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมได้ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษา ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2546) บุคคลที่มีความสำคัญในทุก ๆ ระดับของสังคม คือ ผู้นำ เป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อความอยู่รอด สวัสดิภาพ และสันติสุขของสังคมและประเทศชาติทั้งหมด นอกจากนี้ผู้นำมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาองค์การและการจัดการในทุกระดับทั้งในระดับโลก ระดับประเทศ หรือในระดับท้องถิ่น ในระดับองค์การมีการยอมรับกันว่า ความสำเร็จขององค์การไม่ว่าจะเรียกว่าเป็นการบริหารที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ (Result-based management) ประสิทธิภาพหรือประสิทธิผล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550) การจัดการศึกษามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตซึ่งหมายถึง การที่มนุษย์พยายามที่จะค้นหาวิธีในการเรียนรู้ที่มีแบบแผนเพื่อนำพาชีวิตตนเองไปสู่เป้าหมายที่พึงปรารถนา ฉะนั้น

การศึกษาถือว่าเป็นหลักการพัฒนาที่มีความสำคัญต่อชีวิตของผู้คนในสังคม และเป็นรากฐานในการเตรียมความพร้อมเพื่อก้าวไปสู่สังคมยุคหนึ่งอย่างมั่นคงทันต่อภาวะการเปลี่ยนแปลงของโลก พร้อมทั้งพัฒนานคนให้มีความเข้มแข็งทางปัญญา มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

ในสภาวะการเปลี่ยนแปลงของสังคมจะเห็นได้ว่าการศึกษามีส่วนสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาของประเทศเพื่อให้การศึกษาของไทยได้มีการพัฒนาให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมการปฏิรูปการศึกษา จึงเป็นนโยบายที่สำคัญและนำไปสู่การปรับเปลี่ยนกระบวนการในการบริหารการศึกษาของประเทศไทย โดยกำหนดให้สถานศึกษาเป็นแหล่งตัดสินใจในการดำเนินงานวิชาการและงานอื่น ๆ เบ็ดเสร็จในโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำเต็มรูปศักยภาพในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดการเรียนการสอนต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์เป็นผู้นำการศึกษา (ปสุตา เฟิงประสพ, 2551) ดังเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องบริหารจัดการศึกษาให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียนมากที่สุด พัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อให้ทันต่อยุคการเปลี่ยนแปลงและก้าวสู่ทิศทางการพัฒนาที่ดีขึ้นทั้งหมดนี้ขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ (ฉันทาวัลย์ สารสุข, 2553)

การบริหารกิจการนักเรียนในปัจจุบันเป็นงานที่สำคัญอย่างหนึ่ง ที่สนับสนุนการเรียนการสอนในชั้นเรียนและเป็นการผ่อนคลายความตึงเครียดของนักเรียน ทั้งยังเป็นการให้ครูมีโอกาสรู้จักนักเรียนมากขึ้น จนสามารถให้การช่วยเหลือหรือแก้ปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียนเพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่ดี เก่ง และมีความสุขและสามารถดำรงชีวิตได้อย่างเป็นสุขตามวิถีไทย สัมกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของภิญโญ สาร (2536) การบริหารงานกิจการนักเรียน จะอยู่ในโครงสร้างการบริหารของสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาจะต้องมีระบบบริหารทั้งทางด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป โดยยึดหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมให้บุคลากรในสถานศึกษาได้ปฏิบัติตรงกับความรูความสามารถและจัดการศึกษาการบริหารกิจการนักเรียนจึงนับว่าเป็นเรื่องเร่งด่วนของสถานศึกษาที่จะถูกมองข้ามไม่ได้ ประเทศชาติต้องการเด็กนักเรียนเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความสุข มีความสมบูรณ์ พร้อมในทุกด้านเพื่อรับมรดกประเทศไปบริหารจัดการให้เกิดความสุข ความเจริญรุ่งเรืองต่อไป และประเทศชาติได้มอบความไว้วางใจนี้ให้โรงเรียนรับผิดชอบงานกิจการนักเรียนเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริม และพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพเหมาะสมตามควรแก่วัยและความแตกต่างระหว่างบุคคล มีทักษะการดำเนินชีวิต อยู่ในสังคมอย่างเป็นปกติสุข งานกิจการนักเรียนจึงเป็นงานสำคัญของสถานศึกษาที่ต้องจัดขึ้นเป็นการเสริมงานวิชาการที่มุ่งหวังให้นักเรียน มีคุณลักษณะเป็นคนดี คนเก่งและอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข ขอบข่ายของงานกิจการนักเรียนว่าเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน นอกจากการเรียนการสอนตามปกติในชั้นเรียน โดยเริ่มตั้งแต่เข้าเรียนจนจบการศึกษาไปแล้ว เป็นกิจกรรมที่มุ่งเสริมสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้มีบุคลิกภาพ คุณธรรม จริยธรรม ให้นักเรียน

เป็นผู้ที่มีความสมบูรณ์พร้อมทั้งวิชาการ วิชาชีพ มีความสามารถทางสติปัญญา มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ ซึ่งผ่องพรรณ ตรีสุวรรณ (2546) กล่าวว่างานกิจการนักเรียนจึงเป็นส่วนหนึ่งที่ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และครูต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ซึ่งปัจจุบันสังคมก้าวสู่ยุคโลกาภิวัตน์ ที่มีความเจริญทางด้านวัตถุอย่างรวดเร็ว ทำให้ผู้บริหารจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำที่เปลี่ยนแปลงตามด้วยในการบริหารงาน เพื่อให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงในสังคมปัจจุบัน ซึ่งงานกิจการนักเรียนเป็นงานหนึ่งของการบริหารโรงเรียนที่มีความสำคัญเป็นงานที่มีส่วนส่งเสริมพฤติกรรมของนักเรียนให้มีความประพฤติดี มีระเบียบวินัย มีคุณธรรม และจริยธรรม พร้อมทั้งจะเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศต่อไปในอนาคต เพราะปัจจุบันสภาพสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว สถาบันครอบครัวเริ่มมีบทบาทในการควบคุมดูแลพฤติกรรมของผู้เรียนน้อยลง ส่งผลให้สถานศึกษาต้องมีการะหน้าที่ในการดูแลพฤติกรรมของผู้เรียนทั้งการป้องกัน การแก้ไข การส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน และการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมต่อพัฒนาการของผู้เรียนมากขึ้น ประกอบกันเยาวชนส่วนใหญ่ในปัจจุบันขาดทักษะของการดำเนินชีวิตเป็นอย่างมาก เพราะขาดการเรียนรู้ วิธีที่ถูกต้องในเรื่องการบริโภคสื่อหรือสิ่งต่าง ๆ รวมทั้งปัญหาทางด้านศีลธรรมของมนุษยชาติ ในปัจจุบันที่ถือว่ารุนแรงมาก เพราะเป็นปัญหาที่เกี่ยวกับโครงสร้างในสังคม และโครงสร้างทางสมอง และทำให้เกิดปัญหาที่รุนแรงตามมา งานกิจการนักเรียนจึงมุ่งที่จะพัฒนานักเรียนให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข กิจกรรมเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมความรู้ความสามารถทางวิชาการ ช่วยแก้ไขปัญหาการปกครอง ช่วยให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ทำให้นักเรียนได้มีโอกาสทำงานตามที่ตนถนัด และสนใจพัฒนาความรู้ในสิ่งใหม่ ๆ สอนให้เป็นพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตย มีความริเริ่มสร้างสรรค์ มีความเป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดี มีโอกาสฝึกทักษะการทำงานร่วมกัน และช่วยให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักเรียนกับครู นักเรียนกับโรงเรียน ตลอดจนโรงเรียนกับชุมชน นอกจากนี้ งานกิจการนักเรียน ยังเป็นงานที่สำคัญเพราะเกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรง ซึ่งสถานศึกษามีหน้าที่ในการดำเนินงานกิจการนักเรียนโดยมีจุดประสงค์เพื่อส่งเสริมและพัฒนานักเรียนในด้านต่าง ๆ ให้มีทักษะและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้นงานบริหารงานกิจการนักเรียนจะประสบความสำเร็จได้นั้น ต้องอาศัยปัจจัยต่าง ๆ ที่มีส่วนในการดำเนินงาน แต่ด้วยผู้บริหาร สภาพแวดล้อม ชุมชน บริบทของโรงเรียนที่แตกต่างกันทำให้ปัจจัยต่าง ๆ มีส่วนในการเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนานักเรียนให้สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุขอย่างยั่งยืนต่อไป ดังนั้นจึงชี้ให้เห็นว่าปัจจัยต่าง ๆ มีส่วนต่อการบริหารดำเนินการงานกิจการนักเรียนโดยมีความสำคัญต่อกระบวนการพัฒนาผู้เรียน หากมีการดำเนินการที่เป็นไปอย่างเป็นระบบโดยอาศัยปัจจัยเป็นส่วนช่วยในการขับเคลื่อนให้การบริหารงานต่าง ๆ ประสบผลสำเร็จดังเป้าหมายที่กำหนดก็จะทำให้การดำเนินงานกิจการนักเรียนประสบผลสำเร็จและจะเกิดผลประโยชน์ต่อนักเรียนอย่างสูงสุด การบริหารงานกิจการ

นักเรียนเป็นงานที่สำคัญอย่างหนึ่งของผู้บริหารการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้อำนวยการมีหน้าที่ที่จะต้องดำเนินงานทุกอย่างภายในโรงเรียนเพื่อให้กิจกรรมนักเรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทันต่อยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งนี้โดยยึดหลักการว่า โรงเรียนพยายามให้เด็กที่อยู่ในวัยเรียนทุกคนได้มีโอกาสมาเป็นนักเรียน

จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 หรือรองผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร และครูปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าฝ่ายบริหารกิจการนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ประสิทธิภาพการบริหารกิจการนักเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา และสร้างสมการพยากรณ์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 เพื่อนำผลใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การปรับปรุงพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาให้เหมาะสม เพื่อเป็นประโยชน์ต่อวงการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา และครูปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าฝ่ายบริหารกิจการนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารกิจการนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลการบริหารกิจการนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12
4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูหัวหน้าฝ่ายบริหารกิจการนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 รวมทั้งสิ้นจำนวน 784 คน โดยใช้การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random sampling) ซึ่งใช้ขนาดโรงเรียนเป็นชั้นการสุ่ม โดยกำหนดขนาดโรงเรียนตามจำนวนนักเรียนเป็นขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ โดยโรงเรียนที่มีจำนวน

นักเรียนไม่เกิน 300 คน 499 คน 1,499 และ 2,500 คนขึ้นไป (ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา สำนักงานใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นขั้นในการแบ่ง, 2563) แล้วสุ่มตัวอย่างโรงเรียนตามสัดส่วนแต่ละชั้นภูมิด้วยวิธีอย่างง่ายด้วยวิธีการจับสลาก ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 260 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย 3 ตอน ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ตำแหน่งทางการศึกษา วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียนสังกัด ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา และครูปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าฝ่ายบริหารกิจการนักเรียน ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา และด้านการคำนึงถึงความความเป็นปัจเจกบุคคล และข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานกิจการนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 ได้แก่ ด้านการบริการสวัสดิการนักเรียน ด้านงานปกครองและระเบียบวินัย ด้านกิจกรรมนักเรียน ด้านธุรการ และด้านงานแนะแนว นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องรวมถึงข้อเสนอแนะเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข และนำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษา และครูปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าฝ่ายบริหารกิจการนักเรียน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน นำผลของแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.966 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อมั่น สามารถนำไปเก็บข้อมูลจริงต่อไป

3. ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองจากแบบสอบถามจนครบ 260 คน นำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์ผล และสรุปผลต่อไป

ผลการวิจัย

จากการศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลการบริหารกิจการนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปประเด็นสำคัญ ได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถาน ศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ได้แก่ มีความกระตือรือร้น สร้างเจตคติที่ดีในการทำงาน และคิด ในแง่บวก และด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ได้แก่ ประพฤติปฏิบัติตนเพื่อประโยชน์ขององค์กร หลีกเลี่ยงการใช้อำนาจเพื่อประโยชน์ส่วนตน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ตามลำดับ ส่วนด้านการกระตุ้นทางปัญญา ได้แก่ จูงใจเพื่อกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานปฏิบัติงานได้ ตามเป้าหมาย และ

ด้านการคำนึงความเป็นปัจเจกบุคคล ได้แก่ วิเคราะห์ความต้องการและความสามารถของแต่ละบุคคล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

2. ประสิทธิภาพการบริหารกิจการนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านงานกิจกรรมนักเรียน ได้แก่ การปฏิบัติกิจกรรม ตามแผนงานโครงการได้รับความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และการจัดสถานนักเรียนหรือคณะกรรมการนักเรียนเพื่อบริหารกิจการนักเรียน และด้านงานการบริการสวัสดิการนักเรียน ได้แก่ ดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ ส่วน ด้านงานธุรการ ได้แก่ ส่งเสริมบุคลากรรับผิดชอบดูแล นักเรียนได้พัฒนาดตนเอง ด้านงานการปกครองและระเบียบวินัย ได้แก่ ให้คำปรึกษาหรือแนะนำนักเรียนให้ปฏิบัติ ตามกฎระเบียบของโรงเรียน และด้านงานแนะแนว ได้แก่ จัดบริการข้อมูล สารสนเทศ ด้านอาชีพ และการศึกษาต่อแก่นักเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิภาพการบริหารกิจการนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 พบว่า โดยรวมมีความสัมพันธ์ความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง (0.804) และมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 แสดงว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กับการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 โดยเรียงลำดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีความสัมพันธ์สูงไปต่ำสุด ดังนี้ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ($r = 0.818$) ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ($r = 0.750$) ด้านการคำนึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($r = 0.740$) และด้านการกระตุ้นทางปัญญา ($r = 0.709$)

4. สมการพยากรณ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิภาพการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12

ตารางที่ 1 การสร้างสมการพยากรณ์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิภาพการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12

องค์ประกอบ	b	t	Sig
CONSTANT	0.954	6.767	.000
ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (x_2)	0.552	12.445	.000
ด้านการคำนึงความเป็นปัจเจกบุคคล (x_3)	0.237	6.673	.000
R = 0.847 F = 326.266 Sig = .000 Adjusted R2 = 0.715			

จากตารางที่ 1 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกับประสิทธิผลการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมี 2 ตัวแปร ที่มีประสิทธิภาพของการพยากรณ์ที่มีค่า b สูงไปต่ำได้ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (X_2) และการคำนึงความเป็นปัจเจกบุคคล (X_3) สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยตัวแปรทั้ง 2 ด้านร่วมกันพยากรณ์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 ได้ร้อยละ 71.5 ($R^2 = 0.715$) สามารถเขียนสมการพยากรณ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 อยู่ในสมการพยากรณ์รูปคะแนนดิบดังนี้ $\hat{y} = 0.954 + 0.552 (X_3) + 0.237(X_3)$

อภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 พบว่า ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ เป็นตัวแปรสำคัญสำหรับผู้ที่มีต่อประสิทธิผลการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษาต้องมี และผู้นำต้องมีความกระตือรือร้น สร้างเจตคติที่ดีในการทำงาน และคิดในแง่บวก ประพฤติปฏิบัติตนเพื่อประโยชน์ขององค์กรหลักเอื้ออำนวยให้อ่านใจเพื่อประโยชน์ส่วนตน ประพฤติปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี จูงใจเพื่อกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานปฏิบัติงานได้ ตามเป้าหมาย และวิเคราะห์ความต้องการและความสามารถของแต่ละบุคคล และสอดคล้องกับงานวิจัย Green, L. W. & Kreuter, M.W. ได้ศึกษาแนวทางการตรวจสอบประเมินผลการบริหารงานกิจการนักเรียน พบว่า มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการประเมินผลการบริหารงานกิจการนักเรียนให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเพื่อช่วยให้ฝ่ายงานต่าง ๆ ได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลการบริหารงานกิจการนักเรียน โดยผู้บริหารควรจัดการให้การดำเนินการประเมินผลเป็นไปอย่างราบรื่นและควรพยายามสร้างความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินผลและการปฏิบัติงานเพื่อช่วยให้การบริหารงานกิจการนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด (Green, L. W., & Kreuter, M.W., 2005)

2. ประสิทธิผลการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 พบว่า ประสิทธิผลการบริหารกิจการนักเรียนในสถานศึกษาควรเน้นด้านงานกิจกรรมนักเรียน เพราะปฏิบัติกิจกรรม ตามแผนงานโครงการได้รับความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ มีการจัดสถานักเรียนหรือคณะกรรมการนักเรียนเพื่อบริหารกิจกรรมนักเรียน ด้านงานการบริการสวัสดิการนักเรียน เพราะมีการดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของนักเรียน และมีการจัดบริการและสวัสดิการนักเรียนด้านสุขภาพ

อนามัยแก่นักเรียน และด้านงานธุรการ เพราะส่งเสริมบุคลากรที่รับผิดชอบดูแลนักเรียน ได้พัฒนาตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิภาพร นนธิสอน ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา อำเภอลำลูกกา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ปทุมธานี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านการพัฒนาตนเอง ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน และด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา อำเภอลำลูกกา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ปทุมธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (นิภาพร นนธิสอน, 2563)

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลการบริหารกิจการนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 โดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกทุกด้าน และมีความสัมพันธ์ส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูงทุกด้าน แสดงว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีผลต่อประสิทธิผลการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 เพราะจะทำให้การบริหารงานการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียนมีการทำงานประสานกันได้ดี ทั้งครู นักเรียน และผู้บริหารซึ่งทำให้โรงเรียนสามารถบริหารงานเดินไปได้อย่างประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับผลงานของ กิตติศักดิ์ ปัญโญ และคณะ ได้ทำการศึกษาเรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่ามีความสัมพันธ์ในทางบวกและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.01 (กิตติศักดิ์ ปัญโญ และคณะ, 2560) และยังสอดคล้องกับ บุษกร ประวะโซ ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานีมีความสัมพันธ์เชิงเส้นระดับสูงในทิศทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (บุษกร ประวะโซ, 2563)

4. สมการพยากรณ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลการบริหารกิจการนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ และด้านการคำนึงความเป็นปัจเจกบุคคล

มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 ซึ่งตัวแปรทั้ง 2 ด้านร่วมกันพยากรณ์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิภาพการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 ได้ร้อยละ 71.5 ทั้งนี้เนื่องจากภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง คือ ผู้นำที่มีการประพฤติปฏิบัติตนเพื่อประโยชน์ขององค์กร หลีกเลี่ยงการใช้อำนาจเพื่อประโยชน์ส่วนตน เป็นตัวอย่างที่ดี และเฉลียวฉลาด มีปฏิภาณไหวพริบ มีสมรรถภาพในการปฏิบัติงาน มีการวิเคราะห์ความต้องการและความสามารถของแต่ละบุคคล และเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้ใช้ความรู้ความสามารถและสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ชโรบล เฉียงกลาง ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองบุญมาก 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองบุญมาก 2 โดยรวมอยู่และรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองบุญมาก 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองบุญมาก 2 โดยรวม มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ และด้านการกระตุ้นทางปัญญา มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองบุญมาก 2 ในระดับปานกลาง ส่วนด้านที่เหลือมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ทั้งนี้เนื่องจากภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่เข้าใจการทำงานของครูและทำงานร่วมกับครูในโรงเรียน ติดต่อสื่อสารแบบสองทางและเป็นรายบุคคล เอาใจเขามาใส่ใจเรา สนใจเอาใจใส่ผู้ร่วมงานทำให้ครูในโรงเรียนเกิดความความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน (ชโรบล เฉียงกลาง, 2563) และยังมีการศึกษาของ บุษกร ประวะโช ที่ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการกระตุ้นทางปัญญาและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ 2) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการส่งเสริมนักเรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการส่งต่อนักเรียน และ 3) ภาวะ

ผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานีมีความสัมพันธ์เชิงเส้นระดับสูงในทิศทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (บุษกร ประวะโช, 2563)

สรุป

การศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลการบริหารกิจการนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 สรุปได้ว่า ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลการบริหารกิจการนักเรียน เป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาการศึกษา โดยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ด้านการคำนึงความเป็นปัจเจกบุคคล และประสิทธิผลการบริหารกิจการนักเรียน 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านงานกิจกรรมนักเรียน ด้านงานบริการสวัสดิการนักเรียน ด้านงานธุรการ ด้านงานการปกครอง และระเบียบวินัย และด้านงานแนะแนว มีความสำคัญในการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนให้มีประสิทธิผล โดยมีการพัฒนาไปพร้อมกันทั้งผู้นำ ครู และบุคลากรในสถานศึกษาตลอดถึงผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อให้การดำเนินงานกิจการนักเรียนในด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงต่อการบริหารกิจการนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 ด้านการสร้างแรงบันดาลใจมีระดับภาวะผู้นำอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าทุกด้าน ผู้บริหารควรมีความกระตือรือร้น สร้างเจตคติที่ดีในการทำงาน และคิดในแง่บวก ให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ร่วมงานทุกคนยกย่องผู้ร่วมงานที่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานใน สถานที่เปิดเผย เป็นผู้นำในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนของนักเรียน และให้ขวัญและกำลังใจแก่ครูในการปฏิบัติงาน และผู้บริหารควรมีการนำด้านด้านการกระตุ้นทางปัญญา เช่น จูงใจเพื่อกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมาย สร้างความมั่นใจให้ผู้ร่วมงาน และรับฟังความคิดเห็นและส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้ร่วมงานเพื่อให้องค์กรประสบความสำเร็จ

2. ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลของการบริหารกิจการนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 ด้านงานกิจกรรมนักเรียนถือมีระดับภาวะผู้นำอยู่ในระดับมากที่สุด ผู้บริหารควรมีนำปฏิบัติกิจกรรมตามแผนงานโครงการได้รับความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ คือ ผู้บริหารควรมีจัดสถานนักเรียนหรือคณะกรรมการนักเรียนเพื่อบริหารกิจกรรม

นักเรียน และผู้บริหารควรมีส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนาจริยธรรม คุณธรรม และบำเพ็ญประโยชน์ต่อการพัฒนาโรงเรียนและชุมชน และจัดทำแผนปฏิบัติงาน หรือปฏิทินการปฏิบัติงานและแจ้งให้ผู้ปกครองหรือนักเรียนทราบ เพื่อให้การดำเนินงานกิจการ นักเรียนในด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาทัศนคติของครูที่มีต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของประสิทธิผลของ การบริหารกิจการนักเรียน โดยเปรียบเทียบตามระดับวุฒิการศึกษาของครูประสบการณ์ในการ ทำงาน หรือตัวแปรอื่น ๆ
2. ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลกระทบกับการบริหารกิจการนักเรียน เช่น การมีส่วนร่วม การพัฒนาการบริหาร
3. ควรศึกษาเรื่องวิธีการบริหารกิจการนักเรียน ตามหลักอิทธิบาท 4 กับโรงเรียนในเขต พื้นที่จังหวัดอื่น ๆ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 ที่ยังไม่ได้มีการวิจัย
4. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนที่มีประสิทธิผลของการ บริหารกิจการนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 ในแต่ละจังหวัด

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). หลักสูตรพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง เพื่อรองรับการกระจาย อำนาจสำหรับบริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา. นครปฐม: สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา.
- กิตติศักดิ์ ปัญญา และคณะ. (2560). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผล ต่อประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3. ใน วิทยานิพนธ์ การบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ชโรบล เฉียงกลาง. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถาน ศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนา คุณภาพการศึกษาหนองบุญมาก 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี.
- ณัฏฐาวัลย์ สารสุข. (2553). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นิภาพร นนธิสอน. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สถานศึกษากับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา อำเภอลำลูกกา สังกัด

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ปทุมธานี. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บุษกร ประวะโซ. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร
สถานศึกษากับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต. วิทยาลัยพิษณุบัณฑิต.
- ปสุตา เพ็งประสพ. (2551). การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนเซนต์
หลุยส์จังหวัดฉะเชิงเทรา. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ผ่องพรรณ ตรีสุวรรณ. (2546). การศึกษาสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนวัดสวน
พลู สังกัดสำนักงาน เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตร
มหาบัณฑิต. สถาบันราชภัฏพระนคร.
- ภิญโญ สาร. (2536). หลักการบริหารการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: ไทย
วัฒนาพานิช.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2546). สำนันโยบายแผนและมาตรฐาน
การศึกษาศาสนา และวัฒนธรรม. แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545-2559) (พิมพ์
ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- Green, L. W., & Kreuter, M.W. (2005). Health Program Planning an Educational
and Ecological Approach. New York: Quebecor World Fairfield.

ภาวะผู้นำกับการบริหารองค์การในยุคนิวนอร์มัล*

LEADERSHIP AND THE ORGANIZATION MANAGEMENT IN NEW NORMAL AGE

วีระพงศ์ เกียรติไพรยศ

Weerapong Kiatpraiyot

วิทยาลัยสงฆ์เชียงราย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya university Chiang Rai Buddhist College, Thailand

พระปลัดสถิตย์ โพธิ์นาโณ

Phrapalad Sathid Phodhiyano

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่

Mahachulalongkornrajavidyalaya university Chiangmai campus, Thailand

E-mail: weerapong.kiat@mcu.ac.th

บทคัดย่อ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ของโลก ที่เรียกว่ายุคนิวนอร์มัล (New normal) คือ การใช้ชีวิตปรกติวิถีใหม่ เพื่อให้การดำเนินชีวิตสามารถก้าวต่อไปได้ ซึ่งการบริหารองค์การก็ต้องมีการปรับตัวให้ยืดหยุ่นและสามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ ดังนั้นภาวะผู้นำของผู้บริหารมีความสำคัญมากต่อการทำให้องค์การบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทความนี้จึงมุ่งเสนอภาวะผู้นำกับการบริหารองค์การในยุคนิวนอร์มัล ซึ่งได้เสนอภาวะผู้นำ 5 ประการ (Vi-STAR Model) ประกอบด้วย 1) วิสัยทัศน์ 2) คิดเชิงระบบ 3) ใช้เทคโนโลยี 4) มีความรับผิดชอบ และ 5) มีความยืดหยุ่น ภาวะผู้นำ 5 ประการนี้จะทำให้การบริหารองค์การบรรลุเป้าหมายและอยู่รอดในยุคสังคมนิวนอร์มัล

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ, การบริหารองค์การ, ยุคนิวนอร์มัล

Abstract

With a situation in which Coronavirus 2019 (Covid-19) is outbreaking, it causes a significant change to the world called “New Normal,” the new standard for the potentiality of living on as long as possible. Organizational management

* Received 26 January 2022; Revised 14 March 2022; Accepted 16 March 2022

has to adapt for survival and the ability to continue a business. Thus the leadership of the executives is essential to make an organization reach its objectives efficiently.

The article presents leadership and organizational management in the New Normal age. The article proposes five essential things of leadership (Vi-STAR Model): 1) Vision, 2) System Thinker, 3) Technology, 4) Accountability, and 5) Resilience. These five leaderships will make organizational management reach the objectives and survive in the new normal society.

Keywords: Leadership, Organizational management, New normal

บทนำ

ตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่าสังคมโลกมีวิวัฒนาการมาโดยตลอดทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง มนุษย์ต้องมีการปรับตัวให้สามารถดำรงชีพอยู่ในสังคมได้ โดยเฉพาะในสังคมที่อยู่ร่วมกันเป็นองค์การที่มีการรวมตัวกันของกลุ่มคนเพื่อทำกิจกรรมให้สามารถไปถึงเป้าหมายที่วางไว้ และการที่จะเป็นเช่นนั้นได้จะต้องมีหลายปัจจัยที่เกี่ยวข้อง คือ ปัจจัยด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการบริหารจัดการ เมื่อพิจารณาแล้วย่อมพบว่าบุคลากรมีความสำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนและใช้งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนการบริหารจัดการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ขององค์การ และเมื่อบุคลากรมีมากกว่า 2 คน ขึ้นไป ย่อมมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีผู้นำในองค์การ เพื่อเป็นบุคคลที่จะนำพาบุคลากรที่มีขององค์การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามพันธกิจหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้ จึงกล่าวได้ว่าผู้นำหรือผู้บริหารองค์การมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการนำพาองค์การไปสู่เป้าหมายโดยเริ่มตั้งแต่การวางแผน การดำเนินการ การประเมิน และการปรับปรุงแก้ไขงานต่าง ๆ ขององค์การ

เมื่อผู้บริหารหรือผู้นำเป็นกุญแจสำคัญของการขับเคลื่อนองค์การ ผู้นำจะต้องเป็นบุคคลที่มีวิสัยทัศน์ในการบริหารจัดการองค์การภายใต้สภาวะการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาทั้งจากภายในและภายนอกองค์การ จึงกล่าวได้ว่าผู้นำหรือผู้บริหารองค์การจะต้องมีภาวะผู้นำ คือ มีวิธีการโน้มน้าว ชักชวนให้อื่นร่วมปฏิบัติงานด้วย เพื่อที่จะนำพาองค์การไปสู่จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ (วีระพงศ์ เกียรติไพรยศ, 2560) และยิ่งในปัจจุบันที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ซึ่งเป็นเชื้อไวรัสที่สามารถก่อให้เกิดโรคทางเดินหายใจ หลังติดเชื่ออาจไม่มีอาการ หรืออาจมีอาการแต่ไม่รุนแรงคือ คล้ายกับไข้หวัดธรรมดา หรืออาจก่อให้เกิดอาการรุนแรงเป็นปอดอักเสบและเสียชีวิตได้ (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2563) ซึ่งเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ค้นพบใหม่ในช่วงปลายปี พ.ศ. 2562 เมืองอู่ฮั่น สาธารณรัฐประชาชนจีน และโรคดังกล่าวระบาดไปทั่วโลก จนถึงปัจจุบันมีผู้ติดเชื้อสะสม 280,445,274 ราย และมีผู้เสียชีวิตแล้ว 5,419,094 ราย (กรมควบคุมโรค, 2563) และ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้ประเทศต่าง ๆ ต้องออกมาตรการเพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสดังกล่าว ซึ่งสำหรับประเทศไทยรัฐบาลได้ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในทุกเขตท้องที่ทั่วราชอาณาจักร ในวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2563 (ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในทุกเขตท้องที่ทั่วราชอาณาจักร, 2563) เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และจากการแพร่ระบาดของโรคดังกล่าวได้กระทบต่อการใช้ชีวิตของประชาชนทั่วโลก อาทิ ต้องเว้นระยะห่างทางสังคม (Social distancing) หรือการที่จะต้องสวมหน้ากากอนามัย เป็นต้น ซึ่งหน่วยงานต่าง ๆ ก็มีมาตรการในการจัดระเบียบในการทำงานในองค์การให้เหมาะสมกับสถานการณ์ อาทิ การให้บุคลากรทำงานอยู่ที่บ้าน (Work from home) การสลับกันเข้าเวรในสำนักงาน หรือลดเวลาในการทำงาน เป็นต้น ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวก็เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อโรค

จึงกล่าวได้ว่าการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) เป็นการนำพาสังคมเข้าสู่การดำเนินชีวิตแบบใหม่ (New Normal) อย่างเต็มรูปแบบ แม้คำว่า New Normal จะถูกนำมาใช้ครั้งแรกโดยโดยบิลล์ กรอส (Bill Gross) ผู้ก่อตั้งบริษัทบริหารสินทรัพย์ชาวอเมริกัน โดยตอนนั้นเขาใช้อธิบายถึงสภาวะเศรษฐกิจโลก หลังจากเกิดวิกฤติเศรษฐกิจแฮมเบอร์เกอร์ ในสหรัฐฯ ช่วงระหว่างปี ค.ศ. 2007 – 2009 (กรมสุขภาพจิต, 2563) แต่ก็ยังไม่เป็นที่แพร่หลาย จนกระทั่งการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) จึงมีการกล่าวถึงการดำเนินชีวิตแบบใหม่ (New Normal) อย่างกว้างขวาง และการใช้ชีวิตในรูปแบบใหม่ตามที่กล่าวมา คือ ทำงานอยู่ที่บ้าน เว้นระยะห่างทางสังคม สวมหน้ากากอนามัย ตลอดจนการสร้างสมดุลในชีวิต จึงกระทบต่อการบริหารจัดการองค์การในรูปแบบเดิมที่บุคลากรต้องมานั่งประจำในสำนักงาน ต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานให้เหมาะสม

ดังนั้นผู้บริหารจะต้องมีภาวะผู้นำในการนำองค์การเข้าสู่การเปลี่ยนแปลง เพื่อให้สามารถอยู่รอดในท่ามกลางสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ที่เริ่มระบาดตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2562 มาจนถึงปัจจุบัน และยังไม่มีความแน่นอนว่าจะคลี่คลายลง แต่ในทางตรงกันข้ามกลับมีสายพันธุ์ใหม่เพิ่มขึ้น การบริหารองค์การจึงจำเป็นต้องมีการจัดทำแผนที่สอดคล้องกับสถานการณ์ มีกลยุทธ์ที่จะนำพาองค์การไปสู่เป้าหมาย ตลอดจนนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการบริหารองค์การ แต่ทั้งหมดจะสามารถทำได้ก็ต้องอาศัยผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์และมีภาวะผู้นำในการเปลี่ยนแปลงและนำพาองค์การไปสู่จุดหมายภายใต้รูปแบบการทำงานในยุคการใช้ชีวิตแบบใหม่ (New Normal)

ภาวะผู้นำกับการบริหารองค์การ

การทำงานที่มีคนมาอยู่รวมกันตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป จะต้องมีการบริหารจัดการเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ขององค์การ และจะต้องมีผู้นำในการดำเนินการงานต่าง ๆ ซึ่งผู้นำนั้นจำแนกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ 1) ผู้นำที่เป็นทางการ คือ ผู้นำที่ได้รับการแต่งตั้งตามโครงสร้าง

อำนาจหน้าที่ขององค์กร เพื่อเป็นผู้ที่อำนวยความสะดวกการทำงานขององค์กร และมีอำนาจตามกฎหมายที่วางไว้ 2) ผู้นำที่ไม่เป็นทางการ คือ บุคคลที่ได้รับความเชื่อถือหรือมีความสามารถเฉพาะในการนำพาบุคคลอื่นทำสิ่งต่าง ๆ หากแต่ผู้นำในลักษณะนี้มีได้รับการแต่งตั้งตามโครงสร้างอำนาจหน้าที่หรือกล่าวให้เข้าใจง่ายว่า ไม่ใช่ผู้ที่มีอำนาจเป็นทางการ จากที่กล่าวถึงลักษณะของผู้นำใน 2 ลักษณะข้างต้น บทความนี้จะกล่าวถึงผู้นำที่เป็นทางการ คือ ผู้บริหารขององค์กร เพราะเป็นผู้ที่มีหน้าที่สำคัญในการกำกับให้การดำเนินกิจการต่าง ๆ เป็นไปตามแผนที่วางไว้และไปถึงจุดหมายได้ ผู้บริหารเป็นผู้ที่จะทำหน้าที่ในการตัดสินใจในการดำเนินนโยบาย กำกับให้การดำเนินกิจการต่าง ๆ เป็นไปตามที่วางไว้ ตลอดจนเมื่อประสบกับปัญหาหรือสถานการณ์ที่แปรเปลี่ยนจะต้องอาศัยความมีภาวะผู้นำของผู้บริหารในการตัดสินใจว่าจะให้องค์กรเดินไปในทิศทางใด เพื่อให้องค์กรสามารถอยู่รอดได้ จึงกล่าวได้ว่าภาวะผู้นำนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อผู้บริหารองค์กร ซึ่งมีนักวิชาการได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำ ตรงกับภาษาอังกฤษคำว่า "Leadership" หมายถึง บุคคลที่มีอิทธิพลในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งผู้บังคับบัญชาจะได้รับการยอมรับจากผู้อื่น และมีหน้าที่ในการอำนวยความสะดวก เพื่อนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายโดยการให้บุคลากรในองค์กรมีส่วนร่วม เป็นการแสดงให้เห็นว่าภาวะผู้นำจะเป็นตัวสำคัญที่ผู้บริหารขาดไม่ได้ เนื่องจากผู้บริหารจะต้องทำหน้าที่อำนวยความสะดวกและประสานให้บุคลากรทุกคนในองค์กรให้ความร่วมมือในการขับเคลื่อนองค์กร ซึ่งวีระพงศ์ เกียรติไพรยศ ได้เสนอ SSW Model ในการสร้างภาวะผู้นำของผู้บริหาร 3 ด้าน คือ (วีระพงศ์ เกียรติไพรยศ, 2560)

1. บริหารตน (Self) คือ ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำจะต้องเริ่มต้นที่การบริหารจัดการตนเอง เพื่อพัฒนาความรู้ (Development of knowledge) เพื่อให้มีองค์ความรู้เกี่ยวกับศาสตร์ต่าง ๆ ที่มีความก้าวหน้าและทันสมัยในการนำไปใช้บริหารองค์กร และผู้บริหารจะต้องมีการควบคุมอารมณ์ (Temperate) เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหาร เพราะจะต้องเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งที่คาดการณ์ได้ และคาดการณ์ไม่ได้ เพื่อให้การตัดสินใจต่าง ๆ เป็นไปด้วยความรัดกุม ไม่แสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม และผู้บริหารจะต้องกล้าตัดสินใจ (Decision) ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำจะต้องกล้าตัดสินใจเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร จึงกล่าวได้ว่าการบริหารตนได้ด้นนั้นเป็นการสร้างภาวะผู้นำในการบริหารจัดการองค์กร

2. บริหารคน (Staff) คือ การบริหารองค์กรจะต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายระดับ ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำจึงจำเป็นต้องมีมนุษยสัมพันธ์ (Human) เพื่อเชื่อมประสานงานและโน้มน้าวบุคลากรในองค์กร มีกฎเกณฑ์ (Regulation) คือจะต้องยึดกฎระเบียบในการบริหารจัดการองค์กร

3. บริหารงาน (Work) คือ การบริหารองค์กรเพื่อให้ไปถึงเป้าหมายที่วางไว้ ผู้บริหารจะต้องมีภาวะผู้นำจะต้องมีวิสัยทัศน์ (Vision) ในการพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพ

มีแผนงาน (Layout) การบริหารงานจะต้องมีแผนที่ชัดเจนในการบริหารองค์การ และต้องใช้เทคโนโลยี (Technology) เข้ามาช่วยในการทำงานในองค์การ

จึงกล่าวได้ว่าภาวะผู้นำนั้นถือเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารองค์การจะต้องมี เพราะจะทำให้การบริหารงานต่าง ๆ เป็นไปด้วยความราบรื่นและพร้อมที่จะเผชิญกับสภาพสังคมหรือบริบทที่เปลี่ยนไปตลอดจนภัยคุกคามต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างคาดไม่ถึง โดยเฉพาะในปัจจุบันที่สภาพสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์การมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเปลี่ยนแปลงขององค์การให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลก ซึ่ง Kennedy ได้กล่าวถึงทักษะภาวะผู้นำ (กรณีการ เรตมอนด์, 2559) ไว้ดังนี้

1. ความร่วมมือ (Collaborative) คือ ผู้บริหารจะต้องมีทักษะหรือศิลปะในการโน้มน้าวให้บุคคลภายในองค์การและภายนอกองค์การที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือกันในการทำงานเป็นทีม ซึ่งจะเป็พลังสำคัญอย่างยิ่งในการทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จ ซึ่งพฤติกรรมที่แสดงการร่วมมือ คือ สมาชิกจะต้องมีเจตคติที่ดีต่อกัน มีความเข้าใจกัน ยอมรับข้อแนะนำ และเหตุผลของคนอื่น มีการช่วยเหลือกันและกัน ศรัทธาและให้เกียรติกัน มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กัน (ปราณี พันธุ์สว่าง และคณะ, 2549) ซึ่งการจะก่อให้เกิดความร่วมมือเช่นนี้ได้ จำเป็นจะต้องอาศัยความมีภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์การเป็นผู้นำในการก่อให้เกิดความร่วมมือ

2. การมีวิสัยทัศน์ (Visionary) คือ เป็นแนวความคิดหรือจินตนาการเกี่ยวกับอนาคตที่พึงปรารถนาขององค์การ และวิสัยทัศน์ที่ถูกต้องจะเป็นแนวความคิดที่ทรงพลัง เป็นศูนย์รวมของการทุ่มเททักษะความรู้ความสามารถและทรัพยากรเพื่อการได้มาของอนาคต (ทองหล่อ เดชไทย, 2544)

3. มีความกระตือรือร้น (Energetic) คือ มีความอยากในการทำงานและขยันเรียนรู้เพื่อเพิ่มพูนความรู้หรือทักษะในการทำงาน และในการพยายามแสวงหาทักษะต่าง ๆ นั้นจะต้องมีทัศนคติเชิงบวก มองว่าการมีความรู้มาก ๆ จะเป็นประโยชน์ต่อองค์การ หรือมีความอยากในการพัฒนาองค์การให้มีความก้าวหน้าทันสมัย มีการนำนวัตกรรมต่าง ๆ มาใช้ ในองค์การให้มีความทันสมัย

4. มีความมั่นใจและกล้าหาญ (Confident and Courageous) คือ การเป็นผู้บริหารองค์การจะต้องมีความมั่นใจและกล้าที่จะเปลี่ยนแปลงองค์การให้เกิดความเจริญเติบโตและดีกว่าที่เป็นอยู่ โดยเฉพาะผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำจะต้องมีความกล้าหาญที่จะเปลี่ยนแปลงองค์การ คือ 1) กล้าคิดใหม่และคิดนอกกรอบ 2) การทำงานร่วมกับผู้บริหารองค์การ 3) การกระตุ้นและดึงดูดผู้บริหารระดับรอง และพนักงานขององค์การให้มีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลง 4) มองโอกาสมากกว่าความเสี่ยง 5) การสื่อสารอย่างฉลาด 6) การมองหาโอกาสในการสร้างพันธมิตร และ 7) การผลักดันความเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง (พสุ เดชะรินทร์, 2564)

5. มีความยืดหยุ่น (Resilient) คือ จะทำให้องค์กรสามารถปรับตัวและอยู่รอดในสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงกลวาว คือ 1) ผู้นำที่พร้อมรับมือกับวิกฤตและการเปลี่ยนแปลง จะต้องเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ มีความสามารถในการตัดสินใจ และมีภาวะผู้นำ 2) มีระบบการทำงานที่ยืดหยุ่น และสนับสนุนการทำงานในช่วงวิกฤตที่เผชิญ 3) บุคลากรต้องมี Resilient Mindset คือ พร้อมปรับตัว ไม่ยอมแพ้ และเชื่อมั่นในการกลับมาฟื้นตัวขององค์กรและ 4) มีวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมแนวคิดองค์กรที่ยืดหยุ่น (Resilient Organization) (พสุ เดชะรินทร์, 2564) และผลรายงานวิจัยของ McKinsey พบว่า ประชากรวัยทำงานในอนาคตมีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะทำงานอิสระไม่ใช่แรงงานพันทิปเช่นในปัจจุบัน โดย 60% ของแรงงานอิสระในยุโรปพึงพอใจกับการทำงานอิสระเพราะมีความยืดหยุ่นในการทำงานสูง มีแค่เพียง 14% เท่านั้น ที่ต้องการงานแบบดั้งเดิม ในขณะที่ 78% ของแรงงานรู้สึกมีแรงกระตุ้นดีขึ้นมากหากสามารถกำหนดตารางเวลางานได้ด้วยตนเอง โดยที่ 71% คิดว่าบริษัทควรจ่ายค่าแรงให้กับพวกเขาตามเวลาที่ทำงานจริง และ 64% มีความเชื่อว่าการกำหนดลำดับขั้นในการทำงานจะเป็นประโยชน์มากกว่า (ธัญญา สุธรรมชัย, 2560)

6. กล้าเผชิญภายนอก (Outward facing) คือ ในการบริหารองค์กรที่สภาพแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำจะต้องการเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงและกล้านำพาองค์กรไปสู่การแข่งขันกับองค์กรอื่น ๆ เพื่อให้องค์กรได้เรียนรู้การเปลี่ยนแปลงของโลกภายนอกและสร้างการยอมรับให้แก่องค์การ

7. รู้เท่าทันด้านการเมือง (Politically Astute) คือ การยอมรับว่าการเมืองมีผลต่อความอยู่รอดขององค์กร โดยเฉพาะนโยบายต่าง ๆ ที่กำหนดโดยฝ่ายการเมืองอันจะส่งผลกระทบต่อหน่วยงานหรือองค์กร เช่น นโยบายของรัฐบาลไทย เรื่องการขับเคลื่อนการปฏิรูปเพื่อรองรับการปรับเปลี่ยนตามนโยบาย Thailand 4.0 ต่อมาได้ออกประกาศกรมการปกครอง เรื่อง ยกเลิกการเรียกสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้าน และในประกาศยังกล่าวอีกว่า หากมีความจำเป็นต้องใช้เพื่อประกอบการพิจารณาดำเนินการ ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับคำขอเป็นผู้จัดทำสำเนาขึ้นเอง โดยห้ามเรียกเก็บค่าใช้จ่ายจากการจัดทำเอกสาร (ประกาศกรมการปกครอง, 2564) ในฐานะองค์กรจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องรู้เท่าทันการเมืองเพื่อปรับองค์กรให้สอดคล้องกับนโยบายทางการเมืองที่เกี่ยวข้อง

8. นักคิดเชิงระบบ (Systems Thinker) คือ เป็นวิธีที่ต้องทำความเข้าใจโลกและระบบที่ซับซ้อน หากต้องการเข้าใจเรื่องราวในโลกยุคโลกาภิวัตน์ จะต้องมีความเข้าใจระบบของสังคม ระบบเศรษฐกิจ ระบบวัฒนธรรมและอื่น ๆ ซึ่งต้องเกิดจากการเรียนรู้และฝึกฝนวิธีการคิด วิธีการเชื่อมโยง และทำความเข้าใจกับความเป็นเหตุเป็นผล ฉะนั้นการทำความเข้าใจกับระบบและการคิดอย่างเป็นระบบจึงเป็นหลักการเบื้องต้นในการทำความเข้าใจต่อเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต ระบบจึงไม่อาจแยกจากการมีชีวิตของมนุษย์ได้ การทำความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ ความเชื่อมโยงที่มองเห็นสัมพันธ์ภาพและความโยงใยของชีวิต ทำให้มองเห็น

คุณค่าในตัวของมนุษย์ได้ และมีกระบวนการที่มีการพัฒนาการที่ไม่หยุดนิ่ง (ชัยวัฒน์ ถิระพันธุ์, 2548)

9. มีความสามารถด้านเทคโนโลยี (Technologically Literate) คือ ในยุคปัจจุบันเทคโนโลยีมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารองค์การ ผู้นำองค์การจำเป็นต้องศึกษาและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี และนำมาปรับใช้ในองค์การเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาองค์การ

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่าภาวะผู้นำมีความสำคัญมากต่อการบริหารองค์การ ผู้บริหารจะต้องมีภาวะผู้นำ กล่าวคือจะต้องกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเอง เช่น ระบบคิด การกำหนดวิสัยทัศน์ ความกล้าหาญในการตัดสินใจ ความยืดหยุ่น รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงภายนอก และมีการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการทำงาน ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการพัฒนาองค์การให้สามารถปรับตัวได้ในสภาวะที่มีการเปลี่ยนแปลงหรือเกิดภัยคุกคามต่าง ๆ เช่น ในสถานการณ์ปัจจุบันที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) จะต้องมีการปรับรูปแบบในการทำงานขององค์การให้ยืดหยุ่นและเหมาะสมกับสถานการณ์ หรือที่เรียกกันว่าการใช้ชีวิตแบบใหม่

ยุคนิวอร์มัล (New normal)

การกล่าวถึงคำว่านิวอร์มัล (New normal) หลายคนอาจมองว่าเป็นการใช้ชีวิตแบบใหม่ที่เกิดขึ้นหลังการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) แต่เมื่อศึกษาจะพบว่า New Normal" หรือ "ความปกติในรูปแบบใหม่" เป็นคำศัพท์ที่ถูกใช้เป็นครั้งแรกในปี ค.ศ. 2008 โดย Bill Gross ซึ่งนักลงทุนในตราสารหนี้ชื่อดัง และเป็นผู้ร่วมก่อตั้งบริษัท Pacific Investment Management (PIMCO) โดยให้นิยาม "New Normal" ในบริบทเศรษฐกิจโลก เอาไว้ว่า เป็นสภาวะที่เศรษฐกิจโลกมีอัตราการเติบโตชะลอตัวลงจากในอดีต และเข้าสู่อัตราการเติบโตเฉลี่ยระดับใหม่ที่ต่ำกว่าเดิม ควบคู่ไปกับอัตราการว่างงานที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่องหลังเกิดวิกฤติทางการเงินในสหรัฐฯ (กรุงเทพธุรกิจ, 2563) แต่คำดังกล่าวไม่ได้ถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลายจนกระทั่งการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จึงมีการกล่าวถึง New normal และสำหรับในประเทศไทยราชบัณฑิตยสภา ได้มีการบัญญัติศัพท์ New normal หมายถึง ความปกติใหม่ หรือฐานวิถีชีวิตใหม่ โดยเขียนทับศัพท์ว่า นิวอร์มัล (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2563) ซึ่งการใช้ชีวิตในรูปแบบใหม่หลังการแพร่ระบาดของโรคดังกล่าว เช่น

1. การทำงานอยู่ที่บ้าน (Work from home) เมื่อเกิดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ประเทศต่าง ๆ เริ่มมีการหามาตรการเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสดังกล่าว จนมีการกำหนดรูปแบบในการทำงานเดิมคือการทำงานอยู่ในสำนักงานซึ่งมีคนจำนวนมาก ก็เปลี่ยนให้ทำงานอยู่บ้าน หรือสลับเวรในการเข้าปฏิบัติงานในสำนักงาน เป็นต้น

2. การเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) มีการกำหนดมาตรการในการรวมตัวกัน โดยให้มีการเว้นระยะห่าง 1.5–2 เมตร ไม่ให้มีการรวมตัวจำนวนมากในการทำกิจกรรมต่าง ๆ

3. การอบรมสัมมนาหรือเรียนมีการเปลี่ยนรูปแบบ จากเดิมที่มีการจัดแบบรวมกลุ่ม เปลี่ยนเป็นระบบออนไลน์ เช่น การเรียนผ่านระบบออนไลน์ ทางหน่วยจัดการศึกษาต้องนำรูปแบบออนไลน์มาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อให้สามารถดำเนินการจัดการเรียนการสอนต่อไปได้ นอกจากการเรียนการสอน การอบรมหรือสัมมนาต่าง ๆ ก็ถูกเปลี่ยนมาใช้ระบบออนไลน์เช่นกัน ซึ่งก็มีทั้งข้อดีแล้วข้อเสีย ข้อดี เช่น สะดวก ประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง แต่ข้อเสียที่อาจตามมา คือ ประสิทธิภาพที่ได้รับจากระบบออนไลน์ เช่น ความเข้าใจ หรือการเอาใจใส่ หรือความพร้อมของอุปกรณ์ เป็นต้น

4. ระบบเศรษฐกิจ (Economy) การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ ประเทศต่าง ๆ ใช้มาตรการปิดประเทศ หรือควบคุมพื้นที่ต่าง ๆ ที่อาจเป็นพื้นที่เสี่ยงในการแพร่เชื้อ ทำให้แต่ละประเทศได้รับผลกระทบจากมาตรการของภาครัฐ เช่น เศรษฐกิจไทยปี 2563 หดตัวร้อยละ 6.1 จากปี 2562 โดยเป็นการหดตัวในอัตราที่สูงใกล้เคียงกับช่วงวิกฤตต้มยำกุ้ง เป็นเพราะผลจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2563) และจากผลกระทบต่าง ๆ การค้าขายมีการปรับตัวจากการมีหน้าร้านเป็นการขายส่งผ่านระบบออนไลน์ คือ พฤติกรรมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป มีการปรับเปลี่ยนไปใช้ e - Commerce มากขึ้น ส่งผลให้มูลค่า e - Commerce เติบโตขึ้นแบบก้าวกระโดด (สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์, 2564)

5. การติดต่อสื่อสาร (Communication) สังคมในยุคนิวโนมัล (New normal) การติดต่อสื่อสารมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบ การเข้าถึงข้อมูลการให้บริการต่าง ๆ ถูกเปลี่ยนมาเป็นระบบออนไลน์ หรือแม้กระทั่งการติดต่อสื่อสารภายในองค์กรก็มีการเปลี่ยนมาใช้แพลตฟอร์ม (Platform) ในรูปแบบออนไลน์แทน

6. สาธารณสุข คนเริ่มตระหนักถึงการป้องกันการติดเชื้อมีการใส่หน้ากากอนามัย และใช้เจลแอลกอฮอล์ล้างมือ หรือสถานที่ต่าง ๆ มีจุดบริการล้างมือ ตลอดจนการให้ความสำคัญต่อการออกกำลังกายให้ร่างกายมีความแข็งแรง เป็นต้น

จากที่ได้กล่าวมาจะเห็นได้ว่าคว่านิวโนมัล (New normal) เป็นการบัญญัติขึ้นหลังวิกฤติเศรษฐกิจแฮมเบอร์เกอร์ แต่มีการนำมาใช้อย่างแพร่หลายหลังการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ซึ่งราชบัณฑิตสภา ได้ให้ความหมายว่านิวโนมัล (New normal) หมายถึง ความปรกติใหม่ หรือฐานวิถีชีวิตใหม่ ซึ่งคนในสังคมต้องมีการปรับตัวให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้ภายใต้การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสดังกล่าว

องค์กรก็ต้องมีการปรับตัวเพื่อให้สามารถดำเนินกิจกรรมต่อไปได้ อาทิ สถาบันการศึกษาเปลี่ยนมาทำการเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์ ตลอดจนการอบรมสัมมนาต่าง ๆ ก็เปลี่ยน

มาใช้รูปแบบออนไลน์เช่นกัน และหากจะต้องมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ต้องพิจารณาจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมให้เหมาะสมตามมาตรการที่ภาครัฐกำหนด ดังนั้น จะต้องมีการปรับเปลี่ยนการทำงานขององค์กรให้เหมาะสมกับการใช้ชีวิตวิถีใหม่ เพื่อให้การดำเนินกิจการต่าง ๆ สามารถไปต่อได้

ภาวะผู้นำกับการบริการองค์การยุคนิวนอร์มัล

เมื่อโลกมีการเปลี่ยนแปลง องค์กรก็ต้องมีการปรับตัวเพื่อความอยู่รอดภายใต้สถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และปฏิเสธไม่ได้ว่าการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) เกิดผลกระทบต่อการบริหารจัดการองค์การอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับเปลี่ยนการทำงานหรือการลดขนาดของการให้บริการให้มีความเหมาะสมกับการชีวิตในวิถีใหม่ และการที่จะปรับเปลี่ยนการทำงานหรือการตัดสินใจในการให้องค์การเดินไปในทิศทางใดนั้นจำเป็นต้องอาศัยภาวะผู้นำของผู้บริหารในองค์การ จึงกล่าวได้ว่าภาวะผู้นำในการบริหารองค์การยุคนิวนอร์มัลจะต้องมีองค์ประกอบ ดังนี้

1. วิสัยทัศน์ (Vision) คือ ภายใต้ภาวะการณ์ที่ต้องมีการปรับเปลี่ยนการทำงานขององค์การให้เข้ากับยุคนิวนอร์มัลนั้นผู้บริหารจะต้องมีแนวคิดที่ชัดเจนในการนำพาองค์การไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ และการที่ผู้บริหารเห็นเป้าหมายในการนำพาองค์การไปให้ถึงนั้น ผู้บริหารเองจะต้องศึกษาพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ตลอดจนเข้าใจสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจในการกำหนดทิศทางขององค์การ

2. คิดเชิงระบบ (System Thinker) คือ ต้องมีการวางระบบการทำงานที่สอดคล้องกับสถานการณ์ มีการวิเคราะห์ถึงพันธกิจขององค์การว่ามีอะไรบ้าง และกิจกรรมที่ดำเนินการเพื่อสนองพันธกิจมีอะไรบ้าง และกิจกรรมใดที่จะสามารถรวบรวมได้ เพื่อลดขนาดและจำนวนของการดำเนินกิจกรรม แต่ยังคงตอบสนองพันธกิจขององค์การได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนต้องมีการวิเคราะห์ผลกระทบต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อวางแผนทางในการป้องกันผลกระทบ

3. ใช้เทคโนโลยี (Technology) คือ ต้องมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารองค์การ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานการณ์ที่ต้องให้บุคลากรปฏิบัติงานอยู่ที่บ้าน การอบรมหรือพัฒนาบุคลากรผ่านระบบออนไลน์ หรือแม้แต่ในสถาบันการศึกษาที่ให้มีการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ ผู้บริหารจะต้องมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการอำนวยความสะดวกปฏิบัติงาน ตลอดจนการกำกับควบคุมการปฏิบัติงานของบุคลากร เพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามเป้าหมายขององค์การ

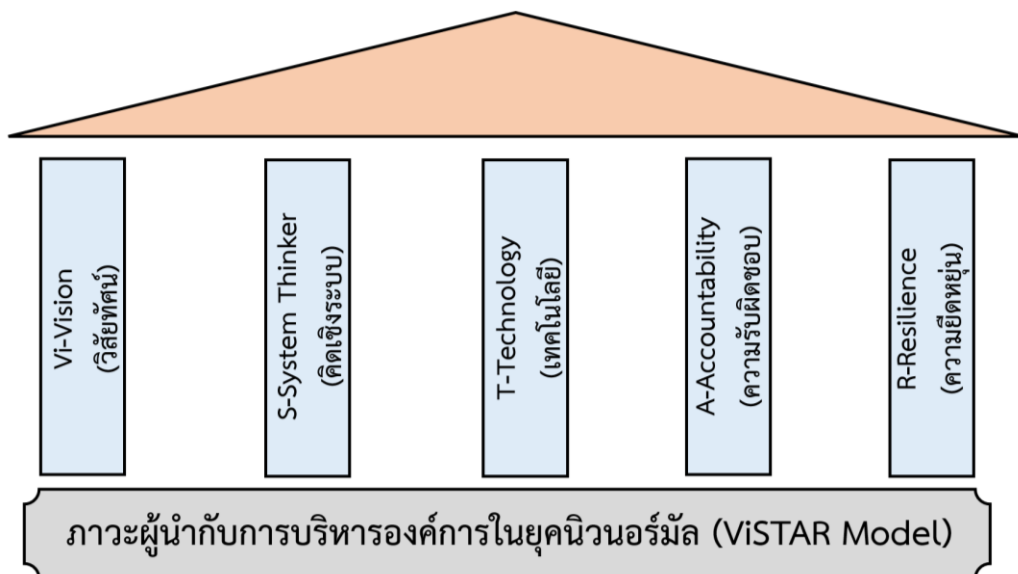
4. มีความรับผิดชอบ (Accountability) คือ ผู้บริหารจะต้องมีความรับผิดชอบต่อองค์การ คือ 1) รับผิดชอบต่อตนเอง ในฐานะผู้บริหารจะต้องมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง คือ ทำหน้าที่บริหาร จะต้องมีการศึกษาสถานการณ์เพื่อให้รู้เท่าทัน และนำมาเป็นองค์ประกอบในการตัดสินใจให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับองค์การ 2) รับผิดชอบต่อบุคลากร

เพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้ ผู้บริหารจะต้องมีการสร้างความเชื่อมั่นแก่บุคลากรให้เขามั่นใจในการปฏิบัติงานว่าจะไม่ได้รับผลกระทบจากภัยต่าง ๆ เช่น การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผู้บริหารจะต้องมีมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส ต้องมีการจัดหาวัคซีนป้องกันไวรัสโคโรนา 2019 มาฉีดให้แก่บุคลากร การจัดพ่นยาฆ่าเชื้อในสำนัก หรือการกำหนดวิธีปฏิบัติงานที่เหมาะสม เป็นต้น และ 3. รับผิดชอบต่องาน เพื่อให้การปฏิบัติงานมีความต่อเนื่อง จะต้องมีการจัดทำแผนการปฏิบัติงานที่มีความชัดเจนสอดคล้องกับสถานการณ์

5. มีความยืดหยุ่น (Resilience) คือ การบริหารองค์การในวิถีแบบใหม่ผู้บริหารจะต้องมีความยืดหยุ่นในการปฏิบัติงาน เพื่อให้การขับเคลื่อนองค์การสามารถดำเนินไปได้ เช่น การให้บุคลากรทำงานอยู่ที่บ้าน (Work from home) หรือการสลับการเข้าเวรในการทำงาน ซึ่งปรับให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ ไม่ยึดติดกับรูปแบบการทำงานในแบบเดิมที่ต้องเข้าประจำในสำนักงาน

จากองค์ประกอบ 5 ประการที่กล่าวมานี้ต้องอาศัยความมีภาวะผู้นำของผู้บริหารในการขับเคลื่อนองค์การให้บรรลุเป้าหมาย เพราะการขับเคลื่อนองค์การนั้นมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องจากทั้งภายในและภายนอก ฉะนั้นผู้บริหารจะต้องผู้ประสานงานกับส่วนงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง และต้องมีการวิเคราะห์สถานการณ์ ตลอดจนศึกษาความเป็นไปได้ในการดำเนินการนั้น ๆ

จึงกล่าวสรุปได้ว่า การบริหารองค์การในยุคนิวนอร์มัล คือ การดำเนินวิถีชีวิตปกติในรูปแบบใหม่ ที่จะต้องมีการปรับตัวหลายๆ ด้าน เพื่อให้องค์การสามารถอยู่รอดได้นั้น ภาวะผู้นำของผู้บริหารมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะจะเป็นตัวกำหนดทิศทางในการนำพาองค์การไปสู่เป้าหมาย ผู้บริหารจึงจะต้องเป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำ 5 องค์ประกอบ ซึ่งผู้เขียนนิยามว่า ViSTAR Model ดังนี้

ภาพที่ 1 : ภาวะผู้นำกับการบริหารองค์การในยุคนิวนอร์มัล (ViSTAR Model)

สรุป

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ทำให้เกิดผลกระทบต่อมวลมนุษยชาติ เชื้อไวรัสดังกล่าว และนับแต่ปลายปี พ.ศ. 2562 ถึงปัจจุบันมีผู้เสียชีวิตแล้วกว่า 5,419,094 ราย แต่ละประเทศต้องมีการกำหนดมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสดังกล่าว จนนำมาสู่การดำเนินชีวิตปกติวิถีใหม่ หรือที่ได้ยินกันคือ นิวนอร์มัล (New Normal) อาทิ การทำงานอยู่บ้าน (Work from home) การเว้นระยะห่างทางสังคม การเรียนการสอน การอบรมสัมมนาถูกเปลี่ยนเป็นรูปแบบออนไลน์ ระบบเศรษฐกิจชะลอการเติบโต แต่ธุรกิจกลับเติบโตในรูปแบบพาณิชย์ออนไลน์ (e-Commerce) การติดต่อสื่อสารมีการใช้เทคโนโลยีมาแทนที่ ตลอดจนคนตระหนักถึงมาตรการสาธารณสุข คือสวมใส่หน้ากากอนามัย ใช้เจลแอลกอฮอล์ล้างมือ สถานที่ต่าง ๆ มีการตั้งจุดล้างมือ และคัดกรอง ดังนั้นเพื่อให้การบริหารองค์การให้สามารถดำเนินต่อไปได้ ภายใต้การดำเนินชีวิตในรูปแบบใหม่นั้นจะต้องอาศัยภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์การ 5 ประการ คือ 1) วิสัยทัศน์ (Vision) 2) คิดเชิงระบบ (Systems Thinker) 3) ใช้เทคโนโลยี (Technology) 4) มีความรับผิดชอบ (Accountability) และ 5) มีความยืดหยุ่น (Resilience) จะทำให้การบริหารองค์การสามารถดำเนินไปถึงเป้าหมายได้ในยุคนิวนอร์มัล

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมโรค. (2563). โรคติดต่อไวรัสโคโรนา 2019. เรียกใช้เมื่อ 27 ธันวาคม 2564 จาก <https://ddcp.ortal.ddc.moph.go.th/portal/apps/opsdashboard/index.html#/20f3466e075e45e5946aa87c96e8ad65>.
- กรมสุขภาพจิต. (2563). New Normal ชีวิตวิถีใหม่. เรียกใช้เมื่อ 28 ธันวาคม 2564 จาก <https://www.dmh.go.th/news/view.asp?id=2288>
- กรรณิการ์ เรตมอนต์. (2559). ตัวบ่งชี้ทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. ใน ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- กรุงเทพธุรกิจ. (2563). "New Normal" คืออะไร? เมื่อโควิด-19 ผลักเราสู่ชีวิต "ปกติวิถีใหม่". เรียกใช้เมื่อ 2565 มกราคม 2565 จาก <https://www.bangkokbiznews.com/lifestyle/882508>
- ชัยวัฒน์ ถิระพันธุ์. (2548). วิธีคิดกระบวนระบบ. กรุงเทพมหานคร: พิสิษฐ์ไทย ออฟเซต.
- ทองหล่อ เดชไทย. (2544). ภาวะผู้นำ: เพื่อการบริหารคุณภาพสู่ความเป็นเลิศ. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาบริหารงานสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

- ธัญญา สุธรรมชัย. (2560). Unlock Productivity Lesson. เรียกใช้เมื่อ 5 มกราคม 2565 จาก [https:// www.ftpi.or.th/2017/15010](https://www.ftpi.or.th/2017/15010)
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2563). รายงานภาวะเศรษฐกิจไทย ปี 2563. กรุงเทพมหานคร: ธนาคารแห่งประเทศไทย.
- ประกาศกรมการปกครอง. (2564). เรื่องยกเลิกการเรียกสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน และ สำเนาทะเบียนบ้าน. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 138 ตอนพิเศษ 298 ง. (6 ธันวาคม 2564).
- ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินทุกเขตท้องที่ทั่วราชอาณาจักร. (2563). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 137 ตอนพิเศษ 69 ง. (25 มีนาคม 2563).
- ปราณี พันธุ์สว่าง และคณะ. (2549). พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน. พิษณุโลก: ภาควิชา จิตวิทยาและการแนะแนว มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- พสุ เดชะรินทร์. (2564). ความกล้าที่จะเปลี่ยนแปลง. เรียกใช้เมื่อ 5 มกราคม 2565 จาก [https://www.bangkok biznews.com/blogs/columnist/962446](https://www.bangkokbiznews.com/blogs/columnist/962446)
- วีระพงศ์ เกียรติไพรยศ. (2560). การประยุกต์ใช้หลักธรรมพระพุทธศาสนาในการสร้างภาวะ ผู้นำของนักบริหาร. รายงานการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 4 นานาชาติ ครั้งที่ 2. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2563). สู้โควิด – 19 ไปด้วยกัน คู่มือดูแล ตัวเองสำหรับประชาชน. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.
- สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์. (2564). e-Commerce ไทย ยุคหลัง COVID-19. เรียกใช้เมื่อ 6 มกราคม 2565 จาก <https://www.etda.or.th/th/Useful-Resource/Knowledge-Sharing/Perspective-on-Future-of-e-Commerce.aspx>
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2563). พจนานุกรมศัพท์นิเทศศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสภา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานราชบัณฑิตยสภา.

แนวทางการบริหารศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน แบบมีส่วนร่วม
ของวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช*
GUIDELINES FOR ADMINISTRATION OF FIX IT CENTER BASE ON
PARTICIPATION METHOD OF THE COLLEGES UNDER NAKHON SI
THAMMARAT VOCATIONAL EDUCATION COLLEGE

ชัยยันต์ ขวัญเกื้อ

Chaiyan Khwanhua

ธีระพงษ์ สมเขายใหญ่

Teeraphong Somkhaoyai

สามิตร อ่อนคง

Samit Onkhong

มะลิวัลย์ โยธารักษ์

Maliwan Yotharak

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Nakhon Si Thammarat Campus, Thailand

E-mail: watida523@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชนของวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยการสัมภาษณ์จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 15 คน 2) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน แบบมีส่วนร่วมของวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ 4 คน 3) เพื่อนำเสนอแนวทางการบริหารศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชนแบบมีส่วนร่วม ของวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน (Focus Group) เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัยพบว่า:

1. สภาพการบริหารศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชนของกิจกรรมซ่อม พบปัญหาในการประสานชุมชน งบประมาณไม่เพียงพอ บุคลากรที่ออกให้บริการไม่เพียงพอ เวลาไม่เหมาะสม ค่าตอบแทนไม่เหมาะสมและขาดแรงจูงใจ

* Received 27 January 2022; Revised 24 February 2022; Accepted 1 March 2022

2. แนวทางการบริหารศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชนแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย ด้านที่ 1 การเลือกพื้นที่ในการออกบริการชุมชน ด้านที่ 2 การดำเนินโครงการ ด้านที่ 3 การกำหนดกิจกรรมที่เหมาะสม ด้านที่ 4 การกำหนดงบประมาณที่ได้รับจัดสรร ด้านที่ 5 การกำหนดค่าตอบแทน และการสร้างแรงจูงใจ

3. นำเสนอแนวทางการบริหารศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชนแบบมีส่วนร่วม มีความเป็นไปได้ มีความเหมาะสม และเป็นประโยชน์ ซึ่งเป็นแนวทางการบริหารศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชนแบบมีส่วนร่วม ของวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมีข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม ซึ่งเป็นไปตามการร่างแนวทางการบริหารงานศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชนแบบมีส่วนร่วม ได้แนวทางที่ใช้ได้จริงในการบริหารศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชนแบบมีส่วนร่วม และสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางของวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช

คำสำคัญ: แนวทางการบริหาร, ศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน, การมีส่วนร่วม, วิทยาลัยอาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช

Abstract

This qualitative research aimed to 1) study the condition of Fix IT Center of the colleges under the vocational education in Nakhon Si Thammarat Province using the interview for 15 stakeholders, 2) study the participatory administration of Fix IT Center of the colleges under the vocational education in Nakhon Si Thammarat Province using in-depth interview for 4 experts, and 3) present a participatory administration of Fix IT Center of the colleges under the vocational education in Nakhon Si Thammarat Province using the focus group discussion of 7 experts.

The research showed that:

1. For the condition of Fix IT Center on repair activities, there were problems as follows: in coordinating with the community, insufficient budget, not enough service personnel, inappropriate service time, inappropriate compensation, and lack of motivation.

2. The guidelines of the participatory administration of Fix IT Center were as follows: the first aspect was choosing an area for community service, the second was project operation, the third was scheduling appropriate activities, the fourth was managing the budget which was allocated, and the fifth was planning the compensation and building motivation.

The participatory administration, which was practical, appropriate, and valuable, was presented as the guideline of the Fix IT Center of the colleges under the vocational education in Nakhon Si Thammarat Province. The guidelines were from the experts' suggestions gained from the focus group discussion, keeping with the draft of the participatory administration of Fix It Center. The study showed that this method was practical in the participatory administration of the Fix IT Center of the colleges under the vocational education in Nakhon Si Thammarat Province.

Keywords: Guidelines for administration, Fix IT Center for Community, Participation, The vocational education colleges in Nakhon Si Thammarat

บทนำ

ศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix it Center for Community) เป็น 1 ใน 16 ข้อ สอนนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล ที่ให้ความสำคัญและส่งเสริม สนับสนุนอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 จนถึงปัจจุบัน เริ่มจากระยะที่ 1 การกิจด้านการให้บริการเป็นศูนย์ถ่ายทอดความรู้ ให้คำแนะนำ ด้านการดูแลรักษาและซ่อมบำรุง เครื่องมือ อุปกรณ์ การประกอบอาชีพ และเครื่องมือเครื่องใช้ในการประกอบอาชีพ เสริมสร้างให้นักเรียน นักศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้ปฏิบัติงานในสภาพจริง ระยะที่ 2 ปี พ.ศ. 2549 เน้นการซ่อมเครื่องจักรเกษตร พัฒนาด้านสุขอนามัย และกระบวนการผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่าของชุมชน มีการพัฒนาและขยายจัดตั้งศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix it Center) เน้นกิจกรรมการบริการ ซ่อมเครื่องมือ เครื่องจักรในการประกอบอาชีพ เครื่องมือ อุปกรณ์ดำรงชีวิตประจำวันในครัวเรือน รวมทั้งพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์ ชุมชนและยกระดับฝีมือช่างชุมชนจากนั้นมีการพัฒนารูปแบบการยกระดับคุณภาพอย่างเป็นระบบ โดยมีเป้าหมายของผลสัมฤทธิ์ที่ชุมชนและนักศึกษามีผลงานดีเด่น อาทิ การสร้างศูนย์ถาวร ซ่อมถึงบ้าน บริการถึงที่ (Delivery Service) สอนซ่อมสร้างด้วยตนเอง (Fix it by yourself) และการบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน (Work – Integrated Learning) ในศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fixit Center) ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายที่กำหนดไว้ในแผนการบริหารราชการแผ่นดิน พุทธศักราช 2555 - 2558 ที่ส่งเสริมให้มีศูนย์อบรมอาชีวศึกษา เพื่อให้นักเรียนนักศึกษาอาชีวศึกษาและประชาชน สามารถเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อออกสู่ตลาดแรงงาน โดยให้สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ดำเนินการร่วมกับผู้เชี่ยวชาญในแต่ละอาชีพ จัดตั้งศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix it Center) เพื่อฝึกฝนฝีมือและเสริมสร้างทักษะให้แก่แก่นักเรียนนักศึกษา (แคชริยา ศรีวงษา และคณะ, 2563)

ภารกิจและนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาการขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาล นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ และนโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ การผลิตและพัฒนากำลังคน อาชีวศึกษาสู่สากล พ.ศ. 2555 - 2569 คณะกรรมการการอาชีวศึกษาของสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา ยกระดับคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษา ระดับสถานศึกษาและ ระดับห้องเรียนส่งเสริมคุณภาพและสร้างความเข้มแข็งในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพ การจัดการอาชีวศึกษาโดย พัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามแนวทาง Constructionism, Project Based Learning Authentic Assessment, การเพิ่มพูนทักษะประสบการณ์จากการเรียนใน สถานที่จริง/สถานการณ์จริง อาทิ Fix It Center และกรณีภัยพิบัติ (สำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา, 2560)

เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง และโครงการมีศักยภาพในการ ดำเนินการให้บรรลุตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลการดำเนินงานอย่าง ต่อเนื่องและยั่งยืน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงได้จัดทำโครงการพัฒนารูปแบบและ ยกระดับคุณภาพศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน โดยมี 1) กิจกรรมบริการซ่อม (Repair) เครื่องมือ เครื่องจักรกลการเกษตร ยานพาหนะ เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องใช้ในครัวเรือน และอื่น ๆ ให้ คำแนะนำวิธีการใช้การดูแลรักษา 2) กิจกรรมบริการสร้าง (Build) อาชีพใหม่ หรือต่อยอด อาชีพ 3) กิจกรรมบริการพัฒนา (Top Up) ผลิตภัณฑ์ชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษา, 2560)

การดำเนินการมีปัญหาเกิดขึ้นหลายด้าน สรุปได้ว่า ปัญหาแรก คือ การสำรวจพื้นที่ เป้าหมายยังไม่ครอบคลุม และบางพื้นที่เลือกเข้าไปตั้งศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชนมีความซ้ำซ้อน กับหน่วยงานอื่นที่เข้าไปช่วยเหลืออยู่แล้ว ปัญหาที่สอง คือ ความเหมาะสมของงบประมาณ บุคลากร เครื่องมือ วัสดุที่นำไปช่วยเหลือบางแห่งไม่จำเป็นต้องใช้เครื่องมือที่จัดสรรให้ แต่บาง แห่งมีไม่เพียงพอกับความต้องการ รวมทั้งระยะเวลาในแผนการดำเนินการไม่เป็นไปตามที่ กำหนดเนื่องจากประชาชนที่จะเข้าร่วมโครงการมีภาระงานมาก ทำให้จำนวนกลุ่มเป้าหมาย ที่มารับบริการมีจำนวนน้อยกว่าที่กำหนด (แคชริยา ศรีวงษา และคณะ, 2563)

การมีส่วนร่วมของการบริหารศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชนตามโครงการ ได้แก่ ผู้ให้บริการ ผู้รับบริการ จะต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้านต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้รับบริการ ให้มากที่สุด การมีส่วนร่วมครบทั้ง 3 กิจกรรม คือ กิจกรรมซ่อม กิจกรรมสร้าง และกิจกรรม พัฒนา ซึ่งเป็นกิจกรรมการดำเนินโครงการของศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน โดยที่ผู้บริการได้ เป้าหมายตามที่ตั้งไว้ ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ได้พัฒนางานที่ผู้วิจัยรับผิดชอบอยู่ใน ปัจจุบัน ด้วยเหตุความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา “แนวทางการบริหารศูนย์ซ่อมสร้าง เพื่อชุมชน แบบมีส่วนร่วม วิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช” เพื่อนำไปใช้ ในการบริหารศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน กับวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน ของวิทยาลัยในสังกัด อาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชนแบบมีส่วนร่วม ของวิทยาลัย ในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการบริหารศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชนแบบมีส่วนร่วม ของ วิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้ศึกษา ใน 3 ลักษณะ คือ ศึกษาค้นคว้าทางเอกสาร (Documentary investigation) การสัมภาษณ์ เชิงลึก (In - depth Interview) และการประชุมกลุ่มสนทนา (Focus Group) ผู้วิจัยได้ ดำเนินการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนการศึกษาสภาพ ขั้นตอนการศึกษาสภาพการบริหารศูนย์ซ่อมสร้าง เพื่อชุมชน ของวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ได้กำหนดดังนี้ 1) การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) ร่างแบบการสัมภาษณ์เชิงลึก 3) การสัมภาษณ์ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจำนวน 15 คน ซึ่งประกอบด้วย รองผู้อำนวยการจำนวน 6 คน หัวหน้างาน โครงการพิเศษและการบริการชุมชน จำนวน 8 คน ตัวแทนชุมชนที่เกี่ยวข้องจำนวน 1 คน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

2. ขั้นตอนการศึกษาแนวทาง การบริหารศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชนแบบมีส่วนร่วม ของวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ได้กำหนดโดยจัดร่างแนวทางการ บริหารจากการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยผู้เชี่ยวชาญ 4 คน ซึ่งประกอบด้วย ผู้อำนวยการ สถานศึกษา จำนวน 2 คน นักวิชาการ จำนวน 2 คน ตัวแทนชุมชนจำนวน 1 คน ผู้เชี่ยวชาญ ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

3. ขั้นตอนการนำเสนอ ขั้นตอนการนำเสนอแนวทางการบริหารศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อ ชุมชน แบบมีส่วนร่วม ของวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ได้กำหนดดังนี้ 1) นำเสนอแนวทางการบริหารการสนทนากลุ่ม 2) ข้อเสนอแนะจากการสนทนากลุ่ม 3) แบบ สนทนากลุ่ม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารสถาบันอาชีวศึกษาภาคใต้ 1 จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 2 คน หัวหน้างานโครงการพิเศษและการ บริการชุมชน จำนวน 2 คน ตัวแทนชุมชนจำนวน 2 คน ผู้ทรงคุณวุฒิได้มาโดยการเลือกแบบ เจาะจง

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัย เรื่องแนวทางการบริหารงานศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชนแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยที่ได้มาจากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องของการมีส่วนร่วมมีหน้าที่รับผิดชอบศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชนของสถานศึกษาต่าง ๆ จากการศึกษาสภาพการดำเนินงานศูนย์ซ่อมสร้างที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ได้ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาสภาพการบริหารงานศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช

ผลการศึกษา พบว่าสภาพการบริหารงานศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชนของวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีการสำรวจพื้นที่ที่มีความพร้อมแต่ไม่ครอบคลุมทุกกิจกรรม และการดำเนินงานการของกิจกรรมต่าง ๆ แบบไม่มีส่วนร่วมทุกกระบวนการ ผู้ให้บริการให้มีทักษะไม่เท่าทันกับเทคโนโลยีที่ทันสมัย ต้องสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้รับบริการ การบริการต้องเป็นการบริการแบบมืออาชีพ โดยแบ่งการสัมภาษณ์เป็นประเด็นของกิจกรรมดังนี้

1.1 กิจกรรมซ่อม สภาพการจัดการด้านการบริการซ่อม (Repair) ควรปรับเปลี่ยนบริบทของการให้บริการให้สอดคล้องกับด้านบุคลากร ผู้เรียน และสถานศึกษาวางแผนและควรมีการประชุมสร้างความเข้าใจในทีมงานของทุกฝ่ายอาชีวศึกษาพร้อมกัน กำหนดตราวัสดุในส่วนของงานที่ซ่อมให้ชัดเจน การติดต่อประสานงานต้องทำล่วงหน้าก่อนออกปฏิบัติงาน แจ้งให้ผู้นำหมู่บ้าน และแจ้งชุมชนทราบข่าวอย่างน้อย 1 เดือน ให้นักเรียนที่อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงออกโครงการด้วย

1.2 กิจกรรมสร้าง สภาพการจัดการด้านการบริการสร้าง (Build) ดังนี้คือ เพื่อให้เป็นรูปธรรมในการสร้างอาชีพ ควรมีแผนการจัดอบรมเพื่อสร้างอาชีพ ให้กับประชาชนในทุกพื้นที่ บริการ แต่ด้วยงบประมาณมีจำกัด ทำให้ไม่ครอบคลุมพื้นที่บริการ / ความต้องการผู้เรียน / อบรม นอกจากการให้ความรู้แล้ว ควรมีวัสดุอุปกรณ์ที่ติดตั้งในการฝึกประสบการณ์ เพื่อให้ผู้ที่ได้รับการอบรมได้ฝึกประสบการณ์และเป็นทุนตั้งต้นในการประกอบอาชีพนั้น ๆ หรือรวมกลุ่มในการสร้างอาชีพ การฝึกฝนอาชีพนั่น ต้องตรงกับความต้องการของประชาชนในชุมชนจริง ๆ เพื่อให้กลุ่มที่รับการอบรมมีความสนใจและมีความต้องการที่จะพัฒนาอาชีพอย่างจริงจัง และมีแรงจูงใจในการฝึกฝนกิจกรรมต่าง ๆ

1.3 กิจกรรมพัฒนา สภาพการจัดการด้านการบริการพัฒนา (Top Up) มีดังนี้คือ การพัฒนาควรคัดบุคลากรที่มีศักยภาพในการบริการ บริการกับชุมชนที่มีการผลิตสินค้าอยู่แล้ว แต่ต้องการยกระดับสินค้า / บริการ การจัดการบริการทุกด้านไม่ว่าการซ่อม การสร้าง และการพัฒนา หากได้ดำเนินการให้สอดคล้องกับบริบทและการจัดการเรียน การสอนของสถานศึกษาจะเป็นการดำเนินการที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เนื่องจากสามารถนำ

ศักยภาพของบุคลากรและนักเรียนนักศึกษาได้เต็มความสามารถ และฝึกประสบการณ์ตรง และจิตอาสาให้กับบุคลากรนักเรียน นักศึกษา อย่างเต็มกำลังความสามารถ การพัฒนาไม่ควรจะเน้นเรื่องการพัฒนาเฉพาะกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชนเพียงอย่างเดียว ควรคำนึงถึงเรื่องความเป็นอยู่ อาชีพในชุมชน ของประชากรในชุมชนทั้งหมด และสามารถเข้าไปพัฒนาได้ทุกด้านอย่างยั่งยืน

เบื้องต้นนักเรียนนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรม จะได้ประสบการณ์ และความเชื่อมั่นในการออกไปปฏิบัติงานในชุมชนซึ่งเป็นแหล่งปฏิบัติงานจริง รวมทั้งการพัฒนาทักษะอาชีพ และทักษะชีวิต มีความสามารถ มีประสบการณ์มีสรณนะ และความพร้อม สร้างช่องทางในการประกอบอาชีพอิสระ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ จากการดำเนินกิจกรรมของศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชนที่ผ่านมา ครูและนักเรียนนักศึกษาที่เข้าไปปฏิบัติงานในพื้นที่ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่มีการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับคู่มือ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา คู่มือแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ จากข้อมูลสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

การพัฒนาแบบมีส่วนร่วมของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งอย่างใด หรือหลาย ๆ อย่างที่บุคคลร่วมกันกำหนดโดยใช้กระบวนการอย่างมีระบบและใช้ทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ เรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วม (นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ, 2561)

2. การศึกษาแนวทางการบริหารศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชนแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช

ผลการศึกษา พบว่าแนวทางการบริหารงานโครงการพิเศษและการบริการชุมชน แบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช จากการศึกษาสภาพพบว่ามืองค์ประกอบที่ส่งผลกับแนวทางการบริหารศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน แบบมีส่วนร่วม มีองค์ประกอบ 5 ด้าน ดังต่อไปนี้

2.1 การเลือกพื้นที่ในการออกบริการชุมชนของภารกิจศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน ในการออกบริการของสถานศึกษาในแต่ครั้งควรเลือกพื้นที่ชุมชนที่ไม่ไกลหรือให้อยู่พื้นที่ที่สถานศึกษานั้นตั้งอยู่ เพื่อสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนใกล้เคียง เป็นการประชาสัมพันธ์และแนวสถานศึกษาได้เป็นรูปธรรม การมีส่วนร่วมโดยการประสานชุมชน ควรประสานชุมชนกับบุคคลที่เป็นกลางทางการเมืองมากำหนดรูปแบบในการออกบริการ โดยประสานกับผู้รับผิดชอบเช่น นักพัฒนาชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จะทำให้ได้ข้อมูลชุมชนที่ทั่วถึงและครอบคลุมพื้นที่ผู้รับบริการการมีส่วนร่วมในการสำรวจพื้นที่ชุมชนที่ต้องการออกบริการ เพื่อให้ทราบภารกิจของโครงการตามความต้องการของชุมชน และให้ตรงตามบริบทของสถานศึกษาที่ออกบริการซ่อม พื้นที่ที่สำรวจไม่เป็นพื้นที่ที่มีการออกบริการไปแล้วใน

ปีงบประมาณที่ติดกัน เพื่อเป็นการกระจายการบริการให้ครอบคลุมและไม่ซ้ำซ้อน ยกเว้นจากการช่วยเหลือในสถานการณ์ฉุกเฉิน เช่น เกิดภัยธรรมชาติ

สภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารจัดการปัญหาของการมีส่วนร่วม คือ 1) คณะกรรมการสถานศึกษาบางคนติดภารกิจไม่สามารถมาประชุมได้ อีกทั้งยังขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา 2) รูปแบบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารจัดการ 3 รูปแบบ คือ 1) สร้างการเรียนรู้ชุมชนทางวิชาชีพ 2) เพิ่มช่องทางการติดต่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ ไลน์ เฟสบุ๊ก วารสาร 3) การสร้างความตระหนัก ได้แก่ การประชุมคณะกรรมการก่อน - หลัง ปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาในการบริหารจัดการ คือ จำนวนโครงการที่มีมากเกินไปทำให้ครูและบุคลากรมีภาระงานเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑามาศ พันสุวรรณ เรื่อง การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการ บริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่ (จุฑามาศ พันสุวรรณ , 2562)

รูปแบบการมีส่วนร่วมของการบริหารแบบประชาธิปไตย ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กร โดยรูปแบบการบริหาร ในปัจจุบัน ได้แก่ การปรึกษาหารือ กลุ่มคุณภาพ ระบบข้อเสนอแนะ และระบบส่งเสริมให้บุคคลผู้ปฏิบัติงาน มีส่วนร่วมเป็นเจ้าของกิจการ ซึ่งเป็นลักษณะเน้นการกระจายอำนาจให้สมาชิกทุกคนในองค์กรได้มี ส่วนร่วมในการกำหนดภารกิจในการปฏิบัติงานเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหา ซึ่งจะต้องมีข้อมูลสารสนเทศที่สนับสนุนในการตัดสินใจ มีความรู้ความเข้าใจ และมีการให้รางวัลเพื่อสร้างแรงจูงใจเป็นการให้ความสำคัญกับสมาชิกในการได้ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติการ ร่วมในผลประโยชน์ และร่วมในการประเมินผลแก้ปัญหาาร่วมกัน เพื่อสร้างความสำเร็จให้แก่องค์กรสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ เรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วม (นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ, 2561)

2) การกำหนดเวลาการดำเนินโครงการของภารกิจศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน ทั้ง 3 กิจกรรม โดยการมีส่วนร่วมกำหนดระยะเวลา ตามสถานการณ์จริงเป็นช่วงเวลาที่ชุมชนต้องการตามสถานการณ์ เช่น สถานการณ์ภัยธรรมชาติ สถานการณ์โรคระบาด หรือตามเวลาที่ชุมชนขอความช่วยเหลือ การมีส่วนร่วมในการกำหนดระยะเวลาให้เพียงพอ และเหมาะสมกับเป้าหมาย ในการบริการซ่อมต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดระยะเวลาจำนวนกี่วัน ในการบริการสอนอาชีพและการบริการพัฒนาต้องกำหนดระยะเวลาให้เพียงพอต่ออาชีพหรือและผลิตภัณฑ์ที่บริการ ต้องกำหนดตามกิจกรรมนั้น ๆ ช่วงเวลาไหนที่เหมาะสมกับการบริการ เหมาะสมกับผู้ให้บริการและผู้รับบริการ

รูปแบบของการมีส่วนร่วมที่ดำเนินอยู่โดยทั่วไป สามารถสรุปได้เป็น 4 รูปแบบ คือ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ 3) การมี

ส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลที่ผู้บริหารและบุคลากรในเทศบาลนครสกลนคร สามารถนำไปสู่กระบวนการบริหารจัดการองค์กร ไม่ว่าจะเป็นนำไปกำหนดเป็นนโยบายการบริหาร องค์กรที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมให้กับประชาชนมากยิ่งขึ้น หรือกำหนดเป็นแผนปฏิบัติการให้กับบุคลากรได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งหรือทั้งหมด เพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโครงการในกระบวนการตัดสินใจว่าควรทำอะไร และทำอย่างไร การลงมือปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ การแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน และการประเมินผลโครงการนั้น ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทักษิณ ประชามอญ และคณะ เรื่อง รูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมตามหลักพุทธ ธรรมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน (ทักษิณ ประชามอญ และคณะ, 2562)

3) การกำหนดกิจกรรมที่เหมาะสมของกิจกรรมศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชนมีขั้นตอน / กระบวนการ การบริหารจัดการตามกิจกรรมของภารกิจศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชนแบบมีส่วนร่วมบริการตรงกับความต้องการของผู้รับบริการ (ชุมชน) บริการตรงกับบริบทวิชาชีพของสถานศึกษาที่ออกบริการ แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานในส่วนสถานศึกษาที่ออกบริการ และในส่วนของชุมชนที่รับบริการให้ครอบคลุมในกิจกรรม ประชุมคณะกรรมการร่วมกับชุมชน เพื่อกำหนดเป้าหมายแต่ละกิจกรรม เช่น จำนวนผู้รับบริการ พร้อมทั้งร่วมกันกำหนดระยะเวลาในการออกบริการ

การบริหารแบบมีส่วนร่วมจะ ประสบผลสำเร็จได้ทั้งนี้เพราะการบริหารหรือกิจกรรมนั้น ๆ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจ แม้ระดับในการมีส่วนร่วมจะแตกต่างกันไปบ้างก็ตาม ดังนั้นการใช้หลักกว้าง ๆ เป็นเกณฑ์ แบ่งรูปแบบการมีส่วนร่วมจึงช่วยให้เห็นภาพของการบริหารแบบมีส่วนร่วมได้ชัดเจนยิ่งขึ้นสอดคล้องกับงานวิจัยของ พาติยะห์ เดเบาะ เรื่อง การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 (พาติยะห์ เดเบาะ, 2562)

4) การกำหนดงบประมาณที่ได้รับจัดสรร ของภารกิจศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชนมีขั้นตอน / กระบวนการ การบริหารจัดการตามกิจกรรมของภารกิจศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชนแบบมีส่วนร่วม ดังนั้นงบประมาณยังไม่เพียงพอทำให้เป้าหมายของการดำเนินโครงการได้ไม่ตรงตามที่ตั้งไว้ ต้องจัดสรรงบประมาณสำรองเพื่อดำเนินโครงการให้ทันหรือสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนในช่วงเวลานั้น เพื่อก่อการให้ทันตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นของชุมชน การบริหารจัดการควรจัดสรรงบประมาณโครงการศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชนตั้งแต่ต้นปีงบประมาณ เพื่อให้ผู้ดำเนินการรับผิดชอบได้จัดการวางแผนบริหารจัดการบริการชุมชนได้สะดวก รวดเร็วตามสถานการณ์

การแบ่งประเภทของงบประมาณปัจจุบันแบ่ง ได้ 2 ประเภท คือ ประเภทแรก แบ่งตามนโยบายงบประมาณ ได้แก่ งบประมาณงบดุลงบประมาณเงินอุดหนุนงบประมาณขาด

คุณ ประภทที่สองแบ่งตามบทบาทงบประมาณ ได้แก่ งบประมาณแบบแสดงรายการ งบประมาณแบบแสดงผลงาน งบประมาณแบบแสดงผลงานโครงการ งบประมาณแบบฐานศูนย์ หรือเรียกย่อว่า ระบบและงบประมาณแบบสะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ขนิษฐา ยศเมฆ ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงบประมาณทางการศึกษากับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลในจังหวัดสุราษฎร์ธานี (ขนิษฐา ยศเมฆ, 2561)

5) การกำหนดค่าตอบแทน และการสร้างแรงจูงใจของผู้ดำเนินโครงการของภารกิจศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน มีขั้นตอน / กระบวนการ การบริหารจัดการตามกิจกรรมของภารกิจศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชนแบบมีส่วนร่วม ดังนี้ ค่าตอบแทนของครูและนักเรียน นักศึกษา ที่ร่วมออกบริการ มีความสำคัญในการสร้างแรงจูงใจได้เป็นอย่างมาก แต่ด้วยระเบียบการเบิกจ่ายค่าตอบแทนในการออกบริการจะเน้นไปที่นักเรียน นักศึกษาเป็นสำคัญ ทำให้ขาดแรงจูงใจให้กับครูผู้ควบคุมในการออกบริการ การบริหารจะต้องใช้หลักบูรณาการการเรียน และการสอนในวันปกติที่มีการเรียนการสอน ซึ่งไม่มีค่าตอบแทนในการออกบริการ จึงเป็นอีกปัญหาที่ตามมา เพื่อให้การบริการเป็นไปตามเป้าหมายของโครงการ ผู้บริหารศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชนต้องมีวิธีการบริหารจัดการค่าตอบแทนผู้ที่ออกบริการเพิ่มเติม แต่ต้องตามระเบียบการเบิกจ่ายของการเงิน เพื่อสร้างแรงจูงใจในการออกบริการชุมชนในวันหยุด และได้ผลประโยชน์ต่อชุมชนมากที่สุด

การจ่ายค่าตอบแทนตามผลงานนั้น จะสามารถสร้างความพึงพอใจให้กับบุคลากรขององค์การในแง่ของความยุติธรรมของการจ่ายค่าตอบแทนตามผลงาน ก็ต่อเมื่อองค์การมีระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพในแง่ของการปฏิบัติ จึงจะสามารถสร้างให้เกิดความรู้สึกว่าระบบการจ่ายค่าตอบแทนตามผลงานขององค์การนั้น มีความยุติธรรม สำหรับบุคลากรในองค์การอย่างเท่าเทียมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ รุจิภาส ประชาทัย ที่ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการจ่ายค่าตอบแทนที่ส่งผลต่อระดับผลการปฏิบัติงาน ของบุคลากรในธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) ในจังหวัดนนทบุรี (รุจิภาส ประชาทัย, 2561)

3. เพื่อนำเสนอ แนวทางการบริหารศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน แบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช

ผลการศึกษา พบว่า แนวทางการบริหารศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชนแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราชในการศึกษาในขั้นตอนการนำเสนอได้แนวทางที่ใช้ได้จริงในการบริหารศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชนแบบมีส่วนร่วม องค์ประกอบที่ส่งผลกับแนวทางการบริหารศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชนแบบมีส่วนร่วม มีองค์ประกอบการมีส่วนร่วม 5 ด้าน ดังนี้ 1) การเลือกพื้นที่ในการออกบริการชุมชน 2) การกำหนดเวลาการดำเนินโครงการ 3) การกำหนดกิจกรรมที่เหมาะสม 4) การกำหนดงบประมาณที่ได้รับจัดสรร 5) การกำหนดค่าตอบแทน จากการนำเสนอแนวทางการบริหารศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชนแบบมีส่วนร่วมของวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช สามารถนำไปใช้เป็นแนวทาง

การบริหารได้จริงตามวัตถุประสงค์การวิจัย แนวทางการบริหารที่ได้จากการวิจัยสามารถนำมาเป็นแนวทางที่ใช้งานได้จริง สอดคล้องกับบริบทของวิทยาลัยที่ดำเนินโครงการตรงตามความต้องการของชุมชน นำการมีส่วนร่วมมาใช้ในการบริหาร พัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วม และใช้ในการพัฒนาศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชนได้อย่างเหมาะสม

การประเมินกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในรอบ 4 ประเด็น คือ 1) ความเหมาะสม 2) ความถูกต้องครอบคลุม 3) ความเป็นไปได้ และ 4) ความเป็นประโยชน์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วีรศักดิ์ ตะหนอง เรืองกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (วีรศักดิ์ ตะหนอง, 2562)

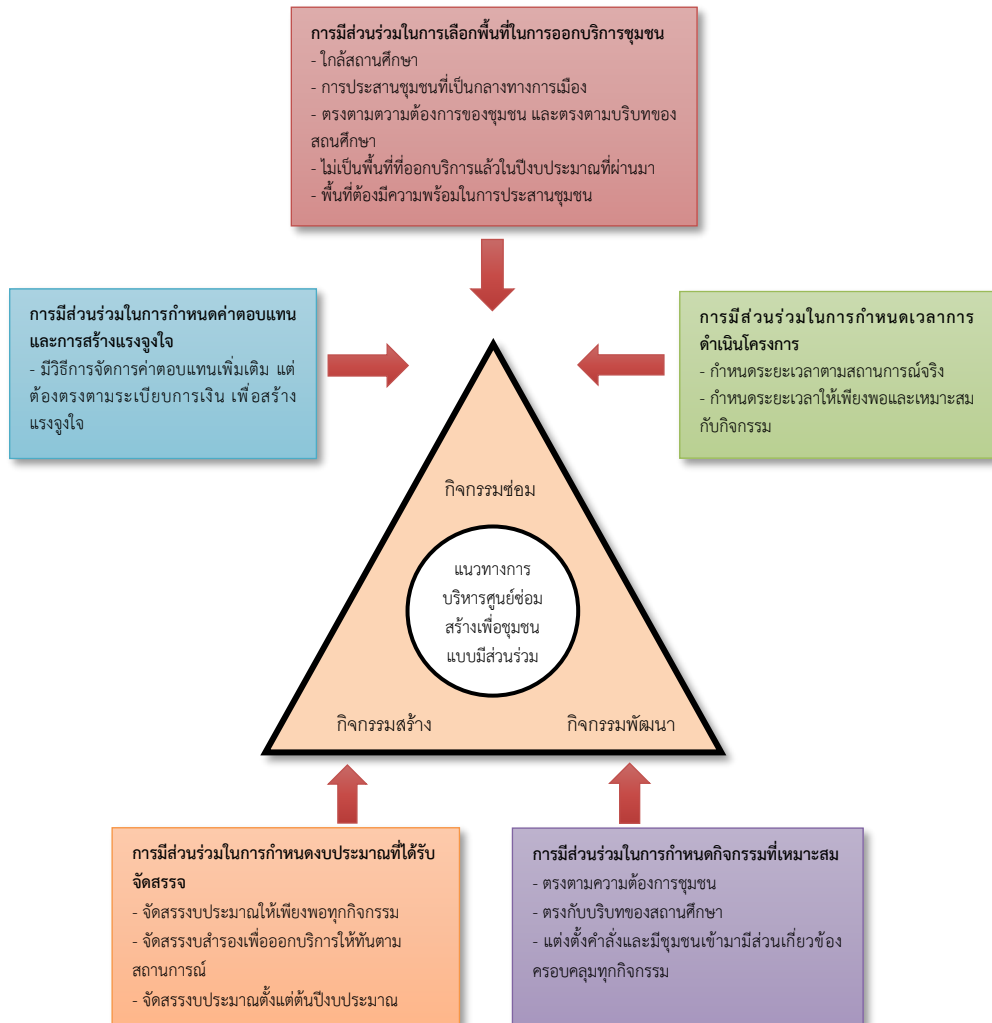
องค์ความรู้ใหม่

แนวทางการบริหารศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชนแบบมีส่วนร่วม ของวิทยาลัยในสังกัด อาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย 3 ส่วน ของกิจกรรมซ่อม กิจกรรมสร้าง กิจกรรมพัฒนา ดังนี้

เป้าประสงค์ คือ สิ่งที่ผู้วิจัยได้ตั้งเป้าไว้เป็นข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยชื่อว่า “แนวทางการบริหารศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน แบบมีส่วนร่วม ของวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช”

กิจกรรม คือ กิจกรรมของโครงการศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน ได้แก่ กิจกรรมซ่อม กิจกรรมสร้าง และกิจกรรมพัฒนา

องค์ประกอบการมีส่วนร่วม คือ องค์ประกอบของการบริหารศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน แบบมีส่วนร่วม มีด้วยกัน 5 ส่วน 1) การมีส่วนร่วมในการเลือกพื้นที่ในการออกบริการชุมชน 2) การมีส่วนร่วมในการกำหนดเวลาการดำเนินโครงการ 3) การมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมที่เหมาะสม 4) การมีส่วนร่วมในการกำหนดงบประมาณที่ได้รับจัดสรร 5) การมีส่วนร่วมในการกำหนดค่าตอบแทน และการสร้างแรงจูงใจเพื่อให้กิจกรรมทั้ง 3 กิจกรรม บรรลุวัตถุประสงค์ของการบริหารศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชนแบบมีส่วนร่วมของวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัด นครศรีธรรมราช

ภาพที่ 1 สรุปองค์ความรู้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. สถานศึกษาควรนำผลการวิจัยมาปรับใช้ในการบริหารงานศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน ในองค์ประกอบต่าง ๆ ทั้ง 5 ด้าน ให้ตรงตามบริบทของสถานศึกษา และเหมาะสมกับชุมชนที่รับบริการ
2. สถานศึกษาควรจัดทำแผนดำเนินงานศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน ตั้งแต่ต้นปีงบประมาณเพื่อจัดเวลาดำเนินกิจกรรมต่างๆได้เหมาะสมกับความต้องการของชุมชน

3. สถานศึกษาควรจัดอบรมให้ความรู้เรื่องการให้บริการให้เป็นมืออาชีพ ตามมาตรฐานของศูนย์บริการชั้นนำ

4. สถานศึกษาควรจัดอบรมให้ความรู้เรื่องเทคโนโลยีสมัยใหม่ ให้กับผู้ให้บริการทุกปีงบประมาณ

5. ควรประชุมผู้บริหารหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน ของวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

6. งานวิจัยนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการบริการชุมชน ในโครงการอื่น ๆ ของหน่วยงานที่ออกบริการชุมชนต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการขยายขอบเขตการวิจัยแนวทางการบริหารศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน แบบมีส่วนร่วม ของอาชีวศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อเป็นแนวทางที่เหมือนการทุกสถานศึกษา

2. ควรมีการวิจัยถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลที่ดีต่อศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน เพื่อการพัฒนาการให้บริการตามวัตถุประสงค์ของศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ชนิษฐา ยศเมฆ. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงบประมาณทางการศึกษากับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. ใน วิทยานิพนธ์บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

แคชริยา ศรีวงษา และคณะ. (2563). การประเมินโครงการพัฒนารูปแบบและยกระดับคุณภาพศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน (Fix It Center Thailand 4.0) ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเลย. ใน วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

จุฑามาศ พันสุวรรณ. (2562). การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

ทักษิณ ประชามอญ และคณะ. (2562). รูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมตามหลักพุทธธรรมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน. วารสาร มจร. สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 8(1), 96-109.

นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ. (2561). การบริหารแบบมีส่วนร่วม ฝ่ายกิจการนักศึกษาและชุมชนสัมพันธ์. ใน วิทยานิพนธ์วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม คณะครุศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พาศิษฐ์ เดเบาะ. (2562). การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3. ใน สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

- รุจิภาส ประชาทัย. (2561). รูปแบบการจ่ายค่าตอบแทนที่ส่งผลต่อระดับผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในจังหวัดนนทบุรี. ใน รายงานวิจัย. มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์.
- วีรศักดิ์ ตะหน่อง. (2562). กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนคุณภาพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ใน วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2560). คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน ศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน FIX IT CENTER THAILAND 4.0. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา
ที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4*

ADMINISTRATORS' ETHICAL LEADERSHIP AFFECTING DESIRED
CHARACTERISTICS OF STUDENTS UNDER NAKHON SI THAMMARAT
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 4

เอกราช เอียดแก้ว

Akarat Iadkaew

ธีระพงษ์ สมหาใหญ่

Teeraphong Somkhaoyai

พระปลัดโสมจิต โสสิโต

Prapalad Kosit Kosito

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Nakhon Si Thammarat Campus, Thailand

E-mail: carecare1226@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 การวิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากร คือ ครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 จำนวน 1,437 คน โดยมีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 304 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความจงรักภักดี และด้านความเป็นพลเมืองดี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านความซื่อสัตย์ และด้านความยุติธรรม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด และคุณลักษณะอันพึง

* Received 27 January 2022; Revised 25 February 2022; Accepted 1 March 2022

ประสงค์ของผู้เรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านซื่อสัตย์สุจริต และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้าน ใฝ่เรียนรู้ และด้านอยู่อย่างพอเพียง

2. ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความ รับผิดชอบ และด้านความเป็นพลเมืองดี ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

3. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ด้านความจงรักภักดี ความยุติธรรม ความซื่อสัตย์ ความ รับผิดชอบ และด้านความเป็นพลเมืองดี ผู้บริหารควร ประพฤติปฏิบัติตนด้วยความเอาใส่ใจ เต็มใจ ปฏิบัติงาน เคารพสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่น มีความยุติธรรมในการบริหารงาน ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความ สุจริตและจริงใจ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหาร, คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

Abstract

The study aimed to study administrators' ethical leadership affecting the desired characteristics of students under Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 4. This research used a survey research model. The population used in this research was 1,437 teachers under Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 4. A simple group was selected from 304 teachers, and the research tools consisted of questionnaires and an interview form for development guidelines. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, and multiple regression analysis.

The results showed that:

1. overall, the ethical leadership of administrators was at the highest level. When considering each aspect, loyalty and good citizenship had the highest average, followed by honesty, and fairness had the lowest average. The desired characteristics of the students were generally at a high level. When considering each aspect, love nation, religion, and the monarchy had the highest average, followed by honesty and integrity. The aspect with the lowest average was seeking to know and living based on sufficiency.

2. The ethical leadership of administrators in honesty, responsibility, and good citizenship affected the desired characteristics of the students.

3. The guidelines for developing the ethical leadership of school administrators that affect students' desired characteristics in loyalty, fairness, honesty, responsibility, and good citizenship were as follows: the administrators should behave with care, be willing to work, respecting to the privacy of others, having fairness in the administration, performing duties with honesty and sincerity, giving priority to public interest over self-interest.

Keywords: Ethical leadership of administrators, Desired characteristics of students

บทนำ

ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างรวดเร็ว มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ มีระบบทุนนิยมเป็นกระแสหลักของโลก ทำให้เกิดการแข่งขันในระดับนานาชาติมากขึ้น โดยเฉพาะในด้านเศรษฐกิจ ธุรกิจ การค้า การอุตสาหกรรม การบริหารจัดการ เทคโนโลยีการสื่อสารทำให้เกิดเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ณ จุดหนึ่งจุดใดจะส่งผลกระทบแพร่กระจายไปยัง ส่วนอื่นได้อย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะ ความเสื่อมโทรมด้านจริยธรรมของสังคมที่มาจากสาเหตุการยั่วยุมากกว่าความดี การแข่งขันเพื่อเอาชนะแทนการร่วมมือ การมองคนอื่นเป็นคู่แข่งมากกว่าพันธมิตร ประเทศไทยประสบปัญหาต่าง ๆ มากมาย เกิดความเดือดร้อนยุ่งยากไปทุกยอมน้ำในบ้านเมืองเราทำให้สังคมไทยมีปัญหารื้อรังและไม่สามารถพัฒนาได้อย่างยั่งยืนตามที่ปรารถนา จิตใจของคนในปัจจุบันกำลังถูกคุกคามด้วยวัฒนธรรมมากขึ้น ในขณะที่คุณธรรม จริยธรรมลดน้อยลงไปจากจิตใจ ทำให้เกิดปัญหาทางด้านคุณธรรม จริยธรรมนานัปการ เป็นต้นว่าความรู้สึกเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนอันใหญ่หลวงต่อความเจริญรุ่งเรือง ความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของคนไทย (อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา, 2550)

สถานศึกษาหรือโรงเรียนถือว่าเป็นหน่วยงานที่สำคัญที่ปฏิบัติหน้าที่จัดการศึกษาโดยจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนตามศักยภาพและความต้องการนอกจากจะมีเป้าหมายเพื่อมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ ตามที่ทางหลักสูตรต้องการแล้วยังต้องมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์อีกด้วย เพราะการที่คนเราจะอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขนั้นต้องประกอบอาชีพที่สุจริต มีคุณธรรม จริยธรรม ประพฤติตนตามแบบประเพณีขนบธรรมเนียมในสังคมนั้น ๆ ความมีวินัยในตนเองก็เหมือนกันที่ทุกคนต้องมีเพราะถือว่าเป็นสิ่งที่ควบคุมพฤติกรรมที่แสดงออกให้เป็นไปซึ่งวินัยที่จะต้องสร้างเสริมเพื่อให้เยาวชนมีบุคลิกลักษณะอุปนิสัยและพฤติกรรมที่ดีงามได้แก่ นักเรียนเป็นผู้ที่ตรงต่อเวลา มีความซื่อสัตย์สุจริตรับผิดชอบ เคารพต่อระเบียบกฎเกณฑ์มีความกล้าหาญและความเชื่อมั่นในตนเองมีความอดทนอดกลั้น อยู่ในกรอบของศีลธรรมที่พึงปรารถนาของสังคม (ภาณุภัทร ลิ้มจารุณ, 2551)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 เป็นหน่วยงานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) มีภารกิจรับผิดชอบบริหารจัดการศึกษาในเขตพื้นที่รวม 5 อำเภอ คือ อำเภอนม อำเภอลี้ อำเภอบำเหน็จณรงค์ อำเภอบำเหน็จณรงค์ และอำเภอนบพิตำ ซึ่งมีวิสัยทัศน์ เป็นองค์กรคุณภาพจัดการศึกษาอย่างทั่วถึง เสมอภาคได้มาตรฐาน น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สู่สังคมอนาคตที่ยั่งยืน มีเป้าประสงค์ด้านการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนทุกคนมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรักในสถาบันหลักของชาติ ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีทัศนคติที่ดีต่อบ้านเมือง มีหลักคิดที่ถูกต้อง เป็นพลเมืองดีของชาติ มีคุณธรรม จริยธรรม มีค่านิยมที่พึงประสงค์ มีจิตสาธารณะ มีวินัย และรักษาศีลธรรม มีความรู้ความเข้าใจ และมีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคามทุกรูปแบบ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 , 2563)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยในฐานะบุคลากรทางการศึกษาจึงมีความสนใจที่ศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปจัดทำข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลการวิจัยที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงานซึ่งจะทำให้สามารถดำเนินการบริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพบนพื้นฐานทางจริยธรรม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4
2. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ผู้วิจัยได้กำหนดและดำเนินการวิจัย โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งเป็นวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ประชากร คือ ครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 จำนวน

1,437 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 จำนวน 304 คน โดยกลุ่มตัวอย่างได้มาจากตาราง ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) และผู้ให้ข้อมูล สำคัญในการวิจัย คือครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 เป็นระยะเวลาเกิน 5 ปี ได้มาจากการเลือก แบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 5 คน เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น แบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์ (Interview Studies) แบบสอบถามมี ลักษณะเป็นแบบสอบถามตรวจสอบรายการ (Checklist) แบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถาน ศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ หลังจากศึกษาเอกสารเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ผู้วิจัยนำผลที่ได้มา ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม ตามรูปแบบและโครงสร้างแบบสอบถาม นำแบบสอบถามที่ สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยพิจารณาตรวจสอบ ปรับปรุง แก้ไข และให้ความ เห็นชอบแล้วมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์ และจัดทำฉบับที่แก้ไข นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณา ตรวจสอบความถูกต้องและประเมินคุณภาพของแบบสอบถาม เพื่อหาค่า (IOC: Index of item objective congruence) ปรับปรุงแก้ไขตามผลการประเมิน หรือตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์ให้มีจำนวนข้อและเนื้อหาที่ สอดคล้องตรงกับเรื่องที่ทำการวิจัย นำแบบสอบถามที่ได้ตรวจแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 35 คน เพื่อหาค่าความ เชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach) แบบสอบถามได้ค่าความเชื่อมั่นโดยรวมเท่ากับ 0.983 และมีค่าความสอดคล้องรายข้ออยู่ ระหว่าง 0.301 - 0.793 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบ ความถูกต้อง และทดลองใช้แล้ว ไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับ สมบูรณ์ นำไปใช้แจกกลุ่มตัวอย่างจริงในการวิจัย และแบบสัมภาษณ์ (Interview Studies) 1) ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของ ผู้บริหารสถานศึกษา 2) ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการศึกษาข้อ 1 มาดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ ตามรูปแบบและโครงสร้างแบบสัมภาษณ์ตามงานวิจัยภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหาร สถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

กระบวนการเก็บข้อมูล แบบสอบถาม (Questionnaire)

1. ขอรับหนังสือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง กรณราชวิทยาลัย ขออนุญาตหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งไปยังกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างโดยใช้จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (Email) เพื่อตอบแบบสอบถามระบบออนไลน์ (Google Form) ท่านละ 1 ชุด จำนวน 304 ชุด

3. นำผลการตอบแบบสอบถามที่ได้มาจัดทำข้อมูล โดยการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละชุด

4. นำแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์นำไปวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล แบบสัมภาษณ์ (Interview) ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 5 ท่าน และทำการสัมภาษณ์ด้วยระบบออนไลน์ ตามแบบสัมภาษณ์และขออนุญาตบันทึกภาพ นำผลการสัมภาษณ์ที่ได้มาจัดทำข้อมูล ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ ของแบบสัมภาษณ์แต่ละชุด แล้วนำมาเขียนเป็นรูปแบบความเรียง

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามโดยนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาดำเนินการดังนี้

1. จัดระเบียบข้อมูลโดยวิธีลงรหัส ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ตามความหมายของค่าสถิติแบบบรรยาย (Descriptive Statistics) ในรูปตาราง และนำเสนอผลวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive analysis) และนำเสนอในรูปแบบความเรียง

2. การวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และประเมินผล โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายของระดับค่าเฉลี่ย 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง ระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราชเขต 4 โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และประเมินผล โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายของระดับค่าเฉลี่ย 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง ระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

4. วิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

5. วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ วิเคราะห์แยกแยะประเด็น เรียบเรียง แล้วเขียนแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารที่จะส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 แสดงผลการวิเคราะห์ ซึ่งประกอบด้วยค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม

ตารางที่ 1 ระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

ระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. ความจงรักภักดี	4.54	0.52	มากที่สุด
2. ความยุติธรรม	4.48	0.54	มาก
3. ความซื่อสัตย์	4.53	0.52	มากที่สุด
4. ความรับผิดชอบ	4.52	0.53	มากที่สุด
5. ความเป็นพลเมืองดี	4.54	0.51	มากที่สุด
รวม	4.52	0.49	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่าระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.52$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความจงรักภักดี และด้านความเป็นพลเมืองดี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.54$) รองลงมาคือ ด้านความซื่อสัตย์ ($\bar{X} = 4.53$) ส่วนด้านความยุติธรรม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.48$)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ระดับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราชเขต 4 แสดงผลการวิเคราะห์ ซึ่งประกอบด้วยค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

ตารางที่ 2 ระดับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

ระดับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	4.55	0.49	มากที่สุด
2. ซื่อสัตย์สุจริต	4.52	0.45	มากที่สุด
3. มีวินัย	4.49	0.49	มาก
4. ใฝ่เรียนรู้	4.46	0.51	มาก
5. อยู่อย่างพอเพียง	4.46	0.50	มาก
6. มุ่งมั่นในการทำงาน	4.47	0.51	มาก
7. ความเป็นไทย	4.50	0.50	มาก
8. มีจิตสาธารณะ	4.50	0.47	มาก
รวม	4.49	0.43	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราชเขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.49$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.55$) รองลงมาคือ ด้านซื่อสัตย์สุจริต ($\bar{X} = 4.52$) ส่วนด้านใฝ่เรียนรู้ และด้านอยู่อย่างพอเพียง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.46$)

2. ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณมีค่า 0.698 และกำลังสองของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณมีค่า 0.487 แสดงว่าตัวแปรพยากรณ์ทั้งหมด 5 ด้าน ร่วมกันพยากรณ์ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราชเขต 4 ได้ร้อยละ 48.70 และ ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์มีค่า 0.312 และปัจจัยตัวแปรมีอำนาจพยากรณ์ มีจำนวน 3 ตัวแปร คือ ด้านความซื่อสัตย์ (sumC) ด้านความรับผิดชอบ (sumD) และด้านความเป็นพลเมืองดี (sumE) ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านความจงรักภักดี (sumA) และด้านความยุติธรรม (sumB) ไม่ส่งผลต่อคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของผู้เรียน และตัวแปรพยากรณ์ ทั้ง 5 ด้านร่วมกันพยากรณ์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราชเขต 4 รวมได้ร้อยละ 48.70 โดยมีค่าความคลาดเคลื่อน มาตรฐานของการพยากรณ์ค่า 0.312

3. ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราชเขต 4 สามารถสรุปได้ ดังนี้

3.1 ด้านความจงรักภักดีผู้บริหารที่มีความจงรักภักดีต่อสถานศึกษาจะแสดงออกถึงการสร้างและการรักษาภาพลักษณ์ของสถานศึกษา เต็มใจในการปฏิบัติงานเพื่อสถานศึกษา การคำนึงถึงความรู้สึกของบุคลากรทุกคนมีความผูกพันต่อสถานศึกษา ห่วงแทน มีความรู้สึกเป็นเจ้าของ ปกป้อง เต็มใจที่จะเสียสละ และทุ่มเททำงานกำลังความคิด กำลังกาย กำลังใจเพื่อสถานศึกษา อุทิศตัวอย่างมากต่อสถานศึกษา มีความปรารถนาและตั้งใจพัฒนาสถานศึกษา

3.2 ด้านความยุติธรรม ผู้บริหารที่มีความยุติธรรมจะแสดงออกถึงการให้เกียรติความเป็นมนุษย์ของบุคคลอื่น เห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีเหตุผล เที่ยงธรรม ตรงไปตรงมา ไม่ลำเอียง ไม่มีอคติ บริหารจัดการโดยคำนึงถึงความเท่าเทียมกัน ไม่เอานเอียงเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง มีความหนักแน่นในความถูกต้อง และแสดงให้เห็นว่าเป็นผู้รักความยุติธรรม

3.3 ความซื่อสัตย์ ผู้บริหารที่มีความซื่อสัตย์จะต้องประพฤติปฏิบัติตนให้มีความซื่อสัตย์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ปฏิบัติตนเป็นผู้ที่รักษาคำมั่นสัญญา ไม่ใช่ตำแหน่งหน้าที่การงานหาผลประโยชน์แก่ตนและพวกพ้อง ปฏิบัติหน้าที่ราชการอยู่บนพื้นฐานของความสุจริต รักษาระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย ปฏิบัติต่อผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และผู้อื่นด้วยความจริงใจ ส่งเสริมสนับสนุนและให้กำลังใจบุคลากรทุกคนด้วยความจริงใจ

3.4 ความรับผิดชอบ ผู้บริหารที่มีความรับผิดชอบจะแสดงออกให้เห็นถึงความเอาใจใส่ในงานหน้าที่ต่าง ๆ ของตนเอง จดจ่อและมุ่งมั่นต่อหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้งานต่าง ๆ ของสถานศึกษาบรรลุผลสำเร็จตามแผนและเป้าหมายที่ตั้งไว้ ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเพียรพยายาม เสียสละกำลังกาย กำลังใจ และกำลังทรัพย์เพื่อประโยชน์ของสถานศึกษา ละเอียดรอบคอบ และยอมรับผลการกระทำของตนทั้งในด้านที่เป็นผลดีและผลเสีย และพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขตนเอง

3.5 ความเป็นพลเมืองดี ผู้บริหารที่มีบุคลิกภาพด้านความเป็นพลเมืองดีจะแสดงออกให้เห็นถึงการประพฤติปฏิบัติตนให้เกิดประโยชน์แก่สังคม ประเทศชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ เคารพกฎหมายและปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของสังคม มีน้ำใจ ประชาธิปไตย รู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวม เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ตน รับผิดชอบต่อตนเอง สังคม ชุมชน และประเทศชาติ และปฏิบัติตามหลักธรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ

การอภิปรายผล

ผลการศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ดังนี้

1. จากการศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหาร และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยมีสมมติฐาน คือ ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 อยู่ในระดับมาก จากผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้เนื่องจากผู้บริหารมีความใส่ใจในกิจกรรมของสถานศึกษา ห่วงเทเอาใจใส่ พร้อมทั้งจะดูแลและปกป้องสถานศึกษา เต็มใจปฏิบัติงานเพื่อสถานศึกษา เคารพสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่น มีความยุติธรรมในการบริหารงาน มีความประพฤติตรงต่อวิชาชีพ มีความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน เป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องที่รับผิดชอบ ผลจึงอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ เพ็ญศิริ สมเรือน ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด พบว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก (เพ็ญศิริ สมเรือ, 2558) และธีรพัฒน์ เพชรศรีจันทร์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของข้าราชการครูโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐบาลในจังหวัดอุทัยธานี ระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน ประกอบด้วย ความเคารพนับถือ การมีส่วนร่วม ธรรมภิบาล และความไว้วางใจ ตามลำดับ (ธีรพัฒน์ เพชรศรีจันทร์, 2562)

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้เนื่องจาก ผู้เรียนปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่พลเมืองที่ดีของชาติ มีความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์ ปฏิบัติตนต่อผู้อื่นด้วยความซื่อตรง มีความตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ และดูแลรักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ ผลจึงอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ พระอำนาจ อดุลกามา (น้อยนิล) ได้ศึกษาคุณลักษณะอันพึงของนักเรียนโรงเรียนศึกษา สงเคราะห์บางกรวย อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี พบว่า นักเรียนโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์บางกรวย อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี มีระดับคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านรักความเป็นไทย รองลงมาได้แก่ ด้านมีจิตสาธารณะ ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ด้านซื่อสัตย์สุจริต ด้านอยู่อย่างพอเพียง ด้านมีวินัย และด้านมุ่งมั่นในการทำงาน ส่วนด้านที่มีค่าน้อยที่สุดคือด้านใฝ่เรียนรู้ (พระอำนาจ อดุลกามา (น้อยนิล), 2554) นอกจากนี้ ณัฐริดา นิพนธ์ และคณะ ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านในระดับมาก เรียงลำดับคือ ความเคารพ ความไว้วางใจ ความเอื้ออาทร ความยุติธรรม และความซื่อสัตย์ 2) ผู้บริหารมีบทบาทในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และ 3) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนอยู่ในระดับสูงมาก (ณัฐริดา นิพนธ์ และคณะ, 2563)

2. จากการศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 โดยมีสมมติฐาน คือ ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา 3 ด้าน ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน คือ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความรับผิดชอบ และด้านความเป็นพลเมืองดี ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจาก ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องที่รับผิดชอบ ปฏิบัติงานโดยมุ่งผลสำเร็จของงาน ปฏิบัติงานต่างๆ ด้วยความเสียสละ ประพฤติปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบสังคม ประพฤติตนเป็นประโยชน์ต่อบ้านเมือง มีจริยธรรมและปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนา จึงทำให้มีโอกาสในการปฏิบัติหน้าที่และเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนในด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สอดคล้องกับ ณัฐริดา นิพนธ์ และคณะ ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 พบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านในระดับมาก เรียงลำดับคือ ความเคารพ ความไว้วางใจ ความเอื้ออาทร ความยุติธรรม และความซื่อสัตย์ 2) ผู้บริหารมีบทบาทในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และ 3) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนอยู่ในระดับสูงมาก (ณัฐริดา นิพนธ์ และคณะ, 2563) นอกจากนี้ อีรพัฒน์ เพชรศรีจันทร์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของข้าราชการครูโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ ในจังหวัดอุทัยธานี ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย ความเคารพ นับถือการมีส่วนร่วม และความไว้วางใจ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของ

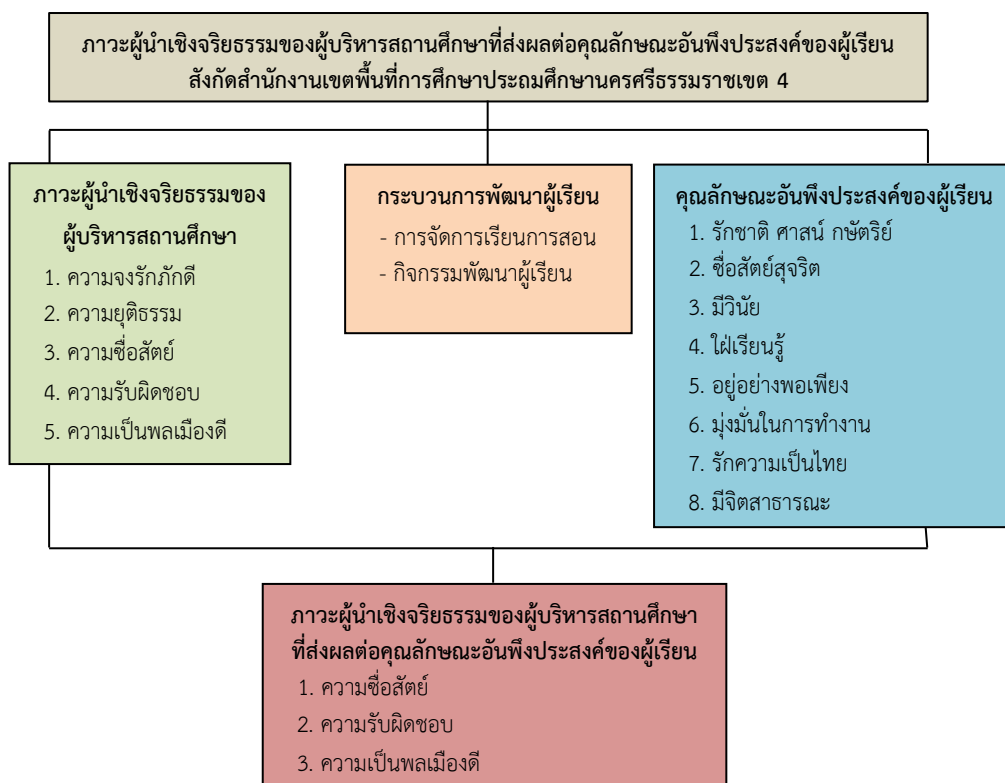
ข้าราชการครู โดยร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 46.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (ธีรพัฒน์ เพชรศรีจันทร์, 2562)

3. จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ในด้านต่าง ๆ คือ ด้านความจงรักภักดี ด้านความยุติธรรม ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความรับผิดชอบ และด้านความเป็นพลเมืองดี พบว่าการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ผู้บริหารจะต้องแสดงออกและประพฤติปฏิบัติตนด้วยความเอาใจใส่ในกิจกรรมของสถานศึกษา มีความทุ่มเท เต็มใจปฏิบัติงาน สร้างความรัก ความผูกพัน พร้อมทั้งจะเสียสละประโยชน์ส่วนตน เพื่อสถานศึกษา เคารพสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่น มีความยุติธรรมในการบริหารงาน ปฏิบัติงานด้วยความชอบธรรม มีความซื่อสัตย์ ทั้งต่อหน้าที่ และวิชาชีพ โดยต้องปฏิบัติตามระเบียบและข้อบังคับ ปฏิบัติงานโดยมุ่งผลสำเร็จของงาน เอาใจใส่ต่อหน้าที่งาน ประพฤติปฏิบัติตนตามกฎหมาย ประพฤติปฏิบัติตามกฎระเบียบสังคม เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน สอดคล้องกับ คาเรน คาโชวเวน Karianne Kalshoven ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมส่วนใหญ่จะศึกษาผลที่เกิดขึ้นจากการเป็นผู้นำในลักษณะของผู้นำซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญของพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมโดยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้นำและพฤติกรรมของผู้นำเชิงจริยธรรมได้เสนอแนะว่าการปฏิบัติตนตามทำนองคลองธรรม และการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเป็นพฤติกรรมที่มีความสัมพันธ์กับการเป็นผู้นำเชิงจริยธรรม องค์กรควรเลือกผู้นำที่มีความยุติธรรม กระจายอำนาจ และมีบทบาทที่ชัดเจน การเลือกและพัฒนาผู้บริหารที่มีพฤติกรรมที่แสดงถึงความมีจริยธรรมในการทำงาน เป็นสิ่งสำคัญเท่า ๆ กับการที่ปล่อยให้ผู้บริหารที่ไม่มีคุณธรรมสร้างความเสียหายให้แก่องค์กร ตลอดจนทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียง (Karianne Kalshoven, 2010) นอกจากนี้ คาโชวเวน (Kalshoven et al.) ได้ทำการศึกษาวิจัยการพัฒนาความตรงการวัดแบบพหุมิติ (ELW) เพื่อพัฒนาพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม 7 คุณลักษณะ คือ ความยุติธรรม ความร่วมมือทางอำนาจ ความชัดเจนตามหน้าที่ การนิเทศผู้คน การแนะนำเชิงจริยธรรม เกี่ยวกับความยั่งยืน และความซื่อสัตย์ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ ในการรวบรวมพฤติกรรม ความสัมพันธ์กับพฤติกรรมผู้นำเชิงจริยธรรม พฤติกรรมการเป็นสมาชิกขององค์กรของลูกจ้าง และความมีประสิทธิผล พบว่าเครื่องมือนี้มีคุณสมบัติเกี่ยวกับการวัดทางจิตวิทยาและมีความตรงเชิงโครงสร้าง และเป็นเครื่องมือการวัดแบบพหุมิติใหม่ที่สามารถช่วยให้เข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม ดังนั้น ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา จึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน (Kalshoven, K. et al., 2011)

สรุป/องค์ความรู้ใหม่

1. จากการศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งผู้วิจัยสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารจากเอกสารต่าง ๆ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) ความจงรักภักดี 2) ความยุติธรรม 3) ความซื่อสัตย์ 4) ความรับผิดชอบ 5) ความเป็นพลเมืองดี และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งประกอบด้วย 8 องค์ประกอบดังนี้ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย 8) มีจิตสาธารณะ

2. จากการศึกษาข้อมูลภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนจากผู้สอนในสถานศึกษาต่าง ๆ ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 แล้วนำมาวิเคราะห์โดยค่าสถิติ พบว่าภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมทั้ง 5 ข้อมีเพียง 3 ด้านเท่านั้นที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน คือ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความรับผิดชอบ และความเป็นพลเมืองดี ซึ่งทำให้ต้องค้นหาต่อไปว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนคืออะไร ซึ่งสามารถสรุปเป็นแผนภาพดังนี้

ภาพที่ 1 สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความยุติธรรม จึงเสนอแนะให้ทางเขตพื้นที่การศึกษาจัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ สัมมนาเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม

2. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านใฝ่เรียนรู้ จึงเสนอแนะให้ทางสถานศึกษาจัดกิจกรรมที่แสดงให้เห็นถึงประโยชน์และความสำคัญของการใฝ่เรียนรู้

3. ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความจงรักภักดี จึงเสนอแนะให้ทางเขตพื้นที่การศึกษาจัดกิจกรรมที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของความจงรักภักดีต่อสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4

2. ควรทำการศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4

3. ควรศึกษาพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4

เอกสารอ้างอิง

ณัฐริดา นิพนธ์ และคณะ. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1. วารสารมหาจุฬานาครธรรม์, 7(5), 158-159.

ธีรพัฒน์ เพชรศรีจันทร์. (2562). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของข้าราชการครูโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐในจังหวัดอุทัยธานี. ใน วิทยานิพนธ์การบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

- พระอำนาจ อุดกามา (น้อยนิล). (2554). การศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์บางกรวย อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี. ใน วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- เพ็ญศิริ สมเรือ. (2558). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ตราด. ใน วิทยานิพนธ์การบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ภาณุภัทร ลิ้มจารุญ. (2551). การพัฒนาชุดเครื่องมือวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัดและประเมินผลการศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4. (2563). แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 -2565 อำนาจหน้าที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4. นครศรีธรรมราช: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4.
- อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา. (2550). คุณธรรมนำความรู้ รูปแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการคุณค่าความเป็นมนุษย์. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาระบบการเรียนรู้: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- Kalshoven, K. et al. (2011). Ethical leadership at work questionnaire (ELW): Development and validation of a multidimensional measure. The Leadership quarterly, 22(1), 51-69.
- Karianne Kalshoven. (2010). Ethical Leader Behavior and Big Five Factors of Personality. เรียกใช้เมื่อ 25 พฤศจิกายน 2564 จาก <https://link.springer.com/article/10.1007/s10551-010-0685-9>

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน

1. หลักเกณฑ์การตีพิมพ์ในวารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์

วารสารวิชาการพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช เป็นวารสารวิชาการ เพื่อเป็นสื่อกลางส่งเสริมการเผยแพร่องค์ความรู้ในด้านพระพุทธศาสนา สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และการประยุกต์ใช้องค์ความรู้จากการบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ เข้ากับพระพุทธศาสนา ผลงานทั้งทางด้านการวิจัย และผลงานทางวิชาการ บทความวิจัย หรือบทความวิชาการ ในมิติด้าน พุทธศาสนา การพัฒนาสังคม สังคมวิทยา ศิลปศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ และสหวิทยาการ ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ทุกบทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ท่าน ในลักษณะปกปิดรายชื่อ (Double blind peer-reviewed) เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยเสนอหรือกำลังเสนอตีพิมพ์ในวารสารวิชาการใดมาก่อน โดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของบุคคลทั้งภายใน มีกำหนดออกวารสารปีละ 4 ฉบับคือ

ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มีนาคม

ฉบับที่ 2 เดือน เมษายน – มิถุนายน

ฉบับที่ 3 เดือน กรกฎาคม – กันยายน

ฉบับที่ 4 เดือน ตุลาคม – ธันวาคม

2. ประเภทของบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์

1) บทความวิชาการ เป็นบทความที่เสนอเนื้อหาความรู้ ความคิดที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานทางวิชาการที่เชื่อถือได้ในเรื่องนั้น ๆ โดยมีหลักฐานทางวิชาการอ้างอิง

2) บทความวิจัย (Research article) ได้แก่ รายงานผลงานวิจัยใหม่ ที่มีองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์ ซึ่งไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารใด ๆ มาก่อน

3. การจัดเตรียมบทความ

1) ต้นฉบับบทความต้องมีความยาว 10 – 15 หน้ากระดาษ A4 หรือ B5 (รวมเอกสารอ้างอิง) พิมพ์บนกระดาษหน้าเดียว ใช้ตัวอักษรแบบ TH SarabunPSK ตั้งค่าหน้ากระดาษโดยเว้นขอบบน ขอบซ้าย 1 นิ้ว และขอบขวา ขอบล่าง 1 นิ้ว กำหนดระยะห่างระหว่างบรรทัดเท่ากับ 1 และเว้นบรรทัดระหว่างแต่ละย่อหน้า การนำเสนอรูปภาพและตาราง

ต้องนำเสนอรูปภาพและตารางที่มีความคมชัด พร้อมระบุหมายเลขกำกับรูปภาพไว้ด้านล่าง พิมพ์เป็นตัวหนา เช่น ตาราง 1 หรือ Table 1 และ รูป 1 หรือ Figure 1 รูปภาพที่นำเสนอต้องมีรายละเอียดของข้อมูลครบถ้วนและเข้าใจได้ โดยไม่จำเป็นต้องกลับไปอ่านที่เนื้อความอีก ระบุลำดับของรูปภาพทุกรูปให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่อยู่ในต้นฉบับ โดยคำอธิบายต้องกระชับและสอดคล้องกับรูปภาพที่นำเสนอ

2) ชื่อเรื่องต้องมีภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ชื่อเรื่องควรสั้น และให้ได้ใจความตรงกับวัตถุประสงค์และเนื้อเรื่อง โดยให้พิมพ์ไว้หน้าแรกตรงกลาง

3) ชื่อผู้เขียน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระบุวุฒิการศึกษาสูงสุด พร้อมระบุตำแหน่งทางวิชาการ พิมพ์ด้วยตัวอักษรปกติอยู่ใต้ชื่อเรื่อง โดยเรียงมาทางด้านขวา และให้ตัวเลขเป็นตัวยกท้ายชื่อผู้เขียน เพื่อแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับตำแหน่งทางวิชาการและชื่อหน่วยงานพร้อมอีเมล

4) มีบทคัดย่อภาษาไทย ไม่เกิน 300 คำต่อบทคัดย่อ

5) กำหนดคำสำคัญ (Keywords) 3 – 5 คำ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

6) เนื้อเรื่องควรใช้ภาษาที่ง่าย สั้นกะทัดรัดแต่ชัดเจน ถ้าเป็นต้นฉบับภาษาไทยให้ยึดตามหลักพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน การใช้ตัวเลขคำย่อ และวงเล็บ ควรใช้ตัวเลขอารบิกทั้งหมด ใช้คำย่อที่เป็นสากลเท่านั้น (ระบุคำเต็มไว้ในครั้งแรก) การวงเล็บภาษาอังกฤษควรใช้ดังนี้ (Student centred learning)

7) การเรียงหัวข้อ หัวข้อใหญ่สุด ให้พิมพ์ชิดขอบด้านซ้าย หัวข้อย่อยเว้นห่างจากหัวข้อใหญ่ 3-5 ตัวอักษร พิมพ์ตัวที่ 6 และหัวข้อย่อยขนาดเดียวกัน ต้องพิมพ์ให้ตรงกัน เมื่อขึ้นหัวข้อใหญ่ ควรเว้นระยะห่างการพิมพ์ 1 ช่วงบรรทัด

8) ภาพ ให้ใช้ภาพสีหรือขาวดำ ให้ชื่อกำกับภาพเรียงตามลำดับ ในเนื้อเรื่อง ให้พิมพ์คำอธิบายที่สั้นและชัดเจนได้รูปภาพ การจะได้ตีพิมพ์ภาพสีหรือไม่ ขึ้นกับการพิจารณาของกองบรรณาธิการ

บทความวิจัย ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

1) บทคัดย่อ (Abstract) เสนอวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัยและผลการวิจัยโดยสรุปมีความกะทัดรัด และสั้น

2) บทนำ (Introduction) ระบุความสำคัญของปัญหาการวิจัยกรอบแนวคิด และระบุวัตถุประสงค์การวิจัย

3) วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methodology) ระบุแบบแผนการวิจัยการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างและการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

4) ผลการวิจัย/ผลการทดลอง (Results) เสนอผลที่พบตามวัตถุประสงค์การวิจัยตามลำดับอย่างชัดเจน ควรเสนอในรูปแบบตารางหรือแผนภูมิ

5) อภิปรายผล (Discussion) เสนอเป็นความเรียงชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของผลการวิจัยกับกรอบแนวคิด และงานวิจัยที่ผ่านมา ตลอดจนแนวคิด ทฤษฎีที่ใช้เป็นกรอบความคิดในการวิชันว่ามีความสอดคล้องหรือขัดแย้งอย่างไร

6) องค์ความรู้ใหม่ (Originality and Body of Knowledge) (ถ้ามี) ระบุองค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย สังเคราะห์ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจง่าย

7) สรุป (Conclusion) ระบุข้อสรุปที่สำคัญและข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และประเด็นสำหรับการวิจัยต่อไป

8) ข้อเสนอแนะ (Suggestion) หมายถึง ประเด็นที่ผู้วิจัย เสนอแนะขึ้นมาจากการวิจัยหรือข้อค้นพบจากการวิจัย โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ เพื่อให้ข้อมูลคำแนะนำแนวทางหรือวิธีการใด ๆ แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อเสนอแนะไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในด้านต่าง ๆ เช่น การพัฒนา การปรับปรุง การเปลี่ยนแปลง หรือเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน หรือการบริหารจัดการ เป็นต้น

9) เอกสารอ้างอิง (References) ต้องเป็นรายการที่มีการอ้างอิงไว้ในเชิงอรรถที่ปรากฏในบทความเท่านั้น

บทความวิชาการ ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) บทคัดย่อ (Abstract)
- 2) บทนำ (Introduction)
- 3) เนื้อเรื่อง (Content) แสดงสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ
- 4) สรุป (Conclusion)
- 5) เอกสารอ้างอิง (Reference) การอ้างอิงในเนื้อเรื่องใช้ระบบ APA

4. ระบบการอ้างอิงและเอกสารอ้างอิงทางวิชาการ

เอกสารที่นำมาอ้างอิงควรได้มาจากแหล่งที่มีการตีพิมพ์ชัดเจน อาจเป็นวารสาร หนังสือหรือข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ทั้งนี้ ผู้เขียนบทความต้องเป็นผู้รับผิดชอบต่อความถูกต้องของเอกสารอ้างอิงทั้งหมดก่อนส่งต้นฉบับ ผู้เขียนบทความควรตรวจสอบถึงความถูกต้องของการอ้างอิงเอกสาร เพื่อป้องกันความล่าช้าในการตีพิมพ์บทความ เนื่องจากบทความที่มีการอ้างอิงไม่ถูกต้อง จะไม่ได้รับการส่งต่อเพื่อพิจารณาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จนกว่าการอ้างอิงเอกสาร จะได้รับการแก้ไขให้ถูกต้อง

การอ้างอิงในเนื้อหาบทความ

รูปแบบการอ้างอิงในเนื้อเรื่องและท้ายเล่มใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม – ปี ตามรูปแบบของ American Psychological Association (APA) ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้วงเล็บ เปิด-ปิด แล้วระบุชื่อ - นามสกุลของผู้เขียนและเลขปีของเอกสารที่นำมาอ้างอิง กำกับท้ายเนื้อความที่ได้อ้างอิง เอกสารที่อ้างอิงในบทความจะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ และเจ้าของบทความต้องรับผิดชอบถึงความถูกต้องของเอกสารที่นำมาอ้างอิงทั้งหมด โดยรูปแบบของการอ้างอิงเอกสาร มีดังนี้

อ้างอิงจากเอกสารภาษาไทย

- 1) พระไตรปิฎกและอรรถกถาให้อ้างชื่อคัมภีร์ เล่มที่ ชื่อ เครื่องหมายทวิภาค (:) และเลขหน้าของเอกสารที่นำมาอ้างอิง เช่น (พระไตรปิฎกภาษาไทย/15/16/282-283), (พระไตรปิฎกพร้อมอรรถกถาแปล/16/256-320)
- 2) ผู้แต่งหนึ่งรายให้อ้างชื่อผู้แต่งเครื่องหมายจุลภาค (,) ตามด้วยปีที่พิมพ์ของเอกสารที่นำมาอ้างอิง เช่น (พระมหาสุทิตย์ อาภากรโ, 2554)
- 3) ผู้แต่งสองรายให้อ้างชื่อของผู้แต่งสองรายโดยใช้คำว่า “และ” เชื่อมระหว่างผู้แต่งทั้งสองราย แล้วพิมพ์เครื่องหมายจุลภาค (,) ตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (พระมหาสุทิตย์ อาภากรโ และเขมณัฏฐ์ อินทรสุวรรณ, 2553) หากมีเอกสารที่นำมาอ้างอิงมากกว่า 1 รายการ ให้ใช้เครื่องหมายอัมภาค (;) คั่นระหว่างรายการอ้างอิง เช่น (พระธรรมโกศาจารย์, ประยูร ชมมจิตโต, 2548; พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส, 2554)
- 4) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 ราย ให้อ้างชื่อของผู้แต่งรายแรกเว้นวรรคหนึ่งครั้ง เพิ่มคำว่า และคณะ แล้วพิมพ์เครื่องหมายจุลภาค (,) ตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (พระเทพโสภณ, ประยูร ชมมจิตโต และคณะ, 2548)
- 5) ให้เรียงลำดับการอ้างอิงตามลำดับพยัญชนะตัวแรกของชื่อผู้แต่งเช่นเดียวกับลำดับการอ้างอิงในส่วนเอกสารอ้างอิง

อ้างอิงจากเอกสารภาษาอังกฤษ

- 1) ถ้ามีผู้แต่งหนึ่งรายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่ง เครื่องหมายจุลภาค (,) ปีที่พิมพ์ และหน้าที่นำมาอ้างอิง เช่น (Keown, 2003)
- 2) ถ้ามีผู้แต่งสองรายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งสองราย ใช้เครื่องหมาย “&” ระหว่างผู้แต่งทั้งสองราย แล้วพิมพ์เครื่องหมายจุลภาค (,) ตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (Hersey & Blanchard, 2000)
- 3) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งรายแรกตามด้วย et al. แล้วพิมพ์เครื่องหมายจุลภาค (,) ตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (Kaiser et al., 2008)
- 4) ให้เรียงลำดับการอ้างอิงชื่อผู้แต่ง

หลักเกณฑ์ทั่วไปในการพิมพ์รายการสำนักพิมพ์/โรงพิมพ์

กรณีเป็นสำนักพิมพ์หรือบริษัทให้คงไว้เฉพาะชื่อ ดังตัวอย่าง

- 1) บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด ใช้ 21 เซ็นจูรี
- 2) สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ใช้ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- 3) กรณีที่เป็นโรงพิมพ์ให้ใช้รูปแบบเต็ม เช่น โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เอกสารอ้างอิง**1) พระไตรปิฎก อรรถกถา**

รูปแบบ :

ผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อพระไตรปิฎกอรรถกถา. สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

2) หนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อหนังสือ/(ครั้งที่พิมพ์)./สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

ธรรณ ธารงนาวาสวัสดิ์. (2548). ไต้ทะเลมีความรัก ภาคสาม: หลังคลื่นอันดามัน. กรุงเทพมหานคร: บ้านพระอาทิตย์.

(3) บทความในหนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อบทความ./ใน ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ)./ชื่อเรื่อง/(เลขหน้าที่อ้าง)./ สถานที่พิมพ์: /สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

เสาวณีย์ จำเดิมเผด็จศึก. (2534). การรักษาภาวะจับหัดเฉียบพลันในเด็ก. ใน สมศักดิ์ โล่ห์เลขา, ชลรัตน์ ติเรกวัฒนชัย และ มนตรี ตูจินดา (บรรณาธิการ), อิมมูโนวิทยาทางคลินิกและโรคภูมิแพ้. (หน้า 99-103). กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย และสมาคมกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย.

4) บทความจากวารสาร

รูปแบบ :

ผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร./ปีที่/(ฉบับที่), /เลขหน้าแรก ที่ตีพิมพ์-เลขหน้าสุดท้ายที่ตีพิมพ์.

ตัวอย่าง :

ธิดาวุฒิ หมั่นมี. (2557). การวางแผนและการติดต่อประสานงานเชิงพุทธ. วารสาร มจร
สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 3(1), 25-31.

5) บทความในสารานุกรม

รูปแบบ : ผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อบทความ./ใน ชื่อสารานุกรม./ (เล่มที่อ้าง, หน้า เลขหน้าที่อ้าง).
สถานที่พิมพ์: /สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

สนิทาอาจพันธ์. (2537). หม้อคอกควาย. ใน สารานุกรมของใช้พื้นบ้านไทยในอดีตเขต หัวเมือง
ฝ่ายเหนือ, (หน้า 274-275). กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

Sturgeon, T. (1995). Sciencefiction. In The encyclopaedia America, (Vol.24, pp.390-
392). Danbury, CT: GrolierPress.

6) หนังสือพิมพ์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง./ (วันที่ เดือน ปีที่พิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อหนังสือพิมพ์./เลขหน้า.

ตัวอย่าง :

สุชาติ เผือกสกนธ์. (9 มิถุนายน 2549). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. ผู้จัดการรายวัน, น.13.

7) สารนิพนธ์, วิทยานิพนธ์, ดุษฎีนิพนธ์, รายงานการวิจัย

รูปแบบ :

ผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อวิทยานิพนธ์./ใน/ ระดับวิทยานิพนธ์ สาขา./ชื่อมหาวิทยาลัยที่พิมพ์

ตัวอย่าง :

ทิพมาศ เสวตวรโชติ. (2559). ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำแบบบูรณาการสำหรับผู้บริหารโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ใน ดุษฎีนิพนธ์
สาขาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

มนัส ภาควง. (2540). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเจ้าอาวาสในการพัฒนาวัดให้เป็น
ศูนย์กลางชุมชน. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

8) สัมภาษณ์

รูปแบบ:

ชื่อผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์./ (วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์)./ชื่อเรื่องที่สัมภาษณ์./ (ชื่อผู้สัมภาษณ์)

ตัวอย่าง :

โกเมทร์ อ่อนนุช. (5 พ.ย. 2560). ความเชื่อเรื่องนาคในพระพุทธศาสนา (นางสาวเจนจิรา พุ่มแก้ว,
ผู้สัมภาษณ์)

๙) สื่อออนไลน์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง./ (ปีที่เผยแพร่)./ ชื่อเรื่อง./ เรียกใช้เมื่อ/ จาก แหล่งที่มาของข้อมูล (URL)

ตัวอย่าง :

เดชขจร ภูทิพย์. (2562). วิธีฝึกใจให้เลิกทรมานจากความเครียด เรียกใช้เมื่อ 15 มกราคม 2562 จาก <https://www.dailynews.co.th/article/666936/คำสั่ง-ประกาศ/>

10) ราชกิจจานุเบกษา

รูปแบบ:

ชื่อกฎหมาย./ (ปีที่พิมพ์)./ ชื่อเรื่อง (ถ้ามี)./ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่/ ตอนที่/ หน้า/ (วัน/เดือน/ปี).

ตัวอย่าง:

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4). (2562). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก. หน้า 49 (1 พฤษภาคม 2562).

ประกาศกรมการปกครอง. (2564). เรื่องยกเลิกการเรียกสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้าน. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 138 ตอนพิเศษ 298 ง. (6 ธันวาคม 2564).

5. การส่งบทความเข้าระบบ ThaiJO เพื่อได้รับการตีพิมพ์

การส่งในระบบ (Online Submission) สามารถส่งเข้าระบบออนไลน์ได้เว็บไซต์ ของวารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์ได้ที่ <https://www.tci-thaijo.org/index.php/PPJ/index> เมื่อส่งเข้าระบบสำเร็จให้แจ้งข้อมูลเพิ่มเติมทาง E-mail: thammarat.yo@mbu.ac.th

6. รูปแบบการนำบทความลงตีพิมพ์ลงในวารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์

ต้นฉบับบทความที่เสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารให้อยู่ในรูปแบบของไฟล์เอกสาร *.docx ของ Microsoft Word Version 2010 หรือมากกว่า หากต้นฉบับประกอบด้วยภาพ ตาราง หรือสมการ ให้ส่งแยกจากไฟล์เอกสาร ในรูปแบบไฟล์ภาพ สกุล *.PDF*.JPG*.GIF หรือ *.bmp ความยาวของต้นฉบับต้องไม่เกิน 15 หน้า (รวมบทคัดย่อ ภาพ ตารางและเอกสารอ้างอิง) กองบรรณาธิการจะพิจารณาบทความเบื้องต้น เกี่ยวกับความถูกต้องของรูปแบบทั่วไป ถ้าไม่ผ่านการพิจารณาจะส่งกลับไปแก้ไข ถ้าผ่านจะเข้าสู่การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ เมื่อผลการประเมินผ่านหรือไม่ผ่านหรือมีการแก้ไข จะแจ้งผลให้ผู้เขียนทราบ โดยการพิจารณาบทความเพื่อลงตีพิมพ์ได้จะคำนึงถึงความหลากหลายและความเหมาะสม

7. เงื่อนไขของบรรณาธิการ

เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจประเมินบทความแล้ว มีความเห็นให้แก้ไข กองบรรณาธิการจะส่งคืนเพื่อให้เจ้าของบทความแก้ไข โดยจะยึดถือข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินเป็นเกณฑ์หลัก และขอสงวนสิทธิ์ที่จะพิจารณาไม่ตีพิมพ์ หากรายงานการวิจัย บทความทางวิชาการหรือบทความวิจัยนั้น ไม่ตรงกับแนวทางของวารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์ หรือไม่ผ่านการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิหรือเชี่ยวชาญ เมื่อบทความที่ได้รับการตีพิมพ์แล้ว ผู้นิพนธ์บทความจะได้รับลิงค์วารสาร ฉบับที่นำบทความลงตีพิมพ์ พร้อมกับหนังสือรับรองการตีพิมพ์บทความในวารสารฯ

ตัวอย่าง
การเตรียมต้นฉบับบทความวิจัย

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนบทความ (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนบทความ (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (อังกฤษ) (12 pt)

E-mail: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt)

.....(16.pt).....

.....

.....

.....

.....

.....

คำสำคัญ : 3-5 คำ

Abstract (18 pt)

.....(16.pt).....

.....

.....

.....

.....

.....

Keywords: 3-5 words

บทนำ (18 pt)

.....(16 pt)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (16 pt)

1.....(16 pt)

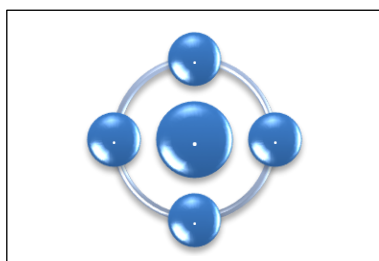
2.....(16 pt)

วิธีดำเนินการวิจัย (18 pt)

.....(16 pt)

ผลการวิจัย (18pt)

.....(16 pt)

ภาพที่ 1 ชื่อภาพ (ถ้ามี)

ตารางที่ 1 ชื่อตาราง (ถ้ามี)

อภิปรายผล (18pt)

..... (16 pt)

.....

.....

.....

สรุป/องค์ความรู้ใหม่ (ถ้ามี) (18 pt)

..... (16 pt)

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ (18 pt)

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ (16 pt)

1. (16 pt)

2. (16 pt)

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป (ถ้ามี) (16 pt)

1. (16 pt)

2. (16 pt)

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

..... (16 pt)

.....

..... Eng. (16 pt)

.....

.....

ตัวอย่าง
การเตรียมต้นฉบับบทความวิชาการ

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนบทความ (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียนบทความ (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (อังกฤษ) (12 pt)

E-mail: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt)

.....(16 pt).....

.....

.....

.....

.....

.....

คำสำคัญ : 3-5 คำ

Abstract (18 pt)

.....(16 pt).....

.....

.....

.....

.....

.....

Keywords: 3-5 words

บทนำ : Introduction (18 pt)

....(16.pt).....

.....

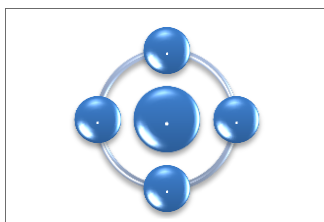
.....

เนื้อหา : Body (18 pt)

....(16.pt).....

.....

.....

ภาพที่ 1 ชื่อภาพ (ถ้ามี)

ตารางที่ 1 ชื่อตาราง (ถ้ามี)

สรุป : Conclusion (18pt)

....(16.pt).....

.....

.....

เอกสารอ้างอิง : References (18 pt)

....(16.pt).....

.....

Eng (16.pt).....

.....